

(ร่าง)

คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ฉบับพัฒนา พ.ศ.2563)

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

(ร่าง)

คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(ฉบับพัฒนา พ.ศ.2563)

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(ฉบับพัฒนา พ.ศ.2563) เล่มนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานในการดูแลช่วยเหลือ คุ้มครองและเยียวยาเด็กนักเรียน สามารถเข้าถึงสถานการณ์รุนแรงของปัญหาได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะนำไปใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติที่มีผลให้เด็กนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ คุ้มครองและเยียวยาได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์รุนแรงของปัญหา

(.....)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	2
● คำนิยามเกี่ยวกับการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	3
● กระบวนการและบทบาทคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	4
แผนผังกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	4
กระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	5
● กรณีเร่งด่วนของการรายงาน	5
● บทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน	6
บทบาทครู	6
บทบาทสถานศึกษา	6
● แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนและกรณีศึกษา	6
บทที่ 3 แนวทางการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน	8
3.1 กรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศ	8
3.2 กรณีความรุนแรง	12
3.3 กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา	16
3.4 กรณีอื่น ๆ	
(1) ตั้งครรภ์ในวัยเรียน	20
(2) ภาวะจิตเวช	22
(3) เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน	25
(4) เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง	29
(5) ยาเสพติด	32
(6) อุปทานหมู	34
(7) โรคติดต่อในสถานศึกษา	37
(8) อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา	39
(9) อุบัติเหตุในสถานศึกษา	41
(10) การจมน้ำ	43
(11) เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา	45
(12) ภัยพิบัติ	47
(13) การกลั่นแกล้ง รังแก (Bully)	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก ก มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ปี 2563	53
ภาคผนวก ข มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ปี 2562	91
ภาคผนวก ค มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ปี 2561	100
ภาคผนวก ง มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ปี 2560	102
ภาคผนวก จ มาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ปี 2559	108
ภาคผนวก ฉ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	121
ภาคผนวก ช พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 / กฎกระทรวง และระเบียบต่าง ๆ	135
ภาคผนวก ซ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน	195

บทที่ 1 บทนำ

ด้วยสภาพสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กนักเรียนและเยาวชนในสังคมไทย จากการศึกษาข้อมูลจากกรมสุขภาพจิตในส่วนของการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต ในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม 2562 - มีนาคม 2563) พบว่า 1 ใน 3 ของผู้ใช้บริการทั้งหมดเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ 11 - 25 ปี และปัญหาที่พบบ่อย 5 อันดับ คือ ปัญหาความเครียดหรือวิตกกังวล ปัญหาจิตเวช ปัญหาความรัก ปัญหาซึมเศร้าและปัญหาครอบครัว ที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือเหตุการณ์ที่เป็นอันตราย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาและแก้ปัญหาเด็กนักเรียนและเยาวชนในสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนา สร้างผลผลิต ผลลัพธ์ให้กับผู้เรียน ให้มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) และยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนา และยกระดับคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ

ในการนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดให้มีการพัฒนาคู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ โดยอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ปฏิบัติแต่ละระดับปฏิบัติได้จริง มีผลให้เด็กนักเรียนได้รับโอกาสและประโยชน์สูงสุดจากการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 2

การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุด รองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับและคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ การอบรมสั่งสอน การดูแลด้วยการเอาใจใส่ สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ให้เด็กนักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความปลอดภัย การจัดการเรียนการสอนต้องครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้ คู่คุณธรรม มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ นั่นคือ เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็น “คนดี เก่ง และมีความสุข”

นอกจากนี้ ครูต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้ และพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียน และแก้วิกฤติทางสังคม สถานศึกษาต้องจัดระบบงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมความประพฤติให้เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน โดยการนำกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม เด็กนักเรียนจะต้องได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และดูแล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน ดังนั้นในการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็กนักเรียน รวมทั้งการปกป้อง คุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

คำนิยามเกี่ยวกับการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

การคุ้มครอง หมายถึง การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่เสี่ยง หรือต้องสงสัยว่าถูกระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิด เด็กนักเรียนที่ถูกกระทำรุนแรง หรือถูกล่วงละเมิด และเด็กนักเรียนที่กระทำรุนแรง หรือล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่น โดยมีระบบและขั้นตอนการปฏิบัติที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน เป็นหลักสอดคล้องกับหลักปฏิบัติ ตามกฎหมาย และหลักปฏิบัติที่มีมาตรฐาน

การช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้น จากวิกฤตทั้งปวง

เด็ก หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

นักเรียน หมายถึง เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เด็กนักเรียน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส และเป็นเด็กนักเรียนซึ่งกำลังรับการศึกษาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บิดามารดา หมายถึง บิดามารดาของเด็กนักเรียนไม่ว่าจะสมรสกันหรือไม่

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึง พ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่น ซึ่งรับเด็กนักเรียนไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กนักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐ และเอกชน

ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัด/ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

ฉก.ชน.สพฐ. หมายถึง ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ฉก.ชน.สพป./สพม. หมายถึง ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

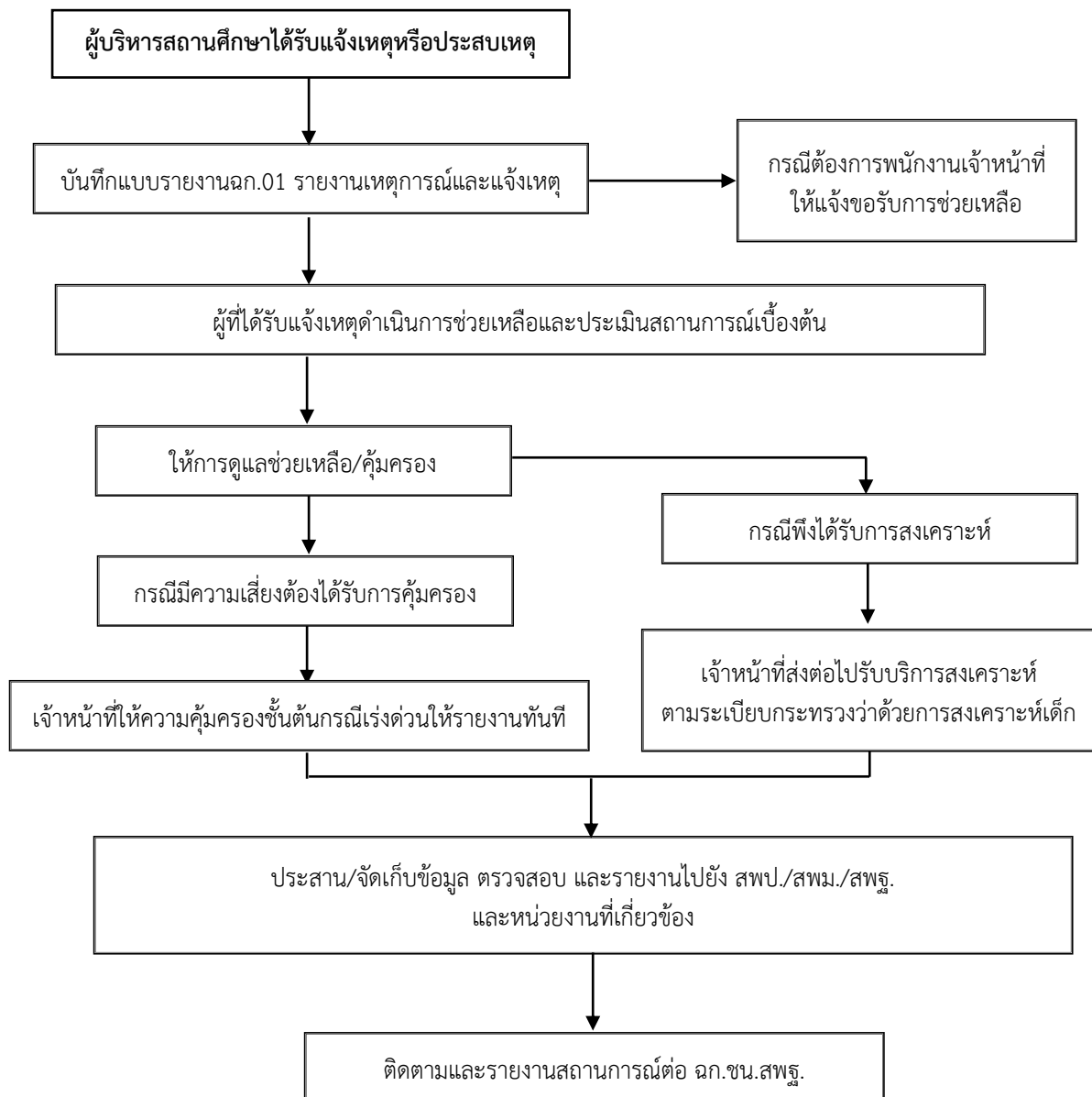
ทีมสหวิชาชีพ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำงานประสานความร่วมมือจากหลายสาขาวิชาชีพ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาอย่างมีระบบ เป็นกระบวนการอยู่บนพื้นฐานที่มีจุดประสงค์ และเป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงาน โดยมี การติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อการประเมินสภาพการณ์ของปัญหา และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้ง กระบวนการ เช่น ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) มูลนิธิต่าง ๆ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจ องค์กรเพื่อการกุศล บ้านพักเด็กและครอบครัว สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) หมายถึง ศูนย์ช่วยเหลือสังคมภายใต้ชื่อ OSCC (One Stop Crisis Center) เป็นศูนย์บริการประชาชน ผู้ประสบปัญหาที่มีลักษณะบูรณาการและครบวงจร โดยมีหน้าที่รับแจ้งเหตุ เบาะแส ประสาน ส่งต่อ และติดตามการใช้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการตั้งครุฑไม่พร้อม การค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก การกระทำความรุนแรงต่อเด็กสตรี ผู้สูงอายุ และคนพิการ

กระบวนการและบทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน

การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สถานศึกษาและครูต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน เพื่อเด็กนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างมีศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ครูและสถานศึกษาจะต้องมีกระบวนการดำเนินงานคุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียน ดังนี้

แผนผังกระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

การดำเนินการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน วิธีการปฏิบัติงานและเครื่องมือ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ซึ่งมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ได้รับแจ้งเหตุ หรือประสบเหตุ
2. บันทึกข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01 รายงานเหตุการณ์ และแจ้งไปยังศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากกรณีต้องการพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งตามสภาพปัญหาที่ต้องการช่วยเหลือ เช่น ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กนักเรียนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 24 ตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครอง โรงพยาบาล เป็นต้น
3. ผู้ที่ได้รับแจ้งเหตุดำเนินการช่วยเหลือด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมประเมินสถานการณ์เบื้องต้นโดยทันที
4. ให้การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กนักเรียน
5. กรณีเด็กนักเรียนมีความเสี่ยงต้องได้รับการคุ้มครอง ให้จัดเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองขั้นต้นกับเด็กนักเรียน ผู้ประสบเหตุ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงผลความปลอดภัยของเด็กนักเรียน พร้อมดำเนินการหาข้อมูล ข้อเท็จจริง และกรณีเร่งด่วนให้รายงานหน่วยงานต้นสังกัดทันที
6. กรณีเด็กนักเรียนพึงได้รับการสงเคราะห์ ให้เจ้าหน้าที่ส่งต่อไปรับบริการสงเคราะห์
7. ประสานข้อมูล จัดทำ/จัดเก็บข้อมูลสถานศึกษา และรายงานไปยัง สพป./สพม./สพฐ. และผู้เกี่ยวข้องทราบ
8. รายงานและประสานความร่วมมือเพื่อส่งต่อความรับผิดชอบด้านข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง
9. ติดตามสถานการณ์ ทบทวนการดำเนินงาน และรายงานสถานการณ์ต่อศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กรณีเร่งด่วนของการรายงาน

1. กรณีเป็นข่าว สื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้สถานศึกษา ประมวลสถานการณ์แล้วรายงานต่อต้นสังกัดทันที ตามช่องทางการสื่อสาร เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สื่อสังคมออนไลน์ โทรศัพท์ โทรสาร และหนังสือราชการ
  2. กรณีฉุกเฉิน/รุนแรงให้รายงานต่อต้นสังกัดทราบทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง ตามแบบรายงาน ฉก.01 โดยติดตามผลพร้อมรายงานเป็นระยะ
  3. กรณีเรื่องยุติแล้ว ให้รายงานการดำเนินงานตามแบบสรุปผลการดำเนินงานคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนตามลำดับขั้น
- เพื่อให้การรายงานมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรติดตาม ตรวจสอบผลการรายงานอีกครั้ง พร้อมทั้งจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการดำเนินงานต่อไป

บทบาทการคุ้มครองช่วยเหลือเด็กนักเรียน

บทบาทของครู

1. ให้การศึกษาแก่เด็กนักเรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีความรู้
2. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน และให้คำปรึกษากับเด็กนักเรียน
3. จัดสิ่งแวดล้อมและเฝ้าระวังปัจจัย/พื้นที่เสี่ยงด้านสังคมรอบ ๆ ตัวเด็กนักเรียน
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนทั้งในและนอกชั้นเรียน
5. ดูแลสุขภาพเด็กนักเรียนขณะอยู่ในสถานศึกษา
6. ส่งเสริมให้พ่อแม่ และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา
7. ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กนักเรียน
8. สร้างเครือข่าย/ประสานความร่วมมือในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
9. มีเครื่องมือในการติดตามสภาวะเด็กนักเรียน
10. ให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนเบื้องต้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ผิดปกติกับเด็กนักเรียน
11. รายงานต่อ สพป./สพม. เมื่อพบเหตุความผิดปกติ

บทบาทสถานศึกษา

1. ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา
2. สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็ง โดยจัดระบบคัดกรอง ระบบการเข้าถึงสภาวะปัญหาของเด็กนักเรียน ระบบการประเมินสภาวะปัญหา และระบบการให้คำปรึกษา
3. ป้องกันและเฝ้าระวังเพื่อไม่让孩子นักเรียนเสี่ยงต่อภัยอันตราย ป้องกันให้เด็กนักเรียนปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและบุคคล โดยสถานศึกษาจะต้องหามาตรการป้องกัน แก่ไขบริเวณเสี่ยงอันตราย และมีระบบกฎเกณฑ์ความปลอดภัยที่เหมาะสม
4. จัดระบบงานและกิจกรรมให้กับเด็กนักเรียนและผู้มีส่วนร่วม
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแจ้งเหตุ พร้อมทั้งรายงาน สพป./สพม. ทราบ

แนวทางการช่วยเหลือเด็กนักเรียนและกรณีศึกษา

1. กรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศ
2. กรณีความรุนแรง
3. กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
4. กรณีอื่น ๆ
  - 4.1 ตั้งครรภ์ในวัยเรียน
  - 4.2 ภาวะจิตเวช
  - 4.3 เด็กนักเรียนติดเกม/สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน
  - 4.4 เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง
  - 4.5 ยาเสพติด
  - 4.6 อุพทานหมู่

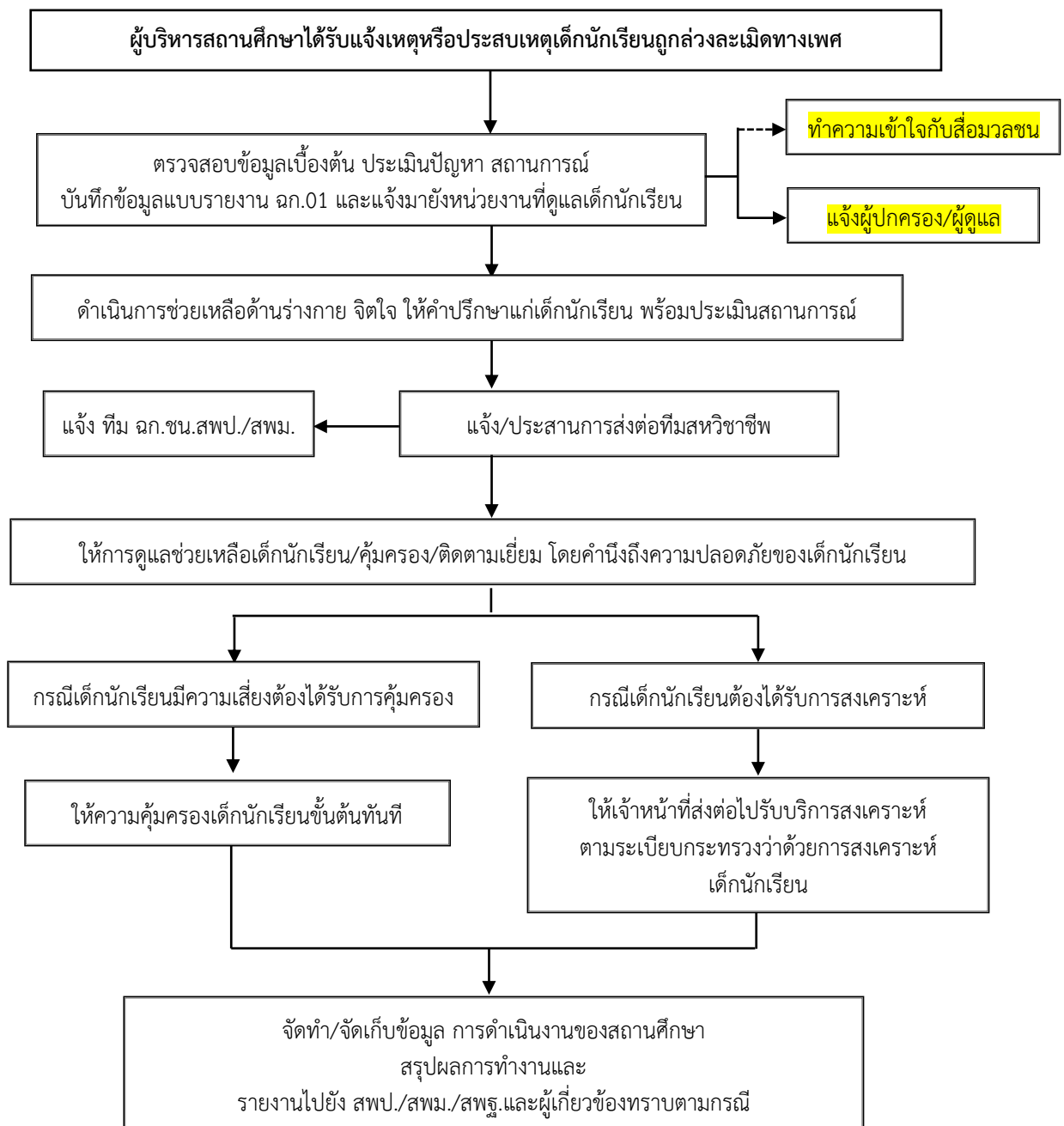
- 4.7 โรคติดต่อในสถานศึกษา
- 4.8 อุบัติเหตุนอกสถานศึกษา
- 4.9 อุบัติเหตุในสถานศึกษา
- 4.10 การจมน้ำ
- 4.11 เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา
- 4.12 ภัยพิบัติ
- 4.13 การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

บทที่ 3

แนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

สถานการณ์เด็กนักเรียนในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์รอบด้าน ส่งผลต่อพฤติกรรมและความปลอดภัยของเด็กนักเรียน ดังนั้นจึงได้จัดทำแนวทางการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กรณีล่วงละเมิดทางเพศ

กรณีล่วงละเมิดทางเพศ

การล่วงละเมิดทางเพศ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ ในสังคม ทั้งการล่วงละเมิดด้วยคำพูด การสัมผัส การแอบดู รวมถึงการกระทำรุนแรงทางเพศ เด็กนักเรียนจึงควรรู้วิธีป้องกัน และหาทางออกเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ รวมทั้งการขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มีผลทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความเสียหายเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ได้แก่ กระทำชำเรา อนาจาร เป็นต้น ผู้ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจะได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ

มาตรการป้องกัน

1. ให้ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักแก่ครู เด็กนักเรียน และผู้ปกครอง ในการป้องกัน หาทางออก เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์การล่วงละเมิด และสร้างกลไกการป้องกันเด็กนักเรียนจากการถูกละเมิด
2. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา เอาใจใส่เด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และต้องทำงานเป็นทีม
3. ให้สถานศึกษาดูแลพิทักษ์ ปกป้อง และคุ้มครองเด็กนักเรียน ไม่ให้ถูกล่วงละเมิดทางเพศจากบุคคลทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกสถานศึกษา
4. จัดสถานที่ภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม เช่น มีกล้องวงจรปิด มีการจัดตั้งเวรยามตรวจตราพื้นที่จุดเสี่ยง เพื่อไม่ให้เกิดการล่วงละเมิดระหว่างครูกับเด็กนักเรียน เด็กนักเรียนกับเด็กนักเรียน และจากบุคคลอื่น
5. สถานศึกษาสอนเรื่องเพศศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยเฉพาะการดูแลป้องกันตนเองของเด็กนักเรียนให้ปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
6. กำหนดโทษและมาตรการที่เข้มแข็งต่อผู้กระทำผิดรุนแรง

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบข้อเท็จจริง และปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา สพป./สพม./สพฐ. ทันที
2. ตรวจสอบข้อมูลประวัติเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01
3. ประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สพป./สพม. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546 เป็นต้น
4. เชิญผู้ปกครองเด็กนักเรียนทั้งสองฝ่าย/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย/รับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
5. ประสานศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) สถานพยาบาลในพื้นที่ เพื่อนำเด็กนักเรียนเข้ารับการตรวจรักษา ด้านร่างกายและจิตใจภายใน 24 ชั่วโมง
6. แจ้งผู้ปกครองเด็กนักเรียนหาแนวทาง และวิธีการร่วมกันในการปรับพฤติกรรมเด็กนักเรียน
7. ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลเป็นความลับ พิทักษ์สิทธิผู้ถูกกระทำและผู้กระทำ
8. กรณีเด็กนักเรียนกับครูหรือบุคลากรทางการศึกษา ตรวจสอบประวัติครู ให้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา มาปรึกษา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในสถานศึกษา และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบทันที

9. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กระทำการละเมิด ให้ดำเนินการทางวินัย สรุป และจัดทำรายงานเสนอผู้บริหารสถานศึกษาทราบ
10. ติดตามผล/เยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนเป็นระยะ ให้คำปรึกษา/ให้กำลังใจ
11. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง ค้ำครอง และดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

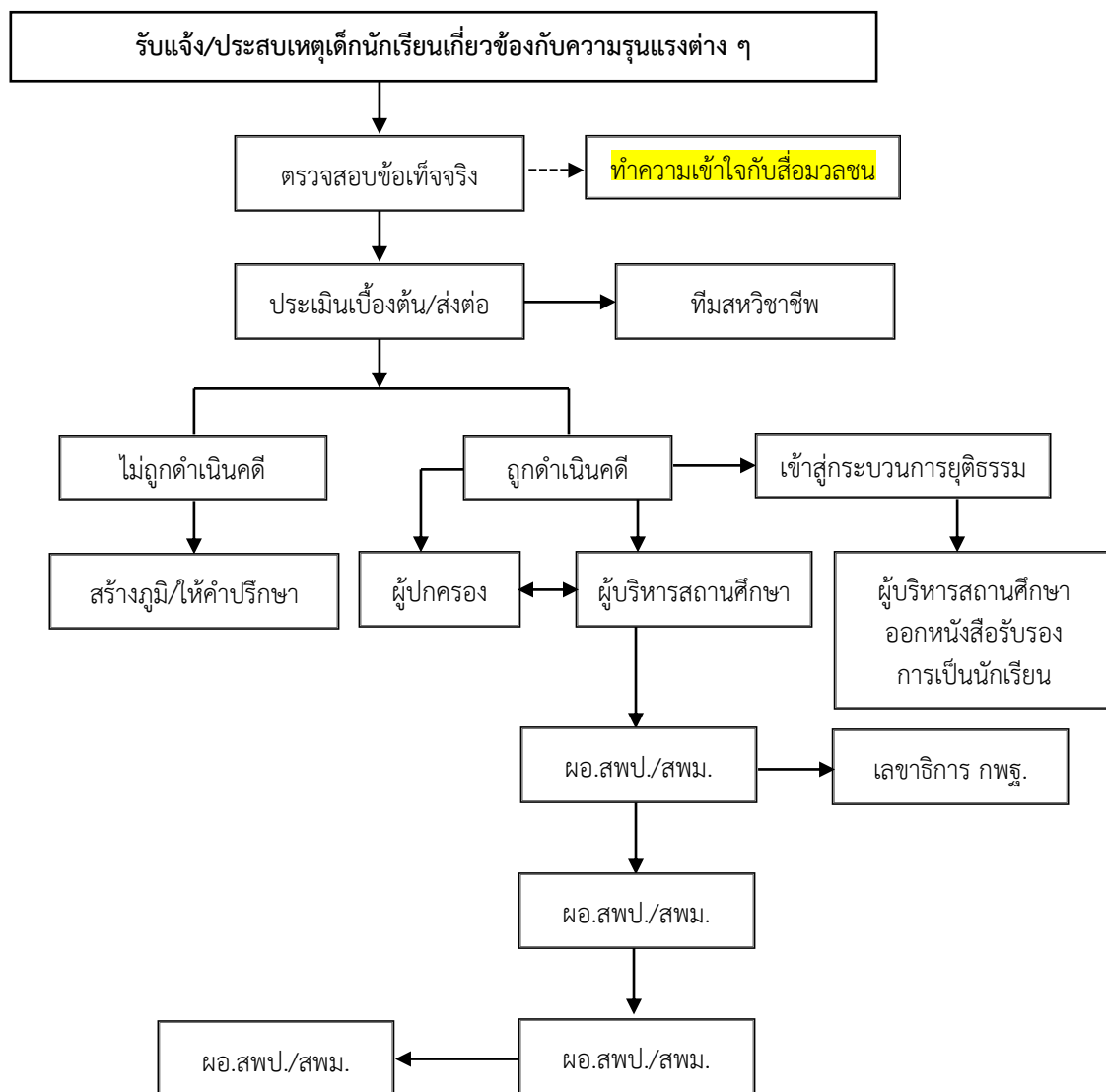
มาตรการการดำเนินงานของผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ.

1. ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที กรณีเร่งด่วน
2. มอบทีมผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. ประสานงานกับทีมสหวิชาชีพ เข้าช่วยเหลือเด็กนักเรียนเมื่อทราบและตรวจร่างกายภายใน 24 ชั่วโมง
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ ให้รายงานผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ
6. ครูล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจอย่างแสนสาหัส มีข้อร้องเรียน และมี การเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ ให้ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจสั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว
7. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ประชุม วางแผน กำหนดแนวปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล
8. สถานศึกษาต้องดำเนินระงับเหตุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอก การถูกล่วงละเมิดทางเพศ
9. เมื่อปรากฏว่า มีเด็กนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศให้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงทันที และให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ให้ทราบผลอย่างช้าภายใน 10 วัน และถ้าเห็นว่ากระทำผิดทางวินัยให้ดำเนินการทางวินัยทันที พร้อมกับให้ พักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน
10. ห้ามช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้ไม่ต้องรับโทษหรือเข้าไปไกลเกลี่ย ประนีประนอมความกับผู้เสียหาย
11. ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองพาเด็กนักเรียนผู้เสียหายไปให้แพทย์ตรวจร่างกายโดยเร็ว อย่างช้าภายใน 72 ชม. นับแต่เกิดเหตุเพื่อเป็นหลักฐานในคดี
12. กรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถูกร้องเรียนกล่าวหา หรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญา กรณี มีพฤติการณ์ล่วงละเมิดสิทธิทางเพศเด็กนักเรียน ให้ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบข้อเท็จจริง และรายงานการดำเนินการให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบโดยด่วน
13. กรณีปรากฏพยานหลักฐานเบื้องต้น และมีเหตุอันน่าเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยให้ผู้บังคับบัญชา ย้ายผู้ถูกกล่าวหาออกจากสถานศึกษา เพื่อให้ได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ชัดเจน หรือเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน ป้องกันการข่มขู่ผู้เสียหายหรือพยาน และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเด็กนักเรียน
14. เมื่อปรากฏมูลกรณีอันเป็นความผิดทางวินัยร้ายแรง จนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญา ว่ามีเหตุอันควรเชื่อว่าหากผู้นั้นคงอยู่ในหน้าที่ราชการอาจเกิดความเสียหาย หรือผู้นั้น มีพฤติการณ์ที่แสดงว่าถ้าคงอยู่ในหน้าที่ราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวนพิจารณาหรือจะก่อความไม่สงบ ก็ให้ ผู้บังคับบัญชาสั่งพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวน

แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาล
2. บ้านพักเด็กและครอบครัว
3. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
4. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
5. สถานีตำรวจ
6. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
7. นักจิตวิทยา
8. ศาลเยาวชนและครอบครัว

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
กรณีความรุนแรง

กรณีความรุนแรง

ความรุนแรงต่อเด็กนักเรียนเกิดขึ้นบ่อยครั้งทั่วทุกพื้นที่ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะอยู่ในภาคไหนในประเทศไทยในบริบทสังคม อย่างไรก็ตามความรุนแรงต่อเด็กนักเรียนที่เกิดขึ้นหลายแห่ง อาจมีรูปแบบคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้างตามสถานการณ์ ส่วนสาเหตุมีเฉพาะ และเอื้อต่อการเกิดความรุนแรงเหล่านั้น มีทั้งเหมือนและแตกต่างกันออกไป

ความรุนแรงเป็นพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจหรือทางเพศ และนำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ทรมานต่อผู้ถูกระทำทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ ในที่นี้ได้แบ่งความรุนแรงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ ต่อย การใช้อาวุธ และการลงโทษเด็กนักเรียนที่เกินกว่าเหตุในสถานศึกษาและครอบครัว เป็นต้น

2. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูด กิริยา หรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม ต่ำว่าให้อับอาย การกลั่นแกล้ง ทรมานให้เจ็บช้ำน้ำใจ การบังคับ ข่มขู่ กักขัง ควบคุม ไม่ให้แสดงความคิดเห็น การทิ้งหวง การเลือกปฏิบัติ การเอาไรต์เอาเปรียบ การตัดดวงผลประโยชน์ การถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู เป็นต้น

3. ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกละเมิดทางเพศ การพูดเรื่องลามกอนาจาร การแอบดู การจับต้องของสงวน การบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

ดังนั้นเพื่อลดปัญหาความรุนแรง ส่วนหนึ่งจึงต้องมุ่งที่การปรับเปลี่ยนเจตคติหรือความเชื่อเดิม เพื่อให้ทุกคนเกิดความตระหนักว่า ความรุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้ และมีผลกระทบมาก ยอมรับว่าปัญหาความรุนแรงไม่ใช่เรื่องส่วนตัวที่ต้องอับอายหรือปกปิด แต่ต้องแสวงหาวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องหาทางแก้ไข ตลอดจนแสวงหาข้อมูล แนวทางการป้องกันการแก้ไขปัญหา และแหล่งช่วยเหลือต่าง ๆ

มาตรการป้องกัน

การป้องกันการใช้ความรุนแรงในเด็กนักเรียนนั้น ไม่ควรทำเพียงเพื่อเพราะต้องการเร่งหาทางออกแบบชั่วคราวในเวลาที่มิเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น จากนั้นก็เงียบหายไป ซึ่งจะไม่สามารถป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว และรุนแรงในระยะยาวได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนจึงเป็นการป้องกัน และปกป้องเด็กนักเรียนจากความรุนแรง การแสวงหาประโยชน์ การละเลยทอดทิ้ง หรือรูปแบบการกระทำต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อร่างกาย จิตใจ พัฒนาการ และศักดิ์ศรีของเด็กนักเรียน ดังนี้

1. สพฐ. และ สพพ./สพม. ควรกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกสถานศึกษาจัดทำโครงการ เพื่อเสนอแนวทางแก้ไข และป้องกันอย่างชัดเจน และเป็นขั้นตอน จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะสั้น และพัฒนาครูให้เป็นแบบอย่าง สามารถแก้ไขความรุนแรงที่เกิดขึ้น จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้เด็กนักเรียนเห็นคุณค่า ศักยภาพของตนเอง โดยสอดแทรกค่านิยม ฐั แพ้ ฐัชนะ ฐัอภัย เน้นการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญ คือ การแก้ไขและป้องกันการใช้ความรุนแรงให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกระตุ้นให้สื่อต่าง ๆ นำเสนอเนื้อหาและผลงานที่สร้างสรรค์

3. จัดให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ภาคิเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดกับเด็กนักเรียนได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น สายด่วน Facebook Twitter Instagram LINE และเว็บไซต์ แจ้งข่าวกรณีเด็กนักเรียนขาดเรียน/กิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น

4. ครูจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม สร้างความตระหนักในคุณค่าแห่งตน การมุ่งอนาคต และความสำเร็จ การคิดวิเคราะห์ การยับยั้งชั่งใจ ทักษะการควบคุมอารมณ์ เป็นต้น

5. ครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน สารวัตรนักเรียน ยามรักษาความปลอดภัย ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่เด็กนักเรียน ทุกอาคาร บริเวณจุดอับ และจุดเสี่ยง ตลอดจนดูภาพจากกล้องวงจรปิดที่ติดตั้งไว้ทั่วบริเวณสถานศึกษา หากมีสิ่งบอกรเหตุว่าจะเกิดความรุนแรง ให้เร่งรีบดำเนินการแจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาทันที เช่น มีคนแปลกหน้ามาบริเวณหน้าสถานศึกษา พกพาอาวุธ ขับขี่จักรยานยนต์ เป็นต้น

6. พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือคนในครอบครัวเป็นผู้ใกล้ชิด และมีบทบาทสำคัญในการลดแรงกระตุ้นพฤติกรรมก้าวร้าว และความรุนแรงในเด็กนักเรียน โดยการขัดเกลาพฤติกรรมลูกตั้งแต่ปฐมวัย เช่น การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ให้ความสนใจลูกอย่างเพียงพอ ไม่ปล่อยปละ ละเลยลูก ในการรับสื่อหรือการคบเพื่อน และเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ เมื่อพบเห็นลูกมีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรเรียกมาพูดคุยสื่อสารกับลูก ด้วยความรัก และมีเหตุมีผลเป็นหลัก ว่าสิ่งใดทำได้สิ่งใดทำไม่ได้ เพราะเหตุใด และผลที่จะเกิดตามมานั้นคืออะไร

7. ครูลงโทษเด็กนักเรียนเกินกว่าเหตุ เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรง มีข้อร้องเรียน และเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่มีอำนาจ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้อัตโนมัติโดยเร็ว

8. เด็กนักเรียนถูกระทำด้วยอาวุธปืน มีด และของมีคมอื่นใด ถูกแขวนคอ ถูกกรอกยาพิษ ถูกกักขังบริเวณ จากเด็กนักเรียนด้วยกันเองหรือจากบุคลากรทางการศึกษา ที่ส่งผลให้เด็กนักเรียนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือสูญเสียชีวิต ในสถานศึกษา อันเนื่องมาจากผู้อำนวยการสถานศึกษาปล่อยปละ ละเลย ในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้ที่มีอำนาจ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้ได้อัตโนมัติโดยเร็ว

9. สถานศึกษาต้องดำเนินการเลือกตั้ง ระบุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอกจากการใช้ความรุนแรง

10. หากมีการลงโทษเด็กนักเรียนที่รุนแรงเกินกว่าเหตุด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม จะถือว่าผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการการศึกษาพิเศษ ขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่และอาจถูกดำเนินการทางวินัยตามสมควร

11. กรณีครูลงโทษเด็กนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเข้าไปตรวจสอบ รายงานต้นสังกัดตามลำดับ และให้ความคุ้มครองช่วยเหลือเยียวยาแก่เด็กนักเรียนตามสมควร

แนวทางการช่วยเหลือ

1. กรณีเกิดเหตุความรุนแรงในสถานศึกษาหรือบริเวณใกล้เคียง ครูผู้ประสบเหตุพิจารณาว่าเหตุการณ์นั้น ๆ รุนแรงเพียงใด สามารถหยุดพฤติกรรมของเด็กนักเรียนได้ด้วยตนเองหรือไม่เพียงใด หากเกินกำลังให้หาคนช่วยเหลือในการระงับเหตุแล้วแจ้งให้ครูที่ปรึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที

2. ครูที่ปรึกษา/ครูผู้ประสบเหตุ พุดคุย ให้กำลังใจ สร้างความไว้วางใจแก่เด็กนักเรียน รอจนเด็กนักเรียน ผ่อนคลายลง ประสานเชิญผู้ปกครองมาพบเด็กนักเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงจากคำบอกเล่าของเด็กนักเรียนด้วยตนเองแล้ว ร่วมกันแสวงหาแนวทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนไม่ให้กลับไปกระทำพฤติกรรมความรุนแรงขึ้นอีก

3. หากคู่กรณีอยู่ในสถานศึกษาเดียวกันให้หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน และเมื่อความขัดแย้งลดลงครูฝ่ายปกครองจึงจัดให้ทั้งสองฝ่ายได้พบ เพื่อปรับความเข้าใจ และสร้างความรักความสามัคคีกัน

4. หากคู่กรณีเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา

5. จัดให้มีเด็กนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาสำหรับเด็กนักเรียนที่อยู่ระหว่างปรับพฤติกรรม คอยช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา

6. ประสานทีมสหวิชาชีพ ในกรณีต้องส่งต่อภายนอก

7. กรณีเหตุการณ์รุนแรง ให้รายงานข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นอย่างเป็นทางการภายใน 24 ชั่วโมง ถึง ผ.ช.น.สพป./สพม.

8. เมื่อเด็กนักเรียนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัว หรือมอบตัว ทางสถานศึกษาต้องออกหนังสือรับรองการเป็นเด็กนักเรียนให้

9. กรณีต้องการประกันตัวนักเรียน สามารถใช้ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการในการประกันตัวได้

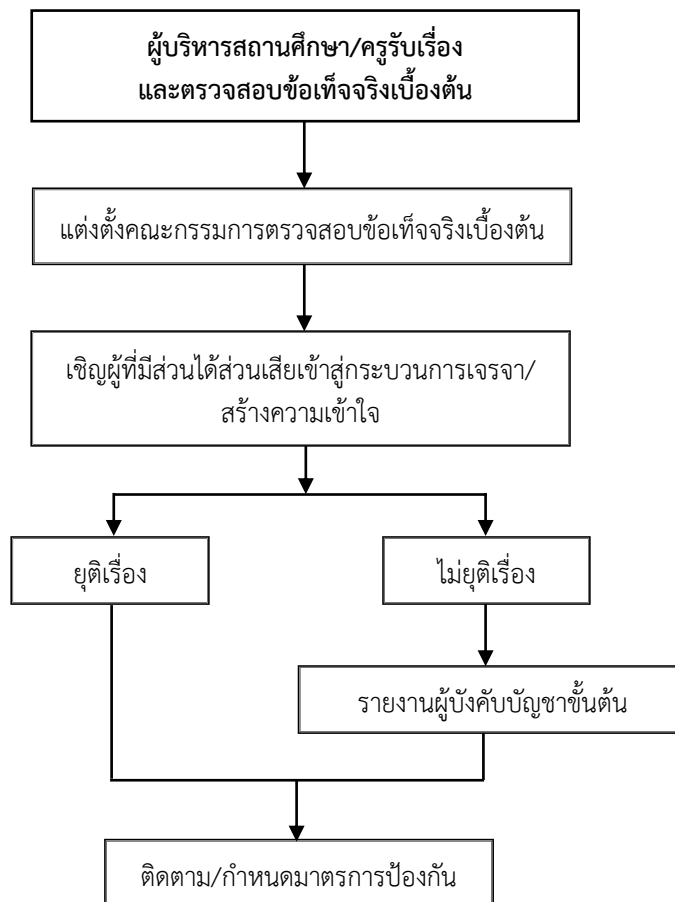
มาตรการการดำเนินงานของผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ.

1. กรณีเด็กนักเรียนถูกดำเนินคดี ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. รายงานให้ เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที
2. มอบหมายทีมผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. เข้าประสานช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ ให้รายงานผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. ให้รายงานเลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที และทำความเข้าใจกับสื่อมวลชน
5. ผู้บริหารระดับจังหวัดสังกัด สพฐ. มอบเป็นนโยบาย และสั่งการแก่สถานศึกษาในสังกัด เพื่อปฏิบัติ เป็นแนวทางเดียวกัน

แหล่งช่วยเหลือ

1. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. สถานพยาบาล
4. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร.1669
5. สถานีตำรวจ
6. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
7. นักจิตวิทยา
8. ศาลเยาวชนและครอบครัว

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
โรงเรียนเรียกเก็บค่าใช้จ่ายส่วนต่างเกินกว่าที่กระทรวงศึกษาฯ กำหนด

กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

การไม่ได้รับความเป็นธรรม หมายถึง การที่เด็กนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้รับการปฏิบัติหรือถูกละเว้นจากสถานศึกษาอย่างไม่เป็นธรรม ขาดความเสมอภาค ซึ่งเป็นผลให้เสียโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

มาตรการป้องกัน

1. สถานศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2562 กฎกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของ สพฐ. ตามลำดับสถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการในการป้องกันการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา

2. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

3. สถานศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาแก่เด็กนักเรียน ครู บิดา มารดา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้เกี่ยวข้อง

4. ผู้บริหารสถานศึกษาติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา

5. สถานศึกษาเปิดช่องทางการสื่อสารระหว่างบิดา มารดา ผู้ปกครอง และเด็กนักเรียน เพื่อมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

6. ตามนโยบายของ สพฐ. ปีงบประมาณ 2563 นโยบายที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และลดการเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แบ่งเป็น

6.1 สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทกับพื้นที่

6.2 การยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับและทุกประเภท ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่

6.3 จัดสรรงบประมาณสนับสนุนผู้เรียนทุกกลุ่ม และสถานศึกษาทุกประเภทอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

6.4 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

แนวทางการช่วยเหลือ

การเรียกเก็บเงินจากเด็กนักเรียนตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

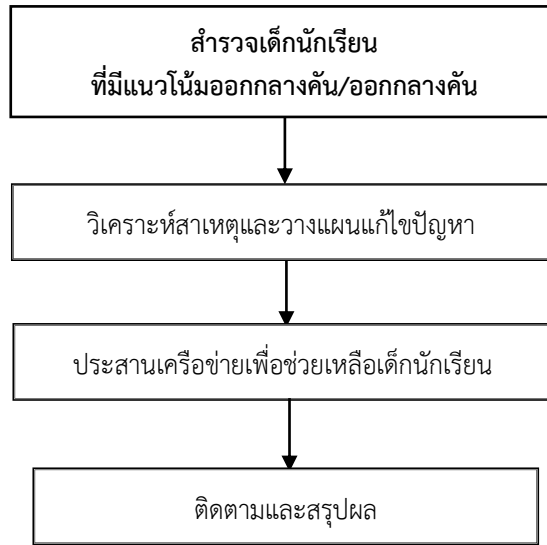
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนรับเรื่องร้องเรียนและตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

2. เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าสู่กระบวนการเจรจา และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันเพื่อให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว

3. หากการดำเนินการยังไม่ได้ข้อยุติ ให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

4. สถานศึกษาติดตามความคืบหน้าเพื่อหาทางกำหนดมาตรการในการป้องกัน และให้ความช่วยเหลือต่อไป

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
เด็กนักเรียนออกกลางคัน

เด็กนักเรียนออกกลางคัน

การออกเรียนกลางคัน หมายถึง การที่เด็กนักเรียนหายไปจากระบบสถานศึกษา ขาดการติดต่อกับครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอน จนพ้นสภาพการเป็นนักเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยมีสาเหตุมาจากตัวเด็กนักเรียน ครอบครัว สถานศึกษา หลักสูตร สภาพแวดล้อมและสังคม (นิพนธ์ แก้วเกิด : 2555)

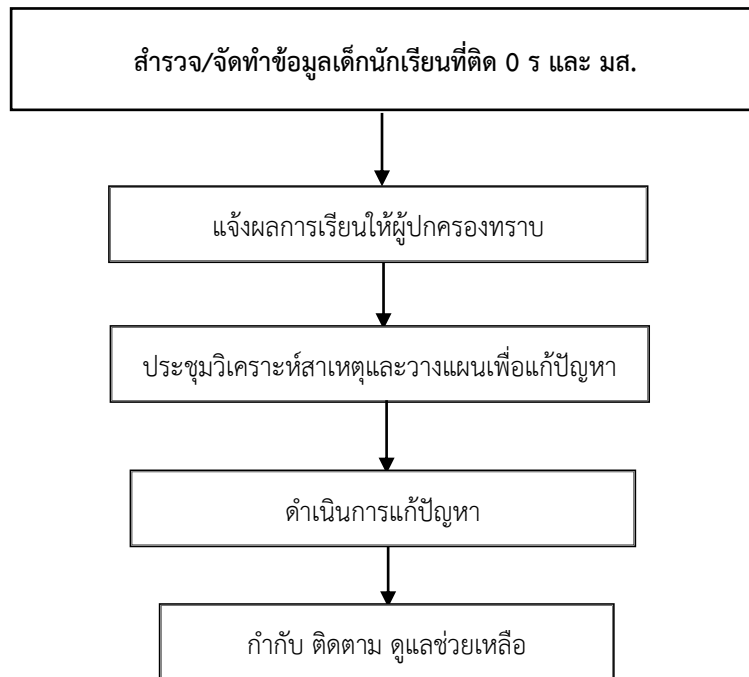
มาตรการป้องกัน

1. สถานศึกษาปฏิบัติตามนโยบายของ สพฐ. และกระทรวงศึกษาธิการ
2. สถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนมาตรการในการป้องกันเด็กนักเรียนออกกลางคัน
3. สถานศึกษาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 และแนวทางดำเนินการในการช่วยเหลือและติดตามเด็กนักเรียนมาเรียน
4. สถานศึกษาดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อหาทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ประสบปัญหาและอาจออกเรียนกลางคัน
5. สถานศึกษาติดตาม ผลการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน

แนวทางการช่วยเหลือ

1. สำรวจข้อมูลเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกเรียนกลางคัน และเด็กนักเรียนที่ออกเรียนกลางคัน
2. สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแยกปัญหาและร่วมหาทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหาแต่ละด้าน
3. ให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และประสานเครือข่าย ผู้นำ/แกนนำชุมชน เพื่อติดตามเด็กนักเรียนให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา
4. ติดตาม และสรุปผลการช่วยเหลือเด็กนักเรียนออกเรียนกลางคัน

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากระบบการศึกษา
เด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

เด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

มาตรการป้องกัน

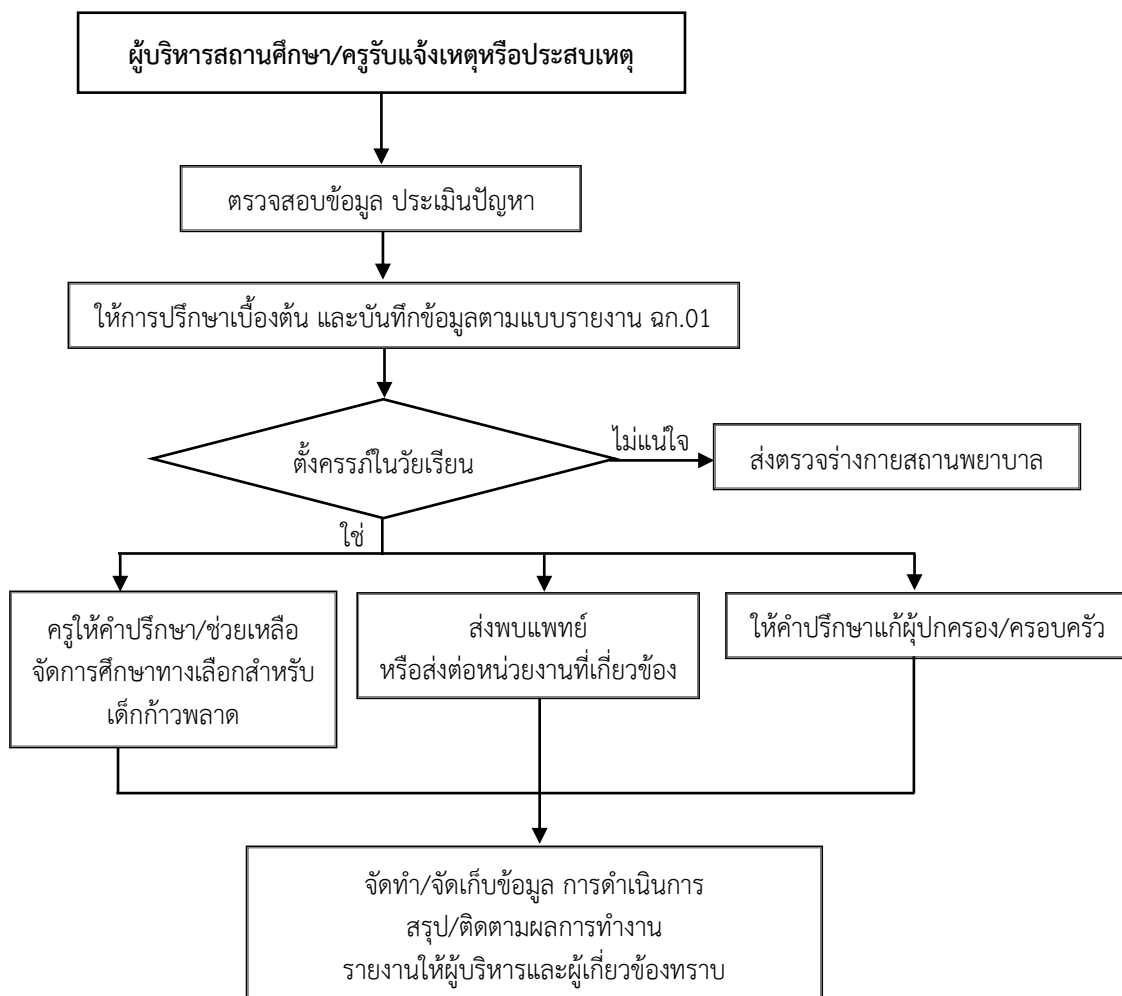
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนศึกษาระเบียบ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไข
เพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
2. ประชุมครูผู้สอนเพื่อชี้แจงซักซ้อมความเข้าใจให้ทราบถึงแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
การศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ครูผู้สอนแจ้งระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เด็กนักเรียนทราบ
4. จัดให้มีการสอนปรับพื้นฐานความรู้ สอนซ่อมเสริม และสอบซ่อมให้กับเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ครูฝ่ายทะเบียนวัดผล สำรวจจัดทำข้อมูลเด็กนักเรียนที่ติด 0 ร และ มส. และแจ้งผู้ปกครองให้รับทราบ
ผลการเรียนของเด็กนักเรียน
2. ประชุมวิเคราะห์สาเหตุ และวางแผนหาแนวทางการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.
3. ดำเนินการแก้ปัญหาเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส. ตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลตาม
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
4. กำกับ ติดตาม ดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนติด 0 ร และ มส.

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
ตั้งครรรภ์ในวัยเรียน

ตั้งครรรภ์ในวัยเรียน

ตั้งครรรภ์ในวัยเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนที่ตั้งครรรภ์ หรือสงสัยว่าตั้งครรรภ์ ไม่ได้มีการวางแผนจะให้เกิด โดยมีสาเหตุจากการไม่มีความรู้ขึ้นความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการตั้งครรรภ์ และการคุมกำเนิด การถูกข่มขืนจนตั้งครรรภ์ ตลอดจนความพร้อมในด้านภาวะต่าง ๆ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การไม่รับผิดชอบของบิดาเด็กในครรรภ์ เป็นต้น

มาตรการป้องกัน

- ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เอาใจใส่เด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด และต้องทำงานเป็นทีม
- สถานศึกษาสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนถึงแนวปฏิบัติของสถานศึกษาในการป้องกันแก้ไข ให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์เบื้องต้น และตั้งครรรภ์ในวัยเรียน

3. จัดทำฐานข้อมูลเด็กนักเรียนทุกคนตามกระบวนการคัดกรองระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งมีรายชื่อเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มว่าจะออกกลางคันหรืออยู่ในภาวะเสี่ยงด้านต่าง ๆ โดยแจ้งผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องให้ทราบ และเฝ้าระวังช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีปัญหา โดยการจัดการศึกษาด้วยรูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม หากไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ ให้ส่งต่อจะเป็นภายในหรือภายนอกแล้วแต่กรณี

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้กับเด็กนักเรียนเรื่องเพศศึกษาตามความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กนักเรียน

5. ให้สถานศึกษากำหนดมาตรการในการเฝ้าระวังเด็กนักเรียนหญิงและเด็กนักเรียนชายกลุ่มเสี่ยง ที่อาจจะ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร โดยเน้นการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาเชิงลึก และวิธีการที่หลากหลายทันสมัย

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ตรวจสอบข้อมูลเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ครูให้การแนะนำและช่วยเหลือเด็กนักเรียนในเบื้องต้นทั้งสองฝ่าย และบันทึกข้อมูลตามแบบรายงาน ผก.01
3. พาเด็กนักเรียนตรวจร่างกาย
4. เชิญผู้ปกครองของคู่กรณีหรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ ผู้ที่เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุยรับทราบเหตุการณ์ และให้คำปรึกษา
5. จัดผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
6. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการช่วยเหลือ และทีมสหวิชาชีพ เช่น สพท. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัว โรงพยาบาล เป็นต้น
7. ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ หรือจัดการศึกษาทางเลือก หรือแนวทางในการประกอบอาชีพ สำหรับเด็กก้าวพลาด
8. สถานศึกษาต้องไม่ผลักดันให้เด็กนักเรียนออกจากสถานศึกษา หากทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนตามความเหมาะสม รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้งประสานทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือ/ส่งต่อ
9. สรุปรายงานผู้บริหารสถานศึกษา

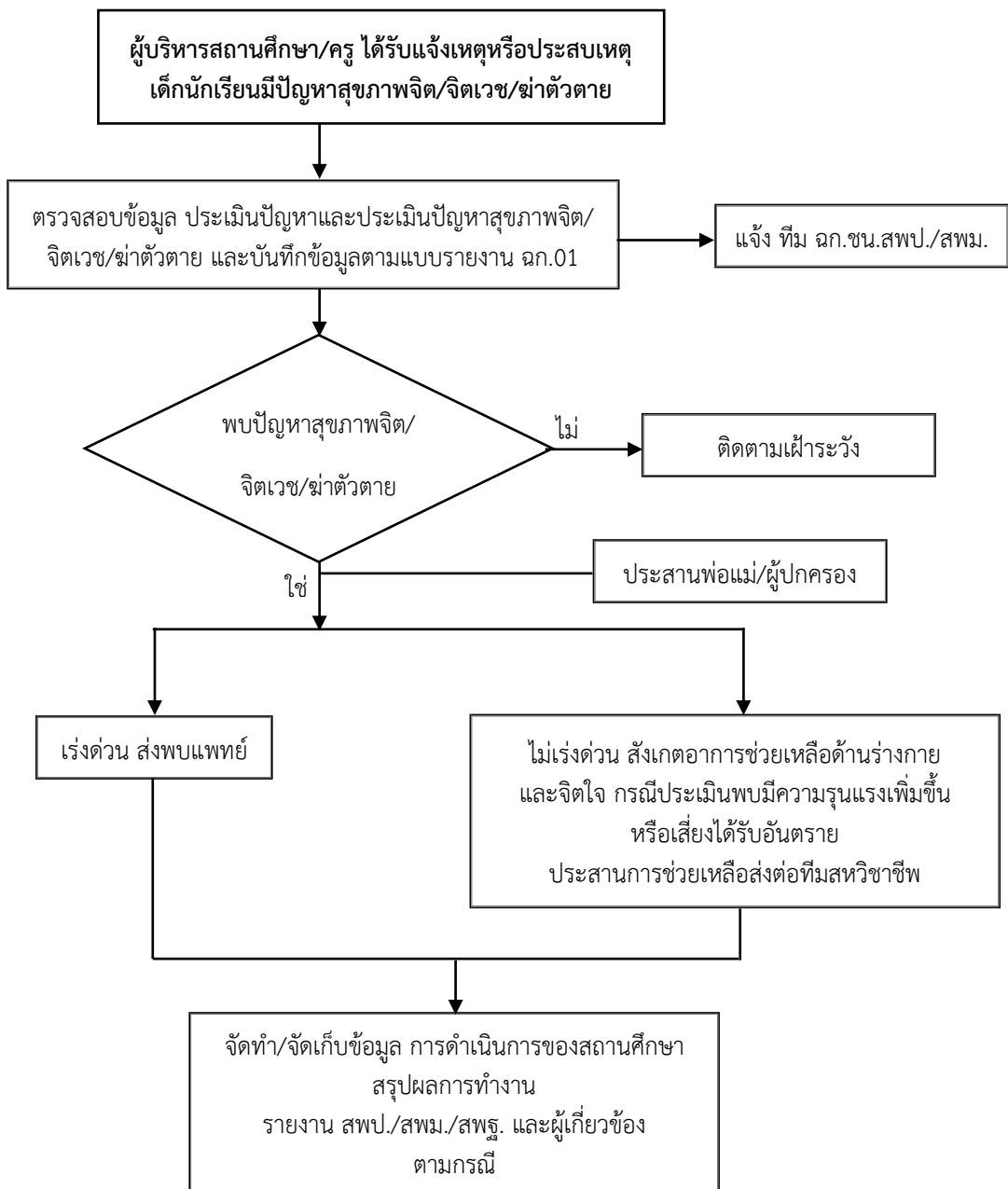
แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. ผอ.สพป./สพม. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที
2. มอบทีม ผก.ชน.สพป./สพม. เข้าประสานช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้นภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สพป./สพม. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาล
2. บ้านพักเด็กและครอบครัว
3. แนวทางการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อเด็กก้าวพลาด ของ ผก.ชน.สพฐ.
4. แนวทางการดูแลท้องไม่พร้อม กระทรวงสาธารณสุข

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
ภาวะจิตเวช

ภาวะจิตเวช

ปัญหาสุขภาพจิต จิตเวช ฆ่าตัวตาย ส่งผลกระทบต่อสังคม และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ถ้าขาดการจัดการดูแลที่ไม่เหมาะสม อาจเกิดการเจ็บป่วย การฆ่าตัวตาย ทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรของประเทศ

ภาวะทางจิตเวช หมายถึง ผู้ที่มีการแสดงออกที่เปลี่ยนแปลงไปในด้านอารมณ์ความคิดหรือพฤติกรรม ซึ่งผู้นั้นต้องได้รับการช่วยเหลือ เพราะถ้าปล่อยไว้ อาจเกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่นได้

มาตรการป้องกัน

1. ใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครูที่ปรึกษาดูแล เอาใจใส่เด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด จะทำให้มีโอกาสรับรู้ปัญหา
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ให้นำครูที่ปรึกษา/ครูผู้สอนประเมิน และสังเกตเด็กนักเรียนในทุกครั้งก่อนการสอนหรือทำกิจกรรม
3. จัดกิจกรรมทักษะชีวิตในสถานศึกษา
4. พัฒนาครูที่ปรึกษาให้เป็นครูแนะแนว และนักจิตวิทยาประจำชั้นเรียน
5. การใช้เครื่องมือประเมิน/วัดสุขภาพจิตของนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง หรือตามความเหมาะสม

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ครูตรวจสอบข้อมูลประวัติเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01
2. รายงานผู้บังคับบัญชา ร่วมปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา
3. ผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
4. เชิญผู้ปกครอง/หรือผู้ที่เด็กนักเรียนไว้วางใจ เด็กนักเรียนร้องขอมาพูดคุย และให้คำปรึกษา
5. กรณีเด็กนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต จิตเวช ก้าวร้าว ความรุนแรง เสี่ยงต่อการทำร้ายผู้อื่น ทำร้ายตนเอง หรือได้รับอันตราย ประสานทีมสหวิชาชีพเพื่อช่วยเหลือ/ส่งต่อเด็กนักเรียน
6. สรุปรายงานผลการดำเนินการแก่ผู้บริหาร
7. บันทึกในสมุดหมายเหตุประจำวันของสถานศึกษา
8. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้อง คุ้มครอง ช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

ข้อสังเกต

ในการประเมิน ถ้าพบอาการที่อาจเกิดอันตรายแก่ตัวเด็กนักเรียน หรือผู้อื่นได้ จะต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิด และเร่งด่วนให้ประสาน การส่งต่อ คือ

1. ระดับความรู้สึกตัว สับสน งุนงง ไม่ค่อยรู้สึกตัว หรือไม่รู้สึกตัว
2. ลักษณะที่ปรากฏ มีพฤติกรรมรุนแรง เช่น เอะอะ ก้าวร้าว หรือไม่เป็นมิตร พกอาวุธ แสดงท่าทางต่อสู้อ หรือมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา หรือเกือบตลอดเวลา ระมัดระวังตัวมาก หวาดระแวง หรือหวาดกลัว
3. มีอารมณ์ซึมเศร้าอย่างรุนแรง (โดยจะร่วมกับความคิด หรือความพยายามฆ่าตัวตายหรือไม่ก็ตาม) อารมณ์โกรธ โดยเฉพาะอารมณ์โกรธที่เด็กนักเรียนควบคุมไม่ได้
4. ความคิด มีความคิดจะฆ่าตนเองหรือฆ่าผู้อื่น หวาดระแวงว่าจะมีคนมาทำร้าย ความรู้สึกผิด ความคิดว่าตนเองไร้ค่า หมดหวัง ขาดที่พึ่ง และโดดเดี่ยว

5. การรับรู้ (perception) มีประสาทหลอนทางหูเป็นเสียง ต่ำหนิ เสียงต่ำ เสียงสาปแช่ง เสียงขู่จะทำร้าย หรือเสียงสั่งให้กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะให้ทำร้ายตนเองหรือผู้อื่น เห็นภาพหลอน เช่น ภาพปีศาจมาหลอกหลอน หรือภาพคนถืออาวุธจะทำร้าย รวมทั้งการแปลสิ่งเร้าผิด เช่น เห็นกิ่งไม้ใกล้ ๆ ตัวเป็นงูพิษกำลังจะกัดตน เป็นต้น

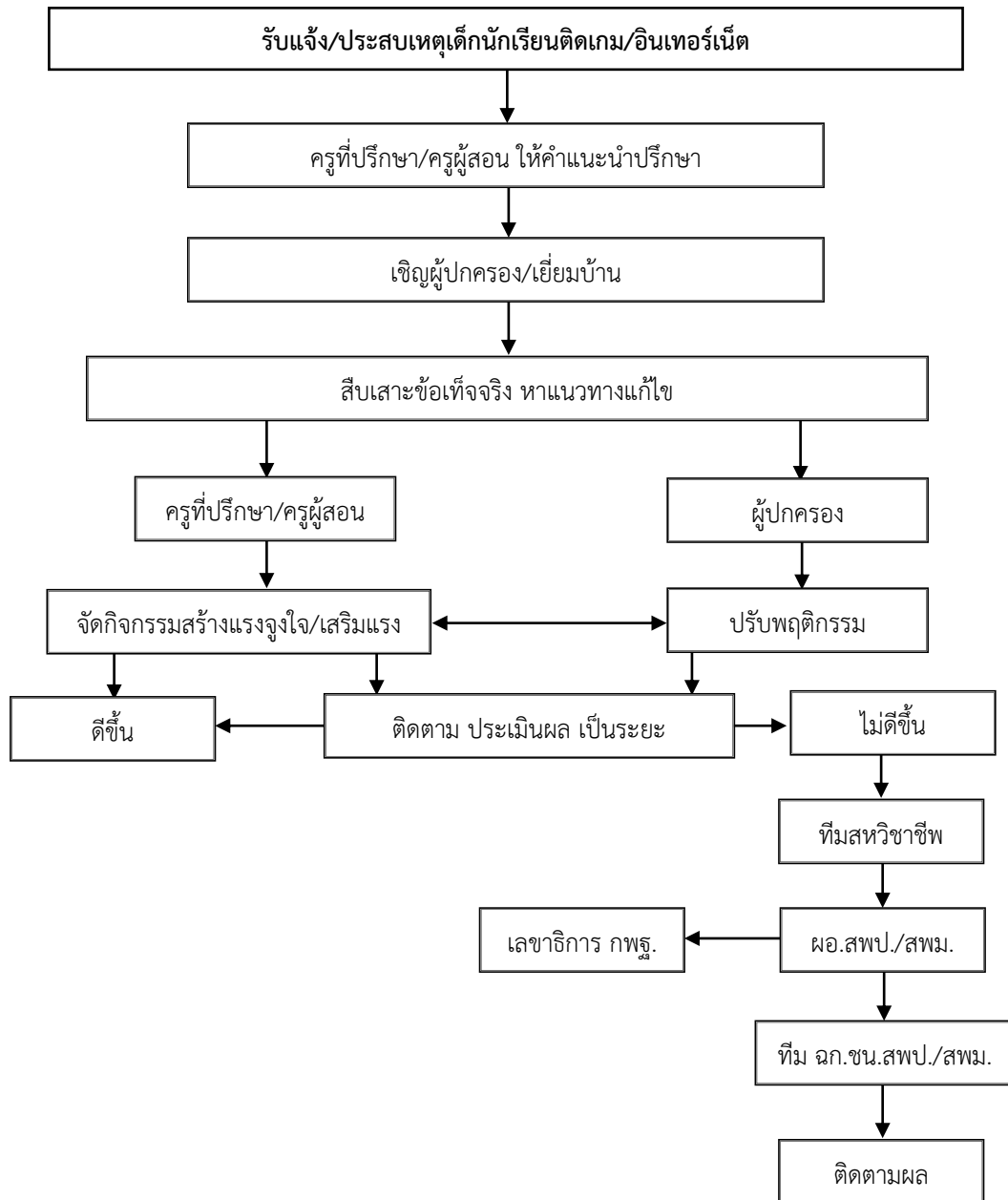
แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. ผอ.สปป./สพม. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที กรณีเร่งด่วน
2. มอบทีม ผก.ชน.สปป./สพม. เข้าประสานทีมสหวิชาชีพ ช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สปป./สพม./สพฐ. และเลขาธิการ กพฐ. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

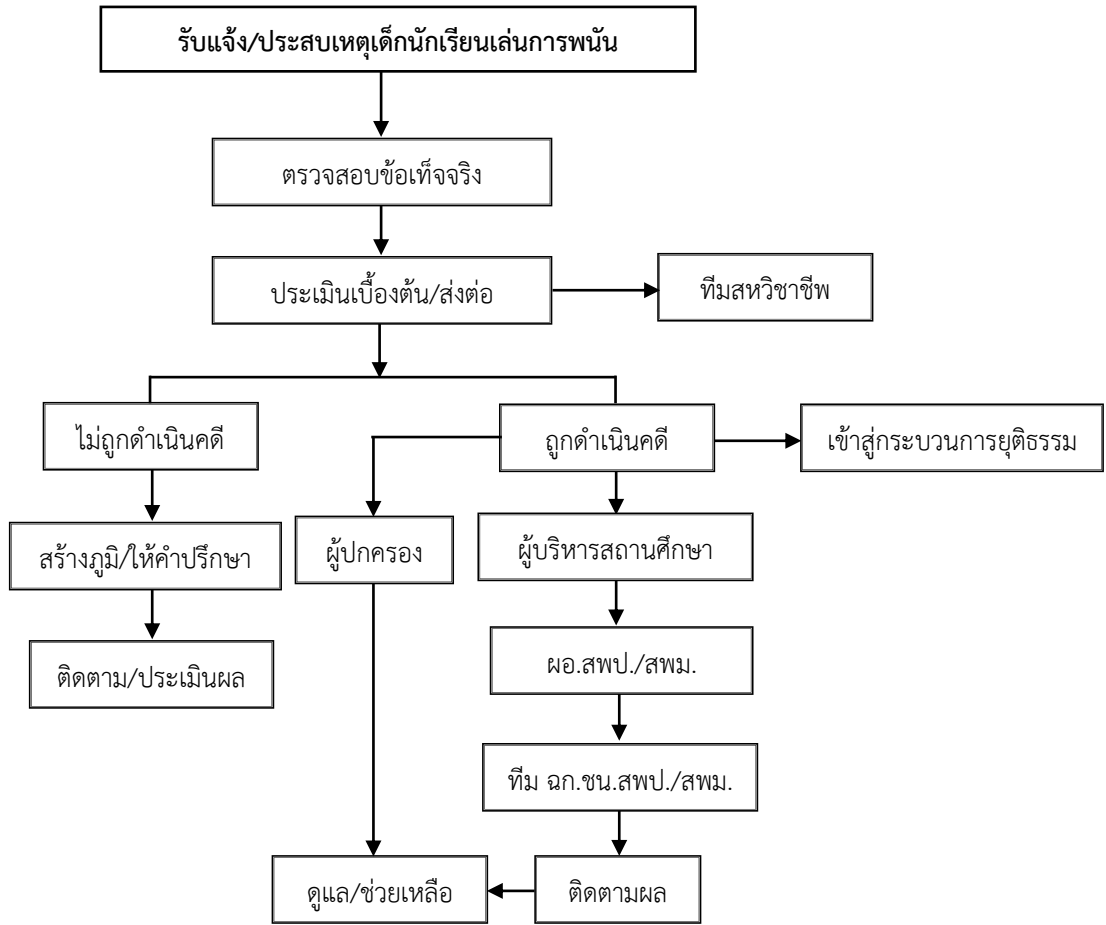
แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาล
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. สถานีตำรวจในพื้นที่
4. โรงพยาบาลจิตเวชในพื้นที่
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ต

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
นักเรียนเล่นพนัน

เด็กนักเรียนติดเกม/อินเทอร์เน็ตสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน

เด็กนักเรียนติดเกม (สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) หมายถึง เด็กนักเรียน ที่หมกมุ่นกับการเล่นเกม/หมกมุ่นในการใช้สื่อลามกอนาจาร ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร หรือหมกมุ่น ในกิจกรรมคาราโอเกะผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จนไม่สามารถควบคุมตนเองในเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ได้เล่น จะกระวนกระวายใจมาก บางคนเล่นข้ามวันข้ามคืน จนส่งผลกระทบต่อตัวเด็กนักเรียน ทั้งด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของพลเมืองในสังคม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก กฎกระทรวงประกอบพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551)

เด็กนักเรียนเล่นพนัน หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมเล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมีส่วนร่วมในวงการพนัน ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นเด็กนักเรียน มีพฤติกรรมการเล่นเอาเงิน และสิ่งของมีค่าด้วยการเสี่ยงโชค หรือใช้ความสามารถโดยคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความซำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งเสี่ยงโชค ถ้าเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเล่นการพนันจนติดเป็นนิสัย จะส่งผลให้เด็กนักเรียนขาดความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

มาตรการป้องกัน

1. สถานศึกษากำหนดมาตรการป้องกัน โดยจัดทำระเบียบสถานศึกษา ว่าด้วยความประพฤติเด็กนักเรียน เพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548

2. สถานศึกษากำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันกลุ่มเสี่ยง ให้ความรู้ ความเข้าใจ ทราบถึงประโยชน์ และโทษของการเล่นเกม การใช้สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยส่งเสริมการจัดอบรม จัดกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์และสังคม จัดค่ายกิจกรรม จัดโครงการหยุดการพนัน เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้ค้นพบ และแสดงศักยภาพเชิงบวก กิจกรรมจิตอาสา สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ ให้เด็กนักเรียนได้ทำกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจสนใจ เป็นการป้องกันมิให้เกิดนักพนันหน้าใหม่ และส่งเสริมให้กิจกรรมต่าง ๆ เป็นตัวสร้างให้เด็กนักเรียนห่างไกลการพนัน ห่างไกลการติดเกม เป็นต้น

3. สถานศึกษากำหนดมาตรการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมเร่งรัดพัฒนาครูประจำชั้น ให้สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งครูปกครองและครูแนะแนว เพื่อช่วยเหลือ สร้างเจตคติที่ดีในการปรับพฤติกรรมของเด็กนักเรียนในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลทางด้านวิชาการ อาจมอบหมายงานให้เด็กนักเรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่ท้าทาย เสริมสร้างความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเอง รวมถึงการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในโรงเรียน

4. สถานศึกษากำหนดมาตรการเฝ้าระวัง ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กนักเรียนเรื่องการเล่นเกม/สื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการกำกับ ดูแล ติดตามพฤติกรรมของเด็กนักเรียนขณะใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลทางด้านวิชาการ

5. มาตรการเฝ้าระวังโดยสถานศึกษาสร้างภาคีเครือข่ายในรูปแบบ สหวิชาชีพในระดับสถานศึกษา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมกันเฝ้าระวัง และขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายช่วยดูแลเด็กนักเรียนในด้านการพัฒนาทักษะชีวิต วิชาชีพ การสืบค้นข้อมูลในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการดูกีฬาผ่านเครือข่ายออนไลน์ เพื่อป้องกันการเล่นการพนันในระบบกีฬา เป็นต้น

แนวทางการช่วยเหลือ

1. เร่งรัดพัฒนานักจิตวิทยาประจำสถานศึกษา ให้ความรู้ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว ในการเป็นผู้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาวิธีการใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาหาแหล่งเรียนรู้ โดยให้สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมานำเสนอ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรู้ความสนใจในด้านอื่น ๆ จะได้ไม่มุ่งเล่นเกมเพียงอย่างเดียว

2. เน้นการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง พบปะพูดคุย เพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหา หรือใช้วิธีการเยี่ยมบ้าน เพื่อสืบเสาะหาข้อเท็จจริง หาแนวทางการแก้ไข เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และสถานศึกษา ปรับพฤติกรรม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างแรงจูงใจ และการเสริมแรงอย่างเหมาะสม และต่อเนื่อง

3. กำหนดรูปแบบและวิธีการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยเน้นการปรับพฤติกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างสม่ำเสมอ และมีการติดตามประเมินผลพฤติกรรมเป็นระยะ หากพบว่าเด็กนักเรียนยังมีพฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์ในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือต่อไป

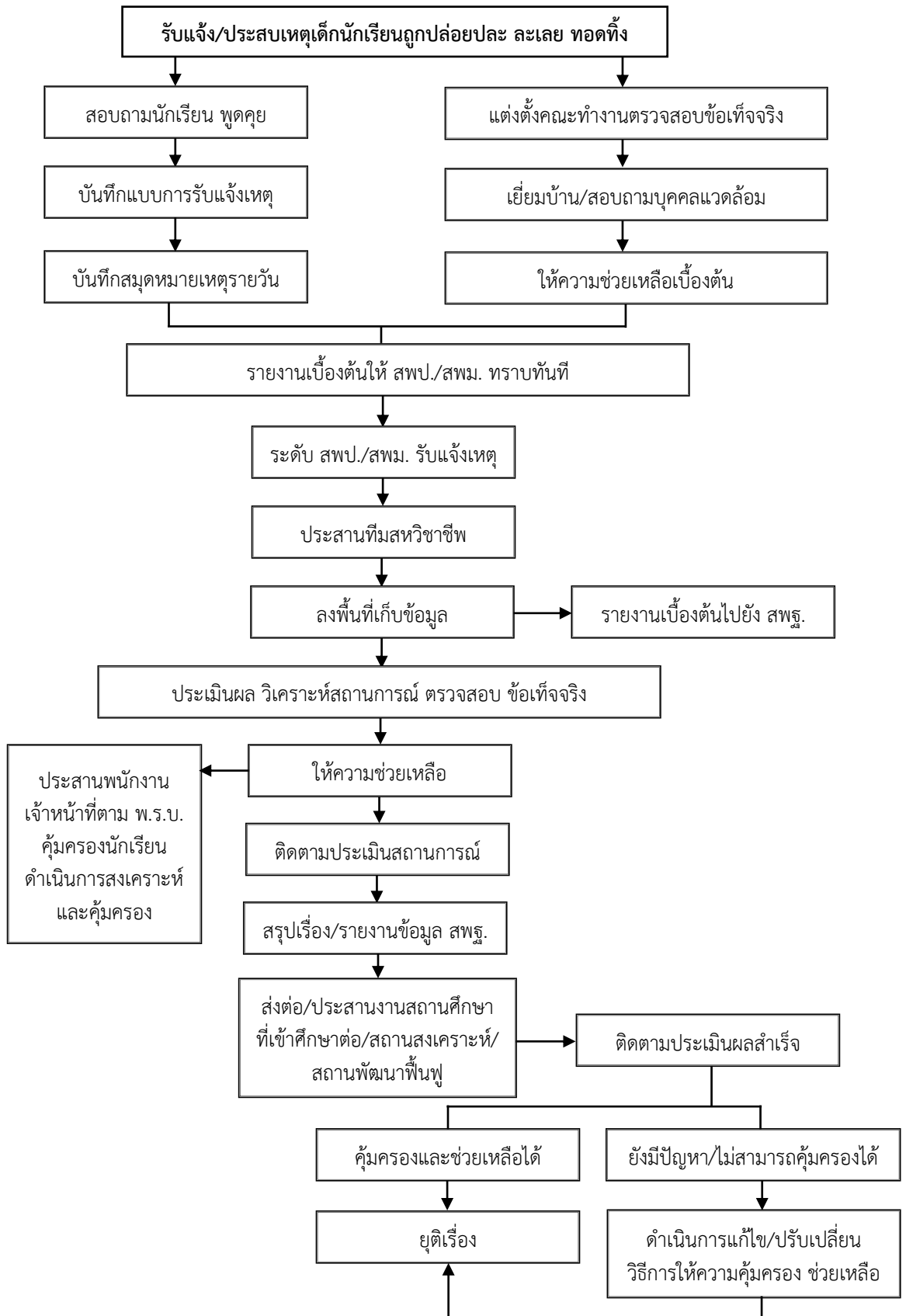
4. สถานศึกษากำหนดมาตรการเฝ้าระวังสถานศึกษาว่าด้วยความประพฤตินักเรียนเพื่อให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อการเน้นภารกิจ เช่น หากพบว่าเด็กนักเรียนยังไม่ปรับพฤติกรรมติดเกม/ติดสื่อออนไลน์ที่ไม่พึงประสงค์/เล่นพนัน ให้สถานศึกษาประสานทีมสหวิชาชีพให้ความช่วยเหลือต่อไป

5. เร่งรัดจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนระดับสถานศึกษา โดยผู้อำนวยการสถานศึกษา กำหนดนโยบาย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีกรอบทิศทางการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนดนโยบาย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีกรอบทิศทางการดำเนินงานเป็นแนวทางเดียวกัน

ระดับ สพฐ.และระดับกระทรวง จัดตั้งศูนย์คุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนและนักศึกษาที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกำกับ ดูแล การถูกล่วงละเมิดทางเพศอันอาจเกิดจากการเล่นพนัน/ สื่อบลามกอนาจาร เป็นต้น

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
 เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

เด็กนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง

จากสภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร และท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจสังคมที่มุ่งพัฒนาบ้านเมือง ทำให้ขาดการดูแลส่งผลกระทบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและสังคม ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน เด็กนักเรียนถูกทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลย ปล่อยให้คนแก่หรือเครือญาติคอยดูแล รวมไปถึงเด็กนักเรียนที่ถูกปล่อยทิ้งให้มีชีวิตอยู่ตามลำพังหรือบุคคลอื่น โดยไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ความสำคัญเพิกเฉย ไม่สนใจ ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเด็กนักเรียน ปัญหาของสังคม เด็กนักเรียนมีสภาพชีวิตอยู่ท่ามกลางความสับสน กลายเป็นการทารุณกรรมที่นำไปสู่การทารุณในรูปแบบอื่นได้อีก เช่น การลักพาตัวเด็ก การใช้แรงงานเด็ก การค้าประเวณี เป็นต้น

ดังนั้น ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียนจำเป็นต้องมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมดูแลและช่วยเหลือ ครูรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา การให้คำปรึกษา และการส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียนด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพและมีภูมิคุ้มกัน การดำเนินชีวิตของเด็กนักเรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม การเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย รวมทั้งหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญของปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

มาตรการป้องกัน

1. ครูรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการเยี่ยมบ้าน การคัดกรอง การป้องกัน การแก้ปัญหา และการให้คำปรึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับ และติดตาม ให้ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน หมั่นสังเกตพฤติกรรม และสภาพร่างกายเด็กนักเรียนทุกครั้งก่อนทำการสอน
3. การส่งเสริมพัฒนาเด็กนักเรียนด้านความสามารถตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของเด็กนักเรียน ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง มีการตัดสินใจที่เหมาะสม และสามารถอยู่ในสังคมอย่างปลอดภัย
4. หน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญกับปัญหา และร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษารับแจ้งเหตุหรือประสบเหตุ นำเด็กนักเรียนมาบันทึกข้อเท็จจริง สอบถามข้อเท็จจริง และบันทึกข้อมูลโดยละเอียด
2. จัดทำบันทึกรับแจ้งเหตุพร้อมประวัติและภาพถ่ายเด็กนักเรียน
3. แต่งตั้งคณะทำงานในการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยไปเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน สอบถามบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องของเด็กนักเรียน หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่
4. รายงาน กก.ชน.สปป./สปม. ทีมสหวิชาชีพ และเจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
5. ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น ได้แก่ เงินทุนการศึกษา ปัจจัย พื้นฐานในการดำรงชีวิต พื้นฟูสภาพจิตใจ เป็นต้น

6. เมื่อสถานการณ์เด็กนักเรียนดีขึ้น สถานศึกษาต้องดำเนินการ ป้องกัน และพัฒนาในสภาพปัญหาต่อไป เช่น การกำหนดบริเวณปลอดภัย การเสริมทักษะการดูแลเด็กนักเรียน ทักษะการจัดการกับปัญหา และทักษะทางสังคม ให้กับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง **สร้างเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือ หรือแจ้งเบาะแสเบื้องต้นในการร่วมกันป้องกันปัญหา**

แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. รับแจ้งเหตุจากสถานศึกษาและบุคคลอื่น ๆ
2. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทีมสหวิชาชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียน
3. ทีมเจ้าหน้าที่ อ.ก.ชน.สปป./สพม. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล เยี่ยมบ้าน สอบถามบุคคลแวดล้อม ร่วมกับทีม สหวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ได้รับมอบหมาย
4. ประเมินผล วิเคราะห์สถานการณ์ และตรวจสอบข้อเท็จจริง
5. ประชุมผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง และทีมสหวิชาชีพ ร่วมปรึกษาเพื่อวางแผนการให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อดำเนินการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กนักเรียนต่อไป
6. ติดตามประเมินสถานการณ์เป็นระยะ ๆ
7. การติดตามประเมินผลในการส่งต่อ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี คือ
  - 7.1 กรณียุติเรื่อง ดำเนินการเมื่อเด็กนักเรียนคนดังกล่าวได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ
  - 7.2 กรณีปรับเปลี่ยนวิธีการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือ เด็กนักเรียน หลังจากพบว่าเด็กนักเรียนยังมีปัญหา ไม่สามารถคุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการแก้ไขปรับเปลี่ยน วิธีการในการ คุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

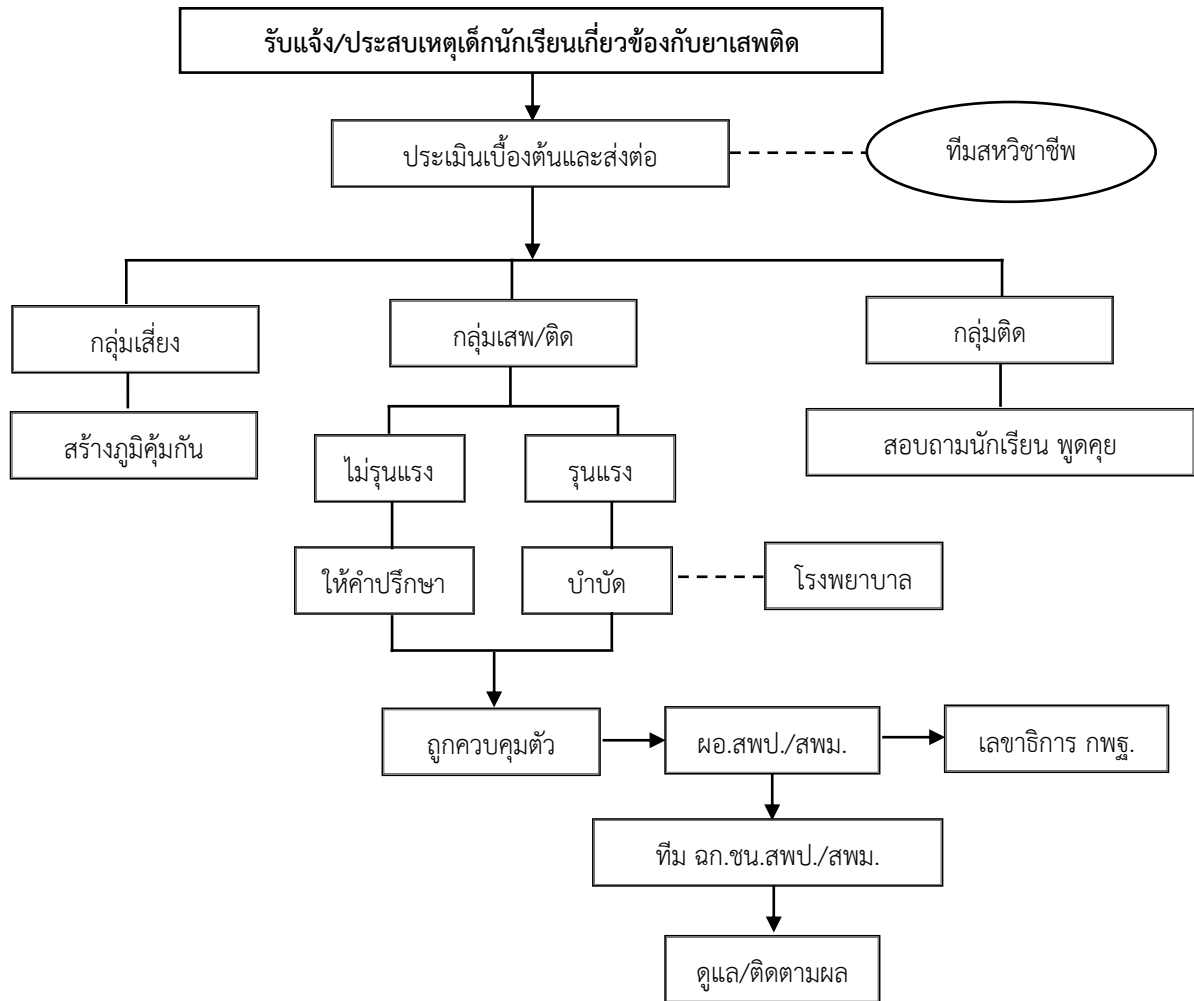
แหล่งช่วยเหลือ

1. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300
2. สถานพยาบาล
3. สถานีตำรวจ
4. องค์กรเพื่อการกุศล
5. บ้านพักเด็กและครอบครัว **เพิ่มโครงการมอบบ้านให้กับเด็กนักเรียนตามโครงการจิตอาสาเราทำดีด้วยหัวใจ**

ของ สพฐ.

6. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
7. โรงเรียนราชประชานุเคราะห์
8. ศึกษาสงเคราะห์
9. ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
ยาเสพติด

ยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารใดก็ตามที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสารที่สังเคราะห์ขึ้น หรือวัตถุใด เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง (ดูรายละเอียดภาคผนวก)

มาตรการป้องกัน

1. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันและทักษะชีวิตให้เด็กนักเรียน
2. จัดกิจกรรมการป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา
3. พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง
4. การดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ควรให้เด็กนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินงาน โดยมีครูเป็นผู้คอยให้การสนับสนุน ให้คำแนะนำและดูแล

5. สถานศึกษาต้องดำเนินการตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของ สพฐ.

6. สร้างเครือข่ายภายนอกในการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหา เช่น โครงการครู DEAR, โครงการ 1 โรงเรียน 1 ตำรวจ และโครงการตาสับปรด เป็นต้น

7. จัดตั้งชมรมศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น TO BE NUMBER ONE และเพื่อนช่วยเพื่อน

8. ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ครูที่ปรึกษาคัดกรองเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล การเยี่ยมบ้าน และการคัดกรองนักเรียน ออกมา 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และกลุ่มค้า

2. หากครูที่ปรึกษาพบเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพ และมียาเสพติดไว้ในครอบครองให้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

2.2 ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนกลุ่มเสพ โดยเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา

2.3 ติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผล การดำเนินการให้ผู้บริหารสถานศึกษารับทราบ

2.4 สถานศึกษารายงาน สพป./สพม.

3. กรณีพบว่านักเรียนเป็นผู้ค้าให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย

4. กรณีเด็กนักเรียนถูกควบคุมตัวหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สถานศึกษาดำเนินการออกหนังสือรับรองการเป็นนักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ

แหล่งช่วยเหลือ

1. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC) โทร. 1300

2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

3. สถานพยาบาล

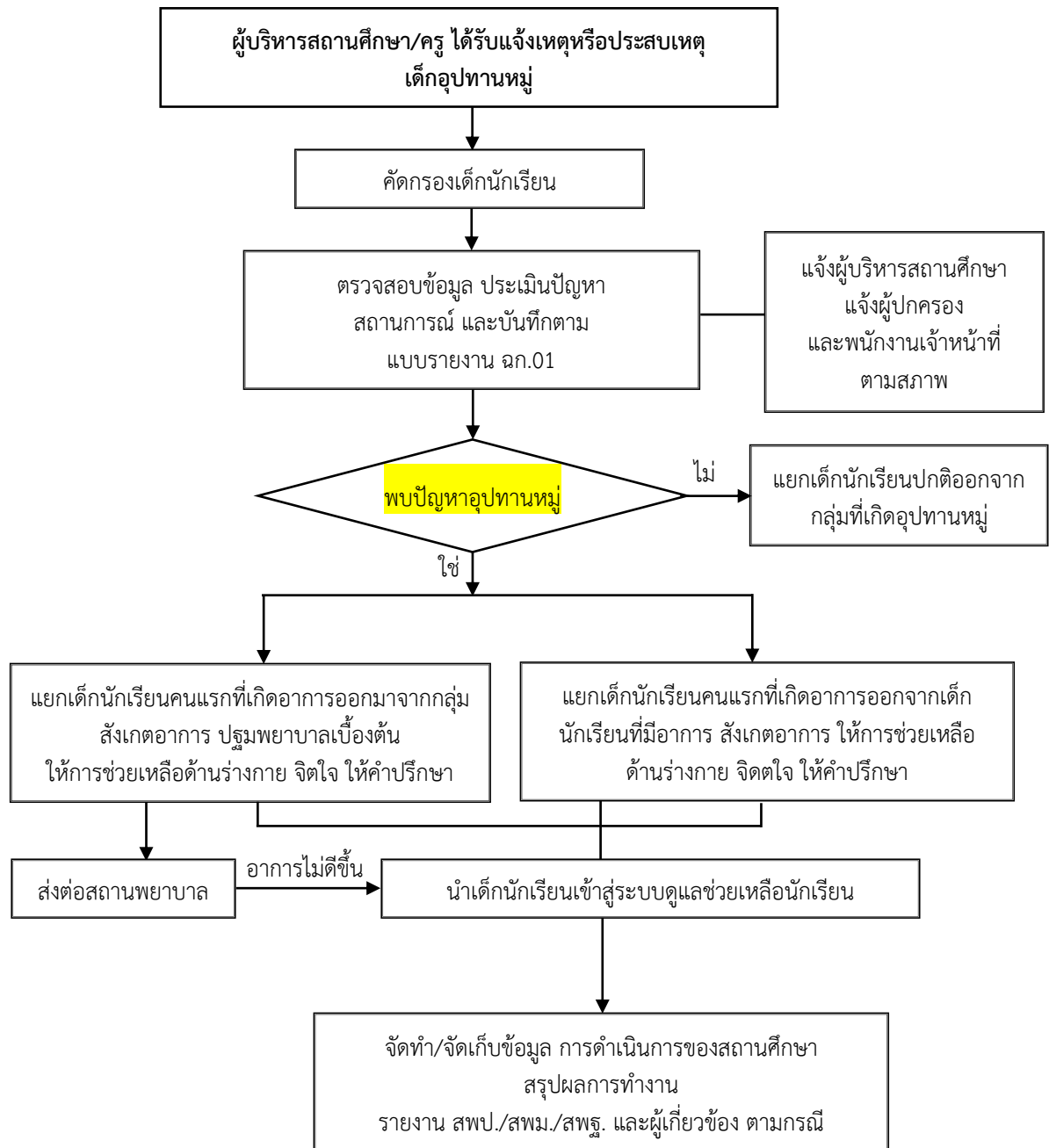
4. สถานีตำรวจ

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. ปปส.

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
อุปทานหมู่

อุปทานหมู่

อุปทานหมู่ เป็นปรากฏการณ์ซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลตั้งแต่ 1 คนขึ้นไปที่มีความเชื่อร่วมกัน และมีการแสดงออกอาการทางร่างกายกลุ่มนักเรียนที่มักพบอาการ มักพบในนักเรียนเพศหญิงมากกว่านักเรียนเพศชาย มักเกิดกับบุคคลที่มีสภาพจิตใจไม่มั่นคง เกิดการคล้อยตามได้ง่าย

สาเหตุการเกิดอาการ อาการอุปทานหมู่ มักมีสาเหตุเกิดจากความรู้สึกคิดภายในจิตใจ เป็นการแสดงออกทางภาวะความเครียด อาจเกิดจากผลกระทบจากภูมิหลัง สภาพครอบครัว อาการหวาดกลัวบางสิ่ง วิตกกังวล รู้สึกตื่นเต้นต่อเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่ได้เห็น ได้ยิน และได้ฟังที่มีต่อสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

ลักษณะอาการ ปวดศีรษะ มึนงงศีรษะ คลื่นไส้ ปวดท้อง เกร็งท้อง อ่อนเพลีย ง่วง เจ็บปวดในคอ หายใจลำบาก หรือหายใจหอบเร็ว (Hyperventilation or Difficulty Breathing) ชักเกร็งตัว เป็นลม หมดสติ อาการเหล่านี้คงอยู่เพียงชั่วคราว มีการแพร่กระจายอาการไปสู่คนอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และมีการฟื้นตัวเร็วกลับมาเป็นปกติซึ่งเมื่อตรวจทางการแพทย์แล้วไม่พบว่ามีสาเหตุมาจากโรคทางกาย

วิธีดูแลเบื้องต้น คือ แยกเด็กนักเรียนคนแรกที่แสดงอาการอุปทานหมู่ออกจากกลุ่ม และควรแยกเด็กนักเรียนที่มีอาการทุกคนออกจากกัน โดยการจัดให้เด็กนักเรียนอยู่ในห้องที่สงบ เพื่อระงับอาการที่เกิดจากสติอารมณ์ วิธีดูแลตามอาการนักเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มอาการไม่ร้ายแรง ครูประเมินอาการเด็กนักเรียนเบื้องต้น รักษาตามอาการ โดยทำให้ร่างกายผ่อนคลาย ได้พักผ่อนสักพัก ให้อาการจะดีขึ้นตามลำดับ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มอาการร้ายแรง หากพบว่า เด็กนักเรียนได้รับบาดเจ็บ มีการทำร้ายร่างกาย ให้ครูทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แล้วรีบนำส่งแพทย์ทันที

ข้อพึงสังเกต หากสังเกตว่า เด็กนักเรียนมีอาการหายใจเร็วผิดปกติ ให้ครูรักษาด้วยการใช้ถุงกระดาษครอบหน้า เพื่อให้เด็กนักเรียนหายใจเอาคาร์บอนไดออกไซด์เข้าไป จะช่วยทุเลาอาการลงได้ตามลำดับ

วิธีดูแลหลังอาการยุติ ในการปฐมพยาบาลและประเมินอาการ เมื่อเด็กนักเรียนมีอาการดีขึ้นจนเป็นปกติ หากแต่เข้ากลุ่มอาจเกิดอาการซ้ำได้อีก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อยังคงมีอยู่ ดังนั้นการประเมินสภาพจิตใจ ร่วมกับสภาพแวดล้อม หรือพูดคุยโดยใช้กระบวนการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม (การรักษาด้วยจิตบำบัด) จะช่วยคลายความกังวลหรือความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอาการซ้ำ อาจทำได้โดยให้เด็กนักเรียนหยุดเรียนชั่วคราว โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่แสดงอาการคนแรก ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและแสดงอาการร่วมต่อผู้อื่น

มาตรการป้องกัน

1. ครูที่ปรึกษา/ครูประจำวิชา/ครูผู้ดูแลนักเรียน ศึกษาข้อมูลเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยเครื่องมือคัดกรองนักเรียน เช่น แบบประเมิน SDQ แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) แบบสำรวจความเครียด แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น ประกอบกับทำงานร่วมกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยทำการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรม ศึกษาภูมิหลังเด็กนักเรียน และร่วมพูดคุยกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมดูแลเด็กนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2. บทบาทครูแนะแนว ให้การดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ด้วยกระบวนการการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เพื่อตรวจสอบสภาพจิตใจเบื้องต้นของเด็กนักเรียน และเร่งรัดให้ความรู้ครูในโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีดูแลสุขภาวะทางจิตเบื้องต้น ให้เป็นนักจิตวิทยาโรงเรียนที่ดี

3. ครูแนะแนวนำกระบวนการรูปแบบ YC เพื่อนที่ปรึกษา ในการเข้าช่วยเหลือเด็กนักเรียน ร่วมพูดคุยกับเด็กนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด

4. สถานศึกษาเผยแพร่ ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เด็กนักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง โดยจากจัดโครงการ/กิจกรรม ตามความเหมาะสม ทำงานร่วมกับสภานักเรียน เช่น นักจิตวิทยาคลินิก ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมีส่วนร่วม

ในการสร้างความเชื่อที่ถูกต้อง การอุปทานหมู่ให้เด็กนักเรียนมีเจตคติที่ดี เสริมสร้างเจตคติที่ดี ให้เด็กนักเรียนมีการตระหนักรู้ ยอมรับนับถือตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเอง

5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรรอให้ครูประจำวิชาครูที่ปรึกษาครูประจำหอหมั่นสังเกตสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กนักเรียน ในทุกครั้ง ก่อนการสอนหรือทำกิจกรรม

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ครูตรวจสอบข้อมูลประวัติเด็กนักเรียนโดยใช้กระบวนการช่วยเหลือนักเรียน การบันทึกข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลตามแบบรายงาน ฉก.01

2. แยกเด็กนักเรียนคนแรกที่เกิดอาการออกจากกลุ่ม

3. ปฐมพยาบาลเด็กนักเรียนทุกคนที่เกิดอาการ และประเมินอาการ

4. ผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ

5. เพื่อประสานการส่งต่อช่วยเหลือแก่เด็กนักเรียน

6. สรุปรายงานผลการดำเนินการแก่ผู้บริหารสถานศึกษา

7. ในรายที่เร่งด่วนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล สพป./สพม. เป็นต้น

8. จัดทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. ผอ.สพป./สพม. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที

2. มอบทีม ฉก.ชน.สพป./สพม. เข้าประสานช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที

3. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สพป./สพม. ทันที

แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาล

2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

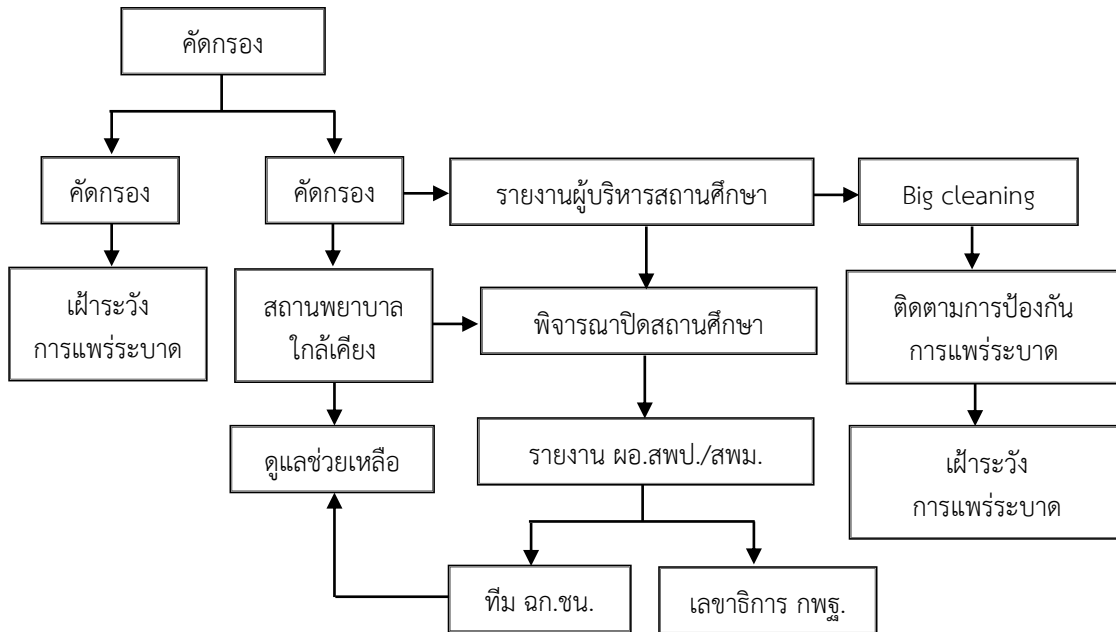
3. ศูนย์ป้องกันการฆ่าตัวตายระดับชาติ

4. มูลนิธิแพथทูเฮลท์

5. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

6. กรมสุขภาพจิต

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
โรคติดต่อในสถานศึกษา

โรคติดต่อในสถานศึกษา

โรคติดต่อ คือ โรคที่สามารถถ่ายทอดติดต่อกันได้ระหว่างบุคคล โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เป็นสาเหตุของโรค และถึงแม้ว่าเชื้อโรคจะเป็นตัวก่อเหตุ แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ก็เป็นปัจจัยร่วม ที่สำคัญที่จะทำให้เกิดโรคติดต่อนั้น ๆ กรมอนามัยได้รวบรวมนิยามของโรคติดต่อ จากพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 หมายถึง โรคซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เป็นโรคติดต่อ สำหรับทั่วประเทศหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเฉพาะในเขตของตนประกาศ ให้เป็นโรคติดต่อในกรณีที่ตรวจพบหรือมีเหตุสงสัยว่าโรคใดโรคหนึ่ง เป็นโรคซึ่งอาจติดต่อแพร่ระบาดเป็นอันตรายแก่ประชาชนได้

โรคติดต่ออันตราย หมายความว่า โรคติดต่อที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศ (รายละเอียดคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 หน้า 108 - 121)

มาตรการป้องกัน

การตรวจร่างกายเด็กนักเรียนก่อนรับเข้าเรียน ซึ่งเด็กนักเรียนทุกคน แบนผลเอกสารการตรวจสุขภาพ (ระเบียนสุขภาพ) จากโรงเรียนเก่า

1. ควรได้รับการตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้ง เด็กนักเรียนที่มีโรคประจำตัวควรได้รับการดูแลจากแพทย์อย่างใกล้ชิด และควรมีสมุดบันทึกประวัติการตรวจสุขภาพประจำตัวทุกคน
2. ครู บุคลากรและเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วนในสถานศึกษา ผู้ประกอบการอาหารผู้ขายอาหาร ฯลฯ ควรได้รับการตรวจสุขภาพจากแพทย์อย่างน้อยปีละ ครั้ง 2

3. สถานศึกษาต้องมีการจัดการสุขภาพจิตของนักเรียนและสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ โดยปฏิบัติตามหลักสุขภาพสถานศึกษา (รายละเอียดคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 หน้า 99 - 107)

4. สถานศึกษามีการให้ความรู้แก่ ครู บุคลากร และเด็กนักเรียน ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อโดยตรง รวมถึงการขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มาเป็นวิทยากรให้กับเด็กนักเรียนตามโอกาสที่เหมาะสม

แนวทางการช่วยเหลือ

1. คัดกรองนักเรียน แยกเด็กนักเรียนที่ป่วยออก
2. ส่งต่อสถานพยาบาลใกล้เคียง หรือโทรศัพท์แจ้งศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และวิทยุสื่อสารช่องความถี่ 147.300 MHz.
3. รายงานผู้บังคับบัญชา โดยใช้ช่องทางการสื่อสารที่รวดเร็วที่สุด
4. แจ้งบิดา มารดา ญาติ และผู้ปกครองทราบ
5. กรณีเป็นโรคติดต่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา ปิดสถานศึกษา โดยคำแนะนำจากสถานพยาบาลในพื้นที่
6. ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค โดยประสานกับสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
7. ติดตามผล เฝ้าระวังการระบาดของโรคติดต่อ และป้องกันการแพร่ระบาด
8. ดำเนินการตามนโยบายมาตรการสาธารณสุข (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 ในสถานศึกษา

แนวทางการดำเนินงานของ สพฐ.

1. รายงานให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบโดยทันที
2. มอบหมายทีม ผอ.ช.น.สปป./สพม. ประสานให้ความช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการ ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามข่าวสถานการณ์รายงาน ผอ.สปป./สพม. ทันที
5. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าสถานการณ์ดีขึ้น และกลับสู่ภาวะปกติ

แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาลใกล้เคียง
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. วิทยุสื่อสารช่องความถี่ 147.300 MHz.
4. ที่ว่าการอำเภอ/สำนักงานเขต กทม./เมืองพัทยา
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรการป้องกัน

ปฏิบัติตามประกาศระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา

พ.ศ. 2562

แนวทางการช่วยเหลือ

1. แจ้งศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และเจ้าหน้าที่ตำรวจ
2. แจ้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือผู้อนุญาตให้เด็กนักเรียนไปนอกสถานศึกษาทราบ
3. แจ้ง สพป./สพม./สพฐ. ทราบเป็นการเบื้องต้นทันที
4. แจ้งทะเบียนรถประเภทรถที่ประสบอุบัติเหตุ เพื่อสถานพยาบาลจะได้ดำเนินการค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลจาก พ.ร.บ. คຸ້ມครองผู้ประสບภัยจากรถ โดยผู้ปกครองนักเรียนไม่ต้องสำรองจ่าย
5. จัดหาผู้ดูแลประสานงานติดตามอาการของเด็กนักเรียน และติดตามเรื่องการประกันภัย
6. แจ้งความลงบันทึกประจำวันต่อเจ้าพนักงานไว้เป็นหลักฐานในการเรียกร้องสินไหมทดแทน
7. กรณีที่เด็กนักเรียนทำประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัย ให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหายและค่าสินไหมทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสาน กับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)
8. กรณีเด็กนักเรียนเสียชีวิตให้ติดต่อขอรับใบรับรองของการเสียชีวิตจากสถานพยาบาลในพื้นที่

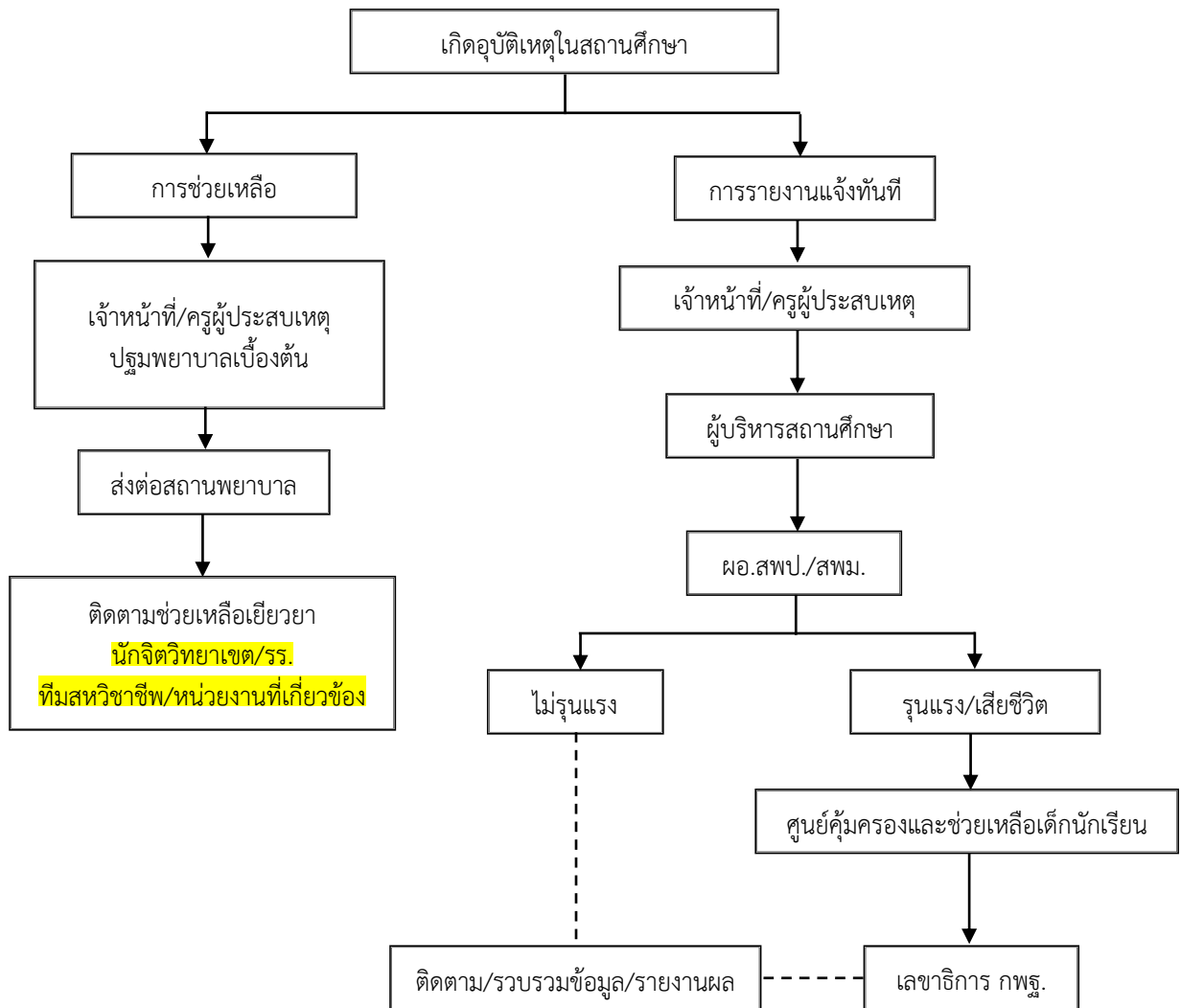
แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. ผอ.สพป./สพม. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบโดยทันที
2. มอบหมายให้ทีม ผก.ชน. เข้าช่วยเหลือโดยทันทีกรณี เกิดเหตุในพื้นที่ไหนให้ ทีม ผก.ชน.สพฐ. ให้ดำเนินการเข้าช่วยเหลือในเบื้องต้น พร้อมประสานงานกับทีม ผก.ชน.สพป./สพม.ต้นทาง และ ผก.ชน.สพฐ.
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สพป./สพม. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้กับผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะจนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้รับการช่วยเหลือจนเสร็จสิ้นกระบวนการ

แหล่งช่วยเหลือ

1. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
2. สถานพยาบาล
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
4. สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.)

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
อุบัติเหตุในสถานศึกษา

อุบัติเหตุในสถานศึกษา

อุบัติเหตุในสถานศึกษา หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยฉับพลันซึ่งไม่คาดคิดมาก่อนอันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือการกระทำของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งร่างกาย และทรัพย์สิน โดยมีสถานการณ์เสี่ยงจากสภาพแวดล้อม ขาดความระมัดระวัง หรือการเรียนการสอน

มาตรการป้องกัน

1. สร้างความตระหนักและให้ความรู้ข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา และเด็กนักเรียน
2. ตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของอาคารสถานที่และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
3. สำรวจจุดเสี่ยงภายในและรอบบริเวณสถานศึกษา (ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 หน้า 24 - 38) และหนังสือสพฐ.ด่วนที่สุดที่ ศธ 04277/136 ลว.15 มีนาคม 2556 เรื่อง การดูแลนักเรียนในช่วงเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา
4. จัดระบบการเฝ้าระวัง เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณจุดเสี่ยง เป็นต้น
5. เตรียมบุคลากรและอุปกรณ์เครื่องมือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น
6. จัดให้มีการทำประกันภัยอุบัติเหตุสำหรับเด็กนักเรียน ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา
7. จัดระบบการรายงานเหตุไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง หรือศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

แนวทางการช่วยเหลือ

1. ปฐมพยาบาลเบื้องต้น
2. ประสานศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และนำส่งสถานพยาบาลใกล้เคียง
3. แจ้งเหตุต่อผู้บริหารสถานศึกษา แจ้งบิดา มารดา/ผู้ปกครอง/ญาติ
4. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นพร้อมบันทึกตามแบบรายงาน ฉก.01
5. ติดตามการช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง

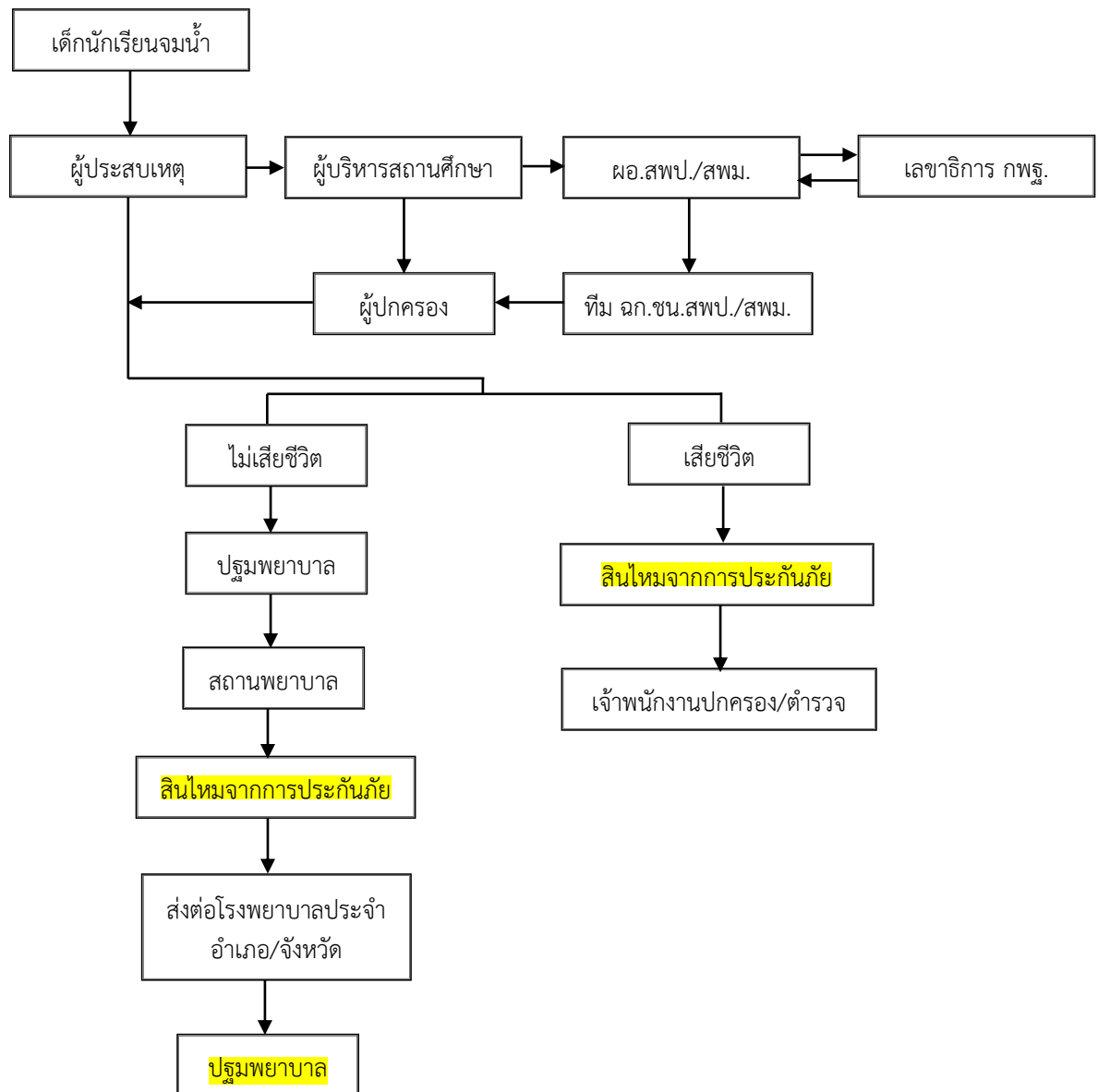
แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. ผอ.สปป./สพม. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที
2. มอบทีม ฉก.ชน.สปป./สพม. เข้าประสานช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงานผอ.สปป./สพม. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาลใกล้เคียง
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
การจมน้ำ

การจมน้ำ

การจมน้ำ เป็นสาเหตุการเสียชีวิตของเด็กนักเรียนประเภทหนึ่ง อุบัติเหตุการจมน้ำ พบว่า เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เกิดจากความประมาท ความคึกคะนอง มองข้ามความปลอดภัย ไม่เลือกว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ควรได้รับความรู้ และฝึกทักษะชีวิตเบื้องต้น เพื่อรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกวิธีหรือสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

มาตรการป้องกัน

1. สถานศึกษามีการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องอุบัติเหตุทางน้ำ ให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องของการเอาตัวรอด เมื่อต้องประสบอุบัติเหตุทางน้ำ เช่น รู้จักหลักของการตะโกน การโยน การยื่น รวมถึงการลอยตัวในน้ำแบบวิธีต่าง ๆ และที่สำคัญคือ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลคนที่จมน้ำเบื้องต้นที่ถูกต้อง นอกจากนี้สถานศึกษาควรจะให้ความรู้เรื่องของการปฏิบัติตนเมื่อต้องทำภารกิจเกี่ยวกับกิจกรรมทางน้ำด้วย

2. สำรวจจุดเสี่ยงต่อการจมน้ำของเด็กนักเรียนในสถานศึกษา และบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา

3. แจ้งเตือนจุดเสี่ยงให้เด็กนักเรียนทราบและติดป้ายแจ้งเตือน หรือล้อมรั้วให้มีความปลอดภัยสูง

4. กรณีที่สถานศึกษามีสระว่ายน้ำ หรือกิจกรรมทางน้ำ ให้จัดตั้งอุปกรณ์ชูชีพ เพื่อให้เกิดความปลอดภัย และมีครูควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

มีครูควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

5. สถานศึกษาจัดให้มีการสอนว่ายน้ำ เพื่อป้องกันการจมน้ำเป็นไปตามบริบทที่เอื้อของแต่ละพื้นที่

แนวทางการช่วยเหลือ

กรณีไม่เสียชีวิต

1. ปฐมพยาบาลเบื้องต้นด้วยวิธีที่ถูกต้อง

2. แจ้งเหตุต่อผู้บริหารสถานศึกษาสถานพยาบาลใกล้เคียง ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 และแจ้งบิดามารดา

ผู้ปกครอง ญาติ

3. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นพร้อมรายงาน ตามแบบรายงาน ฉก.01

4. กรณีที่เด็กนักเรียนทำประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัย ให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหาย และค่าสินไหม

ทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

(คปภ.)

กรณีเสียชีวิต

1. แจ้งผู้บริหารสถานศึกษาเจ้าพนักงานปกครองเจ้าหน้าที่ตำรวจ

2. กันพื้นที่เกิดเหตุ และอำนวยความสะดวกเจ้าพนักงาน

3. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบและแจ้ง บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติ

4. กรณีที่เด็กนักเรียนทำประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัยให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหายและค่าสินไหม

ทดแทน หากมีปัญหาให้ติดต่อประสานกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

(คปภ.)

แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. กรณีเสียชีวิตต้องรายงานให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบโดยทันที

2. มอบหมายทีม ฉก.ชน.สปป./สพม. เข้าประสานช่วยเหลือทันที

3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง

4. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามข่าวให้รายงาน ผอ.สปป./สพม.ทันที

5. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

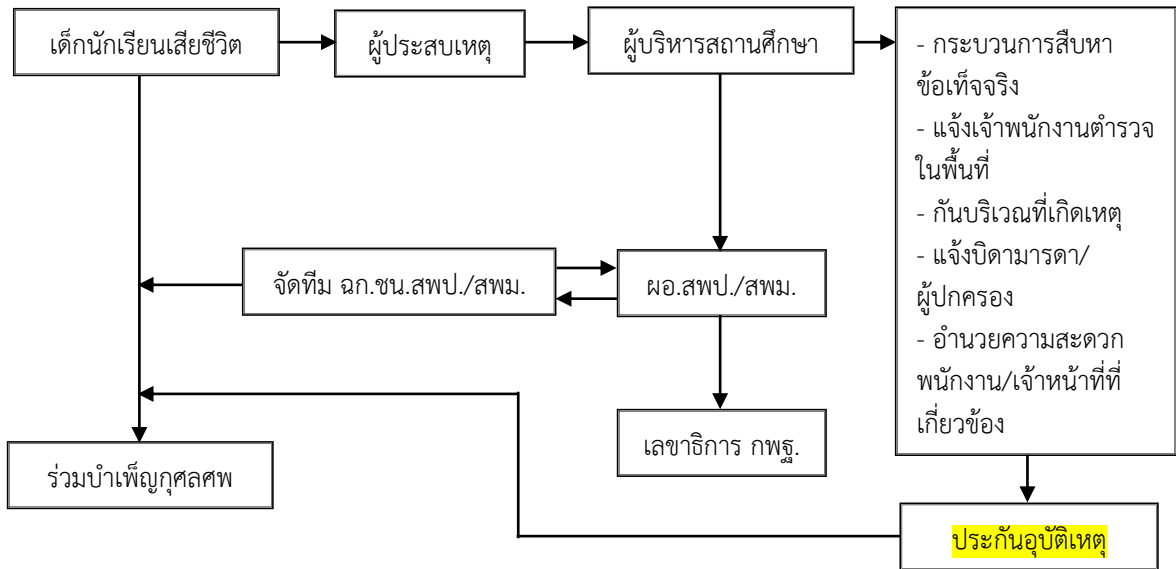
แหล่งช่วยเหลือ

1. สถานพยาบาลใกล้เคียง

2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669

3. สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ (กรณีเสียชีวิต)

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา

เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา

เด็กนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา หมายถึง เด็กนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสถานศึกษาได้เสียชีวิตด้วยเหตุตายตามธรรมชาติ ตายผิดธรรมชาติ หรืออุบัติเหตุ ซึ่งผู้ประสบเหตุ ได้พบเด็กนักเรียนในสภาพที่เสียชีวิตแล้ว ไม่สามารถช่วยเหลือเบื้องต้นได้

มาตรการป้องกัน

1. จัดระบบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการส่งต่อแต่ละระดับเมื่อจบปีการศึกษา
2. จัดอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย
3. จัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัย สอดส่อง ตรวจสอบตราในพื้นที่บริเวณสถานศึกษา เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด จัดเวรยามรักษาการณ์ คณะกรรมการนักเรียน และสภานักเรียน
4. จัดให้มีระบบหรือซักซ้อมให้มีการแจ้งเตือนเหตุต่าง ๆ ในสถานศึกษา

แนวทางการช่วยเหลือ

1. รับแจ้งเหตุกรณีเด็กนักเรียนเสียชีวิต ให้ตรวจสอบว่าเสียชีวิตแล้วหรือไม่ และกำหนดบริเวณพื้นที่เกิดเหตุไม่ให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในที่เกิดเหตุ
2. แจ้งผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าพนักงานปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที และอำนวยความสะดวกเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้เกี่ยวข้อง
3. แจ้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่เสียชีวิต
4. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ
5. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมงานบำเพ็ญกุศลศพ

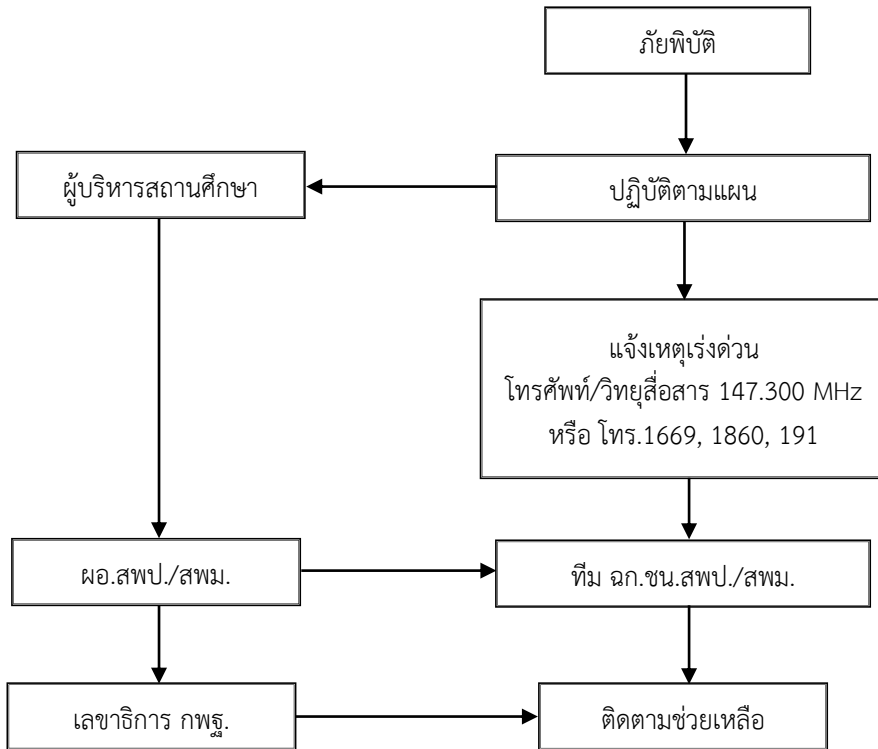
แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. ผอ.สปป./สพม. รายงานเหตุให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบทันที
2. มอบทีม ผอ.ชน.สปป./สพม. เข้าประสานช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการเบื้องต้น ภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีสื่อมวลชนเข้าติดตามสถานการณ์ให้รายงาน ผอ.สปป./สพม. ทันที
5. รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนการช่วยเหลือเสร็จสิ้นกระบวนการ

แหล่งช่วยเหลือ

1. เจ้าหน้าที่ปกครอง
2. สถานีตำรวจในพื้นที่เกิดเหตุ
3. สถานพยาบาลใกล้เคียงในพื้นที่

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติ

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่รุนแรงหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือเกิดจากความประมาทของบุคคล ส่งผลกระทบต่อบุคคล หรือต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก เกิดจากสถานการณ์เสี่ยง เช่น อัคคีภัย แผ่นดินไหว วาตภัย และ อุทกภัย เป็นต้น ซึ่งมีความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และผู้คนบาดเจ็บเสียชีวิต หรือไร้ที่อยู่

มาตรการป้องกัน

1. จัดการเรียนการสอนเรื่องเกี่ยวกับภัยพิบัติที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของแต่ละพื้นที่
3. จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฉุกเฉินของสถานศึกษา ซ้อมแผนให้สอดคล้องกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด ของกระทรวงมหาดไทย
4. สสำรวจความเสี่ยงจากสถานการณ์เสี่ยง และตรวจสอบอุปกรณ์ป้องกันภัย เช่น ถังดับเพลิงให้มีความพร้อมในการใช้งาน เป็นต้น
5. ให้จัดระบบสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ จัดระบบวิทยุสื่อสาร ความถี่ 147.300 MHz. ให้คำนึงถึงการมีระบบไฟฟ้าในกรณีฉุกเฉิน สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงมาก

6. กำหนดผู้รับผิดชอบงานอุบัติเหตุในสถานศึกษา ประสานเครือข่ายชุมชน/หน่วยงาน ร้องรับการแจ้งเตือน
แจ้งเหตุ

7. สถานศึกษาที่อยู่ในเขตภัยพิบัติ ทบทวนมาตรการเสี่ยงภัยพิบัติของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ
1 ครั้ง

แนวทางการช่วยเหลือ

1. แจ้งเหตุตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่สถานศึกษากำหนดไว้
2. แจ้งเหตุในช่องทางการสื่อสารที่ใช้ได้รวดเร็วที่สุด เช่น โทรศัพท์ วิทยุสื่อสารช่องความถี่ 147.300 MHz.
และช่องทางอื่นที่สามารถแจ้งได้ เป็นต้น
3. จุดรับแจ้งเหตุ สพป./สพม./วิทยุสื่อสาร 147.300 MHz. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669 ศูนย์เตือนภัย โทร. 1860
และสถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ
4. รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับโดยใช้แบบรายงาน ผก.01
5. สถานศึกษาให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น

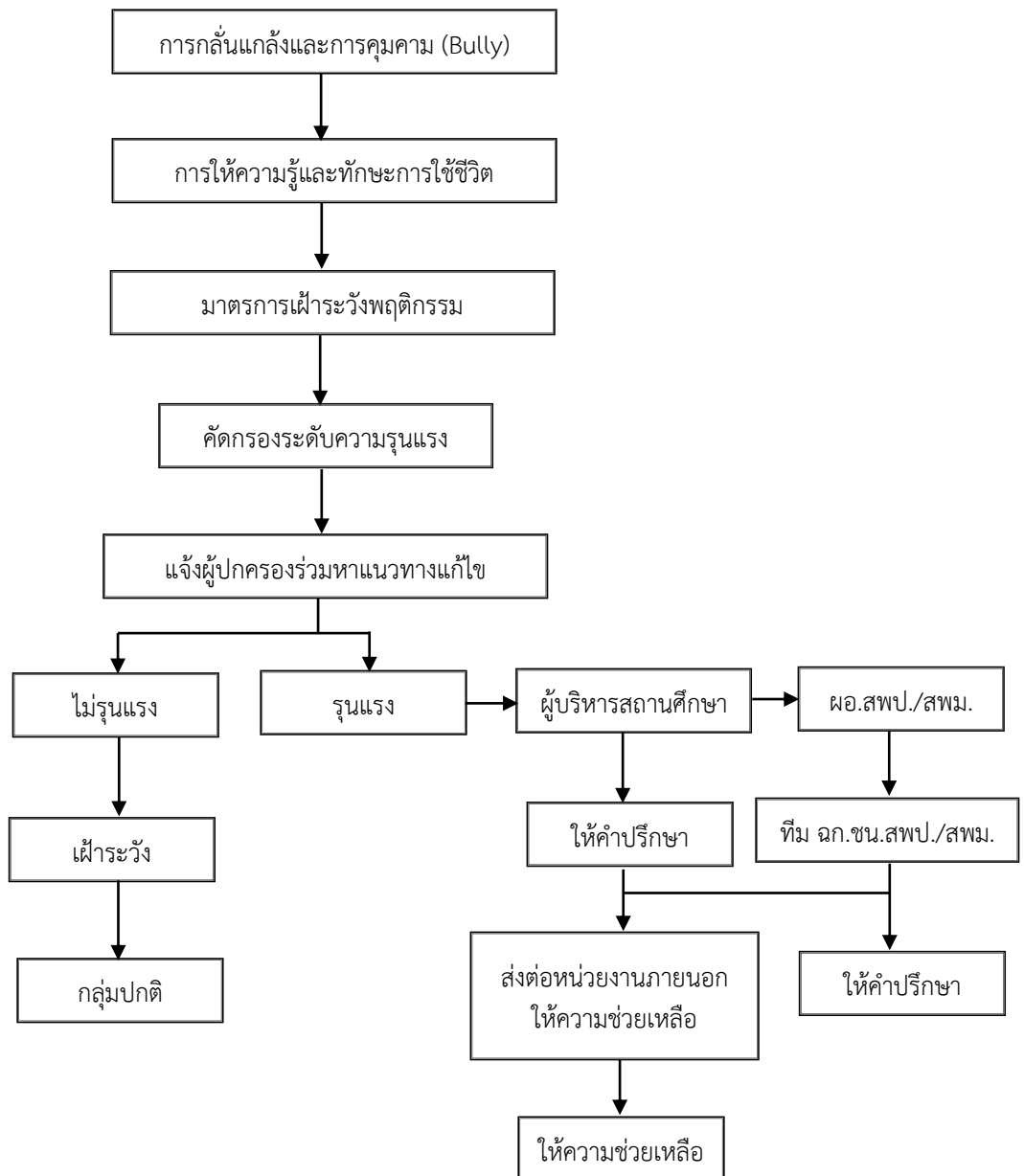
แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. รายงานให้เลขาธิการ กพฐ. ทราบโดยทันที
2. มอบหมายทีม ผก.ชน.สปป./สพม. ประสานให้ความช่วยเหลือกับสถานศึกษาทันที
3. รายงานข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นทางการภายใน 24 ชั่วโมง
4. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามข่าวสถานการณ์รายงาน ผอ.สปป./สพม. ทันที
5. รายงานผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ จนกว่าสถานการณ์ดีขึ้น และกลับสู่ภาวะปกติ

แหล่งช่วยเหลือ

1. จุดแจ้งเหตุเครือข่ายวิทยุสื่อสาร สพป./สพม. และวิทยุ สื่อสารช่องความถี่ 147.300 MHz.
2. ศูนย์ฉุกเฉิน โทร. 1669
3. ศูนย์เตือนภัย โทร. 1860
4. สถานีตำรวจพื้นที่เกิดเหตุ
5. ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ / จังหวัด และภูมิภาค

ขั้นตอนการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนกรณีอื่น ๆ
การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

การกลั่นแกล้งรังแก (Bully)

การกลั่นแกล้งรังแก หมายถึง พฤติกรรมการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความเจ็บปวด ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ตนเองรู้สึกมีอำนาจ มีพลังเหนือกว่าผู้อื่น หรือเพื่อความสนุกสนาน อีกทั้งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีระยะเวลายาวนาน

มาตรการป้องกัน

1. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการกระทำความผิดทางพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์
2. ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้งรังแกและทักษะชีวิต
3. ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการเฝ้าระวัง
4. คัดกรองให้คำปรึกษากับเด็กนักเรียนและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา
5. การเฝ้าระวังช่องทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งรังแก

แนวทางการช่วยเหลือ

1. คัดกรองข้อมูลระดับความรุนแรงของการถูกกลั่นแกล้งรังแก
2. ให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ปัญหา
3. หากระดับปัญหามีความรุนแรงให้รายงานผู้บริหารสถานศึกษา
4. ส่งต่อหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือแก้ปัญหา
5. ติดตามดูแลการให้ความช่วยเหลือส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

แนวทางการดำเนินงานของ สพป./สพม.

1. กรณีปัญหาที่มีความรุนแรงต่อบุคคล กลุ่มคน ให้รายงานเลขาธิการ กพฐ.
2. มอบหมายทีม ผ.ช.น. สพป./สพม. เข้าประสานดูแลช่วยเหลือ
3. กรณีมีสื่อมวลชนเข้าติดตามข่าวให้รายงาน ผอ.สพป./สพม.
4. รายงานการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บังคับบัญชาทราบ

แหล่งช่วยเหลือ

1. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. นักจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น
3. สถานีตำรวจ

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์. 2551. **คู่มือประชาชน เพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการค้ำมนุษย์.**
- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. 2556. **แนวทางการประชุม ปรึกษาหารือ (Case conference) : ในสถานศึกษา สำหรับบุคลากรสาธารณสุขและบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร. : สถาบันสุขภาพจิต เด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. เอกสารอัดสำเนา.**
- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. **คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. **แนวทางการประชุมปรึกษาหารือ (Case conference) : ใน สถานศึกษาสำหรับบุคลากร สาธารณสุขและบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.**
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กองบริหารกองทุนสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. ม.ป.พ. **พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.** กรุงเทพมหานคร : กองทุนคุ้มครองเด็ก.
- พนม เกตุมาน. ม.ป.พ. **คู่มือครูปัญหาพฤติกรรมที่พบบ่อยในนักเรียนและแนวทางการแก้ไข.** สาขาวิชาจิต เวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พนม เกตุมาน. 2535. **สุขใจกับลูกวัยรุ่น.** กรุงเทพมหานคร : บริษัทแปลน พับลิชชิ่ง จำกัด. ISBN 974-7020-31-9 ปัญหาของเด็กในมัธยมศึกษาจาก. <http://www.ds.ru.ac.th/problem%20in%20secon.ht>
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. 2550. **คู่มือครูการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร : ส. เสริมมิตรการพิมพ์.
- สำนักอำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2556. **แนวทางการปฏิบัติและมาตรการ รักษาความปลอดภัย ของสถานศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์กรมสุขภาพจิต. 2556. **พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546.** กรุงเทพมหานคร: กองทุนคุ้มครองเด็ก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. **แนวทางการปฏิบัติงานปกป้องคุ้มครอง และช่วยเหลือเด็ก.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. **แนวนโยบายและการดำเนินงานป้องกัน แก้ไขและดูแล ปัญหาการตั้งครุฑ์ของเยาวชนและประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง.**
- สำนักอำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550. **แนวทางการปฏิบัติงานปกป้อง คุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักการลูกเสือยุวกาชาดและกิจการนักเรียนกระทรวงศึกษาธิการ. 2553. **คู่มือการดำเนินการตามมาตรการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนนักศึกษา.** กรุงเทพมหานคร. : สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศูนย์ช่วยเหลือสังคมกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2556. **คู่มือการปฏิบัติงานOSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2556). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. 2557. **แนวทางการป้องกันและช่วยเหลือปัญหาทางเพศของเด็กและวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557. **แนวทางการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อเด็กก้าวพลาด**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557. **แนวทางการป้องกันและช่วยเหลือปัญหาทางเพศของเด็กและวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557. **ทักษะชีวิตภูมิคุ้มกันปัญหา สารเสพติดในเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2555. **มาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจและมาตรการทางสังคมกับการแก้ไข ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน/นักศึกษาต่างสถาบัน**.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์กรมสุขภาพจิต. 2556. **สรุปแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้School Network Conference : กรณีเกม เพศ ความรุนแรงและยาเสพติด**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. เอกสารอัดสำเนา.

ภาคผนวก ก
มาตรการ คัดกรองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
ประกาศ/ข้อสั่งการ/แนวปฏิบัติ/การเฝ้าระวัง
ปี 2563

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สพฐ. โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๔๕

ที่ ศธ ๐๔๒๗๗ / ๑๓

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง มาตรการการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่มีสถานการณ์ความรุนแรงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความห่วงใยได้ให้แนวทางการให้คำปรึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหา การป้องปราม และการเยียวยาเด็กนักเรียนผู้ได้รับผลกระทบ โดยศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กำหนดมาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ประกอบด้วย

๑. มาตรการเร่งรัด (Critical Agenda)

กรณีมีสถานการณ์รุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนโดยตรง ๕ เรื่อง

๑) อาหารกลางวัน เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย เนื่องจากอาหารไม่เพียงพอ บุตร นำเสีย ไม่มีคุณภาพทางโภชนาการ มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๒) ครูลงโทษเด็กนักเรียนเกินกว่าเหตุ เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรง มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๓) ครูล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างแสนสาหัส มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๔) เด็กนักเรียน...

๔) เด็กนักเรียนถูกกระทำด้วยอาวุธปืน มีด ของมีคมอื่นใด ถูกแขวนคอ ถูกกรอกยาพิษ ถูกกักขังบริเวณ จากเด็กนักเรียนด้วยกันเอง จากตัวเด็กนักเรียนเอง หรือจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด ที่ส่งผลให้เด็กนักเรียนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือสูญเสียชีวิตในสถานศึกษา อันเนื่องมาจากผู้อำนวยการสถานศึกษาปล่อยปละละเลยในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๕) การปกปิดข้อมูล รายงานสถานการณ์ ข้อเท็จจริง ต่อผู้บังคับบัญชา ลำช้า สถานการณ์นั้นมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะในกว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อการทำงานของผู้บริหารระดับสูงทุกระดับ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๒. มาตรการภารกิจ (Normal Function)

เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับสวัสดิภาพที่ดี ถือเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำชับ ดูแล ติดตาม ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัด ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ดังนี้

๑) ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๒) ปฏิบัติตามคู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) สถานศึกษาจัดให้มีครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน สารวัตรนักเรียน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน โดยกำหนดหน้าที่ซักซ้อมการปฏิบัติ ในการควบคุมจุดอับและจุดเสี่ยง การตรวจกระเป๋าหนังสือเรียน การปฏิบัติและรายงานเมื่อเกิดเหตุโดยเฉพาะ ในช่วงเช้า พักกลางวัน และเย็น เป็นกรณีพิเศษ ให้ติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มขึ้นทั่วบริเวณสถานศึกษา หรือมีสัญญาณไฟฉุกเฉินแจ้งเหตุ หรือให้นักเรียนมีนกหวีดเพื่อใช้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และขอความร่วมมือจากเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังในการดูแลบุตรหลานเพิ่มขึ้น

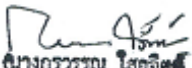
๔) สถานศึกษาดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครบถ้วน และต่อเนื่อง ครูแนะแนวต้องร่วมกับครูที่ปรึกษาและนักจิตวิทยาในการคัดกรอง เพื่อคัดแยกนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มเป้าหมาย ให้ครูที่ปรึกษาดูแลเด็กใกล้ชิด รู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

๕) สถานศึกษาต้องสร้างภาคีเครือข่าย ในรูปแบบสหวิชาชีพ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สถานพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ในการดูแลป้องกันและให้ความช่วยเหลือ ได้อย่างทันท่วงที มีการสุ่มตรวจนักเรียนตามห้องเรียนเป็นระยะ จัดให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งเหตุที่เกิดกับนักเรียนได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น สายด่วน โลกออนไลน์ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์หรือช่องทางอื่น ๆ และกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต การดูแลตนเอง บุคคลรอบข้าง เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๖) สถานศึกษากำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสังคม (Emotional Quotient) ความภาคภูมิใจหรือความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) การมุ่งอนาคต ความสำเร็จ การคิดวิเคราะห์ การยับยั้งชั่งใจ การควบคุมอารมณ์ เช่น เปิดโอกาสให้ค้นหาและแสดงศักยภาพ เชิงบวก จัดกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมการใช้รถใช้ถนน สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมวัฒนธรรมกัลยาณมิตร ให้นักเรียนรู้จักการให้ การทำความดี การเป็นเพื่อนรักกัน ไม่แก่งแย่ง รังแก ล้อเลียนกัน และช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรดลงนามในหนังสือ ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

นางกฤษณา สอนพูน
๖ ม.ค. ๖๓

นางวรรณ ไสยจิตต์
๖ ม.ค. ๖๓

(นายพะยู่ สุ่มหาคย์)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ๒
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

ลงนามแล้ว

ว่าที่ ร.ต.
(ชญ. วงษ์จินดา)

ผู้อำนวยการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ๗ ม.ค. ๒๕๖๓

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๖๓๗/๒๐

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๓/ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง มาตรการการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต /
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตามที่มีสถานการณ์ความรุนแรงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความห่วงใยได้ให้แนวทางการให้คำปรึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหา การป้องปราม และการเยียวยาเด็กนักเรียนผู้ได้รับผลกระทบ โดยศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กำหนดมาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ประกอบด้วย

๑. มาตรการเร่งรัด (Critical Agenda)

กรณีมีสถานการณ์รุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนโดยตรง ๕ เรื่อง

๑) อาหารกลางวัน เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย เนื่องจากอาหารไม่เพียงพอ บุตร เม้าเสีย ไม่มีคุณภาพทางโภชนาการ มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๒) ครูลงโทษเด็กนักเรียนเกินกว่าเหตุ เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรง มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๓) ครูล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างแสนสาหัส มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ครูมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๔) เด็กนักเรียน...

๔) เด็กนักเรียนถูกกระทำด้วยอาวุธปืน มีด ของมีคมอื่นใด ถูกแขวนคอ ถูกกรอกยาพิษ ถูกกักขังบริเวณ จากเด็กนักเรียนด้วยตนเอง จากตัวเด็กนักเรียนเอง หรือจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด ที่ส่งผลให้เด็กนักเรียนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือสูญเสียชีวิตในสถานศึกษา อันเนื่องมาจากผู้อำนวยการ สถานศึกษาปล่อยปละละเลยในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาไปปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๕) การปกปิดข้อมูล รายงานสถานการณ์ ข้อเท็จจริง ต่อผู้บังคับบัญชา ลำช้า สถานการณ์นั้นมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อ การให้ข่าวของผู้บริหารระดับสูงทุกระดับ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาไปปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๒. มาตรการภารกิจ (Normal Function)

เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับสวัสดิภาพที่ดี ถือเป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำชับ ดูแล ติดตามผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัด ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ดังนี้

- ๑) ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖
- ๒) ปฏิบัติตามคู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) สถานศึกษาจัดให้มีครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน สารวัตรนักเรียน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน โดยกำหนดหน้าที่ซักซ้อมการปฏิบัติ ในการควบคุมจุดอับและจุดเสี่ยง การตรวจกระเป๋าหนังสือเรียน การปฏิบัติและรายงานเมื่อเกิดเหตุโดยเฉพาะ ในช่วงเช้า พักกลางวัน และเย็น เป็นกรณีพิเศษ ให้ติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มขึ้นทั่วบริเวณสถานศึกษา หรือมีสัญญาณไฟฉุกเฉินแจ้งเหตุ หรือให้นักเรียนมีนกหวีดเพื่อใช้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และขอความร่วมมือ จากเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังในการดูแลบุตรหลานเพิ่มขึ้น

๔) สถานศึกษาดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครบถ้วน และต่อเนื่อง ครูแนะแนวต้องร่วมกับครูที่ปรึกษาและนักจิตวิทยาในการคัดกรอง เพื่อคัดแยกนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มเป้าหมาย ให้ครูที่ปรึกษาดูแลเด็กใกล้ชิด รู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

๕) สถานศึกษาต้องสร้างภาคีเครือข่าย ในรูปแบบสหวิชาชีพ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สถานพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ในการดูแลป้องกันและให้ความช่วยเหลือ ได้อย่างทันท่วงที มีการสุ่มตรวจนักเรียนตามห้องเรียนเป็นระยะ จัดให้มีช่องทางสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น สายด่วน โលนั้ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์หรือช่องทางอื่น ๆ และกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต การดูแลตนเอง บุคคลรอบข้าง เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๒๖๗๖/๒๖

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

ก/ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง มาตรการการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต /
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตามที่มีสถานการณ์ความรุนแรงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความห่วงใยได้ให้แนวทางการให้คำปรึกษา การป้องกันและแก้ไขปัญหา การป้องปราม และการเยียวยาเด็กนักเรียนผู้ได้รับผลกระทบ โดยศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน กำหนดมาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ประกอบด้วย

๑. มาตรการเร่งรัด (Critical Agenda)

กรณีมีสถานการณ์ความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนโดยตรง ๕ เรื่อง

๑) อาหารกลางวัน เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย เนื่องจากอาหารไม่เพียงพอ บุค เบาเสีย ไม่มีคุณภาพทางโภชนาการ มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะ อย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๒) ครูลงโทษเด็กนักเรียนเกินกว่าเหตุ เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรง มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ครูมาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๓) ครูล่วงละเมิดทางเพศเด็กนักเรียน เด็กนักเรียนได้รับผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจอย่างแสนสาหัส มีข้อร้องเรียนและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ครูมาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๔) เด็กนักเรียน...

๔) เด็กนักเรียนถูกกระทำด้วยอาวุธปืน มีด ของมีคมอื่นใด ถูกแขวนคอ ถูกกรอกยาพิษ ถูกกักขังบริเวณ จากเด็กนักเรียนด้วยกันเอง จากตัวเด็กนักเรียนเอง หรือจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด ที่ส่งผลให้เด็กนักเรียนได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือสูญเสียชีวิตในสถานศึกษา อันเนื่องจากผู้อำนวยความสะดวกอย่างกว้างขวาง ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๕) การปกปิดข้อมูล รายงานสถานการณ์ ข้อเท็จจริง ต่อผู้บังคับบัญชา ลำช้า สถานการณ์นั้นมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง และรวดเร็ว ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อการทำงานของผู้บริหารระดับสูงทุกระดับ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ สั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยไม่ชักช้า และเร่งดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริงโดยเร็ว

๒. มาตรการภารกิจ (Normal Function)

เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับสวัสดิภาพที่ดี ถือเป็นหน้าที่ของผู้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำชับ ดูแล ติดตามผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัด ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ดังนี้

๑) ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๒) ปฏิบัติตามคู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓) สถานศึกษาจัดให้มีครูเวรประจำวัน คณะกรรมการนักเรียน สารวัตรนักเรียน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน โดยกำหนดหน้าที่ซักซ้อมการปฏิบัติ ในการควบคุมจุดอับและจุดเสี่ยง การตรวจกระเปาะหนังสือเรียน การปฏิบัติและรายงานเมื่อเกิดเหตุโดยเฉพาะ ในช่วงเช้า พักกลางวัน และเย็น เป็นกรณีพิเศษ ให้ติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มขึ้นทั่วบริเวณสถานศึกษา หรือมีสัญญาณไฟฉุกเฉินแจ้งเหตุ หรือให้นักเรียนมีนกหวีดเพื่อใช้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และขอความร่วมมือจากเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนร่วมเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังในการดูแลบุตรหลานเพิ่มขึ้น

๔) สถานศึกษาดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครบถ้วน และต่อเนื่อง ครูแนะแนวต้องร่วมกับครูที่ปรึกษาและนักจิตวิทยาในการคัดกรอง เพื่อคัดแยกนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มเป้าหมาย ให้ครูที่ปรึกษาดูแลเด็กใกล้ชิด รู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

๕) สถานศึกษาต้องสร้างภาคีเครือข่าย ในรูปแบบสหวิชาชีพ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สถานพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ในการดูแลป้องกันและให้ความช่วยเหลือ ได้อย่างทันท่วงที มีการสุ่มตรวจนักเรียนตามห้องเรียนเป็นระยะ จัดให้มีช่องทางสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งเหตุที่เกิดกับนักเรียนได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น สายด่วน โลกออนไลน์ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์หรือช่องทางอื่น ๆ และกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต การดูแลตนเอง บุคคลรอบข้าง เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๖) สถานศึกษากำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และสังคม (Emotional Quotient) ความภาคภูมิใจหรือความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) การมุ่งอนาคต ความสำเร็จ การคิดวิเคราะห์ การยับยั้งชั่งใจ การควบคุมอารมณ์ เช่น เปิดโอกาสให้ค้นหาและแสดงศักยภาพ เชิงบวก จัดกิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมการใช้รถใช้ถนน สร้างพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ กิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมวัฒนธรรมกัลยาณมิตร ให้นักเรียนรู้จักการให้ การทำความดี การเป็นเพื่อนรักกัน ไม่แก่งแย่ง แข่งขัน ล้อเลียนกัน และช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ ร.ต.

(ชน วชิรจินดา)

ผู้อำนวยการคณะกรรมการการศึกษาระดับจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร ๐.๒๒๘๘ ๕๗๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๖๕๘

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ก. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษามหาวิทยาลัยอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๘/๒๕๕๙ เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามนัยข้อ ๓ กำหนดว่า “ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๕ ปี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และตามหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า “ให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลัก ธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิด การผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว”

อนึ่ง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๘๐) ประกาศ ณ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาประเทศ ดังนี้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่ พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการ พัฒนาประเทศตามวิสัยทัศน์ไว้ ๖ ยุทธศาสตร์ คือ

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
๒. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการวางรากฐานการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็ม ศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคต จะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มั่นยั้ง อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและ ภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมี สัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง”

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ - ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และมาตรการและแนวทางในการดำเนินการ

ข. วิสัยทัศน์

“สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน”

ค. พันธกิจ

๑. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
๓. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ ๒๑
๔. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
๕. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
๖. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
๗. ปรับสมรรถนะพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนาสู่ Thailand ๔.๐

ง. เป้าหมาย

๑. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม
๒. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
๓. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
๔. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ
๕. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และจรรยาบรรณ ตามมาตรฐานวิชาชีพ
๖. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๗. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศ

ที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

จ. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในอนาคต เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) แผนการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕ และมุ่งสู่ Thailand ๔.๐ ดังนี้

- นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ
- นโยบายที่ ๒ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- นโยบายที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- นโยบายที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- นโยบายที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

ฉ. มาตรการและแนวดำเนินการ

นโยบายที่ ๑ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ
บทนำ

นโยบายด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ เป็นการจัดการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณธรรมอัตลักษณ์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อม อารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม เป็นผู้เรียนที่มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ทุกรูปแบบ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิต และทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น ควบคู่ไปกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหามีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และเน้นการจัดการศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของพื้นฐาน สภาพทางภูมิศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งมีความแตกต่าง ทางด้านสังคม วัฒนธรรม เชื้อชาติ เช่น การจัดการศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดการศึกษาในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทิวกันดาร พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง เป็นต้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้รับการพัฒนา สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตาม ความต้องการ เป็นต้น

เป้าประสงค์

- ๑. ผู้เรียนทุกคนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๒. ผู้เรียนทุกคนมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ผู้อื่น และสังคมโดยรวม ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อุดม อโอบออารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม
- ๓. ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔. ผู้เรียนในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับโอกาสและการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
- ๕. ผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง เป็นต้น ได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการ

ตัวชี้วัด

- ๑. ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๒. ร้อยละของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้องเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม อุดมลักษณะ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ผู้อื่น และสังคมโดยรวม ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อุดม อโอบออารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม
- ๓. ร้อยละของผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น
- ๔. ร้อยละของผู้เรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับโอกาสและการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
- ๕. ร้อยละของผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง ได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
- ๖. จำนวนสถานศึกษาที่น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณา พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๗. จำนวนสถานศึกษาที่จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

๑. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นพลโลกที่ดี

เป็นมาตรการในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมอัตลักษณ์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน และสังคมและประเทศชาติ ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อุดม อโบล้อมอารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และประเมินสถานศึกษาตามมาตรการที่กำหนด

๑.๒ สถานศึกษา

(๑) พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนด

(๒) จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง เป็นพลเมืองดีของชาติ และพลเมืองโลกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรมอัตลักษณ์ มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อุดม อโบล้อมอารี มีวินัย และรักษาศีลธรรม

๒. พัฒนาผู้เรียนมีความเฝ้ามองพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทุกระดับความรุนแรง ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

เป็นมาตรการในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการรับมือกับภัยคุกคาม รูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ ทุกระดับความรุนแรง เช่น ภัยจากยาเสพติด ภัยจากความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม และประเมินสถานศึกษาตามมาตรการที่กำหนด

๒.๒ สถานศึกษา

(๑) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง ภัยจากยาเสพติด ความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ ภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ตลอดจนรู้จักวิธีการป้องกัน และแก้ไขหากได้รับผลกระทบจากภัยดังกล่าว

(๒) มีมาตรการและแนวทางการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาและชุมชน

(๓) จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีความมั่นคงปลอดภัย

(๔) มีระบบการดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียน ในกรณีแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับคำปรึกษาชี้แนะและความช่วยเหลืออย่างทันการณ์ ทันเวลา รวมทั้งการอบรมบ่มนิสัย

๓. การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินแผนงาน โครงการตามยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๔) กระทรวงศึกษาธิการ ตามยุทธศาสตร์ ๖ ข้อ คือ

- ๑. การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง
- ๒. การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน
- ๓. การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ๔. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางการศึกษา
- ๕. การศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๖. การพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานบนพื้นฐานความหลากหลายในวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์วิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมมาตรการการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสริมสร้างสวัสดิการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย

๔. การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในเขตพื้นที่เฉพาะ

เป็นมาตรการการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่เฉพาะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เช่น พื้นที่สูง ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง ได้รับการบริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ และเหมาะสมตรงตามความต้องการ

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๑) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง และที่ดูแลหอพักนอนตามความจำเป็นและ เหมาะสมกับบริบท

(๒) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง ให้จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดจิตสำนึกรักในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

(๓) สร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็น "การพัฒนาการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพบริบทของพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ชายแดน ชายฝั่งทะเล และเกาะแก่ง" ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดเวทีเสวนา การแสดงนิทรรศการ การติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์

๔.๒ สถานศึกษา

- (๑) พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศักยภาพสูงสุด ผู้เรียนกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร
- (๒) พัฒนาครูให้มีทักษะการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน
- (๔) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในการพัฒนาทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และภาษาที่ ๓ ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรม

นโยบายที่ ๒ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ให้ความสำคัญกับศักยภาพและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เนื่องจาก "ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ" ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน โดยเน้นปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเชิงสมรรถนะรายบุคคล ตามความสนใจ และความถนัดอย่างเต็มศักยภาพ มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีความเป็นเลิศด้านทักษะสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่ ๓ มีทักษะความรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สุภาพเป็นคนไทย ที่มีทักษะวิชาชีพขั้นสูง เป็นนักคิด เป็นผู้สร้างนวัตกรรม เป็นนวัตกรรม เป็นผู้ประกอบการ เป็นเกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม และมีความสามารถในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

เป้าประสงค์

- ๑. ผู้เรียนทุกระดับให้มีความเป็นเลิศ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
- ๒. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศตามความถนัดและความสนใจ นำไปสู่การพัฒนาทักษะวิชาชีพ เป็นนักคิด เป็นผู้สร้างนวัตกรรม เป็นนวัตกรรม
- ๓. ผู้เรียนได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ

ตัวชี้วัด

- ๑. จำนวนผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะความรู้ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
- ๒. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาผ่านการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นด้านการรู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy) ด้านการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ตามแนวทางการประเมิน PISA
- ๓. ร้อยละของผู้เรียนที่มีศักยภาพได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ นำไปสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการตามความสามารถ ความสนใจ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาเครื่องมือวัดแวว และรวบรวมเครื่องมือวัดแววจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

๑.๒ ส่งเสริมสนับสนุน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการวัดแววความถนัดทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนค้นหาตนเอง นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาต่อยอดไปสู่ความเป็นเลิศด้านทักษะอาชีพที่ตรงตามความต้องการและความถนัดของผู้เรียน

๑.๓ ศึกษา วิเคราะห์ความเหมาะสมของวิธีและกระบวนการงบประมาณ ตั้งแต่จำนวนงบประมาณในการสนับสนุนสถานศึกษาและผู้เรียนอย่างเพียงพอ และเหมาะสม วิธีการจัดสรร วิธีการด้านระบบบัญชี การเบิกจ่าย และการติดตาม ตรวจสอบ เป็นต้น เพื่อกระจายอำนาจให้สถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

๑.๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา จัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรม เพิ่มศักยภาพผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการพัฒนา ทั้งด้านวิชาการ ด้านอาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด ภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ

๑.๕ กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานต่อกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. สถานศึกษา

๒.๑ ดำเนินการวัดแววผู้เรียน และพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนตามศักยภาพและความถนัด โดยจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning) เช่น การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอนหรือบันได ๕ ขั้น (Independent Study : IS) การเรียนรู้เชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการ เช่น สะเต็มศึกษา (Science Technology Engineering and Mathematics Education : STEM Education) เป็นต้น โดยส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบดิจิทัล (Digital Learning Platform)

๒.๒ ปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของสถานศึกษาให้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสุขภาพอนามัย ให้เป็นคนที่สมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

๒.๓ สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามความสนใจ และความถนัดเต็มตามศักยภาพ

๒.๔ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยเน้นการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน

๒.๕ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศในทักษะสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่ ๓ เพิ่มเติมอย่างน้อย ๑ ภาษา

๒.๖ ปรับเปลี่ยนวิธีการวัด ประเมิน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการวัดประเมินตามสมรรถนะรายบุคคล โดยการจัดให้มีการวัดประเมินจากส่วนกลางในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

๒.๗ สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นโยบายที่ ๓ ด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ บทนำ

นโยบายด้านการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เริ่มตั้งแต่ประชากรวัยเรียนทุกช่วงวัย ตลอดจนการพัฒนา ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

พัฒนาประชากรวัยเรียนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผู้เรียนที่มีความต้องการดูแลเป็นพิเศษ ให้ความสำคัญพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนสามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงความตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัย มีความรักในสุขภาพและพลานามัย และพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ และกีฬาเพื่อการอาชีพ

ครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตน โดย ครูต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และเป็นต้นแบบด้านคุณธรรมและจริยธรรมพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียน เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” หรือ ผู้อำนวยการการเรียนรู้ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ และนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรม และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

เป้าประสงค์

๑. หลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของประเทศ

๒. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ภายใต้อารมณ์ที่เป็นพหุวัฒนธรรม รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้

๓. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และทักษะนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม

๔. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

๕. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๖. ครู เปลี่ยนบทบาทจาก "ครูผู้สอน" เป็น "Coach" ผู้ให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ การเรียนรู้หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้

๗. ครู มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และเป็นแบบอย่าง ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ตัวชี้วัด

๑. ผู้เรียนทุกระดับมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร มีทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑ (3R8C)

๒. ร้อยละของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีคะแนนผลการทดสอบความสามารถ พื้นฐานระดับชาติ (NT) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

๓. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มากกว่าร้อยละ ๕๐ ในแต่ละวิชาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมา

๔. ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ ตามความถนัด และความต้องการของตนเอง มีทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ วางแผนชีวิต และวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้

๕. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข มีความยืดหยุ่นทางด้านความคิด สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

๖. ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๗. ครู มีการเปลี่ยนบทบาทจาก "ครูผู้สอน" เป็น "Coach" ผู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะการเรียนรู้หรือผู้อำนวยการการเรียนรู้

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

๑. พัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษา

เป็นมาตรการสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางให้เป็นหลักสูตร เชิงสมรรถนะ สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เอื้อต่อการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นรายบุคคลอย่างเหมาะสมทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะสื่อสารภาษาไทย

มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๑) พัฒนาหลักสูตรทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้ง ๔ ด้าน (ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา) สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

(๒) ส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ "ครูผู้สอน" เป็น "Coach" ผู้อำนวยการการเรียนรู้ ผู้ให้คำปรึกษา หรือให้ข้อเสนอแนะการเรียนรู้ และปรับระบบการวัดประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตร

๑.๒ สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (หลักสูตรเชิงสมรรถนะ) และปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของพื้นที่

๒. การพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพของผู้เรียน

๒.๑ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของผู้เรียนระดับปฐมวัย

เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาเหมาะสมกับวัยในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีวินัย มีทักษะสื่อสารภาษาไทย และมีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ (ฟัง พูด) และทักษะด้านดิจิทัล พร้อมทั้งได้รับการพัฒนาในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๒.๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา

(๑) จัดทำเครื่องมือประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย และประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยปีเว้นปี สรุปและรายงานผลต่อกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย และดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรปฐมวัย รวมทั้งผู้ปกครอง ให้มีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาปฐมวัย

(๓) สนับสนุนให้สถานศึกษามีครูหรือครูผู้ช่วยด้านปฐมวัย ตามมาตรฐานที่กำหนด

(๔) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดการศึกษาปฐมวัย แนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อบริการแก่โรงเรียน และผู้สนใจ

(๕) กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา รวมทั้งสรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๒ สถานศึกษา

(๑) จัดกิจกรรมพัฒนาเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้

(๒) จัดการเรียนรู้ สร้างประสบการณ์ เน้นการเรียนรู้ เป็นเล่น เรียนรู้อย่างมีความสุข

(๓) ปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก สนามเด็กเล่นให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) จัดหาสื่อ อุปกรณ์ ที่มีคุณภาพเหมาะสม มีมาตรฐาน และความปลอดภัย

(๕) อภิบาลเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาวะที่ดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรค ภัย ไข้ เจ็บ

(๖) สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

(๗) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ การพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพผู้เรียนระดับประถมศึกษา

ผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีวินัย มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๒.๒.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา

(๓) ส่งเสริม สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้มีคุณลักษณะ

- เป็นไปตามหลักสูตร
- มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
- มีทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพและการมีงานทำ

สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

- มีความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรม
- มีความรู้ความสามารถด้านดิจิทัล (Digital) และใช้

ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- มีทักษะทางด้านภาษาไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ

เรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3

(๒) จัดทำเครื่องมือประเมินความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (NT) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และดำเนินการประเมิน รวมทั้งประสานการดำเนินงานเพื่อทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อเป็นฐานการพัฒนาผู้เรียนทุกระดับชั้น

(๓) ส่งเสริม สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิต และวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้

(๔) สร้างกลไกของระบบแนะแนวทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามสมรรถนะรายบุคคลและเสริมความพร้อมสู่การประกอบสัมมาอาชีพ

(๕) ดำเนินการติดตาม และตรวจสอบให้ผู้เรียนได้รับประทานอาหารอย่างครบถ้วนถูกต้องตามหลักโภชนาการ

(๖) กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาภาพรวม รวมทั้งสรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ สถานศึกษา

(๑) จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรม การปฏิบัติจริง (Active Learning)

(๒) จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบมุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้ และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ (STEAM Education) เช่น

- มีทักษะทางด้านภาษาไทย มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ ๓ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ

- มีความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์นำไปสู่การพัฒนาวัตกรรม

- มีความสามารถด้านดิจิทัล (Digital) และใช้ดิจิทัล

เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- มีทักษะทางด้านภาษาไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ

ในการเรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ ๓

(๒) ประสานการดำเนินงานเพื่อทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อเป็นฐานการพัฒนานักเรียนทุกระดับชั้น

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ รวมถึงการวางแผนพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตและ วางแผนทางการเงินที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้

(๔) สร้างกลไกของระบบแนะแนวทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามสมรรถนะรายบุคคลและเตรียมความพร้อมสู่การประกอบสัมมาอาชีพ

(๕) จัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมเพิ่มศักยภาพผู้เรียนที่มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เป็นนักคิด นักปฏิบัติ นักประดิษฐ์ เป็นนวัตกรรม นำไปสู่การพัฒนาวัตกรรมการพัฒนาในอนาคตรวมทั้งจัดกิจกรรมกีฬา การออกกำลังกาย และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของตนเองให้มีสุขภาวะที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

(๖) กำกับ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษา

๒.๓.๒ สถานศึกษา

* (๑) ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง (Active Learning)

(๒) ส่งเสริมครูให้จัดการเรียนรู้ตามกระบวนการ ๕ ขั้นตอนหรือบันได ๕ ขั้น (Independent Study : IS)

(๓) ส่งเสริม สนับสนุนครูให้จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ (STEAM Education) เช่น

- ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม
- ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- ความรู้ทางวิศวกรรม และความคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา
- ความรู้และทักษะในด้านศิลปะ
- ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผลและ

การหาความสัมพันธ์

(๔) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ เป็นนักคิด นักปฏิบัติ นักประดิษฐ์ เป็นนวัตกรรม นำไปสู่การพัฒนาวัตกรรมการพัฒนาในอนาคตรวมทั้งจัดกิจกรรมกีฬา การออกกำลังกาย และสนับสนุนให้ผู้เรียน มีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะ

ของตนเองให้มีสุขภาพที่ดี สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
เมื่อถึงขั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถวางแผนการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพได้ตามความ
ถนัด ความต้องการ และความสนใจของตนเอง

(๕) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาด้านอารมณ์และสังคม
(Social and Emotional Learning : SEL)

(๖) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ พัฒนาคูณภาพผู้เรียนที่มีความต้องการดูแลเป็นพิเศษ

เป็นการจัดการศึกษาและพัฒนาสมรรถภาพสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส
ในรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับบริบท และความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล
โดยแนวทางการดำเนินการ

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาสในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบท และความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI)

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการจำเป็นพิเศษ

(๕) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้สถานศึกษานำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการบริหารจัดการ การให้บริการ และการเรียนรู้

(๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรับปรุงเกณฑ์อัตราค่าจ้างครูและบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับภาระงานในการจัดการศึกษาพิเศษ และเด็กด้อยโอกาส

(๗) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ทักษะ ประสบการณ์ มีเจตคติที่ดีต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

(๘) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาระบบการให้บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ

(๙) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนการพัฒนาภาคีเครือข่าย (Education Partnership) ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส

๓. นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้สนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทุกระดับการจัดการศึกษา

เป็นมาตรการในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ตามความต้องการ และความถนัด ของผู้เรียนสามารถสร้างสังคมฐานความรู้ (Knowledge - Based Society) ของตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

โดยแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- (๑) จัดทำ พัฒนา ข้อมูลองค์ความรู้ สื่อ วิดีโอ และองค์ความรู้ประเภทต่าง ๆ หนังสือแบบเรียนในรูปแบบของดิจิทัลเทคบุ๊ก (Digital Textbook) ตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนด
- (๒) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล (Digital Learning Platform) เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- (๓) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital device) เพื่อเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ และการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล อย่างเหมาะสมตามวัย
- (๔) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล

๓.๒ สถานศึกษา

- (๑) ประยุกต์ใช้ข้อมูลองค์ความรู้ สื่อ วิดีโอ และองค์ความรู้ประเภทต่าง ๆ หนังสือแบบเรียนในรูปแบบของดิจิทัลเทคบุ๊ก (Digital Textbook) ตามเนื้อหาหลักสูตรที่กำหนด
- (๒) จัดการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล (Digital Learning Platform) เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล

๔. การพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพครู จึงต้องดำเนินการตั้งแต่การผลิต และการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องร่วมมือกับสถาบันการผลิตครู ในการผลิต และพัฒนาครูให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ มีการดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนา ศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และประเมินครูจากการวัดผลงานการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

๔.๑ การผลิตครูที่มีคุณภาพ

การผลิตครูที่มีคุณภาพ เป็นมาตรการการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการผลิตครู ให้ผลิตครูที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และเป็นต้นแบบด้านคุณธรรมและจริยธรรม

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

- (๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างความร่วมมือกับสถาบันการผลิตครู วิเคราะห์ความขาดแคลน ความต้องการครูของสถานศึกษา
- (๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมมือกับสถาบันการผลิตครูวางแผนวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับแผนความต้องการ
- (๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนทุนการศึกษาให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครูเข้ารับการศึกษากับสถาบันการผลิตครู
- (๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ติดตาม และประเมินผล การผลิตครูอย่างเป็นระบบ

๔.๒ พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นมาตรการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องดำเนินการเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตน โดยพัฒนาให้เป็นครู เป็นครูยุคใหม่ ปรับบทบาทจาก “ครูผู้สอน” เป็น “Coach” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ปรับวิธีสอน ให้เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำกิจกรรมในชั้นเรียน ทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบ การสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรม และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีบทบาทเป็นนักวิจัย พัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

- (๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ศึกษาวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเอง (Need Assessment) เพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและครบวงจร
- (๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา จัดให้มีหลักสูตรและกรอบแนวทางในการพัฒนาครู ที่เชื่อมโยงกับความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Career Path)
- (๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา สถาบันครูพัฒนา หรือหน่วยงานอื่น ๆ จัดทำหลักสูตร การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ตรงตามความต้องการและความขาดแคลน
- (๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวางแผนและเข้ารับการพัฒนาตามหลักสูตร ที่กำหนดที่เชื่อมโยงความก้าวหน้าในวิชาชีพ (Career Path)
- (๕) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)
- (๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ส่งเสริม และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ทักษะด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) การสอนดิจิทัล (Digital Pedagogy) ทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ ทักษะสื่อสาร ภาษาที่ ๓ สอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ของตน
- (๗) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ส่งเสริม พัฒนา และยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษของครูที่สอนภาษาอังกฤษ โดยใช้ระดับการพัฒนาทางด้านภาษา (Common European Framework of Reference for Languages : CEFR) ตามเกณฑ์ที่กำหนด
- (๘) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูให้สามารถออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ การวัดประเมินผลที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง (Active Learning)
- (๙) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ที่มีความแตกต่าง (Differentiated Instruction)

(๑๐) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้และทักษะในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking)

(๑๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถจัดการเรียนรู้อิงโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๑๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล และตามสภาพและประเภทของความพิการ

(๑๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองผ่านระบบ Online และแบบ Face - to - Face Training

(๑๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปรับปรุงระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาข้อกำหนดด้านคุณภาพ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๑๕) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่การจัดทำฐานข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาจนถึงการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

- ๑) พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูผ่านระบบดิจิทัล เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ
- ๒) พัฒนาหลักสูตร เนื้อหาดิจิทัล (Digital Content) ในสาขาที่ขาดแคลน เช่น การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และผู้เรียนที่มีความแตกต่าง เป็นต้น
- ๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภทพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านระบบดิจิทัล
- ๔) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล ระบบบริหารจัดการผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภททั้งระบบ
- ๕) พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding)

นโยบายที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

บทนำ

นโยบายการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เน้นการสร้างโอกาสให้เด็กวัยเรียน และผู้เรียนทุกคนเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน ไม่ว่าผู้เรียนจะยาก ดี มี จน จะอยู่ในพื้นที่ใดของประเทศ อยู่ในชุมชนเมือง พื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร หรือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศ โดย สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development) สร้างกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับตั้งแต่ระดับองค์กรปกครองท้องถิ่นหรือตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และส่วนกลาง สร้างมาตรฐานสถานศึกษาตามบริบทของพื้นที่ จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อสนับสนุนให้เด็กวัยเรียนทุกคนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาอย่างเพียงพอ และเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ และที่ตั้งของสถานศึกษา จัดหาทุนการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และงบลงทุนให้สถานศึกษาตามความจำเป็น ตลอดจนนำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมถึงพัฒนาระบบการติดตาม สนับสนุนและประเมินผลเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

เป้าประสงค์

๑. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Global Goals for Sustainable Development)
๒. สถานศึกษากับองค์กรปกครองท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ร่วมมือในการจัดการศึกษา
๓. สถานศึกษามีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่
๔. งบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษามีเพียงพอ และเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ และที่ตั้งของสถานศึกษา
๕. งบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย และงบลงทุนแก่สถานศึกษาอย่างเหมาะสมเพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
๖. นำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๗. พัฒนาระบบการติดตาม สนับสนุนและประเมินผลเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

ตัวชี้วัด

๑. ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นมาตรฐานเสมอกัน
๒. ผู้เรียนทุกคนได้รับจัดสรรงบประมาณอุดหนุนอย่างเพียงพอ และเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ และที่ตั้งของสถานศึกษา และความต้องการจำเป็นพิเศษสำหรับผู้พิการ
๓. ผู้เรียนได้รับการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพียงพอ
๔. ครูได้รับการสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ และอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
๕. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานอย่างเหมาะสมตามบริบท ด้านประเภท ขนาด และพื้นที่

- ๖. สถานศึกษานำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๗. สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนและการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ
- ๘. สถานศึกษาที่มีระบบฐานข้อมูลประชากรวัยเรียนและสามารถนำมาใช้ในกระบวนการวางแผนจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

๑. สร้างความร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(๑) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีความร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ตลอดจนการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

(๒) จัดทำฐานข้อมูลประชากรวัยเรียน เพื่อเก็บรวบรวม เชื่อมโยงข้อมูลศึกษา วิเคราะห์ เพื่อวางแผนการจัดบริการการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

๑.๒ สถานศึกษา

(๑) ร่วมกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน วางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่รับผิดชอบ

(๒) ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ จัดทำแผนการรับนักเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมีธยมศึกษา

(๓) ร่วมกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ จัดทำสำมะโนประชากรวัยเรียน (อายุ ๐ - ๖ ปี) เพื่อไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา

(๔) ร่วมกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ ติดตาม ตรวจสอบ เด็กวัยเรียนได้เข้าถึงบริการการเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงครบถ้วน

(๕) ร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน บริหารจัดการทรัพยากรในชุมชนให้สามารถใช้ร่วมกับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) ร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ จัดอาหาร อาหารเสริม (นม) ให้ผู้เรียนอย่างเพียงพอ มีคุณภาพ

(๗) ร่วมมือกับองค์กรปกครองระดับพื้นที่ สนับสนุนให้ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล ได้เดินทางไปเรียนอย่างปลอดภัยทั้งไปและกลับ

๒. การยกระดับสถานศึกษาในสังกัดทุกระดับและทุกประเภท ให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตามบริบทของพื้นที่

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำมาตรฐานสถานศึกษาให้มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ เช่น ๑) มาตรฐานด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ๒) มาตรฐานด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ๓) มาตรฐานด้านระบบความปลอดภัยของสถานศึกษา ๔) มาตรฐานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล Digital Technology

เป็นต้น การกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ดังกล่าวให้พิจารณาตามบริบทของสภาพทางภูมิศาสตร์ ประเภท และขนาดของสถานศึกษา เป็นสำคัญ

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาสถานศึกษาระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด โรงเรียนขนาดเล็ก และสถานศึกษาประเภทอื่น ให้มีคุณภาพ และตามมาตรฐานที่กำหนด โดยเน้นสถานศึกษาระดับตำบล โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล และโรงเรียนขนาดเล็กตามโครงการพิเศษ

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินสถานศึกษาในทุกมิติ

๓. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนผู้เรียนทุกกลุ่ม และสถานศึกษาทุกประเภทอย่างเหมาะสม และเพียงพอ

เป็นมาตรการเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อให้เด็กวัยเรียนทุกคนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมีธยมศึกษา อย่างเพียงพอ และเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง โดยคำนึงถึงความจำเป็นตามสภาพพื้นที่ภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ และที่ตั้งของสถานศึกษา จัดหาทุนการศึกษา เพิ่มเติม เพื่อช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาอย่างเหมาะสม และเพียงพอ

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ ความเหมาะสมของงบประมาณในการสนับสนุนให้กับผู้เรียน และสถานศึกษา อย่างเหมาะสม และเพียงพอ สอดคล้องกับสถานภาพและพื้นที่

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำแผนงบประมาณการศึกษาย่างอิสระ โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ประกอบการจัดทำแผนงบประมาณก่อนเสนอหน่วยงานต้นสังกัด

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประสานความร่วมมือกับกองทุนความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อจัดสรรงบประมาณให้เด็กวัยเรียนกลุ่มขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนกระบวนการจัดทำแผนงบประมาณ และติดตาม กำกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส

๔. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีระบบโครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคมที่มีประสิทธิภาพ และมีความปลอดภัยสูง

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษามีระบบคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะด้านการรู้ดิจิทัล (Digital Literacy) แก่ผู้เรียน

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาปรับปรุงพัฒนาห้องเรียนให้เป็นห้องเรียนที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) ในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) สำหรับผู้เรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมีธยมศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองนำไปสู่การสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

(๕) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนอุปกรณ์ดิจิทัล (Digital Device) และพัฒนาการสอนทักษะดิจิทัล (Digital Pedagogy) สำหรับครูอย่างเหมาะสม เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนทางไกล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (Distance Learning Technology: DLT)

นโยบายที่ ๕ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้น้อมนำศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึดหลัก ๓ ประการคือ “มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” มาเป็นหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติควบคู่กับการนำเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้ง ๑๗ เป้าหมาย มาเป็นกรอบแนวคิดที่จะผลักดันดำเนินการเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อให้ประเทศไทย “เป็นประเทศพัฒนาแล้วมีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในอาเซียนภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐”

ดังนั้น นโยบายด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงได้น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง ๑๗ เป้าหมาย มาเป็นหลักในการปรับปรุงหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว บนพื้นฐานความเชื่อในการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็ทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน ไม่ให้มากหรือน้อยจนเกินไป อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

เป้าประสงค์

๑. สถานศึกษา นักเรียนได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ การสร้างจิตสำนึกด้านการผลิต และบริโภค ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒. สถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีมาจัดทําระบบสารสนเทศการเก็บข้อมูลด้านความรู้ เรื่อง หลากหลายเพื่อสิ่งแวดล้อม ฯลฯ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในทุกโรงเรียน ตามแนวทาง Thailand ๔.๐

๓. สถานศึกษามีการจัดทำนโยบายจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔. สถานศึกษามีการบูรณาการหลักสูตร กิจกรรมเรื่องวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ การผลิตและบริโภค สู่การลดปริมาณคาร์บอนในโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชนคาร์บอนต่ำ

- ๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ทุกโรงเรียนในสังกัดมีการปรับปรุงและพัฒนาเป็นหน่วยงานต้นแบบสำนักงานสีเขียว (GREEN OFFICE) เพื่อให้มีบริบทที่เป็นแบบอย่างเอื้อหรือสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน
- ๖. สถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก ๒๒๕ เขต มีนโยบายส่งเสริมความรู้และสร้างจิตสำนึกและจัดการเรียนรู้การผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๗. สถานศึกษาดำเนินงานนำขยะมาใช้ประโยชน์เพื่อลดปริมาณขยะ จำนวน ๑๕,๐๐๐ โรงเรียน
- ๘. มีสถานศึกษานวัตกรรมต้นแบบในการนำ 3RS มาประยุกต์ใช้ในการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน ๖,๐๐๐ โรงเรียน
- ๙. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๒๒๕ เขต มีการทำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

- ๑. สถานศึกษาในสังกัดมีนโยบายและจัดกิจกรรมให้ความรู้ ที่ถูกต้องและสร้างจิตสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนำไปปฏิบัติใช้ที่บ้านและชุมชน เช่น การส่งเสริมอาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดใช้สารเคมีจากปุ๋ยและยาฆ่าแมลง ฯลฯ
- ๒. สถานศึกษามีการนำขยะมาใช้ประโยชน์ในรูปผลิตภัณฑ์และพลังงานเพื่อลดปริมาณขยะ และมีส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชนเพื่อลดปริมาณคาร์บอนที่โรงเรียนและชุมชน
- ๓. สถานศึกษามีการบูรณาการเรื่องการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมและการนำขยะมาใช้ประโยชน์รวมทั้งสอดแทรกในสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๔. นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ มีการขยายผลแหล่งเรียนรู้ นักเรียน โรงเรียน ชุมชน เรียนรู้ด้านการลดใช้พลังงาน การจัดการขยะและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และตัวอย่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น โรงงานอุตสาหกรรมสีเขียว ฯลฯ
- ๕. นักเรียน สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลเปรียบเทียบการลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ ในการดำเนินกิจกรรมประจำวันในสถานศึกษาและที่บ้าน และข้อมูลของ Carbon Footprint ในรูปแบบ QR CODE และ Paper less
- ๖. ครู มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และดำเนินการจัดทำงานวิจัยด้านการสร้างสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้
- ๗. ครู และนักเรียนสามารถนำเสนอนวัตกรรมที่ผ่านกระบวนการคิดมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนการจัดการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและชุมชนได้ตามแนวทาง Thailand ๔.๐
- ๘. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร และสถานที่ให้เป็นสำนักงานสีเขียวต้นแบบมีนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

- ๑. จัดทำ Road Map และแผนปฏิบัติการเพื่อจัดแนวทางการดำเนินการทางการให้องค์ความรู้และสร้างจิตสำนึกด้านการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๒. จัดทำคู่มือและพัฒนาสื่อนวัตกรรมในรูปแบบ QR CODE และสื่อระบบ Multimedia และอื่น ๆ
- ๓. จัดทำเกณฑ์การประกวดโรงเรียนคาร์บอนต่ำและชุมชนคาร์บอนต่ำและพัฒนาวิทยากรให้ความรู้เรื่องวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (LCA) สู่สังคมคาร์บอนต่ำ

๕. พัฒนาวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในเรื่อง การผลิตและบริโภคที่เป็นกับสิ่งแวดล้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงระดับมัธยมศึกษา และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการเก็บข้อมูลการลดก๊าซที่มีผล ต่อปรากฏการณ์ภาวะเรือนกระจก เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ ในรูปแบบการเปรียบเทียบและ การลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน Carbon emission /Carbon Footprint ในสถานศึกษาสู่ชุมชน

๕. จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำ Road Map เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการตาม แผนปฏิบัติการโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชนคาร์บอนต่ำ

๖. พัฒนาต่อยอดและขยายผลศูนย์การเรียนรู้ลดใช้พลังงาน การจัดการขยะ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมใน ๖ ศูนย์ ๕ ภูมิภาค

๗. พัฒนาเครื่องมือ และ กระบวนการให้ความรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม เรื่องการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมใน ๖ ภูมิภาค

๘. จัดสรรงบประมาณดำเนินการตาม Road map และแผนปฏิบัติการ ๒๕๕ เขต เพื่อดำเนินการต่อยอดขยายความรู้และสร้างเครือข่ายโรงเรียน ชุมชน และเชื่อมต่อ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

๙. สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาระบบการตรวจวัดให้มีการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมและยกระดับสำนักงานเขตพื้นที่ต้นแบบ ๒๒๕ เขต และสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ สำนักงานสีเขียวและสถานศึกษาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green office)

๑๐. พัฒนา ยกระดับสถานศึกษานำร่องขยายผล ส่งสถานศึกษาด้านแบบ ด้านการพัฒนา ด้านการผลิต และบริโภค ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ เช่น การเลือกซื้อ ผลิตภัณฑ์เบอร์ ๕ และผลิตภัณฑ์ที่มีฉลากและสัญลักษณ์เบอร์ ๕ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และลดปริมาณขยะในสำนักงานและสถานศึกษา

๑๑. ส่งเสริมการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และบูรณาการสาระการเรียนรู้และแผนการ จัดการเรียนรู้เรื่องการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

๑๒. ขยายผลผ่านระบบ DLTV ส่งเสริมความรู้เรื่อง การผลิตและบริโภคที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมต่อความปลอดภัย และสุขภาพที่ดีสู่สังคมเมืองเชิงนิเวศและการจัดการมลพิษ และสิ่งแวดล้อมที่ดีและการเลือกผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและฉลาก ที่แสดงสัญลักษณ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑๓. พัฒนานวัตกรรมโดยใช้กระบวนการ BBL/PLC และ Decision - Making การนำขยะมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบผลิตภัณฑ์และพลังงานและลดปริมาณขยะ การบำบัดน้ำเสีย ลดการใช้เหมายและลดใช้สารเคมี สุโรงเรียนปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑๔. ขยายผลจากโรงเรียนคาร์บอนต่ำสู่ชุมชนเชิงนิเวศและการจัดการมลพิษ และสิ่งแวดล้อมดี Green city ด้านพลังงาน การจัดการขยะและน้ำเสีย ชุมชนผลิตและบริโภค ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑๕. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้นักเรียน โรงเรียนได้ศึกษา เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ โรงงานอุตสาหกรรม การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนเมืองนิเวศ และหน่วยงานส่งเสริม การบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้และจัดทำโครงการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๑๖. ส่งเสริมแนวทางการจัดการเรียนรู้อาชีพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา จัดค่ายเยาวชนวัยชนลดคาร์บอนเพื่อโลก ประกวดชุมชนต้นแบบที่นำความรู้จากโรงเรียนต่อยอดสู่ชุมชนนิเวศ ปลอดภัย ปลอดภัยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อย่างน้อย ๒,๐๐๐ ชุมชน

๑๗. จัดทำระบบนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งในระบบออนไลน์ และนิเทศเชิงคุณภาพพัฒนาการกรอกข้อมูลระบบการนิเทศติดตาม แลกเปลี่ยนนำเสนอผลงาน และมอบรางวัลเกียรติยศ ประชาสัมพันธ์และจัดพิมพ์ เว็บไซต์ ผลงานเพื่อเผยแพร่และเป็นต้นแบบ สรุปผลรายงาน

นโยบายที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

บทนำ

นโยบายด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา เป็นนโยบายจุดเน้นที่สำคัญ เนื่องจากเป็นนโยบายที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป และปรับบทบาทภารกิจของหน่วยงานทั้งระดับสำนักงานทั้งส่วนกลาง และระดับภูมิภาค โดยปรับโครงสร้างของหน่วยงานทุกระดับตั้งแต่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานส่วนกลาง ให้มีความทันสมัย พร้อมทั้งจะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา หน่วยงานสำนักงานเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีดิจิทัล Digital Technology เช่น Cloud Technology Big Data Technology และ Communication Technology เป็นต้น มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานทั้งระบบ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ พร้อมทั้งปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

เป้าประสงค์

๑. สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา ครอบคลุม ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

๒. หน่วยงานส่วนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นหน่วยงานให้มีความทันสมัย พร้อมทั้งจะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. หน่วยงานทุกระดับ มีความโปร่งใส ปลอดภัย และประพฤติปฏิบัติชอบ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

๔. หน่วยงานทุกระดับมีกระบวนการ และการวิจัยงบประมาณด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน

๕. หน่วยงานทุกระดับ พัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

- ๑. สถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระ
- ๒. สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานส่วนกลาง ได้รับการพัฒนาให้เป็นหน่วยงานที่มีความทันสมัย ยืดหยุ่น คล่องตัวสูง พร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกตำบล
- ๓. สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานส่วนกลาง นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการบริหารจัดการและตัดสินใจ ทั้งระบบ
- ๔. สถานศึกษา และหน่วยงานในสังกัดทุกระดับมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
- ๕. สถานศึกษา หน่วยงานในสังกัด ทุกระดับ ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)
- ๖. สถานศึกษาทุกแห่งและหน่วยงานในสังกัดมีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศวิชาการ ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานในสังกัด
- ๗. สถานศึกษาทุกแห่งมีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Big Data Technology)
- ๘. สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานส่วนกลางมีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษา
- ๙. สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบสารสนเทศที่สามารถใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการและแนวทางการดำเนินการ

- ๑. ให้สถานศึกษา หรือ กลุ่มสถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา เป็นมาตรการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา มีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุม ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยดำเนินการเป็นรายสถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา อาจดำเนินการเป็นรายด้านหรือทุกด้านได้ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้
  - (๑) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ หลักเกณฑ์ รูปแบบ หน้าที่ อำนาจ และโครงสร้างการกำกับดูแลของสถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา
  - (๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ หน้าที่และอำนาจ องค์กรประกอบ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาการเลือกประธานและกรรมการ คณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษา หรือของกลุ่มสถานศึกษา โดยให้คำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลและความเป็นอิสระของสถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา ให้มีความหลากหลายและความแตกต่างของสถานศึกษารวมถึงความต้องการ และข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษาจัดหาเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนงาน ด้านธุรการ ด้านการเงิน การบัญชีและพัสดุ และด้านบริหารงานบุคคล เพื่อมีทีมงานดังกล่าว เป็นภาระที่เกินสมควรแก่ครู ผู้ปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

(๔) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจให้สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา

(๕) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการและดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสถานศึกษาหรือกลุ่มสถานศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา

(๖) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้โรงเรียนขนาดเล็ก ให้มีระบบการบริหารจัดการที่หลากหลาย เช่น การบริหารจัดการ แบบกลุ่มโรงเรียน การสอนแบบบูรณาการ คณะชั้น เป็นต้น

(๗) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายกระดับสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของทุกคนในชุมชน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต

(๘) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติการตรวจสอบติดตามเพื่อการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา

(๙) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนารูปแบบการระบบบริหารจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับการพัฒนาให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษา

(๑๐) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา จัดอบรม พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสพการณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่

(๑๑) สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจให้ได้อย่างเป็นอิสระ ในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุม ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยดำเนินการเป็นรายสถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา อาจดำเนินการเป็นรายด้านหรือทุกด้านได้

(๑๒) สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแลกิจการและการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

๒. พัฒนาสำนักงานส่วนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงาน มีความทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ

เป็นมาตรการในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของสำนักงานทั้งระดับ สำนักงานส่วนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นหน่วยงานที่ทันสมัย พร้อมทั้งจะปรับตัวให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา มีความโปร่งใส ปลอดภัยทุจริต และประพฤติมิชอบ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาสำนักงานส่วนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ให้เป็นหน่วยงานที่ทันสมัย มีหน้าที่ สนับสนุน กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล สถานศึกษา เพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้สำนักงานส่วนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้ระบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณธรรมและความโปร่งใสในการทำงานตามหลักการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้สำนักงานส่วนกลาง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำนวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการบริหารงาน

(๔) ส่งเสริมการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based Management) รูปแบบการบริหารแบบกระจายอำนาจ "CLUSTERS"

(๕) ส่งเสริม การมีส่วนร่วม จัดทำแผนบูรณาการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่

(๖) สร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในรูปแบบเครือข่าย เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ สหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียน ฯลฯ

(๗) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบบูรณาการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

(๘) ส่งเสริม สนับสนุน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และสาธารณชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (Accountability) ในการบริหารจัดการศึกษา

(๙) ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

๓. ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน และสถานศึกษา

เป็นมาตรการที่เน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนผู้เรียนทุกคน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการปฏิรูปการคลัง โดยการจัดสรรงบประมาณตรงไปยังผู้เรียน เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว โดยสามารถพิสูจน์ตัวตนของผู้เรียนที่รับจัดสรรงบประมาณได้อย่างถูกต้อง ลดความซ้ำซ้อนในการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนผู้เรียน สามารถกำหนดเงื่อนไขการจัดสรรงบประมาณให้แก่ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบธนาคาร ในการจัดสรรงบประมาณตรงไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการงบประมาณอุดหนุนผู้เรียนและสถานศึกษาโดยตรง

(๒) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการงบประมาณอุดหนุนผู้เรียนและสถานศึกษาโดยตรง

(๓) พัฒนาและประยุกต์ใช้ ระบบไบโอเมทริกซ์ (Biometric) ในการพิสูจน์ตัวตนของผู้เรียน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดสรรงบประมาณ โดยจะทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลนักเรียนรายบุคคล กับกระทรวงมหาดไทย

(๔) พัฒนาระบบเบิกจ่ายงบประมาณอุดหนุนตรงไปยังผู้เรียน และสถานศึกษา โดยผ่านระบบธนาคาร

๔. พัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

เป็นมาตรการในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การนำเทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Technology) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลครู ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลงบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็น มาวิเคราะห์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลตามสมรรถนะ และความถนัด และสามารถวิเคราะห์เป็นข้อมูลในการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ นำ Cloud Technology มาให้บริการแก่หน่วยงานทุกระดับทั้งระดับ IaaS PaaS และ SaaS และพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ระบบบริหารงานสำนักงาน เช่น ระบบแผนงานและงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบพัสดุ ระบบสารบรรณ เป็นต้น เพื่อเจ้าหน้าที่สามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงกันทั้งองค์กร

โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ นำ Cloud Technology มาให้บริการหน่วยงานในสังกัดทุกระดับทั้งในรูปแบบ Private Cloud Hybrid Cloud และ public Cloud ทั้งในระดับ IaaS PaaS และ SaaS

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ นำ Big Data Technology มาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลของนักเรียนในฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ คุณภาพของผู้เรียนในมิติต่าง ๆ

(๓) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบพร้อมให้บริการ (Services) เชื่อมโยงข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยนและบูรณาการข้อมูลภาครัฐทั้งภายในและนอกสังกัด อีกทั้งยังเป็นระบบกลางสำหรับใช้ในการพิสูจน์ยืนยันตัวตนเดียวและรองรับการทำงานร่วมกับแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ

(๔) พัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถเชื่อมโยง และบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคลที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพและการพัฒนาอาชีพในตลอดช่วงชีวิต เป็นฐานข้อมูลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง และศักยภาพบุคคลของประเทศไทย นำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

(๕) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารงาน เชื่อมโยงถึงการพัฒนาคู เพื่อให้อัดคล้องกับความก้าวหน้าในอาชีพ ตลอดจนพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การพัฒนาฐานข้อมูลประชากรด้านการศึกษาของประเทศ

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โทร ๐ ๒๒๘๘ ๕๘๓๙ - ๔๐

ภาคผนวก ข
มาตรการ คัดกรองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
ประกาศ/ข้อสั่งการ/แนวปฏิบัติ/การเฝ้าระวัง
ปี 2562

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

416

ส่วนราชการ ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สพฐ. โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๓๙๕

ที่ ศธ ๐๔๒๗๗/๕๐๘

วันที่ ๓๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง มาตรการดูแลสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนไปโรงเรียนเกินจำเป็น
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่ มีการนำเสนอข่าวกรณีเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนชุมแพศึกษา อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีอาการป่วยกระดูกสันหลังคดงอ โดยเชื่อว่ามีสาเหตุมาจากการสะพายกระเป๋า นักเรียนที่มีน้ำหนักมากไปโรงเรียนทุกวัน นั้น

ฉก.ช.น.สพฐ. ขอเรียนว่า กรณีดังกล่าว สพฐ. เคยมีการแจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารณรงค์ทำความเข้าใจกับสถานศึกษาตามนัยหนังสือ สพฐ. ที่ ศธ ๐๔๐๐๗/๑๘๘๖ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ พร้อมทั้งได้หาเรียนนายแพทย์อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ ผู้อำนวยการสถานบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล แล้ว และเพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาด้านร่างกายและความปลอดภัยต่อสุขภาพของเด็กนักเรียนเห็นควรแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชักจูงความเข้าใจ และกำชับสถานศึกษาให้ดำเนินการตามมาตรการดูแลสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนไปโรงเรียนเกินจำเป็น ดังนี้

๑. กำชับ และทำความเข้าใจร่วมกันกับผู้ปกครองให้นักเรียนมีการจัดตารางการเรียนการสอน และนำสิ่งของมาโรงเรียนเท่าที่จำเป็นต้องใช้ในแต่ละวัน

๒. น้ำหนักกระเป๋าของนักเรียนควรมีน้ำหนักไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของน้ำหนักตัวนักเรียนตามอายุ เช่น

๒.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ ควรมีน้ำหนักกระเป๋านักเรียนไม่เกิน ๓.๕ กิโลกรัม

๒.๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ ควรมีน้ำหนักกระเป๋านักเรียนไม่เกิน ๔ กิโลกรัม

๒.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ ควรมีน้ำหนักกระเป๋านักเรียนไม่เกิน ๔.๕ กิโลกรัม

๒.๔ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ควรมีน้ำหนักกระเป๋านักเรียนเฉลี่ยแล้วไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของน้ำหนักนักเรียน หรือประมาณ ๔.๕ กิโลกรัม

๓. กรณีใช้กระเป๋าสะพายไหล่ ควรใช้สายสะพายกระเป๋าที่มีความกว้างมากกว่า ๖ เซนติเมตร และขณะสะพายกระเป๋าควรสะพายไหล่ทั้ง ๒ ข้าง และให้กระเป๋าแนบหลัง กันกระเป๋าต้องไม่อยู่ต่ำกว่าบั้นเอว หากมีสายรัดอก หรือสายรัดเอว ให้รัดด้วย พร้อมทั้งเดินตัวตรง

๔. ควรจัดกระเป๋าให้สิ่งของในกระเป๋ามีการกระจายน้ำหนัก

๕. ในกรณีที่นักเรียนมีอาการปวดหลัง ปวดคอ ปวดไหล่ หรือปวดศีรษะ ควรแนะนำผู้ปกครองให้นำนักเรียนไปปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญระบบโครงสร้างร่างกาย

๖. สถานศึกษาควรจัดสถานที่หรือช่องเก็บหนังสือและอุปกรณ์การเรียนของนักเรียนแต่ละคน ให้มีความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา

๗. สถานศึกษาควรกำชับให้ครูผู้สอนพิจารณาการใช้สื่อในการบูรณาการเรียนการสอน ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมาโรงเรียนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาลงนามหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต จำนวน ๑ ฉบับ

3ก
3/62
รวม
3/62
นบ
นบ๖๒

(นายสุเทพ ชิตยวงษ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑-1 ส.อ. 2562

(นายธีร กิ่งคันโท)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาภาวะและแนว รักษาการในตำแหน่ง

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๒๗๗/๕๓๓

สำเนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑ สิงหาคม ๒๕๖๒

เรื่อง มาตรการดูแลสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนไปโรงเรียนเกินจำเป็น

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกเขต

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๗/ว๑๘๘๖ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารณรงค์ทำความเข้าใจกับสถานศึกษาในการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนไปโรงเรียนเกินจำเป็น นั้น

ในการนี้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านร่างกาย และความปลอดภัยต่อสุขภาพของเด็กนักเรียน เห็นควรแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชักจูงความเข้าใจ และกำชับสถานศึกษาให้ดำเนินการตามมาตรการดูแลสุขภาพนักเรียนเกี่ยวกับการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนไปโรงเรียนเกินจำเป็น ดังนี้

๑. กำชับ และทำความเข้าใจร่วมกันกับผู้ปกครองให้นักเรียนมีการจัดตารางการเรียนการสอน และนำสิ่งของมาโรงเรียนเท่าที่จำเป็นต้องใช้ในแต่ละวัน

๒. น้ำหนักกระเป๋าของนักเรียนควรมีน้ำหนักไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของน้ำหนักตัวนักเรียนตามอายุ เช่น

๒.๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ ควรมีน้ำหนักกระเป๋าไม่เกิน ๓.๕ กิโลกรัม

๒.๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๔ ควรมีน้ำหนักกระเป๋าไม่เกิน ๔ กิโลกรัม

๒.๓ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๖ ควรมีน้ำหนักกระเป๋าไม่เกิน ๔.๕ กิโลกรัม

๒.๔ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ควรมีน้ำหนักกระเป๋าไม่เกินร้อยละ ๑๕ ของน้ำหนักนักเรียน หรือประมาณ ๔.๕ กิโลกรัม

๓. กรณีใช้กระเป๋าสะพายไหล่ ควรใช้สายสะพายกระเป๋าที่มีความกว้างมากกว่า ๖ เซนติเมตร และขณะสะพายกระเป๋าควรสะพายไหล่ทั้ง ๒ บ่า และให้กระเป๋านับหลัง กันกระเป๋าต้องไม่อยู่ต่ำกว่าบั้นเอว หากมีสายรัดอก หรือสายรัดเอว ให้รัดด้วย พร้อมทั้งเดินตัวตรง

๔. ควรจัดกระเป๋าให้สิ่งของในกระเป๋ามีการกระจายน้ำหนัก

๕. ในกรณีที่นักเรียนมีอาการปวดหลัง ปวดคอ ปวดไหล่ หรือปวดศรีษะ ควรแนะนำผู้ปกครองให้นำนักเรียนไปปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญระบบโครงสร้างร่างกาย

/๖. สถานศึกษา...

- ๒ -

๖. สถานศึกษาควรจัดสถานที่หรือห้องเก็บหนังสือและอุปกรณ์การเรียนของนักเรียนแต่ละคน ให้มีความเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา

๗. สถานศึกษาควรกำชับให้ครูผู้สอนพิจารณาการใช้สื่อในการบูรณาการการเรียนการสอน ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการนำหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมาโรงเรียนด้วย

ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนมีความปลอดภัยทั้งทางด้านสุขภาพ ร่างกาย และจิตใจ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพในการดำรงชีวิต มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่มากขึ้น

จึงเรียนขั้กข้อมมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุเทพ จิตวงษ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1 ส.ก. 2562

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๕๙๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๖๕๘

.....ร่าง
.....พิมพ์
.....ทาน

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรื่อง มาตรการการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ด้านระดับเหตุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอก การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการใช้ความรุนแรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เน้นการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็ก เพื่อให้นักเรียนได้รับโอกาสจากระบบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน จึงกำหนดมาตรการการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ด้านระดับเหตุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอก การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการใช้ความรุนแรง โดยให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๑. สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน เพื่อดำเนินการประชุมวางแผน ออกแนวปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล เพื่อการดูแลป้องกันระดับเหตุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอกและการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการใช้ความรุนแรง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง และบุคลากรอื่น เช่น ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และสหวิชาชีพ หรือตามที่สถานศึกษาเห็นสมควร

๒. สถานศึกษาต้องดำเนินการป้องกัน ระดับเหตุภัยอันตรายจากบุคคลภายนอก การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการใช้ความรุนแรง ดังนี้
๒.๑ กรณีภัยอันตรายจากบุคคลภายนอกและบุคคลภายในสถานศึกษาเพื่อป้องกันนักเรียนถูกล่วงละเมิดทางเพศ สถานศึกษาต้องจัดสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมไม่ให้เกิดมีมุมอับลับตาคน ซึ่งอาจมีกล่องวงจรปิด การจัดให้มีเวรยามตรวจตรา มีบันทึกการตรวจเวร มีบันทึกการรายงานเหตุการณ์ประจำวันของสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดการล่วงละเมิดระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน หรือจากบุคคลภายนอก โดยไม่ปล่อยให้เด็กนักเรียนอยู่ตามลำพัง

๒.๒ กรณียาเสพติด สถานศึกษาต้องดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มเสพติด และกลุ่มค้า เชิญผู้ปกครองมารับทราบพฤติกรรมของนักเรียน และกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตร่วมกับสถานศึกษา เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๒.๓ กรณีภัยพิบัติ สถานศึกษาต้องจัดตรวจสอบสภาพความพร้อมใช้งานของอาคารสถานที่ และอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ สสำรวจจุดเสี่ยงภายในและรอบบริเวณสถานศึกษา ระบบการเฝ้าระวัง เช่น ติดตั้งกล่องวงจรปิดในบริเวณจุดเสี่ยง เตรียมบุคลากร มีแผนผังการเคลื่อนย้าย และอุปกรณ์เครื่องมือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และจัดให้มีการทำประกันภัยอุบัติเหตุ สำหรับนักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนัก ให้ความรู้ จัดกิจกรรมหรือโครงการ และชักจูงการเผชิญเหตุในสถานการณ์ต่าง ๆ แก่นักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น กิจกรรมซ้อมอพยพหนีไฟ การว่ายน้ำเบื้องต้น และกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนมีใบขับขี่สวมหมวกกันน็อค ความรู้ในการใช้รถใช้ถนน

๒.๔ กรณี...

๒.๔ กรณีการใช้ความรุนแรง สถานศึกษาต้องวางมาตรการ ป้องกันความรุนแรงและจัดการเรียน การสอนโดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมสร้างความตระหนักในคุณค่าแห่งตน การมุ่งอนาคตและความสำเร็จ การคิด วิเคราะห์การยับยั้งชั่งใจ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

๓. สถานศึกษาต้องดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ครบถ้วนและต่อเนื่อง โดยให้ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด สถานศึกษาต้องประสานทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สถานพยาบาล องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ในการดูแลป้องกันและให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันที่ จัดให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่าง สถานศึกษา ผู้ปกครอง ภาศิเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ทันต่อสถานการณ์ เช่น เบอร์โทรสายด่วน โน้ต เฟซบุ๊ก และเว็บไซต์หรือช่องทางอื่น ๆ

๔. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสอดส่องดูแล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ให้มีพฤติกรรม อันไม่สมควร หรือมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับการล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

๕. เมื่อเกิดการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนภายในสถานศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

๕.๑ ครูผู้ประสบเหตุดำเนินการระงับเหตุตามสมควรแก่เหตุ และแจ้งผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที

๕.๒ ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจสอบข้อเท็จจริง ประเมินสถานการณ์ และวินิจฉัยสั่งการ

ให้การช่วยเหลือนักเรียนโดยด่วนและทันที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ ประสานผู้ปกครอง และรายงานหน่วยงานต้นสังกัด

๖. เมื่อมีการใช้ยาเสพติดของนักเรียนหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครอง ต้องดำเนินการดังนี้

๖.๑ ติดต่อกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับสถานศึกษาและ

ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือ หากพบนักเรียนกลุ่มใช้ยาเสพติดให้นำนักเรียนเข้าสู่กระบวนการบำบัด รักษาโดยความร่วมมือของผู้ปกครอง

๖.๒ กรณีพบว่านักเรียนเป็นผู้ค้า ให้ประสานกับผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเพื่อดำเนินการ ตามกฎหมาย หากนักเรียนถูกควบคุมตัวหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ให้สถานศึกษาดำเนินการออกหนังสือรับรอง การเป็นนักเรียนเพื่อเป็นหลักฐานประกอบ

๖.๓ คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนต้องติดตามผลอย่างต่อเนื่องและรายงานผล

การดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น

๖.๔ สถานศึกษา ต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องช่วยกันดูแลปกป้อง

และระงับการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด หากเกิดเหตุเกี่ยวกับกรณี ดังกล่าว ให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นด้วยความรวดเร็ว

๗. เมื่อมีการเผชิญเหตุภัยพิบัติ ต้องดำเนินการดังนี้

๗.๑ ครูผู้ประสบเหตุต้องดำเนินการระงับเหตุตามสมควรแก่เหตุ และแจ้งผู้บริหารสถานศึกษา

ทราบทันที และผู้บริหารสถานศึกษาต้องตรวจสอบข้อเท็จจริง ประเมินสถานการณ์และวินิจฉัยสั่งการ ให้การช่วยเหลือนักเรียนโดยด่วนและทันที่โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นสำคัญ ประสานผู้ปกครอง และรายงานหน่วยงานต้นสังกัด

๗.๒ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำกับดูแล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง

ให้ช่วยกันดูแล สอดส่องเฝ้าระวังความปลอดภัยในสถานศึกษา เฝ้าระวังอุบัติเหตุต่างๆ ภายในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด

๗.๓ สถานศึกษาต้องประสานทีมสหวิชาชีพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สถานพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ในการดูแลป้องกันและให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันที่

๗.๔ คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนต้องติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น

๗.๕ สถานศึกษาต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้ช่วยกันดูแลป้องกันและระงับภัยพิบัติ ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด หากเกิดเหตุเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นด้วยความรวดเร็ว

๘. เมื่อมีการใช้ความรุนแรงในและนอกสถานศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

๘.๑ ครูผู้ประสบเหตุพิจารณาว่าเหตุการณ์นั้น ๆ รุนแรงเพียงใด สามารถหยุดพฤติกรรมของนักเรียนได้ด้วยตนเองหรือไม่ หากเกินกำลังให้หาค้นช่วยเหลือในการระงับเหตุ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารสถานศึกษาทราบทันที จากนั้นพูดคุยให้กำลังใจ สร้างความไว้วางใจแก่นักเรียน รอนักเรียนผ่อนคลายลง ประสานเชิญผู้ปกครองมาพบนักเรียนที่สถานศึกษา เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงจากคำบอกเล่าของนักเรียนด้วยตนเอง แล้วร่วมกันหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้กลับไปกระทำพฤติกรรมความรุนแรงขึ้นอีก

๘.๒ หากคู่กรณีอยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน ให้หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า และเมื่อความขัดแย้งลดลง ครูฝ่ายปกครองจึงจัดให้ทั้งสองฝ่ายได้พบกันเพื่อปรับความเข้าใจ และสร้างความรักความสามัคคีกัน หากคู่กรณีเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมอบหมายคณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน หรือบุคลากรที่เหมาะสมเป็นผู้ดำเนินการในการแก้ไขปัญหา

๘.๓ คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนต้องติดตามผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และรายงานผลการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น

๘.๔ สถานศึกษาต้อง นิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องให้ช่วยกันดูแลป้องกันและระงับการใช้ความรุนแรง ทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด หากเกิดเหตุเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นทันที

จึงประกาศมาเพื่อถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายสุเทพ ชิตยวงษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาคผนวก ค
มาตรการ คัดกรองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
ประกาศ/ข้อสั่งการ/แนวปฏิบัติ/การเฝ้าระวัง
ปี 2561

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๒๒๗/วศ๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง การเฝ้าระวังและเก็บวัตถุไวไฟและวัตถุอันตราย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทุกเขต

- อ้างอิง
๑. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๒๒๗/๑๓๖ ลงวันที่ ๓๕ มีนาคม ๒๕๕๖
  ๒. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๒๒๗/วศ๕ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๗
  ๓. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๑/วศ๘๘๕ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘
  ๔. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๒๒๗/วศ๒๑ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
  ๕. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๑/วศ๒๘ ลงวันที่ ๓๔ มีนาคม ๒๕๕๙
  ๖. หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๑/วศ๑๖ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙

ตามที่มีข่าวเกิดเหตุกรณีนักเรียนเล่นกันในช่วงพักกลางวันและใช้แอลกอฮอล์ราดและจุดไฟเป็นเหตุให้เพื่อนนักเรียนได้รับบาดเจ็บสาหัส ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำชับให้สถานศึกษาดูแลและป้องกันนักเรียนไม่ให้เกิดเหตุดังกล่าว รวมถึงการเก็บวัตถุอันตรายและวัตถุไวไฟด้วย

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้ท่านพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. กำชับให้สถานศึกษาดำเนินการเฝ้าระวังการดูแลนักเรียนตามมาตรการการดูแลนักเรียนในช่วงเวลาที่อยู่ในสถานศึกษาอย่างเข้มงวด
๒. ให้สถานศึกษามีมาตรการในการเฝ้าระวังและการเก็บวัตถุไวไฟ และวัตถุอันตราย
๓. เห็นควรให้สถานศึกษาเชิญผู้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องวัตถุไวไฟและวัตถุอันตรายโดยมีการบูรณาการ ผสมกับแผนเผชิญเหตุของหน่วยงานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แจ้งไปแล้ว มาให้คำแนะนำในการเฝ้าระวังและเก็บรักษาวัตถุไวไฟและวัตถุอันตรายให้ความรู้แนะนำผู้เกี่ยวข้องทุกส่วน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๘๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๖๕๘

ภาคผนวก ง
มาตรการ คัดกรองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
ประกาศ/ข้อสั่งการ/แนวปฏิบัติ/การเฝ้าระวัง
ปี 2560

ด่วนมาก

ที่ ศธ ๐๔๒๓๓๗ / ๒๕๖๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง เรงรัดการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาให้สถานศึกษาในทุกระดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล ในปีการศึกษา ๒๕๖๐

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๒๓๓๗ / ๑๐๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขอความร่วมมือให้สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษาศึกษารายละเอียดของพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ พร้อมทั้งศึกษาชุดเอกสารการป้องกันและแก้ไขปัญหาท้องในวัยเรียนและเอกสาร
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา เพื่อรองรับการขับเคลื่อนภารกิจตามพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว นั้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. เรงรัดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในทุกระดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล ในปีการศึกษา ๒๕๖๐
๒. สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาครู เพื่อให้สามารถสอนเพศศึกษาและให้คำปรึกษา
ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่นักเรียน
๓. กำชับให้สถานศึกษาจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา
การตั้งครรภ์เพื่อให้นักเรียนศึกษาต่อได้จนจบการศึกษามัธยมศึกษา หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำนาจ วิยาเขตต์)

ผู้อำนวยการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๕๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๐๘๓๗

ด่วนมาก

ที่ ศธ ๐๔๒๖๓๗ / ๒๕๖๕

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

ณ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง เร่งรัดการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาให้สถานศึกษาในทุกระดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล ในปีการศึกษา ๒๕๖๐

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษา

อ้างถึง หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ศธ ๐๔๒๖๓๗ / ๑๐๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขอความร่วมมือให้สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่การศึกษาศึกษารายละเอียดของพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญห
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ พร้อมทั้งศึกษาชุดเอกสารการป้องกันและแก้ไขปัญหที่องในวัยเรียนและเอกสาร
แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพศศึกษา เพื่อรองรับการขับเคลื่อนภารกิจตามพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว นั้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ทุกเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาในทุกระดับชั้นอย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล ในปีการศึกษา ๒๕๖๐
๒. สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาครู เพื่อให้สามารถสอนเพศศึกษาและให้คำปรึกษา
ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นแก่นักเรียน
๓. กำชับให้สถานศึกษาจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา
การตั้งครรภ์เพื่อให้นักเรียนศึกษาต่อได้จนจบการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)

ผู้อำนวยการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๕๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๐๘๓๗

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗/๒๕๖๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ - กทม. ๑๐๕๒๐๐

๒๑ ม.ค. ๒๕๖๒

๒๑ ม.ค. ๒๕๖๒

๒๑ ม.ค. ๒๕๖๒

๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๗/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สั่งการเกี่ยวกับแนวทางการลงโทษนักเรียน เพื่อให้การลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ความแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากปรากฏข่าวทางสื่อมวลชนว่ามีสถานศึกษาบางแห่ง ครูได้ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๗/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงแจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำกับดูแลเกี่ยวกับเรื่องการลงโทษนักเรียน ดังนี้

๑. ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๗/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน โดยเคร่งครัด หากมีการลงโทษนักเรียนนักศึกษาที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ หรือครู อาจารย์ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม จะถือว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่และอาจถูกดำเนินการทางวินัยตามสมควรด้วย

๒. เมื่อมีการณ์ครูลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสมโดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเข้าไปตรวจดูและรายงานผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และรายงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ตามลำดับ และให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือเยียวยาแก่นักเรียนที่ประสบความทุกข์ โดยเร่งด่วน หากพบครูกระทำผิดในเรื่องการลงโทษนักเรียนให้ดำเนินการทางวินัยด้วย

จึงเรียนขอถือปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)
ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพฯ

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๐๔/๖๕๒๖

๒๐

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต/ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๔/๖๕๕๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สั่งการเกี่ยวกับ
แนวทางการลงโทษนักเรียน เพื่อให้การลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นไปตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ความแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากปรากฏข่าวทางสื่อมวลชนว่ามีสถานศึกษาบางแห่ง ครูได้ลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการ
ที่ไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๘ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๔/๖๕๕๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงแจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับ
การลงโทษนักเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำกับดูแลเกี่ยวกับ
เรื่องการลงโทษนักเรียน ดังนี้

๑. ให้สถานศึกษาทุกแห่งถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษ
นักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ และหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ ศธ ๐๔๐๐๔/๖๕๕๖ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน
โดยเคร่งครัด หากมีการลงโทษนักเรียนนักศึกษาที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ หรือครู อาจารย์ลงโทษนักเรียน
ด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม จะถือว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ขาดความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่และอาจถูกดำเนินการ
ทางวินัยตามสมควรด้วย

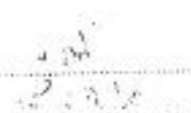
๒. เมื่อมีกรณีครูลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสมโดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเข้าไป
ตรวจดูและรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และรายงานสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ ความล่าช้า และให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือเยียวยาแก่นักเรียน
ตามสมควรแก่กรณี โดยเร่งด่วน หากพบครูกระทำผิดในเรื่องการลงโทษนักเรียนให้ดำเนินการทางวินัย
โดยทันที

จึงเรียนมาเพื่อถือปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวโดยเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

นาย อรรถพล สังขวาสี
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ
กลุ่มวิจัยพัฒนากฎหมายคติความและนิติการ
โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๕๖๓๗

นางสาว อรุณรัตน์ งาม
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒๕๖๐-๑๒-๒๐

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สพฐ. โทร.๐ ๒๒๘๘ ๕๕๕๙ โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๖๕๘

ที่ ศธ ๐๔๒๓๗/๒๐๑๓

วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติจัดพิมพ์มาตรการเฝ้าระวังเหตุการณ์ใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประกาศและจัดทำมาตรการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษา รายละเอียดตามเอกสารที่แนบ นั้น อนึ่ง ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นพ.ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์) ต้องการให้ทุกโรงเรียนสามารถจัดการเหตุฉุกเฉินในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการนี้ อ.ก.ชน.สพฐ. เห็นควรจัดพิมพ์มาตรการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓๕,๐๐๐ เล่ม เพื่อแจกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในการจัดทำแผนเผชิญเหตุ การจัดทำแนวทางป้องกัน เฝ้าระวังเหตุการณ์ความรุนแรง วงเงิน ๕๘๖,๒๕๐ บาท (ห้าแสนแปดหมื่น - หกพันสองร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา

๑. เห็นชอบให้ดำเนินการตามที่เสนอ

๒. อนุมัติให้จัดพิมพ์มาตรการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๓๕,๐๐๐ เล่ม เพื่อแจกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในการจัดทำแผนเผชิญเหตุ การจัดทำแนวทางป้องกัน เฝ้าระวังเหตุการณ์ความรุนแรง

๓. อนุมัติใช้งบประมาณปี ๒๕๖๐ จากแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กิจกรรมหลักป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา งบดำเนินงาน จำนวน ๕๘๖,๒๕๐ บาท (ห้าแสนแปดหมื่น - หกพันสองร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

๔. มอบสำนักการคลังและสินทรัพย์ (สคส.) ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

นายอรรถพร ศรีโพธิ์
นายไพฑูริย์
นายสุวิทย์

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายอรรถพร ศรีโพธิ์)
รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
22 ส.ค. 2560

(นายธีร์ ภวังคนันท์)

ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

ภาคผนวก จ
มาตรการ คัดกรองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
ประกาศ/ข้อสั่งการ/แนวปฏิบัติ/การเฝ้าระวัง
ปี 2559

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง การเฝ้าระวังระงับเหตุการณ์ใช้ความรุนแรง

เพื่อให้การดูแลป้องกันและระงับการใช้ความรุนแรงของนักเรียน และการใช้ยาเสพติด ทั้งในและนอกสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการและรับผิดชอบตามมาตรการดังต่อไปนี้

๑. สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและระงับการใช้ความรุนแรงของนักเรียน และเฝ้าระวังการใช้ยาเสพติดของนักเรียนให้มีหน้าที่ในการออกแนวปฏิบัติเป็นรูปธรรมและวางแผนดำเนินการป้องกันและระงับเหตุการณ์ใช้ความรุนแรงของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาต้องตรวจมุมอับที่ลับตา ปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมให้สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ และให้เฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยการเยี่ยมบ้าน ขอบพบเพื่อสร้างความใกล้ชิด ตลอดทั้งการสุ่มตรวจ การพกพาอาวุธ ยาเสพติด ในสถานศึกษาโดยสม่ำเสมอ

๓. สถานศึกษาจะต้องติดต่อสถานีตำรวจ หรือองค์กรขอความร่วมมือ และแนวทางการติดต่อขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดูแลเฝ้าระวัง ระวังเหตุได้ด้วยความรวดเร็ว และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาทราบทุกคน

๔. สถานศึกษาจะต้องเฝ้าระวังการใช้ยาเสพติดในสถานศึกษา และการใช้ความรุนแรงของนักเรียนในสถานศึกษา หากเกิดเหตุจนปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมายจะต้องรับผิดชอบ โดยให้ไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานทางการศึกษา เป็นการชั่วคราว ตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ หากมีเหตุผลอันไม่สมควร

๕. สถานศึกษาจะต้องสอดส่องดูแล และติดต่อประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระงับเหตุ หากมีนักเรียนทะเลาะวิวาท ใช้ความรุนแรงด้วยอาวุธ จนได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องสถานศึกษา ที่นักเรียนก่อเหตุจะต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยให้ไปช่วยราชการที่หน่วยงานทางการศึกษาตามผู้บังคับบัญชาสั่งการ หากมีเหตุผลอันสมควร

๖. สถานศึกษาจะต้องสอดส่องดูแลครูและบุคลากรในสถานศึกษาไม่ให้มีพฤติกรรมอันไม่สมควรกับนักเรียน หรือมีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้อง กรณีเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน โดยจะถูกดำเนินการทางวินัย กรณีปล่อยปละละเลย ร่วมกันอันเป็นเหตุส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงถือเป็นเหตุเสื่อมเสีย จรรยาบรรณวิชาชีพครูอีกด้วย ทั้งจะต้องดำเนินคดีตามแต่กรณี

๗. สถานศึกษาจะต้องกำกับดูแล รองผู้อำนวยการ ครู-บุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องให้ช่วยกันดูแลและสอดส่องเฝ้าระวังความปลอดภัยทั้งในและนอกสถานศึกษา และการเฝ้าระวังเหตุต่างๆ ภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด หากเกิดเหตุเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้นด้วยความรวดเร็ว

จึงประกาศมาเพื่อถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรการการปฏิบัติ
กรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรง
ต่อเด็กในสถานศึกษา
ของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรการป้องกันเชิงรุกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. สถานศึกษาดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการคัดกรองเพื่อคัดแยกนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มเป้าหมาย และเชิญผู้ปกครองมารับทราบข้อมูล และกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๒. สถานศึกษาจัดประชุมผู้ปกครอง เพื่อทำความเข้าใจและหาข้อตกลงร่วมกัน เรื่องการลงโทษนักเรียนสามารถทำได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าเหตุ เมื่อเกิดเหตุ ให้สถานศึกษาทำหนังสือแจ้งพฤติกรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ พร้อมลงชื่อรับทราบเพื่อเป็นหลักฐาน และหารือแนวทางการแก้ไขพฤติกรรมร่วมกัน

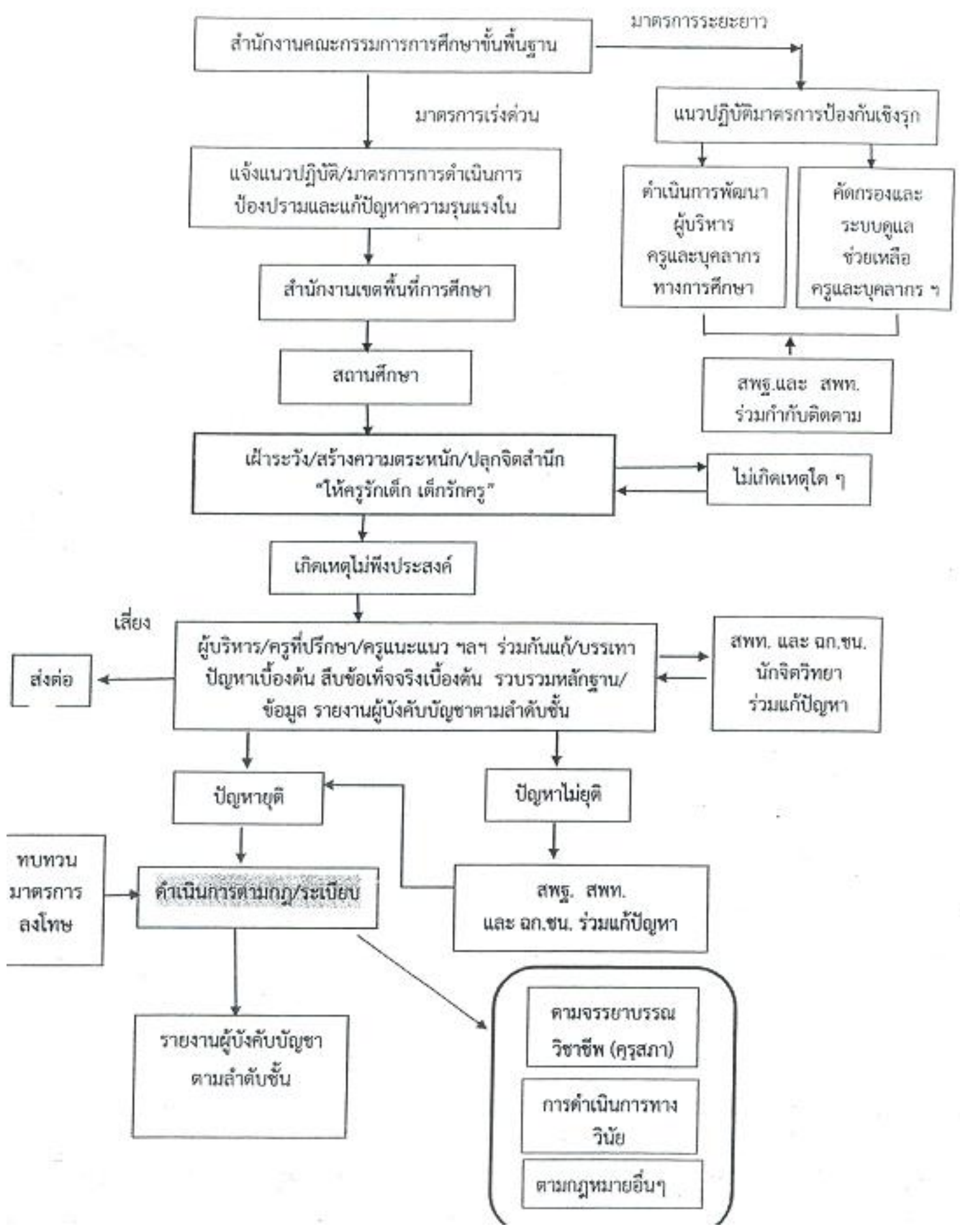
๓. ผู้อำนวยการสถานศึกษาซักซ้อมทำความเข้าใจกับครู เพื่อสร้างความตระหนัก เรื่องการดูแลเด็กนักเรียนอย่างเข้าใจเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ระเบียบวินัยการลงโทษนักเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ และข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย การพิจารณาการประพฤตินิสัยจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

๔. ผู้อำนวยการสำนักเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมทุกเดือน เพื่อซักซ้อม ทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการป้องกันเชิงรุก กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา

๕. ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาติดตามผลการดำเนินงานเชิงรุกของสถานศึกษาทุกเดือน และสรุปรายงานผลแนวปฏิบัติมาตรการการป้องกันเชิงรุกทุกเดือน ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ขั้นตอนการป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา

มาตรการการดำเนินการกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษาของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระดับสถานศึกษา

๑. เมื่อทราบถึงกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานการเกิดเหตุต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยทันที
๒. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเร่งประสานผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและในกระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเพื่อลดความขัดแย้ง สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันห่วงที่
๓. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการทางวินัยทันทีเมื่อปรากฏกรณีมีมูลว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กระทำความรุนแรงต่อผู้เรียนโดยมีพยานหลักฐานเบื้องต้นอยู่แล้ว
๔. กรณีเป็นคดีอาญาผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่และฝ่ายปกครองเพื่อประสานงานข้อมูลร่วมกันในทางกฎหมาย
๕. รายงานผลการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๑. เมื่อได้รับรายงานในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติตนหรือมีพฤติกรรมกระทำความรุนแรงต่อผู้เรียนหรือฝ่าฝืนมาตรการที่กำหนด และมีมูลตามกรณีที่ถูกกล่าวหาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำส่วนราชการหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณีเป็นการชั่วคราวและเสนอศึกษาธิการจังหวัดเพื่อพิจารณาเสนอ กศจ. อนุมัติ ควบคุมกับการดำเนินการทางวินัย

๒. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนเขตพื้นที่การศึกษา (ฉก.ชน. สพท.) รายงานเหตุการณ์ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ฉก.ชน. สพฐ.)

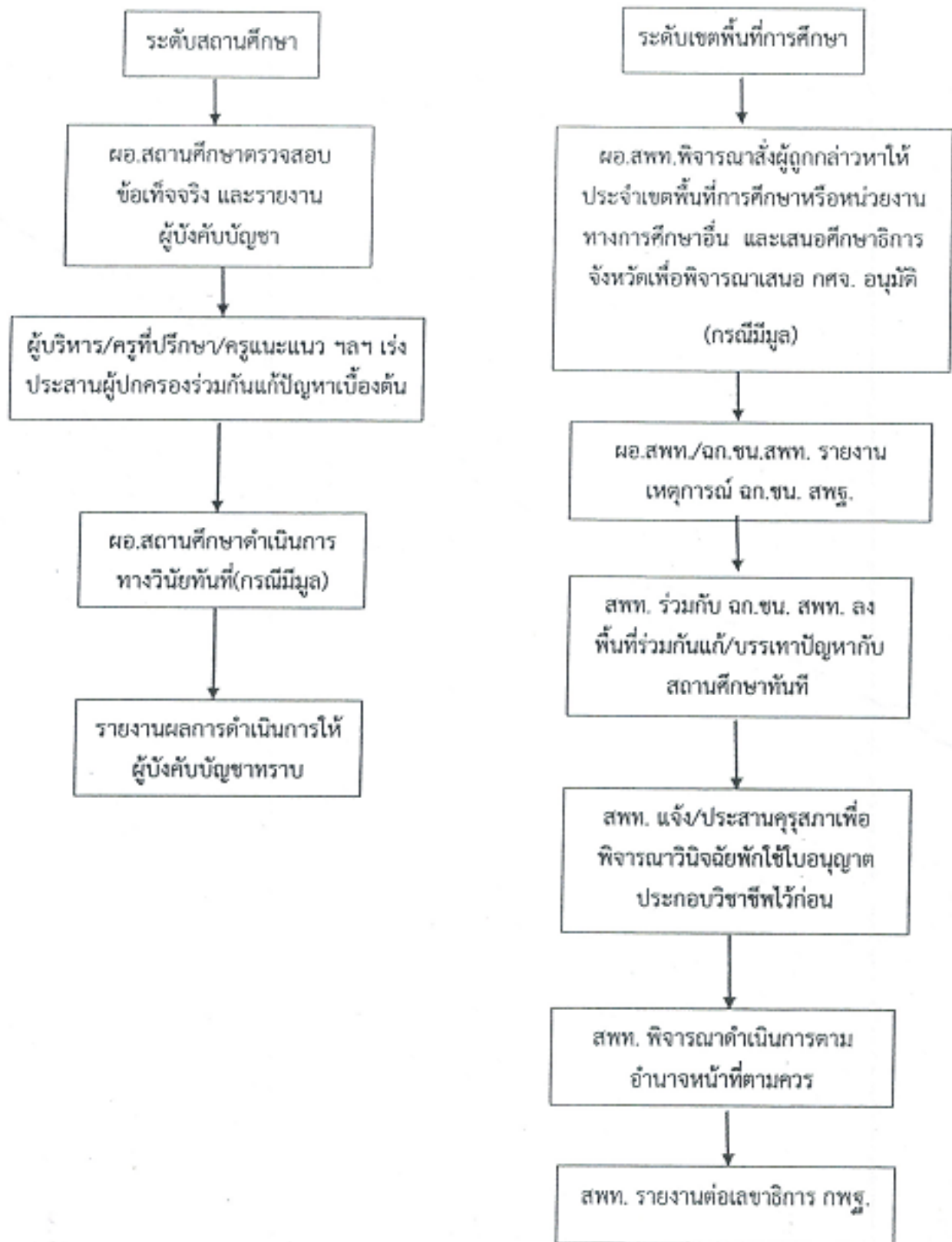
๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยผู้ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน (ฉก.ชน.) ลงพื้นที่ร่วมกันแก้/บรรเทาปัญหาที่สถานศึกษาทันที

๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้ง/ประสานคุรุสภาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพไว้ก่อน โดยไม่ต้องรอผลการสืบสวนหรือสอบสวน ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย การพิจารณาประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๖๐/๑

๕. สำนักเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามควรต่อไป

๖. สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษารายงานต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรการการดำเนินการกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน

มาตรการการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ที่กระทำรุนแรงต่อผู้เรียนในสถานศึกษา

มาตรการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

๑. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ให้การฝึกอบรม การสร้างขวัญและกำลังใจ การจูงใจ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาเจตคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดไม่ให้เกิดพฤติกรรมหรือกระทำรุนแรงต่อผู้เรียน
๒. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาป้องกันมิให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำการรุนแรงต่อผู้เรียน โดยการเอาใจใส่ สังเกตการณ์และขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำดังกล่าว ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกัน ตามควรแก่กรณี
๓. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาคำเนินการทางวินัยทันทีเมื่อปรากฏกรณีมีมูลว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้กระทำความรุนแรงต่อผู้เรียนโดยมีพยานหลักฐานเบื้องต้นอยู่แล้ว
๔. ในกรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาละเลย มีพฤติกรรมปกป้อง ช่วยเหลือเพื่อมิให้ผู้ได้บังคับบัญชา หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่สุจริต ถือว่าผู้บริหารสถานศึกษากระทำผิดด้วย
๕. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ตามลำดับ

มาตรการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑. ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม มีความสุภาพเรียบร้อย ไม่กลั่นแกล้ง ตูมมันเหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงผู้เรียน และไม่พึงกระทำการรุนแรงต่อผู้เรียนทั้งร่างกายและจิตใจ

๒. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องไม่กระทำการกดขี่ หรือข่มเหงผู้เรียน และกระทำการรุนแรงต่อผู้เรียนทั้งร่างกายและจิตใจ ดังนี้

- (๑) การประทุษร้ายขู่ทางเพศต่อผู้เรียนทุกกรณี
- (๒) กระทำทารุณกรรมต่อร่างกายและจิตใจผู้เรียน
- (๓) ใช้ จ้างหรือวานให้ผู้เรียนไปกระทำการอันอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของผู้อื่น
- (๔) สนับสนุนผู้เรียนหรือผู้อื่นเสพยาเสพติดจำหน่าย จ่าย แจก จ้างวานหรือรับฝากสารเสพติด ร้ายแรงทุกประเภทแก่ผู้เรียนหรือผู้อื่น
- (๕) จำหน่าย จ่าย แจก จ้างวาน รับฝากสุราหรือบุหรี่แก่ผู้เรียน
- (๖) ห้ามข้าราชการครูเก็บค่าใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสมและนอกเหนือจากสถานศึกษากำหนด
- (๗) การคัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่เป็นธรรมและไม่เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินการศึกษา
- (๘) ขัดขวางหรือไม่เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียนอย่างรอบด้าน

๓. ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติดน หรือมีพฤติกรรมกระทำความรุนแรงต่อผู้เรียนหรือฝ่าฝืนมาตรการที่กำหนด และมูลเป็นกรณีตามกรณีถูกกล่าวหาหรือให้ผู้มีอำนาจตาม มาตรา ๕๓ สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำส่วนราชการหรือสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแล้วแต่กรณีเป็นการชั่วคราวและให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ ตั้งกรรมการ ดำเนินการทางวินัยโดยพลัน

มาตรการการลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิด

มาตรการสำหรับโรงเรียนหรือสถานศึกษา

๑. ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกแห่งกำหนดระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวง หรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง
๒. ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม การปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนนักศึกษา
๓. ให้ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศ กำกับติดตามไม่ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาลงโทษนักเรียน นักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง ความโกรธ หรือความพยาบาท โดยคำนึงถึงอายุของนักเรียน นักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติกรรมประกอบการลงโทษด้วย เพื่อเจตนาที่จะแก่นิสัยความประพฤติไม่ดีของนักเรียนนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด และกลับพฤติกรรมในทางที่ดี
๔. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับ

มาตรการลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิด

๑. นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตนที่ขัดต่อระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กฎว่าด้วยการกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา
๒. นักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือกระทรวงศึกษาธิการ กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาลงโทษนักเรียนและนักศึกษาให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ซึ่งการลงโทษการกระทำความผิด มี ๔ สถาน ดังนี้
  - (๑) ว่ากล่าวตักเตือน : ใช้ในกรณีนักเรียนนักศึกษาก่อทำความผิดไม่ร้ายแรง
  - (๒) การทำทัณฑ์ : ใช้ในกรณีนักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียนนักศึกษาคามกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤตินักเรียนนักศึกษา หรือกรณีทำให้เสียชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษาหรือฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษา หรือได้รับโทษว่ากล่าวตักเตือนแล้ว แต่ยังไม่เช็ดหลาบการทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือ และเชิญบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาบันทึกรับทราบความผิดและรับรองการทำทัณฑ์บนไว้ด้วย
  - (๓) การตัดคะแนนความประพฤติ : ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤติ นักเรียนและนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษากำหนด และให้ทำบันทึกเป็นข้อมูลหลักฐาน
  - (๔) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม : ใช้ในกรณีที่นักเรียนและนักศึกษาก่อทำความผิดที่สมควรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางกระทรวงกำหนด
๓. โรงเรียนหรือสถานศึกษาลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองมารับทราบพฤติกรรมเพื่อนำไปว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง

๔. ถ้านักเรียน นักศึกษากระทำผิดซ้ำๆ ผู้ปกครองรับทราบพฤติกรรมดังกล่าวแล้วความประพฤติยังไม่ดีขึ้นให้ย้ายสถานศึกษาใหม่ เพื่อปรับสภาพสภาพแวดล้อมใหม่ ทั้งนี้ให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

๕. กระทำความผิดที่เกี่ยวกับการเสพหรือมีไว้เพื่อเสพ จำหน่าย จ่าย แจก หรือรับฝากสารเสพติดร้ายแรง ประพฤติตนเพื่อการค้าประเวณี หรือเป็นธุระจัดหาการค้าประเวณี ประพฤติตนทำนองซู้สาวซิ่นร้ายแรงหรือสามัคคีรยา การก่อเหตุทะเลาะวิวาทขั้นรุนแรง การกระทำผิดกฎหมายบ้านเมืองอันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อโรงเรียน และขัดต่อศีลธรรมอันดี ให้แจ้งผู้ปกครองร่วมหาแนวทางแก้ไข การบำบัดบำบัด ปรับพฤติกรรมหรือให้ย้ายสถานศึกษาใหม่ เพื่อปรับสภาพสภาพแวดล้อมใหม่ ทั้งนี้ให้เป็นอำนาจของผู้อำนวยการและคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ปกครองนักเรียน

๑. ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาผู้เรียนที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน ตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่นและคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายและจิตใจ
๒. ผู้ปกครองพึงปฏิบัติในการดูแลนักเรียนในการปกครองของตนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด ร่วมประชุม ให้ข้อมูลพื้นฐานผู้เรียน รวมถึงอำนวยความสะดวกในการเยี่ยมบ้าน
๓. ผู้ปกครองต้องไม่กระทำ ดังต่อไปนี้
  - (๑) ละทิ้งเด็กไว้ในสถานที่ใดๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม
  - (๒) จงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือสุขภาพอนามัยจนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก
  - (๓) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

ที่ ศธ ๐๔๒๓๗/ว ๑๖๕๗

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐๑๖๖๖๖๖ ๒๕๕๙

เรื่อง การเฝ้าระวังระงับเหตุการณ์ใช้ความรุนแรง

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ มัธยมศึกษาทุกเขต

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ประกาศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการเฝ้าระวังระงับเหตุการณ์ใช้ความรุนแรง ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. มาตรการการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำความรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษา จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ปัจจุบันได้เกิดเหตุการณ์ที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาถูกกล่าวหาหรือกระทำความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษาและมีการเผยแพร่ผ่านสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบต่อผู้บริหาร หน่วยงาน สถานศึกษา ครู นักเรียน และภาพลักษณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำแนวทางมาตรการเฝ้าระวังเหตุการณ์ใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้แจ้งบุคลากรและสถานศึกษาในสังกัดให้ถือเป็นแนวปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน พร้อมทั้งเพื่อเป็นการจัดการสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและตรงตามวัตถุประสงค์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ขอแสดงความนับถือ

(นายการุณ สกุลประดิษฐ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

โทร ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๖๖๕๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สพฐ. โทร. ๐ ๒๒๔๘๘ ๕๓๗๕ โทรสาร ๐ ๒๒๔๒๒ ๕๓๕๓๓
 ที่ ศธ ๐๔๒๒๓๑/ว ๑๘๐ วันที่ ๑๐) พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง การเฝ้าระวังระงับเหตุในการใช้ความรุนแรง

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก/หน่วยงานเทียบเท่า

ตามที่ สพฐ. จัดทำมาตรการการปฏิบัติกรณีเกิดเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็ก
 ในสถานศึกษาของ สพฐ. และได้มีประกาศ สพฐ. เรื่องการเฝ้าระวังระงับเหตุการณ์ใช้ความรุนแรง
 ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ นั้น

ในการนี้ ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ขอส่งประกาศและมาตรการเฝ้า
 ระวังเหตุการณ์ใช้ความรุนแรงในสถานศึกษา เพื่อแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายธีร์ ภวังคนันท์)

หัวหน้าศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

๒๒/๑๑
 ๒๒/๑๑
 ๒๒/๑๑

๒๒/๑๑
 ๒๒/๑๑
 ๒๒/๑๑

ภาคผนวก ฉ
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง
และช่วยเหลือเด็กนักเรียน

กฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชน

ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนได้รับผลกระทบจากการกระทำผิดของกลุ่มอาชญากรรมต่าง ๆ จำนวนมาก และในขณะเดียวกันก็ยังพบว่าเด็กและเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ในอนาคตรัฐจึงได้ตรากฎหมายต่าง ๆ ออกมาเพื่อบังคับใช้สำหรับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ และในขณะเดียวกันก็ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนด้วย ซึ่งวัยของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ อยากรู้อยากลอง มีไฟแห่งการใฝ่รู้ อยู่มาก และโดยส่วนใหญ่ไม่สามารถระงับความต้องการของตนเองได้ พฤติกรรมในลักษณะนี้ มักทำให้ได้เข้าไปประกอบเหตุที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเป็นจำนวนมาก เช่น การทะเลาะวิวาทหรือการทำร้ายร่างกายการลักขโมยของ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินหรือเงินที่จะนำไปใช้ตอบสนองความต้องการของตน การทดลองเสพยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ทั้งที่สมัครใจ และไปข่มขืนผู้อื่นหรือแม้กระทั่งการทำแท้งที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์สิ่งเหล่านี้ เป็นเรื่องที่เด็กและเยาวชนต้องทำความเข้าใจถึงเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ และจะมีทางออกในทางกฎหมายหรือทางสังคมอย่างไร หากเป็นกรณีที่เกิดกับเด็กและเยาวชนถูกคู่อริต่างโรงเรียนทำร้าย ถ้าจะทำการป้องกันโดยการใช้อาวุธอย่างอื่นเข้าทำร้ายฝ่ายตรงข้ามตอบโต้จะเป็นสิ่งที่กระทำโดยไม่ผิดกฎหมายหรือไม่ และการกระทำในระดับใดที่กฎหมายถือว่าเป็นการป้องกัน ซึ่งจะเป็นเหตุให้ผู้ที่ไม่ต้องรับผิดในทางกฎหมาย ดังนั้นหากเด็กและเยาวชนได้ทำความเข้าใจและมีความรู้ในทางกฎหมายแล้ว เด็กและเยาวชนก็จะไม่ต้องตกเป็นเหยื่อจากการที่ไม่รู้กฎหมาย นอกจากนี้ยังสามารถหาทางออกได้เมื่อมีเหตุการณ์ที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับกฎหมายอีกด้วย

สำหรับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ การจะนำกฎหมายฉบับใดมาปรับใช้ ก็ขึ้นอยู่กับการกระทำของเด็กและเยาวชนนั้นว่ามีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายในเรื่องใดบ้าง ในที่นี้จะได้ยกเอากฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งประสบเป็นประจำมาอธิบายสาระสำคัญให้เกิดความเข้าใจ ดังต่อไปนี้

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

1. ลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 บัญญัติว่าผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท

ความผิดฐานลักทรัพย์เกิดขึ้นเมื่อมีการเอาไปซึ่งทรัพย์สินผู้อื่น ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ โดยมีเจตนายึดถือเป็นของตนเองหรือเอาไปเป็นประโยชน์ของตน เช่น แดงอยากได้โทรศัพท์มือถือของดำ จึงแอบไปหยิบโทรศัพท์มือถือของดำ ขณะพักเที่ยง แล้วนำไปเก็บไว้ที่กระเป๋าของตนเอง ถือว่าแดงมีความผิดฐานลักทรัพย์โทษลักทรัพย์จะหนักขึ้น หากลักทรัพย์ในเวลากลางวันหรือทำอันตรายสิ่งกีดขวาง เช่น พังประตูหน้าต่าง หรือลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ เป็นต้น

2. วิ่งราวทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336 บัญญัติว่าผู้ใดลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สินต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 10,000 บาท ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สินเป็นการลักทรัพย์ของผู้อื่นโดยวิธีการฉกฉวยเอาซึ่งหน้า หรือแย่งเอาคว่าไป หรือกระชากทรัพย์สินไปจากผู้อื่นอย่างรวดเร็วต่อหน้าต่อตา เช่น แดงวิ่งไปกระชากกระเป๋าถือของจิม หรือแดงกระชากสร้อยคอของดำไป ถือว่าแดงมีความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน โทษวิ่งราวทรัพย์สินจะหนักขึ้น หากการวิ่งราวทรัพย์สินเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายจิตใจ หรือบาดเจ็บสาหัส หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

3. ชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 339 บัญญัติว่าผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าในทันทีนั้นกำลังประทุษร้ายเพื่อให้ความสะดงแก่การลักทรัพย์ หรือการพาทรัพย์สินนั้นไปให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์นั้นยึดถือเอาทรัพย์สินนั้นไว้ปกปิดการกระทำความผิดนั้น หรือให้พ้นจากการจับกุมผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ต้องระวางโทษ

จำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 20,000 บาท ความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นการลักทรัพย์ของผู้อื่นโดยใช้วิธีการทำร้าย หรือใช้คำพูด หรือการกระทำข่มขู่ เพื่อเจ้าทรัพย์มอบทรัพย์สินให้แก่ตน เช่น แฉกหน้าดำจันด้า ล้มลง แล้วแดงล้วงเงินจากกระเป๋าของดำไป หรือแดงซึ่งถือมีดอยู่ขูดขูดเงินจากดำ ดำกลัวจึงยอมมอบเงินให้แดงไป ถือว่าแดงมีความผิดฐานชิงทรัพย์ โทษชิงทรัพย์จะหนักขึ้นหากเป็นการชิงทรัพย์ในเวลากลางคืนหรือมีอาวุธ หรือการชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย จิตใจ รับอันตรายสาหัส หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

4. ปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 บัญญัติว่าผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 10 ปี ถึง 14 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 30,000 บาท ความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นการชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ 3 คนขึ้นไปเช่น แแดง เขียว และส้ม เดินเข้าไปล้อมขาว ซึ่งกำลังเดินอยู่ในห้างสรรพสินค้า โดยเขียวกับส้มช่วยกันจับแขนของขาว แล้วแดงชักมีดออกมา พร้อมพูดกับขาวว่า ขอโทรศัพท์มือถือไม่อย่างนั้นจะแทงให้ตาย จนขาวยอมมอบโทรศัพท์มือถือให้แก่แดง ถือว่าแดง เขียว และส้ม มีความผิดฐานร่วมกันปล้นทรัพย์ โทษปล้นทรัพย์จะหนักขึ้นหากผู้กระทำความผิดคนหนึ่ง มีอาวุธติดตัวไป หรือใช้ปืนยิง หรือการปล้นทรัพย์ เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส หรือเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

ความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพ

1. พรากผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 317 บัญญัติว่าผู้ใดโดยปราศจากเหตุอันสมควรพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 15 ปี และปรับตั้งแต่ 6,000 บาท ถึง 30,000 บาท ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 318 บัญญัติว่า ผู้ใดพรากผู้เยาว์อายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล โดยผู้เยาว์นั้นไม่เต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 4,000 บาท ถึง 20,000 บาท ความผิดฐานพรากเด็กหรือพรากผู้เยาว์ เป็นการพาเด็กหรือผู้เยาว์ไป หรือแยกเด็กหรือผู้เยาว์ออกไปจาก ความปกครองดูแลของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็ก หรือผู้เยาว์ หากการพรากเด็กหรือผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจาร เช่น พาไปกอดจูบ ลูบคลำ ผู้นั้นจะต้องได้รับโทษหนักยิ่งขึ้น โดยเฉพาะหากมีการร่วมประเวณี หรือมีเพศสัมพันธ์ ผู้นั้นจะต้องถูกดำเนินคดีข้อหาข่มขืนกระทำความชำเราอีกข้อหาหนึ่ง มีโทษหนักมาก แม้ผู้เยาว์นั้นจะยินยอมไปด้วย ผู้ที่พรากก็ต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 319 ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ใดพรากผู้เยาว์อายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วยต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 2 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 4,000 บาท ถึง 20,000 บาท เช่น แแดงพบเด็กหญิงเขียว จึงชวนไปเที่ยวค้างคืนที่พัทยา โดยไม่ได้ขออนุญาตจากบิดา มารดาของเด็กหญิงเขียว แม้แดงจะไม่ได้ล่วงเกินเด็กหญิงเขียวก็ตาม ถือว่ามีความผิดฐานพรากเด็กไปเสียจากบิดา มารดาโดยปราศจากเหตุอันสมควร หากแดงล่วงเกินทางเพศเด็กหญิงเขียว แแดงจะต้องได้รับโทษที่หนักขึ้น

2. กระทำอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 278 บัญญัติว่าใครกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุ เกินสิบห้าปีโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่า ตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 279 บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีโดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดฐานกระทำอนาจารเป็นการกระทำที่นำอับอาย น่าบัดสี ลามก เช่น กอด จูบ ลูบคลำ หรือจับอวัยวะเพศหญิง หน้าอก รวมถึงการจับเนื้อต้องตัวหญิงก็ตามก็ถือว่าเป็นความผิดข้อหากระทำอนาจาร แม้ว่าเด็กที่ถูกกระทำจะยินยอมให้กระทำการดังกล่าวก็ยังมีคามผิด หากเด็กนั้นอายุไม่เกินสิบห้าปี เช่น แแดงพาเด็กหญิงเขียว (อายุ 14 ปี) ไปดูภาพยนตร์ โดยได้รับอนุญาตจากบิดามารดาของเด็กหญิงเขียว แต่แดงได้กอดจูบเด็กหญิงเขียวขณะดูภาพยนตร์ แม้เด็กหญิงเขียวจะยินยอมให้แดงกอดจูบก็ตาม ถือว่าแดงมีความผิดข้อหากระทำอนาจาร และหากเป็นกรณีที่แดงพาเด็กหญิงเขียวไป

คุณภาพดนตรีโดยไม่ได้รับอนุญาตจากบิดามารดาของเด็กหญิงเซียว แดงมีความผิดฐานพรากเด็กไปเสียจากบิดามารดา โดยปราศจากเหตุอันสมควรอีกข้อหา

3. ช่มชืดนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 บัญญัติว่าผู้ใดช่มชืดนกระทำชำเราหญิงอื่น ซึ่งมีใช้ภริยาของตนโดยชู่ชืดนด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถชืดนได้ หรือโดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 8,000 บาท ถึง 40,000 บาท ความผิดฐานช่มชืดนกระทำชำเราเป็นการบังคับใจ ผิดใจหญิงอื่นที่มีใช้ภริยาของตน โดยหญิงนั้นไม่ยินยอม หรือใช้กำลังบังคับ จนหญิงนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถชืดนได้ จนผู้กระทำผิดล่วงเกินทางเพศ หรือมีเพศสัมพันธ์กับหญิงนั้น หากเป็นการช่มชืดนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกินสิบห้าปี ซึ่งมีใช้ภริยาของตนโดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ผู้ช่มชืดนจะต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 8,000 บาท ถึง 40,000 บาท เช่น นายหมึกได้ใช้กำลังชืดนนางสาวนุ่น อายุ 22 ปี ในขณะที่นางสาวนุ่นกำลังกลับจากที่ทำงาน และนำนางสาวนุ่นไปกักขังไว้ พร้อมทั้งช่มชืดนกระทำชำเราเช่นนี้ นายหมึกมีความผิดช่มชืดนกระทำชำเรา และกักขังหน่วงเหนี่ยวร่างกายผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 8,000 บาท ถึง 40,000 บาท และนายสินได้หลอกล่อเด็กหญิงพะยอมอายุ 12 ปี ไปจากบ้านและลงมือกระทำชำเราเด็ก โดยเด็กมีความเต็มใจเช่นนี้ นายสินก็มีความผิดฐานช่มชืดนกระทำชำเราเด็กหญิงไม่เกินสิบห้าปี ซึ่งมีใช้ภริยาของตนโดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม นายสินจะต้องได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 8,000 บาท ถึง 40,000 บาท

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษ หมายความว่า สารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบชืดน หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพชืดน เป็นลำดับมีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพชืดนทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

เสพ หมายความว่า การรับยาเสพติดให้โทษเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ ยาเสพติดให้โทษ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน

ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน ผีนยา

ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย

ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนดไธโดร

ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พิษกระท่อม

ความผิดฐานยาเสพติด

1. เสพกัญชาตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 92 บัญญัติว่าผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น ผู้ใดเสพกัญชาไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ เช่น เอากัญชาผสมบุหรืแล้วสูบ หรือเสพกัญชาโดยใช้บ้องกัญชาถือว่าผู้นั้นมีความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 5 ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท

2. เสพยาบ้าหรือเฮโรอีนตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 91 บัญญัติว่าผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 3 ปี หรือปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เช่น ยาบ้า เฮโรอีน ไม่ว่าจะโดยวิธีการสูดดมจากการรมควันหรือฉีดเฮโรอีนเข้าเส้นเลือด สูดดมเข้าทางจมูก ถือว่าผู้นั้นมีความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 ซึ่งมีโทษจำคุกหนักกว่ากัญชา

3. เสพสารระเหย สารระเหย หมายความว่า สารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศว่าเป็นสารระเหย เช่น กาวต่าง ๆ ผู้ติดสารระเหย หมายความว่า ผู้ซึ่งต้องใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกายและจิตใจเป็นประจำ ความผิดฐานเสพสารระเหยนั้น ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 มาตรา 17 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดใช้สารระเหยบำบัดความต้องการของร่างกาย หรือจิตใจ ไม่ว่าจะโดยวิธีการสูดดม หรือวิธีอื่นใด หากผู้ใดฝ่าฝืน มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ความผิดฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษ

ความผิดฐานครอบครองยาบ้าหรือเฮโรอีนตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 15 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ซึ่งมาตรา 67 บัญญัติว่า ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ใดครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภทยาบ้าเกิน 15 เม็ด กฎหมายสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ผู้นั้นได้ครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ไว้เพื่อจำหน่าย ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ 4 ปี ถึงตลอดชีวิต

ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. จราจรทางบก และ พ.ร.บ. รถยนต์

ผู้ขับขี่รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่นายทะเบียนเสียก่อน โดยกล่าวคือต้องมีใบอนุญาตขับรถ หรือใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ซึ่งออกให้โดยนายทะเบียน มิฉะนั้นจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 42 ซึ่งบัญญัติว่า ผู้ขับรถต้องได้รับใบอนุญาตขับรถ และต้องมีใบอนุญาตขับรถ และสำเนาภาพถ่ายใบคู่มือจดทะเบียนรถในขณะขับรถ และมาตรา 34 บัญญัติว่า ผู้ใดขับรถโดยไม่ได้รับใบอนุญาตขับรถต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ขณะขับรถ หรือขับขี่รถจักรยานยนต์ สภาพร่างกายของผู้ขับขี่จะต้องปกติ สมบูรณ์ ไม่มีอาการหย่อนความสามารถในการขับขี่ หรืออาการเมาสุรา หรือของเมาอย่างอื่น มิฉะนั้นผู้ขับขี่จะต้องมีความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 160 วรรคสาม ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ

อาวุธปืนหมายความรวมถึงตลอดถึงอาวุธทุกชนิดที่ใช้ส่งเครื่องกระสุนปืน โดยวิธีระเบิด หรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลม หรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน และส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้น ๆ ความผิดฐานมีอาวุธปืนในความครอบครองตามพระราชบัญญัติอาวุธปืนเครื่องกระสุนปืนวัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 มาตรา 7 บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำ มี ซื้อมี ใช้ ส่ง หรือนำเข้าซึ่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่”

ดังนั้นผู้ใดต้องการมีอาวุธปืนไว้ในความครอบครอง ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่เสียก่อน ผู้อนุญาตให้ซื้ออาวุธปืนและเครื่องกระสุนให้มีและใช้อาวุธปืน คือ นายทะเบียนท้องที่ ได้แก่

เขตกรุงเทพฯ ได้แก่ ผู้บังคับการกองทะเบียนรองผู้บังคับการ กองทะเบียนฯ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง หรือผู้รักษาการแทน

จังหวัดอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

หากผู้ใดมี หรือครอบครองอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ที่จะต้องมีความผิด โดยมีโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 2,000 บาท ถึง 20,000 บาท เช่น ปืนปากกาซึ่งถือว่าเป็นอาวุธปืนชนิดหนึ่ง และเป็นอาวุธที่นายทะเบียนไม่สามารถออกทะเบียนให้ได้ ผู้ใดมีไว้ในความครอบครองถือว่าเป็นความผิดฐานพกพาอาวุธปืน ตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ มาตรา 8 ทวิบัญญัติว่าห้ามมิให้ผู้ใดพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมืองหมู่บ้านหรือทางสาธารณะ

โดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็น และเรื่องตามสมควรแก่พฤติการณ์ ความผิดฐานพกพาอาวุธปืนนั้นเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดพกพาอาวุธปืนติดตัวไป เช่น พกปืนปากกาติดตัวไปในทางสาธารณะ หรือเข้าห้างสรรพสินค้า หรือพกไปยังโรงเรียน หรือแม้กระทั่งเป็นอาวุธปืนที่มีทะเบียน และถูกกฎหมาย เช่น เป็นอาวุธปืนของบิดาหรือผู้ปกครอง หากไม่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ให้มีติดตัวแล้ว ผู้นั้นก็มีความผิดฐานพกพาอาวุธปืนฯ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับความผิดข้อหาพกพาอาวุธปืนนั้นหากพกพาโดยเปิดเผย เช่น ถืออาวุธปืนหรือเหน็บที่เอวกางเกงซึ่งผู้อื่นสามารถเห็นได้ หรือพกพาไปในชุมนุมชนที่จัดให้มีขึ้นเพื่องานนมัสการงานรื่นเริง หรืองานมหรสพ ผู้ที่พกพาดังกล่าวจะต้องรับโทษหนักขึ้นคือจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 1,000 บาท ถึง 10,000 บาท และแม้ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ให้มีอาวุธปืนติดตัว แต่ปรากฏว่าผู้นั้นพกพาอาวุธปืนโดยเปิดเผย หรือพกพาไปในชุมนุมชนซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่องานนมัสการงานรื่นเริง หรืองานมหรสพ ผู้นั้นก็ยังมีผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ปืนผิดมือ ถึงแม้จะเป็นปืนที่นายทะเบียนอนุญาตให้มีไว้ในความครอบครอง เมื่อผู้อื่นนำอาวุธปืนดังกล่าวไปพกพา หรือมีไว้ในความครอบครองก็มีความผิดเช่นเดียวกันตามที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งเรียกว่า การครอบครองปืนผิดมือ

กฎหมายสามัญประจำบ้าน

ในการดำเนินชีวิตประจำวันประชาชนทั่วไปจะต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นประชาชนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายอย่างที่ควรทราบ เพื่ออำนวยความสะดวกและรักษาสีทิตลอดจนผลประโยชน์ที่ประชาชนควรจะได้รับข้อแนะนำ ข้อกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ ดังนี้

การทะเบียนราษฎร์

บุตรเกิด ถ้าเกิดในบ้านให้เจ้าบ้านแจ้ง ถ้าเกิดนอกบ้านให้มารดาแจ้งภายใน 15 วัน นับแต่วันเกิด ชื่อบุตรให้เจ้าบ้าน บิดา หรือมารดา แล้วแต่กรณี แจ้งชื่อบุตรพร้อมกับการแจ้งเกิด ถ้าจะเปลี่ยนชื่อให้แจ้งภายใน 6 เดือน นับแต่วันแจ้งชื่อครั้งแรก ย้ายบ้านให้ผู้ย้าย หรือผู้ที่เจ้าบ้านมอบอำนาจแจ้งออกจากบ้านเดิมภายใน 15 วัน และเมื่อไปอยู่บ้านใหม่ให้แจ้งภายใน 15 วัน เช่นกัน คนตาย ถ้าตายในบ้านให้เจ้าบ้านแจ้ง ถ้าตายนอกบ้านให้ผู้ไปกับผู้ตาย หรือผู้ที่พบศพเป็นผู้แจ้งภายใน 24 ชม. นับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ

กรณีบุตรเกิด ตั้งชื่อบุตร ย้ายบ้าน หรือคนตาย ให้แจ้ง ดังนี้

1. ในเขตเทศบาล : ให้แจ้งที่สำนักงานท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ที่สำนักงานเทศบาล
2. นอกเขตเทศบาล : ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนตำบล (บ้านกำนัน) หรือสำนักทะเบียนที่ผู้ว่าราชการจังหวัด

แต่งตั้ง (เช่น เขตกรมทหาร)

3. ในเขตกรุงเทพมหานครให้แจ้งที่สำนักงานทะเบียนท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ที่ว่าการเขต

ความผิด

1. ถ้าไม่แจ้งเกิดภายในกำหนดเวลามีความผิดตามกฎหมาย มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท
2. ถ้าไม่แจ้งการตายภายในเวลาที่มีความผิดตามกฎหมาย มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

บัตรประจำตัวประชาชน

คนไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 7 ปี ถึง 70 ปีบริบูรณ์ ต้องไปขอทำบัตรที่อำเภอ หรือที่ว่าการเขตภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่อายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ บัตรประจำตัวประชาชนชำรุด หรือสูญหาย ต้องยื่นคำร้องขอมีบัตรใหม่ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ชำรุด หรือสูญหาย (ต้องไปแจ้งบัตรหายที่สถานีตำรวจ) อายุของบัตรกำหนดใช้ได้ 6 ปี เมื่อถึงกำหนดสิ้นอายุบัตรต้องไปติดต่อขอทำบัตรใหม่ภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่สิ้นอายุ ณ อำเภอท้องที่ที่มีชื่อ ในทะเบียนบ้าน หากผู้ถือบัตร ผู้ใดไม่อาจแสดงบัตรได้ในเมื่อเจ้าพนักงานขอตรวจ มีโทษปรับไม่เกิน 100 บาท ผู้

ไม่มีสัญชาติไทยยื่นคำร้องขอมีบัตร โดยแจ้งข้อความเท็จต่อเจ้าพนักงานว่าตนมีสัญชาติไทย มีโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ไม่ยื่นคำร้องขอมีบัตรภายในกำหนดเวลา มีโทษปรับไม่เกิน 500 บาท บัตรหมดอายุไม่ต่อบัตรภายในกำหนด มีโทษปรับไม่เกิน 200 บาท

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก วันที่ 2 ตุลาคม 2546 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2547 สาระสำคัญของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ เกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนที่ต้องได้รับความคุ้มครองจากรัฐโดยไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ เนื่องจากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515 และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 กำหนดเรื่องเกี่ยวกับเด็กไว้แคบ ๆ เช่น เด็กพิการ เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กมีปัญหาความประพฤติไม่สมควรแก่วัย เด็กเร่ร่อน ให้อำนาจหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่เพียงการให้การสงเคราะห์ด้านปัจจัย 4 เป็นสำคัญ ในส่วนการคุ้มครองสวัสดิภาพมีเพียง 2 กรณี คือ ถ้าเด็กยังอยู่กับครอบครัวก็แนะนำผู้ปกครองในการเลี้ยงดู กรณีมีการแยกเด็กก็ส่งเด็กเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ ประกอบกับสภาพการณ์ในปัจจุบันสาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนมาจากหลายปัจจัย เช่น ความยากจนเกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ และค่านิยมในสังคมด้านสุขภาพกายด้วยโรคติดต่อหลายชนิด ภูมิคุ้มกันบกพร่อง สุขภาพจิตและการใช้ความรุนแรงในครอบครัวด้านการศึกษาผู้ด้อยฐานะจะมีโอกาสของการศึกษาน้อย ด้านการเมืองการปกครองพัฒนาค่อนข้างช้ามีผลต่อประชาชนระดับล่าง เพราะเด็กถูกละเมิดทางเพศมากขึ้น โสเภณีเด็ก การค้าเด็ก สื่อบลามกอนาจาร โดยที่ประกาศคณะปฏิวัติทั้ง 2 ฉบับ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและส่งเสริมความประพฤติเด็กไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม ในปัจจุบันสมควรกำหนดขั้นตอนและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และมีการพัฒนาการที่เหมาะสมอันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันไม่ให้เกิดถูกทารุณกรรมตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ หรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม จึงสมควรปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็กระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 (มาตรา 53 ระบุว่า เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐ จากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พ.ร.บ. ฉบับนี้ มีทั้งหมด 9 หมวด 88 มาตรา ด้วยกัน แยกเป็น มาตรา 1-6 อธิบายความหมายเกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ. ฉบับนี้

- หมวด 1 ที่ว่าด้วยเรื่องคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วย มาตรา 7-21
- หมวด 2 ที่ว่าด้วยเรื่องการศึกษาปฏิบัติต่อเด็ก ประกอบด้วย มาตรา 22-31
- หมวด 3 ที่ว่าด้วยเรื่องสงเคราะห์เด็ก ประกอบด้วย มาตรา 32-39
- หมวด 4 ที่ว่าด้วยเรื่องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ประกอบด้วย มาตรา 40-47
- หมวด 5 ที่ว่าด้วยเรื่องผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ประกอบด้วย มาตรา 48-50
- หมวด 6 ที่ว่าด้วยเรื่องสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานพัฒนา และฟื้นฟู ประกอบด้วย มาตรา 51-62
- หมวด 7 ที่ว่าด้วยเรื่องส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ประกอบด้วย มาตรา 63-67
- หมวด 8 ที่ว่าด้วยเรื่องกองทุนคุ้มครองเด็ก ประกอบด้วย มาตรา 68-77
- หมวด 9 ที่ว่าด้วยเรื่องออกกำหนดโทษ ประกอบด้วย มาตรา 78-86
- บทเฉพาะกาล ประกอบด้วย มาตรา 87-88

โดยสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

(1) ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก จังหวัดโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธาน หัวหน้าส่วนราชการ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่าง ๆ เป็นกรรมการพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ และได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการไว้ 8 ประการ (ตามมาตรา 17 และ 20) ซึ่งจังหวัดได้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ แล้ว ตามคำสั่งที่ 399/2547 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2547

(2) การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ และไม่มี การเลือกปฏิบัติต่อเด็กตามความในมาตรา 22

(3) กำหนดหน้าที่ของผู้ปกครอง อันหมายถึงบิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม รวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดู หรือซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย โดยได้กำหนดให้ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบในการอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน พัฒนา และคุ้มครองสวัสดิภาพ (ตามมาตรา 23) รวมทั้งต้องไม่กระทำการใดอันที่มีลักษณะละเลย ทอดทิ้ง ไม่เลี้ยงดู หรือปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ

(4) ให้การปกป้องคุ้มครองเด็กในกรณีถูกรุณ ถูกละเมิด ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำผิด หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รวมทั้งถูกละเมิดจากสื่อไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

(5) การคุ้มครองชื่อเสียง เกียรติคุณ และความเป็นส่วนตัวของเด็ก ห้ามโฆษณาเผยแพร่ทางสื่อเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก หรือผู้ปกครองของเด็กจนเกิดความเสียหาย

(6) กำหนดให้ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็กต่าง ๆ คือ ปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้ากิ่งประจำกิ่งอำเภอ ผู้บริหารองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตท้องที่ เด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตาม โดยให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ (ตามมาตรา 24)

(7) การรายงานเหตุการณ์การปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ กฎหมายกำหนดให้ผู้ใดพบเห็น หรือประสบเหตุการณ์ที่น่าเชื่อว่า มีการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กจะต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้น ให้รับแจ้งต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองเด็กตามมาตรา 24 โดยไม่ชักช้า และผู้แจ้งเมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับการคุ้มครองทั้งทางแพ่ง อาญา หรือทางปกครอง

(8) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปในเคหสถานใด ๆ หรือยานพาหนะใด ๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้นในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำทารุณกรรมเด็ก มีการกักขัง หรือเลี้ยงดูโดยมิชอบโดยไม่ต้องมีหมายค้นจากศาล รวมทั้งมีหน้าที่ซักถามตัวเด็กและครอบครัวได้ตามมาตรา 30 (1) (2) (6) ไม่ว่ากรณีใด ๆ จะกักขังเด็กเกิน 12 ชั่วโมงไม่ได้ จะต้องมอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครอง เพื่อบรรเทาทุกข์ให้ดูแลอุปการะเลี้ยงดูในทางที่ถูกต้อง หรือมีหนังสือเรียกผู้ปกครอง นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้ดูแลสถานศึกษาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารความประพฤติของเด็กตามมาตรา 30 (3) (4)

(9) เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ (ตามมาตรา 32)

- เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า

- เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือพลัดหลง

- เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถเลี้ยงดูได้ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิการทุพพลภาพ เจ็บป่วย เรื้อรัง เป็นต้น

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้รับแจ้ง พบเห็นเด็ก พึงได้รับการสงเคราะห์ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามวิธีการที่เหมาะสม (ตามมาตรา 33)

ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กอาจนำเด็กไปขอรับการสงเคราะห์ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด โดยพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาให้การสงเคราะห์ที่เหมาะสม ตามมาตรา 33 ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถหาวิธีการที่เหมาะสมจะส่งเด็กไปยังสถานแรกรับ หรือสถานสงเคราะห์ก่อนก็ได้

(10) เด็กพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (ตามมาตรา 40) ได้แก่

เด็กที่ถูกทารุณกรรม

เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด

เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกำหนด

(11) การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กต้องรีบตรวจรักษาทางร่างกายและจิตใจ โดยขอส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนได้ หรือถ้าจำเป็นก็ให้ส่งสถานสงเคราะห์ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูระหว่างการสืบเสาะหาวิธีการคุ้มครองให้กระทำได้ไม่เกิน 7 วัน กรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ของเด็ก พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อขอขยายเวลาออกไปรวมแล้วไม่เกิน 30 วันก็ได้ (ตามมาตรา 42)

(12) ห้ามเด็กดื่มหรือเสพสุรา บุหรี่ หากฝ่าฝืนให้เจ้าหน้าที่สอบถามเด็ก หรือเชิญผู้ปกครองมาร่วมหารือว่ากล่าวตักเตือน หรือให้เด็กทำงานบริการสังคม เพื่อเป็นการฝึกอบรมเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก หากผู้ปกครองเด็กฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ให้เจ้าหน้าที่ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ แล้วแต่กรณี หากผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ส่งเด็กเข้ารับการคุ้มครอง หรือทำงานเพื่อสาธารณะประโยชน์ และผู้ปกครองไม่เห็นด้วย มีสิทธินำคดีไปสู่ศาลภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง (ตามมาตรา 45-46)

(13) ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นควรแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเพื่อกำกับ ดูแลเด็กคนใด ก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีให้แต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กก็ได้ (ตามมาตรา 48)

(14) ห้ามผู้ปกครองสวัสดิภาพหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพหรือข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับตัวเด็กผู้ปกครองที่เห็นว่าจะเสียหาย (ตามมาตรา 50)

(15) ปลัดกระทรวงมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูได้ทั่วราชอาณาจักร ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งในจังหวัดนั้น และมีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าว (ตามมาตรา 51 และ 55) และกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ปกครองสถานที่ดังกล่าว (ตามมาตรา 56, 58, 59 และ 60)

(16) การส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษา โดยนักเรียน และนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียน หรือสถานศึกษาที่กำหนดในกฎกระทรวง และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษา (ตามมาตรา 64 และ 66)

พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. 2497

เป็นหน้าที่ของเยาวชนที่เป็นชายที่มีสัญชาติไทยเมื่อมีอายุย่างเข้า 18 ปี (17 ปีบริบูรณ์) ใน พ.ศ. ใด ให้ไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกิน (ไปขึ้นทะเบียนทหารกองเกิน) ณ อำเภอท้องที่เป็นภูมิลำเนาทหารของตนภายใน พ.ศ. นั้น (ตั้งแต่ 1 ม.ค. - 31 ธ.ค.) เช่น เกิด พ.ศ. 2524 ต้องไปขึ้นทะเบียนทหารใน พ.ศ. 2541 ผู้ใดไม่สามารถไปขึ้นทะเบียนทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้งแทน (ปกติควรให้ผู้ปกครอง) ถ้าไม่ไปแจ้งแทนในปีนั้น ถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืนทางอำเภอแจ้งความดำเนินคดีมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือนหรือปรับไม่เกิน 300 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ส่งให้พนักงานสอบสวน คือตำรวจเปรียบเทียบปรับไม่ได้ต้องดำเนินคดีถึงชั้นศาล) เมื่อได้ลงบัญชีทหารกองเกินแล้วให้ถือว่าเป็นทหารกองเกินตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. ของปีถัดไป

การลงบัญชีทหารให้ปฏิบัติ ดังนี้

กรณีบิดาและมารดาสมรสกันตามกฎหมาย ให้ถือภูมิลำเนาของบิดาเป็นหลักในการลงบัญชีทหาร ถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้ว มารดายังมีชีวิตอยู่ หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ปกครองให้ถือสำเนาในการลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่มารดาหรือผู้ปกครอง มีภูมิลำเนาแล้วแต่กรณีหรือถ้าบุคคลดังกล่าวถึงแก่กรรมหมดให้ลงบัญชีทหารที่อำเภอท้องที่ที่ผู้ลงบัญชีทหารมีภูมิลำเนาอยู่ (ภูมิลำเนาคือ การที่มีรายชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้าน)

การขึ้นทะเบียนทหารกองเกินผู้ขอยื่นใบแสดงตนเพื่อขึ้นทะเบียนทหารกองเกินต้องนำหลักฐาน คือ สูติบัตรหรือบัตรประจำตัว ประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน (ที่มีชื่อบิดา หรือมารดา) ต่อนายอำเภอท้องที่ เมื่อนายอำเภอท้องที่ได้ตรวจสอบหลักฐานเอกสารเห็นว่าถูกต้อง แล้วจะรับลงบัญชีทหารและออกใบสำคัญทหารกองเกิน (แบบ สด. 9) ให้เป็นหลักฐานด้วย

หากผู้ใดไม่ไปลงบัญชีทหารกองเกินภายในกำหนดจะถูก ดำเนินคดีอาญาฐานหลีกเลี่ยงชั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับแต่ถ้าทางอำเภอได้ส่งรายชื่อไปให้เจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามจับกุมตัวมาดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินสามร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509

พระราชบัญญัติสถานบริการเป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบกิจการของสถานบริการเหตุที่กฎหมายต้องควบคุมการประกอบกิจการของสถานบริการเหล่านี้ ก็เนื่องจากกฎหมายไม่ประสงค์ให้มีการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด หรือการเล่นการพนัน การค้าประเวณี หรือเป็นแหล่งมั่วสุมของเยาวชนสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติผู้ที่ประกอบกิจการสถานบริการได้ก็ต้องขอใบอนุญาตและต้องมีการต่อใบอนุญาตทุกปี

สำหรับวัยรุ่นที่ประสงค์จะเข้าไปใช้บริการไม่ว่าจะเป็นเรคซัฟ ค็อกเทลเลาจน์ กฎหมายได้กำหนดห้ามเจ้าของร้านยินยอมหรือปล่อยให้ วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าไปใช้บริการก็อาจจะถูกสั่งพักใบอนุญาต และหากกระทำความผิดบ่อย ๆ ก็อาจถูกสั่งปิดหรือไม่ต่อใบอนุญาตการประกอบกิจการก็ได้

พ.ร.บ. คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

สำหรับเด็กหรือเยาวชนกฎหมายได้กำหนดอายุของเด็กที่จะเข้ามาสู่ตลาดแรงงานไว้ว่าห้ามมิให้มีการใช้แรงงานต่ำกว่า 15 ปี เนื่องจากอายุนี้อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนการจ้างแรงงานเด็กจะเป็น การเปิดโอกาสให้มีการทำลายอนาคตทางการศึกษาของเด็กที่ควรจะเป็น แรงงานที่มีคุณภาพในอนาคตโดยกฎหมายได้กำหนดให้มีการคุ้มครอง ลูกจ้างที่เป็นเด็กหรือเยาวชนในเรื่องที่เกี่ยวกับระยะเวลาการทำงาน เวลาพัก ได้ดังนี้

1. นายจ้างต้องให้ลูกจ้างเด็กมีเวลาพักวันหนึ่งไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมงติดต่อกันหลังจากที่ได้ทำงานมาแล้วไม่เกิน 4 ชั่วโมง นอกจากนี้ ในสี่ชั่วโมงนั้น ต้องให้ลูกจ้างเด็กได้มีเวลาพักตามที่นายจ้างกำหนด

2. ห้ามมิให้ลูกจ้างเด็กทำงานในระหว่างเวลา 22.00 - 06.00 น. เนื่องจากเป็นเวลากลางคืนและควรเป็นเวลาของเด็กได้พักผ่อน

3. การทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุดกฎหมายได้กำหนด ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้าง ซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานล่วงเวลา หรือทำงานในวันหยุดด้วย ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าเด็กควรจะได้รับ การพักผ่อนที่เพียงพอ เพราะการทำงานล่วงเวลาหรือการทำงานในวันหยุด อาจทำให้เด็กเกิดความเครียด และขาดโอกาสในการศึกษาหาความรู้

นอกจากการห้ามลูกจ้างเด็กทำงานบางประเภทแล้วกฎหมาย ยังกำหนดมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงาน ในสถานที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย เช่น โรงฆ่าสัตว์สถานที่เล่นการพนัน สถานที่เต็นท์ร้านอาหารสุรา โดยมีผู้บ๋าเรือสำหรับปรนนิบัติ ลูกค้า หรือมีที่สำหรับพักผ่อนหลับนอน หรือมีบริการนวดให้ลูกค้า เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากกฎหมายเล็งเห็นว่าสถานที่ดังกล่าว ไม่มีความเหมาะสมสำหรับเด็ก หรือเยาวชน ซึ่งยังมีความคิดที่อ่อนด้อย ด้วยประสบการณ์การที่จะต้องไปทำงานในสถานที่ดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจ หรืออาจได้รับอันตรายจากสถานที่ที่ทำงานได้

กฎหมายควบคุมร้านเกม

เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2551 คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเห็นชอบกฎกระทรวงประกอบ พ.ร.บ. ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ.2551 จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ กฎกระทรวงว่าด้วยการอนุญาตและการประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ซึ่งเป็นกฎหมายสำหรับออกใบอนุญาตการต่อใบอนุญาต ประกอบกิจการร้านเกมร้านวีดิทัศน์ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาในการเล่นเกม และการใช้บริการร้านเกมของเด็ก ดังนี้

1. เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าใช้บริการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ได้ตั้ง เวลา 14.00 - 20.00 น. และตั้งแต่เวลา 10.00 - 20.00 น. ในวันหยุดราชการ
2. เด็กอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน 18 ปี เข้าใช้บริการวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ได้ตั้งตั้งแต่เวลา 14.00 - 22.00 น. ในวันหยุดราชการ

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดไว้ว่าผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกมร้านอินเทอร์เน็ตจะต้องดูแลไม่ให้เกิดการจำหน่ายบุหรี่ สารเสพติด หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในร้านวีดิทัศน์ดูแลไม่ให้สูบบุหรี่หรือเสพสารเสพติดหรือดื่มแอลกอฮอล์ภายในร้านวีดิทัศน์ ดูแลไม่ให้เกิดการเล่น การพนัน ดูแลไม่ให้เกิดการจำหน่าย หรือฉายภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะสม ไม่ให้มีสื่อลามกอนาจารในร้านวีดิทัศน์

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เป็นผลมาจากการทำงานของคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติและได้ประกาศใช้ครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2533 และประเทศไทยได้ลงนาม เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2535 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 เมษายน พุทธศักราช 2535 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีทั้งสิ้น 54 ข้อ โดย 40 ข้อแรกเป็นสาระสำคัญด้านสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก 4 ประการ 14 ข้อหลังเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพันธกรณีที่ระบุไว้เด็กในความมุ่งหมายของอนุสัญญานี้หมายถึงมนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ยกเว้นผู้ที่แต่งงานถูกต้องตามกฎหมายของประเทศ

สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก 4 ประการ

1. สิทธิในการอยู่รอด (Right of Survival)
  - 1) สิทธิในการมีชีวิตรอดและส่งเสริมชีวิต
  - 2) ได้รับโภชนาการที่ดี
  - 3) ได้รับความรักความเอาใจใส่จากครอบครัวและสังคม
  - 4) ได้รับการบริการด้านสุขภาพ
  - 5) การให้ทักษะชีวิตที่ถูกต้อง
  - 6) การให้ที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู

2. สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง (Right of Protection)
  - 1) การคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติ
  - 2) การล่วงละเมิด การทำร้าย การกลั่นแกล้ง รังแก
  - 3) การถูกทอดทิ้ง ละเลย
  - 4) การลักพาตัว
  - 5) การใช้แรงงานเด็ก
  - 6) ความยุติธรรมต่อผู้เยาว์
  - 7) การเอาใจเอาเปรียบทางเพศ
3. สิทธิในการพัฒนา (Right of Development)
  - 1) ได้รับการศึกษาทั้งใน/นอกระบบ
  - 2) เข้าถึงข่าวสารที่เหมาะสม
  - 3) เสรีภาพในความคิด มโนธรรม และศาสนา
  - 4) พัฒนาบุคลิกภาพ ทั้งทางสังคมและจิตใจ
  - 5) พัฒนาสุขภาพร่างกาย
4. สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right of Participation)
  - 1) แสดงทัศนคติของเด็ก
  - 2) เสรีภาพในการติดต่อข่าวสารข้อมูล
  - 3) มีบทบาทในชุมชน
  - 4) แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็ก

จงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย ถึงแก่ชีวิตแก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

การกระทำที่ถือเป็น “ละเมิด” ซึ่งมีหลักเกณฑ์ 3 ประการ

1. การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

- การกระทำโดยจงใจ คือการกระทำโดยสำนึกการกระทำ ของตนว่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นไม่ว่า ความเสียหายนี้จะเกิดขึ้น มากน้อยเพียงใดก็ตาม

- การกระทำโดยประมาทเลินเล่อกระทำโดยประมาท ได้แก่ การกระทำที่ผิดมิใช่โดยเจตนาแต่กระทำ โดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้น จักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความ ระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

2. กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

การกระทำโดยผิดกฎหมาย หมายความว่า การกระทำโดยไม่มีอำนาจ หรือไม่มีสิทธิ หรือทำโดยมิชอบด้วย กฎหมายซึ่งรวมถึงการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ซึ่งการ กระทำโดยผิดกฎหมายอาจเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าเป็นความผิด

3. บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย

ในการกระทำละเมิดถึงแม้จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หากผู้ที่ได้รับผลการกระทำไม่ได้รับความเสียหาย ย่อมไม่เป็นผลเลยสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นที่จะถือว่าเป็นการกระทำละเมิด เป็นความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงเป็น ความเสียหายที่แน่นอน เป็นความเสียหายที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5129/2546 จำเลยเป็นครูพลศึกษา จำเลยที่ 2 ได้สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนาม 3 รอบ เมื่อนักเรียนวิ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย จำเลยสั่งให้วิ่งต่อ 3 รอบ ก็ยังวิ่งไม่เรียบร้อยอีก จึงสั่งให้วิ่งต่ออีก 3 รอบ ในช่วงเที่ยงวันมีแสงแดดร้อนจัดนับว่าเป็นการลงโทษที่ไม่เหมาะสม อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนที่มีอายุ 11-12 ปี การกระทำของจำเลย จึงเป็นการกระทำโดยมิชอบและประมาท เลินเล่อทำให้เด็กชายเอก ซึ่งเป็นโรคหัวใจล้มลงใน การวิ่งรอบที่ 11 และถึงแก่ความตายในเวลาต่อมา เพราะระบบหัวใจล้มเหลวจึงเป็นผลโดยตรงจากคำสั่งของจำเลย แม้จำเลยจะไม่ทราบว่าเด็กชายเอกเป็นโรคหัวใจ กรมสามัญศึกษา จำเลยที่ 1 จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ จำนวน 600,000 บาท และพิพากษายกฟ้องครูพลศึกษาจำเลยที่ 2 เพราะถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ต้องห้ามมิให้ฟ้อง เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

มาตรา 301 “ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองทารกในครรภ์มารดาและมารดา ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับความผิดฐานฆ่าผู้อื่น อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อยกเว้นที่เป็นบทบัญญัติคุ้มครองหญิงมารดาด้วย ในกรณีที่มีการทำแท้งนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัส หรือถึงตายกับกรณีจำเป็นต้องทำแท้ง เพื่อสุขภาพของหญิงนั้นหรือหญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญา ช่มชู้ หรือกระทำชำเรา หรือฐานจัดหา หรือพาหญิงไป เพื่อการอนาจารและเป็นการกระทำของแพทย์

หญิงทำให้ตนเองแท้งลูก หมายความว่า หญิงกระทำแก่ตนเองให้แท้งลูกไม่ได้อาศัยผู้อื่น หรือร่วมกับผู้อื่น ในการทำแท้งมีความผิดตามมาตรา 301

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6443/2545 จำเลยที่ 1 และที่ 2 พาผู้เสียหายไปให้หญิงไม่ทราบชื่อทำแท้ง โดยผู้เสียหายยินยอม ในระหว่างนั้นจำเลยที่ 1 นั่งขวางประตูบ้านอยู่ด้วย เป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกก่อน หรือขณะกระทำผิดจำเลยที่ 1 และที่ 2 จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 302 วรรคแรก ประกอบมาตรา 86 ซึ่งแม่โจทก์มิได้ขอให้ลงโทษตามมาตรานี้ ศาลก็ลงโทษได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 192 วรรคท้าย เพราะการกระทำทำให้หญิงแท้งลูก ไม่ว่าหญิงนั้นจะยินยอมหรือไม่ ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติเป็นความผิดทั้งนั้น ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วย เจ็บ หรือคนชรา มาตรา 306 “ผู้ใดทอดทิ้งเด็กอายุไม่เกิน 9 ปี ไว้ ณ ที่ใดเพื่อให้เด็กนั้นพ้นไปเสียจากตนโดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

- ทอดทิ้งไว้ ณ ที่ใด ๆ เด็กอายุยังไม่เกิน 9 ปี

- โดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล

มาตรา 307 “ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะอายุ ความเจ็บป่วย ภายพิการ หรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้นั้นเสีย โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

- มีหน้าที่ตามกฎหมายหรือสัญญา

- ต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ เพราะอายุ ความเจ็บป่วย ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต

จงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิต แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อการนั้น”

การกระทำที่ถือเป็น “ละเมิด” ซึ่งมีหลักเกณฑ์ 3 ประการ

1. การกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ

- **การกระทำโดยจงใจ** คือการกระทำโดยสำนึกการกระทำของตนว่าจะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ไม่ว่าจะความเสียหายนี้จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดก็ตาม

- **การกระทำโดยประมาทเลินเล่อกระทำโดยประมาท** ได้แก่ การกระทำความผิดมิใช่โดยเจตนาแต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้น จักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

2. กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

การกระทำโดยผิดกฎหมาย หมายความว่า การกระทำโดยไม่มีอำนาจ หรือไม่มีสิทธิ หรือทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ซึ่งการกระทำโดยผิดกฎหมายอาจเป็นกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าเป็นความผิด

3. บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย

ในการกระทำละเมิดถึงแม้จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หากผู้ที่ได้รับผลการกระทำไม่ได้รับความเสียหาย ย่อมไม่เป็นการละเมิดสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นที่จะถือว่าเป็นการทำละเมิด เป็นความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงเป็นความเสียหายที่แน่นอนเป็นความเสียหายที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5129/2546 จำเลยเป็นครูพลศึกษา จำเลยที่ 2 ได้สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนาม 3 รอบ เมื่อนักเรียนวิ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย จำเลยสั่งให้วิ่งต่ออีก 3 รอบ ก็ยังวิ่งไม่เรียบร้อยอีก จึงสั่งให้วิ่งต่ออีก 3 รอบ ในช่วงเที่ยงวันมีแสงแดดร้อนจัด นับว่าเป็นการลงโทษที่ไม่เหมาะสมอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนที่มีอายุ 11-12 ปี การกระทำของจำเลย จึงเป็นการกระทำโดยมิชอบ และประมาทเลินเล่อ ทำให้เด็กชายเอกซึ่งเป็นโรคหัวใจล้มลงในการวิ่งรอบที่ 11 และถึงแก่ความตาย ในเวลาต่อมาเพราะระบบหัวใจล้มเหลว จึงเป็นผลโดยตรงจากคำสั่งของจำเลย แม้จำเลยจะไม่ทราบว่าเด็กชายเอกเป็นโรคหัวใจกรมสามัญศึกษา จำเลยที่ 1 จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์จำนวน 600,000 บาท และพิพากษายกฟ้องครูพลศึกษา จำเลยที่ 2 เพราะถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ต้องห้ามมิให้ฟ้องเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ภาคผนวก ข
พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546
กฎกระทรวง และระเบียบต่าง ๆ

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองเด็ก

พ.ศ. ๒๕๔๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๖

เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด และเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

“เด็กเร่ร่อน” หมายความว่า เด็กที่ไม่มีบิดามารดา หรือผู้ปกครองหรือมีแต่ไม่เลี้ยงดูหรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิตเร่ร่อนจนน่าจะเก อันตรายต่อสวัสดิภาพของตน

“เด็กกำพร้า” หมายความว่า เด็กที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต เด็กที่ไม่ปรากฏบิดามารดาหรือไม่สามารถสืบหาบิดามารดาได้

“เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก” หมายความว่า เด็กที่อยู่ใน ครอบครัวยากจนหรือบิดามารดาหย่าร้างทิ้งร้าง ถูกคุมขังหรือแยกกันอยู่ และได้รับความลำบากหรือเด็กที่ต้องรับภาระหน้าที่ในครอบครัวเกินวิ หรือกำลังความสามารถ และสติปัญญาหรือเด็กที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

“เด็กพิการ” หมายความว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอ สติปัญญาหรือจิตใจไม่ว่าความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือ เกิดขึ้นภายหลัง

“เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด” หมายความว่า เด็กที่ประพฤติตน ไม่สมควรเด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไป ในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีหรืออยู่ในสภาพแวดล้อม หรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหายทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“นักเรียน” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา หรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“นักศึกษา” หมายความว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาระดับ อุดมศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน

“บิดามารดา” หมายความว่า บิดามารดาของเด็กไม่ว่า จะสมรสกันหรือไม่

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดาผู้อนุบาลผู้รับบุตร บุญธรรมและผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้หมายความรวมถึงพ่อเลี้ยงแม่เลี้ยงผู้ปกครองสวัสดิภาพนายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือซึ่งเด็กอยู่ด้วย

“ครอบครัวอุปถัมภ์” หมายความว่า บุคคลที่รับเด็กไว้ อุปการะเลี้ยงดูอย่างบุตร

“การเลี้ยงดูโดยมิชอบ” หมายความว่า การไม่ให้การอุปการะ เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนหรือพัฒนาเด็กตามมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดใน กฎกระทรวง จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

“ทารุณกรรม” หมายความว่า การกระทำหรือละเว้นการกระทำ ด้วยประการใด ๆ จนเป็นเหตุให้เด็กเสื่อมเสีย เสรีภาพหรือเกิดอันตราย แก่ร่างกายหรือจิตใจการกระทำผิดทางเพศต่อเด็กการใช้เด็กให้กระทำหรือประพฤตินลักษณะที่น่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีทั้งนี้ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

“สืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การค้นหาและรวบรวม ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลและนำมาวิเคราะห์ วินิจฉัยตามหลักวิชา ทางสังคมสงเคราะห์แพทยจิตวิทยากฎหมายและหลักวิชาการอื่น ที่เกี่ยวข้องกับผู้บุคคลและครอบครัวของบุคคลนั้น

“สถานรับเลี้ยงเด็ก” หมายความว่า สถานที่รับเลี้ยงและ พัฒนาเด็กที่มีอายุไม่เกินหกปีบริบูรณ์และมีจำนวน ตั้งแต่หกคนขึ้นไป ซึ่งเด็กไม่เกี่ยวข้องเป็นญาติกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานรับเลี้ยง ดังกล่าว ทั้งนี้ไม่รวมถึงสถานพยาบาลหรือโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชน

“สถานแรกรับ” หมายความว่า สถานที่รับเด็กไว้อุปการะ เป็นการชั่วคราวเพื่อสืบเสาะและพินิจเด็กและครอบครัวเพื่อกำหนด แนวทางในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก แต่ละราย

“สถานสงเคราะห์” หมายความว่า สถานที่ให้การอุปการะ เลี้ยงดูและพัฒนาเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ซึ่งมีจำนวนตั้งแต่ หกคนขึ้นไป

“สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ” หมายความว่า สถานที่ให้การศึกษา อบรม ฝึกอาชีพเพื่อแก้ไขความประพฤติ บำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจแก่เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

“สถานพัฒนาและฟื้นฟู” หมายความว่า สถานที่โรงเรียน สถาบันหรือศูนย์ที่จัดขึ้นเพื่อให้การบำบัดรักษาการ ฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจตลอดจนการศึกษาแนะแนวและการฝึกอบรมอาชีพแก่เด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเป็นกรณีพิเศษ

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชน และครอบครัวในศาลจังหวัดซึ่งจัดตั้งขึ้น ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง ศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนคุ้มครองเด็ก

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด

“ปลัดกระทรวง” หมายความว่า ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัววิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้เว้นแต่ในจังหวัดใดยังมีได้เปิดทำการศาลเยาวชนและครอบครัวหรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัดให้ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวงหรือระเบียบนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีผู้พิพากษาศลเยาวชน และครอบครัวกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชนผู้ด้อยโอกาสคนพิการและผู้สูงอายุ เป็นกรรมการและกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ ในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครุจิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ไม่น้อยกว่าเจ็ดปี วิชาชีพละสองคน โดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อย วิชาชีพละหนึ่งคน และแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ซึ่งมีผลงานเป็นท ประจักษ์ในด้านสวัสดิการเด็กมาไม่น้อยกว่าเจ็ดปี อีกสองคน โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม คณะกรรมการ จะแต่งตั้งข้าราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๘ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการทั่วไปของคณะกรรมการ
- (๒) ประสานงานและร่วมมือกับส่วนราชการหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก
- (๓) พัฒนาระบบรูปแบบและวิธีการตลอดจนให้บริการ ด้านสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก
- (๔) รวบรวมผลการวิเคราะห์วิจัยดำเนินการติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายรวมทั้งแผนงานในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กของหน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ
- (๕) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งเพราะครบวาระ อาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตาม มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก
- (๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๖) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๗) ขาดการประชุมติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ มาตรา ๗ เป็นกรรมการแทนและให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง แทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่ง ครบวาระแล้วแต่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ให้กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุมในกรณีที่ ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุมหากรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่ง ให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธาน ในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายแผนงาน งบประมาณและมาตรการในการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริม ความประพฤติเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงและ ระเบียบเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) วางระเบียบโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับ การรับเงินการจ่ายเงินการเก็บรักษาเงินและการจัดหาผลประโยชน์ ของกองทุน

(๔) วางระเบียบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๔๗

(๕) วางหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

(๖) ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กรวมทั้งมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบใน สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูสถาน พิณิจหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กทั้งของรัฐ และเอกชน

(๗) ติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดรวมทั้งให้คำแนะนำและเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กในกรุงเทพมหานครและระดับจังหวัด

(๘) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิ ภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่ คณะกรรมการมอบหมายให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการประชุมของ คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน โดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองประธานกรรมการผู้แทนสำนักงาน อัยการสูงสุดผู้แทนกองบัญชาการตำรวจนครบาลผู้แทนกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลางผู้แทนสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางผู้แทนสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสคนพิการและผู้สูงอายุผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาชุมชนผู้อำนวยการสำนักการศึกษาผู้อำนวยการสำนักอนามัย และผู้อำนวยการสำนักการแพทย์เป็นกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของ ปลัดกระทรวง แต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์ครูจิตวิทยาภุมาย แพทย์วิชาชีพละสองคนโดยจะต้องมี ผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคนและแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคนโดยมีผู้อำนวยการสำนัก สวัสดิการสังคมเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครจะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักสวัสดิการสังคมไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้มีการ รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการอัยการ จังหวัดพัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัดผู้อำนวยการเขตพื้นที่ การศึกษานายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดหรือผู้แทนศาลจังหวัดในกรณี ที่จังหวัดนั้นไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัวสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดหรือผู้แทนกระทรวงยุติธรรมซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการในจังหวัดใดกรณีจังหวัดนั้นไม่มีสถานพินิจ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยาภุมาย แพทย์วิชาชีพละสองคนโดยจะต้องมีผู้แทนจาก ภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคนและแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคนโดยมีพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดจะแต่งตั้งข้าราชการในจังหวัดนั้นไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๑๘ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งการพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งกรรมการแทนและการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ โดยอนุโลมเว้นแต่อำนาจของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๐ (๓) และมาตรา ๑๑ ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือผู้ว่าราชการจังหวัดโดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๙ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้ บังคับกับการประชุมและการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ของคณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการ คุ้มครองเด็ก จังหวัดโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และมาตรการในการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่ปฏิบัติงานด้านการศึกษาการ สงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็กรวมทั้งมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบใน สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ สถานพัฒนาและฟื้นฟูสถานพินิจหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับการ สงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กของรัฐ และเอกชน ภายในเขตกรุงเทพมหานครหรือเขต จังหวัด แล้วแต่กรณี

(ก) กำหนดแนวทางการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กในเขตกรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัดแล้วแต่กรณี

(ข) จัดหาทุนเพื่อการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริม ความประพฤติเด็กในเขตกรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัดแล้วแต่กรณี และรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาทุนและการจัดการทุน ต่อคณะกรรมการ

(ค) ตรวจสอบหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงกรณีมีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบ

(ง) เรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานใดๆหรือขอคำชี้แจง จากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการวินิจฉัยในการปฏิบัติหน้า พระราชบัญญัตินี้

(จ) ติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับ การสงเคราะห์และส่งเสริมความประพฤติเด็กในกรุงเทพมหานคร และระดับจังหวัด แล้วแต่กรณี แล้วรายงานผลต่อคณะกรรมการ

(ฉ) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการ และอนุกรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒ การปฏิบัติต่อเด็ก

มาตรา ๒๒ การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใดให้คำนึงถึงประโยชน์ สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม การกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กหรือไม่ให้พิจารณาตามแนวทางที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามสมควรแก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่า มาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ

มาตรา ๒๔ ปลัดกระทรวงผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอหรือผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในเขตพื้นที่ ไม่ว่าเด็กจะมีผู้ปกครองหรือไม่ก็ตามรวมทั้งอำนาจและหน้าที่ดูแล และตรวจสอบสถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครอง สวัสดิภาพสถานพัฒนาและฟื้นฟูและสถานพินิจที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการคุ้มครอง เด็กกรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อทราบและให้มีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือสถานพยาบาลหรือไว้กับบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กหรือที่สาธารณะหรือสถานที่ใดโดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กกลับคืน

(๒) ละทิ้งเด็กไว้ในสถานใด ๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกัน ดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม

(๓) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งที่เป็นแก่การดำรงชีวิตหรือ สุขภาพอนามัยจนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(๔) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโต หรือพัฒนาการของเด็ก

(๕) ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

มาตรา ๒๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายไม่ว่าอายุอื่นเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

(๑) กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(๒) จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือ การรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตนจนน่าจะเกิดอันตราย แก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก

(๓) บังคับขู่ขู่เชิญชักจูงส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตน ไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด

(๔) โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใดเพื่อ รับผิดชอบหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีอายุเว้นแต่เป็นการริของ เด็ก กระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว

(๕) บังคับขู่เชิญชักจูงส่งเสริมยินยอมหรือกระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทานเด็กเร่ร่อนหรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิดหรือกระทำด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก

(๖) ใช้จ้างหรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็น อันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตหรือขัดขวาง ต่อพัฒนาการของเด็ก

(๗) บังคับขู่เชิญใช้ชักจูงยุงส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็ก เล่นกีฬาหรือให้กระทำการใดเพื่อแสวงหาประโยชน์ทาง การค้าอันมี ลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก หรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อ เด็ก

(๘) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไป ในสถานที่เล่นการพนัน สถานที่ค้าประเวณี หรือ สถานที่ที่ห้ามมิให้ได้

(๙) บังคับขู่เชิญใช้ชักจูงยุงส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็ก แสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจารไม่ว่า จะเป็นไปเพื่อให้ได้มา ซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

(๑๐) จำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็กเว้นแต่ การปฏิบัติทางการแพทย์ถ้าการกระทำ ความผิด ตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น

มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัว เด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจชื่อเสียงเกียรติคุณหรือ สิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเอง หรือผู้อื่นโดยมิชอบ

มาตรา ๒๘ ในกรณีผู้ปกครองตกอยู่ในสภาพไม่อาจให้การ อุปการะเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและพัฒนาเด็กได้ไม่ว่า ด้วยเหตุใดหรือ ผู้ปกครองกระทำการใดอันน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพหรือขัดขวาง ต่อความเจริญเติบโตหรือ พัฒนาการของเด็กหรือให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิ ภาพ เด็กหรือป้องกันมิให้เด็กได้รับอันตรายหรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการให้ การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิ ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพจำต้องได้รับการ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามหมวด ๓ และหมวด ๔ จะต้อง ให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ม คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม มาตรา ๒๔ โดยมีชักเข้าแพทย์พยาบาล นักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับตัวเด็ก ไว้รักษาพยาบาลครู อาจารย์หรือนายจ้างซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กที่เป็นศิษ หรือลูกจ้างจะต้องรายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่ค ุ่ สวัสดิ ภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ทราบโดยมิชักช้าหากเป็นที่ปรากฏชัด หรือน่าสงสัยว่าเด็กถูกทารุณกรรมหรือเจ็บป่วยเนื่อง จาก การเลี้ยงดูโดยมิชอบ

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรานี้เมื่อได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบ ทาง อาญาหรือทั้งทางแพ่ง ปกครอง

มาตรา ๓๐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามหมวด๓และหมวด ๔ มี อำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคสสถานสถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจค้นในกรณี มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำทารุณกรรมเด็กมีการกักขังหรือเลี้ยงดู โดยมีขอบแต่ในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าหากไม่ดำเนินการในทันที เด็กอาจได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจหรือถูกนำไปสถานที่อื่น ซึ่งยากแก่การติดตามช่วยเหลือก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลาภายหลังพระอาทิตย์ตกได้

(๒) ชักถามเด็กเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเด็กจำเป็นต้องได้ การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กอาจนำตัวเด็กไปยังที่ทำการ ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและครอบครัวรวมทั้ง บุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยมิชักช้าแต่ไม่ว่ากรณีใด จะกักตัวเด็กไว้นานเกินกว่าสิบสองชั่วโมงไม่ได้เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าว ให้ปฏิบัติตาม (๖) ระหว่างที่เด็กอยู่ในความดูแล จะต้องให้การอุปการะ เลี้ยงดู และหากเจ็บป่วยจะต้องให้การรักษาพยาบาล

(๓) มีหนังสือเรียกผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นใดมาให้อภัยค่าง หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ความประพฤติสุขภาพและ ความสัมพันธ์ในครอบครัวของเด็ก

(๔) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กนายจ้างหรือ ผู้ประกอบการเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ที่เด็กทำงานหรือเคยทำงาน อาศัยหรือเคยอาศัยอยู่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ดูแลสถานศึกษา ที่เด็กกำลังศึกษาหรือเคยศึกษาหรือผู้ปกครองสวัสดิภาพส่งเอกสารหรือ หลักฐานเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ การศึกษาการทำงาน หรือความประพฤติ ของเด็กมาให้

(๕) เข้าไปในสถานที่อยู่อาศัยของผู้ปกครองสถานที่ประกอบการ ของนายจ้างของเด็กสถานศึกษาของเด็กหรือสถานที่ที่เด็กมีความ เกี่ยวข้องด้วยในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก เพื่อสอบถามบุคคลที่อยู่ในที่นั้นๆ และรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานเกี่ยวกับ สภาพความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ในครอบครัวการเลี้ยงดูอุปนิสัยและ ความประพฤติของเด็ก

(๖) มอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองพร้อมกับแนะนำหรือตักเตือน ผู้ปกครองให้ดูแลและอุปการะเลี้ยงดูเด็กในทางที่ถูกต้องเพื่อให้เด็กได้รับ การพัฒนาในทางที่เหมาะสม

(๗) ทำรายงานเกี่ยวกับตัวเด็กเพื่อมอบให้แก่สถานแรกรับ ในกรณีมีการส่งเด็กไปยังสถานแรกรับหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อร้องขอ

เด็กที่อยู่ในความดูแลของพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องได้รับ อุปการะเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม และก่อนที่จะจัดให้เด็ก เข้าอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครอง สวัสดิภาพและสถานพัฒนาและฟื้นฟูจะต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญใน สาขาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และการแพทย์ก่อน เท่าที่สามารถกระทำ ได้

หมวด ๓ การสงเคราะห์เด็ก

มาตรา ๓๒ เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่

(๑) เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า

(๒) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง ณ ที่ใดที่หนึ่ง

(๓) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใด ๆ เช่นถูกจำคุกกักขังพิการทุพพลภาพเจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท

(๔) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกาย หรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

(๕) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบถูกใช้เป็นเครื่องมือใน การกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบถูก ทารุณกรรมหรือตกอยู่ใน ภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดีเสื่อมเสียในทา ศีลธรรมอันดีหรือเป็นเหตุให้ เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

(๖) เด็กพิการ

(๗) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก

(๘) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๓ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งจากบุคคล ตามมาตรา ๒๙ หรือพบเห็นเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๒ ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามวิธีการที่ เหมาะสม ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์แก่เด็กและครอบครัวหรือบุคคลที่อุปการะเลี้ยงดูเด็กเพื่อให้สามารถ อุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ ตามมาตรา ๒๓

(๒) มอบเด็กให้อยู่ในความอุปการะของบุคคลที่เหมาะสม และยินยอมรับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูตามระยะเวลาที่ เห็นสมควรแต่ต้อง ไม่เกินหนึ่งเดือน ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการตาม (๑) ได้

(๓) ดำเนินการเพื่อให้เด็กได้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

(๔) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์หรือ สถานรับเลี้ยงเด็กที่เหมาะสมและยินยอมรับเด็กไว้ อุปการะ

(๕) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานแรกรับ

(๖) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในสถานสงเคราะห์

(๗) ส่งเด็กเข้าศึกษาหรือฝึกหัดอาชีพหรือส่งเด็กเข้าบำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพ ศึกษา หรือฝึกหัดอาชีพในสถาน พัฒนาและฟื้นฟู

วิธีการให้การสงเคราะห์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบ ที่ปลัดกระทรวงกำหนดและไม่ว่ากรณีใด ๆ การดำเนินการให้การสงเคราะห์ ตาม (๔) (๕) (๖) หรือ(๗) ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ความยินยอมดังกล่าว ต้องทำเป็นหนังสือตามแบบที่ปลัดกระทรวง กำหนด หรือยินยอมด้วยวาจาต่อหน้าพยานอย่างน้อยสองคนในกรณีที่ ผู้ปกครองไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุอันควรหรือไม่อาจให้ความ ยินยอมได้ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจส่งเด็กเข้ารับการสงเคราะห์ตามวิธีการดังกล่าวได้ทั้งนี้ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดต้อง พิจารณารายงานและความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญสาขาสังคมสงเคราะห์และการแพทย์ก่อน

ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีมีอำนาจ กำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์เด็กตาม (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) แต่ถ้ามีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปอาจจะขยายหรือย่นระยะเวลาที่กำหนด ไว้แล้วก็ได้ตามแต่ เห็นสมควรในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้พนักงาน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดให้เด็กสามารถกลับไปอยู่ในความ ปกครอง ของผู้ปกครองโดยมิชักช้า

ในกรณีเด็กอยู่ระหว่างการรับการสงเคราะห์ถ้าผู้ปกครองร้องขอและแสดงให้เห็นว่าสามารถปกครองและ อุปการะเลี้ยงดูเด็กได้ให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีสั่งให้เด็กพ้นจากการสงเคราะห์และมอบตัว เด็กให้แก่ผู้ปกครองรับไปปกครองดูแลได้แม้ว่ายังไม่ครบกำหนดระยะเวลาในการสงเคราะห์ก็ตาม

ในกรณีที่บุคคลที่ได้รับการสงเคราะห์มีอายุครบสิบแปด บริบูรณ์แต่ยังอยู่ในสภาพที่จำเป็นจะต้องได้รับการ สงเคราะห์ที่ ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีอาจสั่งให้บุคคลนั้น ได้รับการสงเคราะห์ต่อไปจนอายุยี่สิบ ปีบริบูรณ์ก็ได้แต่ถ้ามีเหตุจำเป็น ต้องให้การสงเคราะห์ต่อไปอีกและบุคคลนั้นมีได้คัดค้านปลัดกระทรวง หรือผู้ว่าราชการ จังหวัดแล้วแต่กรณีอาจสั่งให้สงเคราะห์บุคคลนั้นต่อไป ตามความจำเป็นและสมควรแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินเวลาที่บุคคลนี้ อายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

มาตรา ๓๔ ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กอาจนำเด็กไปขอรับ การสงเคราะห์ที่กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือสำนักงาน และสวัสดิการจังหวัดหรือที่สถานแรกรับสถานสงเคราะห์ สถานพัฒนาและฟื้นฟูของเอกชนเพื่อขอรับ การสงเคราะห์ได้

กรณีมีการนำเด็กมาขอรับการสงเคราะห์ที่กรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและ สวัสดิการจังหวัดถ้าเป็นเด็ก ที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาให้การ สงเคราะห์ที่ เหมาะสมตามมาตรา ๓๓ แต่ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ยังไม่สามารถหาวิธีการสงเคราะห์ที่เหมาะสมกับเด็กตาม มาตรา ๓๓ ได้ จะส่งเด็กไปยังสถานแรกรับก่อนก็ได้

กรณีมีการนำเด็กมาขอรับการสงเคราะห์ที่สถานแรกรับ สถานสงเคราะห์หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูเด็กของ เอกชนให้ผู้ปกครอง สวัสดิภาพรายงานข้อมูลเกี่ยวกับเด็กต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณา ดำเนินการตามวรรคสอง ต่อไป

มาตรา ๓๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คู่ สวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ พบเห็นเด็กที่พึงได้รับการ สงเคราะห์ตาม มาตรา ๓๒ (๑) และ (๒) หรือได้รับแจ้งจากบุคคลตามมาตรา ๒๙ ให้สอบถามเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับ เด็กถ้าเด็กเจ็บป่วยหรือจำเป็นต้องตรวจ สุขภาพหรือเป็นเด็กพิการต้องรีบจัดให้มีตรวจรักษาทางร่างกาย และจิตใจทันที หากเป็นเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณา ให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ และไม่ว่ากรณีใดให้พยายาม ดำเนินการ เพื่อให้เด็กสามารถกลับไปอยู่กับครอบครัวโดยเร็วแต่หากปรากฏว่า สภาพครอบครัวหรือสิ่งแวดล้อมไม่ เหมาะที่จะให้เด็กกลับไปอยู่ ครอบครัวและมีเหตุจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ พนักงานเจ้าหน้าที่จะ ใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามหมวด ๔ ก็ได้

มาตรา ๓๖ ในระหว่างที่เด็กได้รับการสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ (๒) (๔) หรือ (๖) หากปรากฏว่าเป็นเด็กที่ เสี่ยงต่อการกระทำผิด และพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ใช้มาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามหมวด ๔ ได้

มาตรา ๓๗ เมื่อสถานแรกรับสถานสงเคราะห์หรือสถานพัฒนา และฟื้นฟูได้รับตัวเด็กไว้ตามมาตรา ๓๓ (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ผู้ปกครอง สวัสดิภาพรีบสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัวเสนอ ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กแต่ล พร้อมด้วยประวัติไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี โดยมิชักช้าและให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการตามเห็นสมควรต่อไป

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เด็กเข้ารับการสงเคราะห์โดยผู้ปกครองไม่ยินยอมตามมาตรา๓๓วรรคสอง กรณีที่ผู้ปกครองของเด็กไม่เห็นด้วยกับกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๓๓ วรรค ส ามหรือกรณีที่ผู้ปกครองยื่นคำร้องขอรับเด็กไปปกครองดูแลเอง แต่ได้รับการปฏิเสธจากปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด ตามมาตรา ๓๓ วรรคสี่ ผู้ปกครองย่อมมีสิทธินำคดีไปศาลตามมาตรา ๕ ในเขตท้องที่นั้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ผู้ปกครองซึ่งได้รับเด็กกลับมาอยู่ในความดี มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีกให้พนักงาน เจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง หากผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำก็ให้ยื่นคำขอ ต่อปลัดกระทรวงผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณีเพื่อเรียกผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บนว่าจะไม่กระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการให้การเลี้ยงดูโดยมิชอบแก่เด็กอีกและให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะานุรูปแต่จะเรียกประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปีถ้ากระทำผิดทัณฑ์บน ให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามมาตรา ๖๙

การให้คำแนะนำหรือการเรียกประกันให้ค้ำประกันถึงฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้ปกครอง และประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

หมวด ๔ การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

มาตรา ๔๐ เด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่

(๑) เด็กที่ถูกทารุณกรรม

(๒) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด

(๓) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๑ ผู้ใดพบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่าการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กให้รีบแจ้งหรือรายงานต่อพนักงานเจ้า หน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม มาตรา ๒๔

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือผู้มีหน้าที่ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ได้รับแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง หรือเป็นผู้พบเห็นหรือประสบพฤติการณ์ที่น่าเชื่อว่ามี การกระทำทารุณกรรม ต่อเด็กในสถานที่ใดให้มีอำนาจเข้าตรวจค้นและมีอำนาจแยกตัวเด็ก จากครอบครัวของเด็กเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กโดยเร็วที่สุด

การแจ้งหรือการรายงานตามมาตรา ๔๑ นี้เมื่อได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งอาญาหรือ ทางปกครอง

มาตรา ๔๒ การดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตาม มาตรา ๔๑ วรรคสอง ต้องรีบจัดให้มีการตรวจรักษาทางร่างกายและ จิตใจทันทีถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรต้องสืบเสาะและพินิจเกี่ยว เด็กและครอบครัวเพื่อหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็กก็ อาจส่งตัวเด็กไปสถานแรกรับก่อนได้หรือถ้าจำเป็นต้องให้การสงเคราะห์ ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา๓๓ และถ้าจำเป็นต้องให้การ พินฟูสภาพจิตใจก็ให้รับส่งเด็กไปยังสถานพัฒนาและพินฟู

การส่งเด็กไปสถานแรกรับสถานพัฒนาและพินฟูหรือสถานที่อื่นใด ตามวรรคหนึ่งระหว่างการสืบเสาะและพินิจเพื่อหาวิธีการการคุ้มครอง สวัสดิภาพที่เหมาะสมให้กระทำได้ไม่เกินเจ็ดวันแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น และสมควรเพื่อประโยชน์ของเด็กพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานอัยการ จะยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อมีคำสั่งขยายระยะเวลาออกไป รวมแล้วไม่เกินสามสิบวันก็ได้

มาตรา ๔๓ กรณีที่ผู้ปกครองหรือญาติของเด็กเป็นผู้กระทำ ทารุณกรรมต่อเด็กถ้ามีการฟ้องคดีอาญาแก่ผู้กระทำผิดและมีเหตุ อันควรเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องนั้นจะกระทำทารุณกรรมแก่เด็กอีกก็ให้ศาล ที่พิจารณาคดีนั้นมีอำนาจ

กำหนดมาตรการคุมความประพฤติผู้ขึ้นห้ามเข้า เขตกำหนด หรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กในระยะที่ศาลกำหนดเพื่อป้องกันมิให้ กระทำการดังกล่าวและจะสั่งให้ผู้ขึ้นทำทัณฑ์บนตามวิธีการที่กำหนด ตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วยก็ได้

หากยังไม่มีกรฟ้องคดีอาญาหรือไม่ฟ้องคดีอาญาแต่มี พฤติการณ์น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำความทารุณกรรมแก่เด็กอีกให้พนักงาน เจ้าหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครองผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔ หรือพนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาลตามมาตรา ๕ เพื่อออกคำสั่งมิให้กระทำการดังโดยกำหนดมาตรการคุมความประพฤติแล้ว และเรียกประกันด้วยก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสองหากศาลเห็นว่ามิเหตุจำเป็น เร่งด่วนเพื่อคุ้มครองเด็กมิให้ถูกกระทำความทารุณกรรมให้ศาลมีอำนาจ ออกคำสั่งให้ตำรวจจับกุมผู้ขึ้นที่เชื่อว่าจะกระทำความทารุณกรรมแก่ มากก็ขังไว้มีกำหนดครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

การพิจารณาออกคำสั่งหรือการเรียกประกันตามมาตรา นี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

มาตรา ๔๔ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดให้สอบถามเด็ก และดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กรวมทั้งสภาพความสัมพันธ์ ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดูอุปนิสัยและความประพฤติ ของเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องคุ้มครอง สวัสดิภาพแก่เด็กโดยวิธีส่งเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนา และฟื้นฟูให้เสนอประวัติพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาสั่งให้ใช้วิธีการคุ้มครอง สวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพ ตามมาตรา ๒๔ เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณา ให้การสงเคราะห์ตามมาตรา ๓๓ แต่ถ้าเห็นว่ายังไม่สมควรส่งตัวเด็กไปยัง สถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนา และฟื้นฟูก็ให้มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับได้ปกครองดูแลโดยอาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา ๔๘ หรือไม่ได้และเมื่อได้ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองหรือบุคคลที่จะเด็กไปปกครองดูแลแล้วอาจจะวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็ก มีความประพฤติเสียหายหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิดโดยให้ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่รับเด็กไปปกครองดูแลต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (๑) ระมัดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร
- (๒) ระมัดระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือไปกับผู้ปกครอง
- (๓) ระมัดระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคล ที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย
- (๔) ระมัดระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็ก ประพฤติเสียหาย
- (๕) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก
- (๖) จัดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและ ความสนใจของเด็ก
- (๗) จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

หากปรากฏชัดว่าผู้ปกครองหรือผู้รับเด็กไว้ปกครองดูแล ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือ ผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกรักเด็กกลับไปดูแล

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรืหรือเข้าไป ในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรืหากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก มีหนังสือเรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและมีข้อตกลง ร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการ

สังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์และอาจวางข้อกำหนดให้ผู้ปกครอง ต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง หรือวางข้อกำหนดอื่นใดเพื่อแก้ไขหรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิด ขึ้นอีกก็ได้

หากปรากฏว่าผู้ปกครองของเด็กฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การว่ากล่าวตักเตือนทำทัณฑ์บนและจัดให้เด็กทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด สั่งให้ส่งเด็กเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพหรือในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกข้อกำหนดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ตามมาตรา ๔๕ หากผู้ปกครองไม่เห็นด้วยให้มีสิทธินำคดีไปสู่ศาล ตามมาตรา ๕ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง

มาตรา ๔๗ วิธีการดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กนอกจาก ที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๕

ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

มาตรา ๔๘ ในการดำเนินการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติแก่เด็กตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่ามีเหตุสมควรแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ เพื่อกำกับดูแลเด็กคนใดก็ให้ยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการ จังหวัดแล้วแต่กรณีให้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลที่สมัครใจและความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ โดยจะกำหนดสถานที่อยู่อาศัยของเด็กที่อยู่ในการกำกับดูแลของผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กด้วยก็ได้

กรณีที่เกิดพ้นจากความปกครองดูแลของสถานแรกรับสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพและสถานพัฒนาและฟื้นฟูแล้วถ้ามีเหตุผล สมควรก็ให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพยื่นคำขอต่อปลัดกระทรวงหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีให้ตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่สมัครใจและความเหมาะสมเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กการแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้มีระยะเวลาคราวละไม่เกินสองปี

มาตรา ๔๙ ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เยี่ยมเยียนให้คำปรึกษาแนะนำ และตักเตือนเกี่ยวกับ เรื่องความประพฤติการศึกษาและการประกอบอาชีพแก่เด็กที่อยู่ในการกำกับดูแล

(๒) เยี่ยมเยียนให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับ เรื่องการอบรมสั่งสอนและเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ในการกำกับดูแล

(๓) จัดทำรายงานและความเห็นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและของผู้ปกครองเสนอต่อปลัดกระทรวงผู้ว่าราชการจังหวัดพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองสวัสดิภาพคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก กรุงเทพมหานครหรือคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเปิดเผยชื่อตัวชื่อสกุลภาพหรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครองในลักษณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งของเด็กหรือผู้ปกครอง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่นักสังคมสงเคราะห์นักจิตวิทยาและผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ตามมาตรา ๒๔ ซึ่งได้ล่วงรู้ข้อมูลดังกล่าวเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยโดยอนุโลม

ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใดซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งวรรคใด

หมวด ๖

สถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟู

มาตรา ๕๑ ปลัดกระทรวงมีอำนาจจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพและสถานพัฒนา และฟื้นฟูได้ทั่วราชอาณาจักรและผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดตั้ง สถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครอง สวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูภายในเขตจังหวัดนั้น

หน่วยงานอื่นของรัฐนอกจากที่มีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัตินี้อาจจัดตั้งและดำเนินกิจการได้เฉพาะสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยแจ้งให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี และให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแนะนำหรือสนับสนุน การจัดตั้งและการดำเนินการ ดังกล่าว

มาตรา ๕๒ ภายใต้บังคับของมาตรา ๕๑ ผู้ใดจะจัดตั้งสถาน รับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพและ สถานพัฒนาและฟื้นฟูต้องขอรับใบอนุญาตต่อปลัดกระทรวงหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัด แล้ว แต่กรณี

การขอรับใบอนุญาตการออกใบอนุญาตการขอต่ออายุใบอนุญาต การให้ต่ออายุใบอนุญาตการขอรับใบแทนใบอนุญาตที่สูญหายถูกทำลาย หรือชำรุดการออกใบแทนใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็น ไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้เสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในกฎ กระทรวง

มาตรา ๕๓ ให้ปลัดกระทรวงผู้ว่าราชการจังหวัดคณะกรรมการ คุ้มครองเด็กกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด กำกับดูแลและส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพและสถานพัฒนา และฟื้นฟูที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ

มาตรา ๕๔ ในสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครอง สวัสดิภาพและสถานพัฒนาและฟื้นฟูจะต้องไม่ดำเนินกิจการในลักษณะ แสวงหากำไรในทางธุรกิจและต้องมีผู้ปกครองสวัสดิภาพเป็นผู้ปกครอง ดูแลและบังคับบัญชาการดำเนินงานของสถานที่ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบที่ปลัดกระทรวงกำหนด

มาตรา ๕๕ ให้ปลัดกระทรวงและผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจ แต่งตั้งหรือถอดถอนผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับสถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพและสถานพัฒนาและฟื้นฟูตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๖ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับมีอำนาจ และหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับตัวเด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ไว้เพื่อสืบเสาะและพินิจเด็กและครอบครัว วินิจฉัยกำหนดวิธีการที่เหมาะสม ในการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กแต่ละคนถ้าจำเป็นอาจ รับตัวเด็กไว้ปกครองดูแลชั่วคราวได้ไม่เกินสามเดือน

(๒) สืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับอายุประวัติความประพฤติ สติปัญญาการศึกษาอบรมสุขภาพภาวะแห่งจิตนิสัย อาชีพและฐานะ ของเด็กที่จำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพรวมทั้ง ของผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวง เกี่ยวกับเด็กและมูลเหตุที่ทำให้เด็กตกอยู่ในสภาวะจำต้องได้รับการ สงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเพื่อรายงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๓) จัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิตพร้อมทั้ง ดำเนินการรักษาเยียวยาแก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล

(๔) จัดที่พักอาศัยที่หลับนอนเครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสมและ ถูกสุขลักษณะและจัดอาหารให้ถูกอนามัยและเพียงพอแก่เด็กที่อยู่ ความปกครองดูแล

(๕) จัดการศึกษาการกีฬาและนันทนาการให้แก่เด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลให้เหมาะสมกับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

(๖) จัดส่งเด็กที่ได้ดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ไปยังสถานสงเคราะห์สถานพัฒนาและฟื้นฟูโรงเรียนหรือสถานที่อื่นใดที่มี วัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กให้เหมาะสม กับวัยและสภาพของเด็กแต่ละคน

(๗) มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เหมาะสมและ ยินยอมรับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูและถ้าเห็นสมควรอาจยื่นคำขอให้ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีแต่งตั้งผู้คุ้มครอง สวัสดิภาพแก่เด็ก ตามมาตรา ๔๘

(๘) ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองในกรณี ที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ

ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับต้องดำเนินการให้เด็ก สามารถกลับไปอยู่กับผู้ปกครองก่อนส่วนการจัดให้เด็กไปอยู่ใน สถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ให้ดำเนินการเป็นวิธีสุดท้าย

มาตรา ๕๗ ผู้รับใบอนุญาตและผู้ปกครองสวัสดิภาพของ สถานสงเคราะห์และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นต้องควบคุมดูแลให้มีการรับเด็กที่จำต้องใด การสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพทุกคนไว้อุปการะเลี้ยงดู

มาตรา ๕๘ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานสงเคราะห์มีอำนาจ และหน้าที่ตามมาตรา ๕๖ (๑) (๒) (๓) และ (๔) และให้มีอำนาจและ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดการศึกษาอบรม สั่งสอนและฝึกหัดอาชีพแก่เด็กที่อยู่ใน ความปกครองดูแลของสถานสงเคราะห์ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

(๒) จัดบริการแนะแนวให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก่ผู้ปกครอง

(๓) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือแก่เด็กที่ออกจากสถานสงเคราะห์ไปแล้วเพื่อเป็นการสงเคราะห์หรือ คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กที่เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์มิให้กลับไปสู่เดิม

การสืบเสาะและพินิจตามมาตรา ๕๖ (๒) ถ้าเป็นกรณีที่เด็กถูก ส่งมาจากสถานแรกรับซึ่งมีรายงานการสืบเสาะและพินิจแล้วอาจงด การสืบเสาะและพินิจก็ได้

มาตรา ๕๙ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ปกครองดูแลและอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่อยู่ใน สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๒) จัดการศึกษาอบรม และฝึกอาชีพแก่เด็กที่อยู่ใน สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๓) แก้ไขความประพฤติบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งทางร่างกายหรือจิตใจแก่เด็กที่อยู่ในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ

(๔) สอดส่องและติดตามให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือ แก่เด็กที่ออกจากสถานคุ้มครองสวัสดิภาพไปแล้ว

มาตรา ๖๐ ผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานพัฒนาและฟื้นฟู มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับเด็กที่จำต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายหรือจิตใจไว้ปกครองดูแล

(๒) ทำการสืบเสาะและพินิจเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูเด็กแต่ละคน

(๓) จัดการศึกษาฝึกอบรมสั่งสอนบำบัดรักษาแนะแนวและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมแก่เด็กแต่ละคน ที่อยู่ระหว่างการปกครองดูแล

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้เจ้าของผู้ปกครองสวัสดิภาพและผู้ปฏิบัติงาน ในสถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ และสถานพัฒนาและฟื้นฟูทำร้ายร่างกายหรือจิตใจกักขังทอดทิ้งหรือ ลงโทษเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลโดยวิธีการรุนแรงประการอื่นเว้นแต่ กระทำเท่าที่สมควรเพื่ออบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่ได้ รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้ผู้ปกครอง สวัสดิภาพเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๗ **การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา**

มาตรา ๖๓ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและ กิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและ ฝึกอบรมแก่นักเรียนนักศึกษาและ ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคม และความ ปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษาตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๔ นักเรียนและนักศึกษาต้องแต่งกายตามระเบียบ ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและต้องประพฤติตน ตามระเบียบ ของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๕ นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา๖๔ให้ พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรี กำหนดและมีอำนาจนำตัวไป มอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษาน เพื่อดำเนินการ สอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้ จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็น หนังสือก็

เมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารโรงเรียนหรือ สถานศึกษาแจ้งให้ ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือ สั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำเท่าที่สมควรเพื่อ การอบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๖๖ พนักงาน เจ้าหน้าที่ตามหมวดนี้มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤติ นักเรียนและ นักศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สอบถามครูอาจารย์หรือหัวหน้าสถานศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติการศึกษานิสัยและสติปัญญาของ นักเรียนหรือนักศึกษา ที่ฝ่าฝืนมาตรา ๖๔

(๒) เรียกให้ผู้ปกครองครูอาจารย์หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้นกำลังศึกษาอยู่มารับตัว นักเรียนหรือนักศึกษาเพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอนต่อไป

(๓) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอน นักเรียนหรือนักศึกษา

(๔) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บนว่า จะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืน มาตรา ๖๔ อีก

(๕) สอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับ พฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนหรือ นักศึกษาให้ประ ในทางมิชอบ

(๖) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาครู ผู้ปกครองตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อ ดำเนินการให้เป็น ตามหมวดนี้

มาตรา ๖๗ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน หรือนักศึกษาให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานสถานที่หรือยานพาหนะใดๆในระหว่าง เวลาระหว่างพระอาทิตย์ ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนดังกล่าวได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดง บัตรประจำตัวก่อนและให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวก ตามสมควร

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๘ กองทุนคุ้มครองเด็ก

มาตรา ๖๘ ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนขึ้น กองทุนหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เรียกว่า “กองทุนคุ้มครองเด็ก” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายในการ สงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กรวมทั้ง ครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๙ กองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้
- (๔) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๕) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

มาตรา ๗๐ เงินและดอกผลที่กองทุนได้รับตามมาตรา ๗๔

ให้เป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๗๑ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานประชาคมผู้แทนกรมบัญชีกลางและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง คณะกรรมการแต่งตั้งไม่เกินสามคนในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านสวัสดิการเด็กอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๗๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุน และการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการบริหารกองทุน โดยอนุโลม

มาตรา ๗๓ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็กรวมทั้ง ครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์ของเด็กตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดหรือตามคำสั่งศาล
- (๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อ คณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๔ การรับเงินการจ่ายเงินการเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๕ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานของกองทุนจำนวนห้าคนประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ ด้านการเงินการสวัสดิการเด็กและ การประเมินผลและให้รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๗๖ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลตาม มาตรา ๘๐ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

(๒) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

(๓) มีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผล

มาตรา ๗๗ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบดุลและบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันวันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปีแล้วทำรายงานผลการสอบและรับรองบัญชีและการเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่ วันสิ้นปีบัญชีเพื่อคณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบ

รายงานผลการสอบบัญชีที่ตามวรรคสองให้รัฐมนตรีเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบและจัดให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา๒๖ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน สามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๗ มาตรา ๕๐ หรือมาตรา๖๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๐ ผู้ใดขัดขวางไม่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ มาตรา ๓๐ (๑) หรือ (๕) หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือส่งเอกสารโดยรู้ว่าเป็นเอกสารเท็จแก่พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่งตามมาตรา ๓๐ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ยอมมาให้ถ้อยคำไม่ยอมให้ถ้อยคำหรือให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๓๐ (๓) ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้ให้ถ้อยคำกลับให้ข้อความจริงในขณะที่การให้ถ้อยคำยังไม่เสร็จสิ้น การดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๘๑ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อกำหนดของศาลในการคุ้มครองความประพฤติ ห้ามเข้าเขตกำหนดหรือห้ามเข้าใกล้ตัวเด็กตามมาตรา๔๓ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๒ ผู้ใดจัดตั้งหรือดำเนินกิจการสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนา และฟื้นฟูตามมาตรา ๕๒ โดยมีได้รับใบอนุญาตหรือใบอนุญาตถูกเพิกถอน หรือหมดอายุต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งได้ยื่นคำขออนุญาตยื่นคำขอต่อใบอนุญาตภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด การดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้นให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๘๓ เจ้าของหรือผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนา และฟื้นฟูผู้ใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวง หรือระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้ฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่งได้ดำเนินการแก้ไข หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่ค สวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ แล้วการดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลนั้น ให้เป็นอันระงับไป

มาตรา ๘๔ ผู้ใดกระทำการเป็นผู้ปกครองสวัสดิภาพของ สถานแรกรับสถานสงเคราะห์สถานคุ้มครองสวัสดิภาพและสถานพัฒนา และฟื้นฟูโดยมิได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๕๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๕ ผู้ใดกระทำการอันเป็นการยุยงส่งเสริมช่วยเหลือ หรือสนับสนุนให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืน บทบัญญัติตามมาตรา ๖๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๖ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๗ ให้สถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กของหน่วยราชการหรือของเอกชนที่ได้รับอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ดำเนินกิจการอยู่จนถึงวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสถานรับเลี้ยงเด็กสถานแรกรับสถานสงเคราะห์และสถานคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๘ บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับระเบียบประกาศ หรือคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และประกาศ ของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้คงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่า จะมีการออกกฎกระทรวงข้อบังคับระเบียบประกาศ หรือคำสั่ง ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือโดยที่ ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๒ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ใช้บังคับมาเป็นเวลานานสาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริมความประพฤติเด็ก ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันสมควรกำหนดขั้นตอนและปรับปรุง วิธีการปฏิบัติต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนและมีพัฒนาการที่เหมาะสมอันเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัวรวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกทารุณกรรม ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และสมควรปรับปรุงวิธีการส่งเสริมความร่วมมือในการคุ้มครองเด็ก ระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้อง กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง
กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา
พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กพ.ศ.2546 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติ บางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตน ดังต่อไปนี้

- (1) หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน
- (2) เล่นการพนันจัดให้มีการเล่นการพนันหรือมั่วสุมในวงการเล่น
- (3) พกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด
- (4) ซื้อจำหน่ายแลกเปลี่ยนเสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์ สิ่งมีนเมา บุหรี่ หรือยาเสพติด
- (5) ลักทรัพย์กรรโชกทรัพย์ข่มขู่หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์สินบุคคลอื่น
- (6) ก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่นเตรียมการหรือ กระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อ ศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (7) แสดงพฤติกรรมทางซู้สาวซึ่งไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ
- (8) เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
- (9) ออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืนเพื่อเที่ยวเตร่หรือรวมกลุ่ม อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

ข้อ 2 ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษากำหนดระเบียบว่าด้วย ความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้ง กฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2548

จาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ: เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้คือโดยที่ มาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 บัญญัติให้ นักเรียนและนักศึกษาต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียน หรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจึงจำเป็นต้องออก กฎกระทรวงนี้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความปร
ถักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 65 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้ “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ตามหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ข้อ 4 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริม ความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) สอบถามครูอาจารย์หรือหัวหน้าสถานศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติการศึกษานิสัยและสติปัญญาของนักเรียนหรือนักศึกษาที่ฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาหรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

(2) เรียกให้ผู้ปกครองครูอาจารย์หรือหัวหน้าสถานศึกษาที่นักเรียนหรือนักศึกษานั้นกำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนหรือ เพื่อว่ากล่าว อบรม สั่งสอน ต่อไป

(3) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียนหรือนักศึกษา

(4) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือนหรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนหรือนักศึกษาฝ่าฝืนกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาหรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาอีก

(5) สอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครอง เด็กแห่งชาติเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนและ นักศึกษาให้ประพฤติในทางมิชอบ

(6) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาครูผู้ปกครองตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่น

ข้อ 5 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นนักเรียนหรือนักศึกษา ประพฤติตนไม่เหมาะสมตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียน และนักศึกษา หรือระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) แสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

(2) บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหรือนักศึกษาและพฤติการณ์ศึกษา การกระทำ ณ สถานที่ที่พบการกระทำนั้น

(3) ซักถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนหรือนักศึกษาโดยไม่บังคับข่มขู่กลั่นแกล้งหรือทำให้เกิดความหวาดกลัว รวมทั้งให้การอบรมสั่งสอนอย่างสุภาพและช่วยเหลือในเบื้องต้นโดยคำนึงถึงอายุและสภาพจิตใจของนักเรียนหรือนักศึกษา

(4) นำตัวไปส่งมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนและนักศึกษานั้นเพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้

ข้อ 6 ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบนักเรียนหรือนักศึกษาที่ พฤติการณ์เข้าข่ายกระทำความผิดทางอาญาและอาจก่อให้เกิด ภัยอันตรายอย่างร้ายแรงหรือก่อเหตุทะเลาะวิวาทจนไม่อาจควบคุม สถานการณ์ไว้ได้ให้แจ้งเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อระงับเหตุรวมทั้ง ให้ประสานงานกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาและส่วนราชการต้นสังกัด โดยเร็ว

ข้อ 7 ในกรณีที่มีนักเรียนหรือนักศึกษาถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาและถูกจับกุมควบคุมตัวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ประสานให้สถานศึกษาและผู้ปกครองเพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ เบื้องต้นโดยเร็ว

ข้อ 8 ส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการอาจจัดให้มีศูนย์ การประสานงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และนักศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาหรือในเขตพื้นที่จังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อทำหน้าที่สนับสนุน การปฏิบัติงานของ พนักงานเจ้าหน้าที่และประสานงานกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2546

ข้อ 9 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตาม ระเบียบนี้และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหา เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548

อดิศักดิ์ โพธารามิก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา
พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบก เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษ นักเรียนหรือนักศึกษา พ.ศ. 2543

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“**ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา**” หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการอธิการบดีหรือหัวหน้าของโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

“**กระทำความผิด**” หมายความว่า การที่นักเรียนหรือนักศึกษา ประพฤติฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา

“**การลงโทษ**” หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน

ข้อ 5 โทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด มี 4 สถาน ดังนี้

- (1) ว่ากล่าวตักเตือน
- (2) ทำทัณฑ์บน
- (3) ตัดคะแนนความประพฤติ
- (4) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อ 6 ห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรงหรือ แบบกลั่นแกล้งหรือลงโทษด้วยความโกรธหรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษาและความร้ายแรงของ พฤติการณ์ประกอบการลงโทษด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้เป็นไปเพื่อเจตนาที่จะแก้แค้นและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป

ให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาหรือผู้ที่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษามอบหมายเป็นผู้มีอำนาจในการลงโทษนักเรียน นักศึกษา

ข้อ 7 การว่ากล่าวตักเตือนใช้ในกรณีนักเรียนหรือนักศึกษากระทำความผิดไม่ร้ายแรง

ข้อ 8 การทำทัณฑ์บนใช้ในกรณีนักเรียนหรือนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียนหรือนักศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาหรือกรณีทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง และเกียรติศักดิ์ของสถานศึกษาหรือฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษา หรือได้รับโทษว่ากล่าวตักเตือนแล้ว แต่ยังไม่เข็ดหลาบ

การทำทัณฑ์บนให้ทำเป็นหนังสือและเชิญบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาบันทึกรับทราบความผิดและรับรองการทำทัณฑ์บนไว้ด้วย

ข้อ 9 การตัดคะแนนความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบ ปฏิบัติว่าด้วยการตัดคะแนนความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของแต่ละสถานศึกษากำหนด และให้ทำบันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ 10 ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใช้ในกรณีที่นักเรียนและนักศึกษากระทำความผิดที่สมควรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ข้อ 11 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหา
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548

อดิศัย โปธารามิก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและ กิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 63 แห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“กิจกรรมในการแนะแนว” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับ การแนะแนว การให้คำปรึกษาและฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมความประพฤติ ที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง

“นักเรียนหรือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด” หมายความว่า นักเรียนหรือนักศึกษาที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา
- (2) ประกอบอาชีพในทางผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี
- (3) คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำ ผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรือ
- (4) อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย

ข้อ 2 ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ทั้งนี้ ตามระดับของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

ข้อ 3 ให้โรงเรียนและสถานศึกษามีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) พัฒนาระบบงานแนะแนวที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคลพร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในก แนะแนว รู้จักและเข้าใจผู้เรียนสามารถค้นพบและจัดการเรียนรู้ที่จะ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิตการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการศึกษาต่อและการมีงานทำทั้งนี้ให้มีระบบข้อมูลตั้งแต่ แรกเข้าเพื่อติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา

(2) สำรวจ เฝ้าระวังและติดตามนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยง ต่อการกระทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนา และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(3) แจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ทราบถึงพฤติกรรมและหาแนว ทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ อาจกำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เหมาะสม

(4) จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัยป้องกันและแก้ไข ปัญหาความรุนแรงโดยมีแผนงานผู้รับผิดชอบ และการติดตามตรวจสอบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

(5) สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมความประพฤติและความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา

(6) จัดให้มีระบบการติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานต่อส่วนราชการต้นสังกัดอย่างน้อยปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง

ให้ไว้ ณ วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2548

จตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้คือโดยที่ มาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 บัญญัติให้ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครองเพื่อส่งเสริม ความประพฤติที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคมและความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษาตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความใน (๖) และ (๗) ของข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติ
ของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๖) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะ
ก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรวมกลุ่มหรือมีว่สุม
เพื่อกระทำการดังกล่าว

(๗) แสดงพฤติกรรมทางซู้สาวอันไม่เหมาะสม กระทำการลามกอนาจาร แต่งกายล่อแหลม
หรือไม่เรียบร้อยในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือแต่งเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาไม่เรียบร้อย”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความใน (๙) ของข้อ ๑ แห่งกฎกระทรวงกำหนดความประพฤติ
ของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๙) เทียบเตร่นอกสถานที่พัก รวมกลุ่ม หรือมีว่สุมอันเป็นการสร้างความเดือดร้อน
ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ณัฐพล ทีปสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมการกำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด

เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ระบบคอมพิวเตอร์” หมายความว่า อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ที่
เชื่อมการทำงานเข้าด้วยกัน โดยได้มีการกำหนดคำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด และแนวทางปฏิบัติงาน
ให้อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด
บรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความ
รวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของ
ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดงถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง ปลายทาง เส้นทาง เวลา วันที่ ปริมาณ
ระยะเวลา ชนิดของบริการ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา “ผู้ให้บริการ” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดย
ประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเอง หรือ
ในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

(๒) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

“ผู้ให้บริการ” หมายความว่า ผู้ให้บริการของผู้ให้บริการไม่ว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายบริการ
หรือไม่ก็ตาม

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

มาตรา ๕ ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึง

โดยเฉพาะและมาตรการนั้นมีได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖ ผู้ใดล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้น
เป็นการเฉพาะ ถ้านำมาตรการดังกล่าวไปเปิดเผยโดยมิชอบในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่
ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗ ผู้ใดเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกันการเข้าถึง
โดยเฉพาะและมาตรการนั้นมีได้มีไว้สำหรับตน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน
สี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
เพื่อดักจับไว้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์ และ
ข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีได้มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อให้บุคคลทั่วไปใช้ประโยชน์ได้
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมไม่ว่าทั้งหมด
หรือบางส่วน ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับ
ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐ ผู้ใดกระทำด้วยประการใดโดยมิชอบ เพื่อให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ชะลอ ชัดขวาง หรือรบกวนจนไม่สามารถทำงานตามปกติได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑ ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่นโดยปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูลดังกล่าว อันเป็นการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยปกติสุข ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๒ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

(๑) ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ไม่ว่าจะความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นในทันทีหรือในภายหลังและไม่ว่าจะเกิดขึ้นพร้อมกันหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

(๒) เป็นการกระทำโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือการบริการสาธารณะ หรือเป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่มีไว้เพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตาม (๒) เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๑๓ ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(๓) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(๕) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

มาตรา ๑๕ ผู้ให้บริการผู้ใดจงใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดตาม
 มาตรา ๑๔ ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำ
 ความผิดตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๖ ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่ง
 ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม
 หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้น
 เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือ
 ปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่ง เป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ผู้กระทำ
 ไม่มีความผิด

ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส
 หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย

มาตรา ๑๗ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักรและ

(๑) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้น
 หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(๒) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย
 และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร

หมวด ๒

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนใน
 กรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี
 อำนาจอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ เฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการ
 กระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตาม
 พระราชบัญญัตินี้มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใดที่
 อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้

(๒) เรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่าน
 ระบบคอมพิวเตอร์หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สั่งให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา ๒๖ หรือ
 ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) ทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ จากระบบคอมพิวเตอร์ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังมิได้อยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๕) สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๖) ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสั่งให้บุคคลนั้นส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นให้ด้วยก็ได้

(๗) ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการถอดรหัสลับดังกล่าว

(๘) ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำร้อง ทั้งนี้ คำร้องต้องระบุเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำหรือกำลังจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เหตุที่ต้องใช้อำนาจ ลักษณะของการกระทำความผิด รายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิดเท่าที่สามารถจะระบุได้ ประกอบคำร้องด้วยในการพิจารณาคำร้องให้ศาลพิจารณาคำร้องดังกล่าวโดยเร็ว

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตแล้ว ก่อนดำเนินการตามคำสั่งของศาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรเชื่อที่จำเป็นต้องใช้อำนาจตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) มอบให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนาบันทึกนั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการดำเนินการตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ส่งสำเนาบันทึกรายละเอียดการดำเนินการและเหตุผลแห่งการดำเนินการให้ศาลที่มีเขตอำนาจภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาลงมือดำเนินการ เพื่อเป็นหลักฐาน

การทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา ๑๘ (๔) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการของเจ้าของหรือผู้ครอบครองข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเกินความจำเป็น

การยึดหรืออายัดตามมาตรา ๑๘ (๘) นอกจากจะต้องส่งมอบสำเนาหนังสือแสดงการยึดหรืออายัดมอบให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐานแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งยึดหรืออายัดไว้เกินสามสิบวันมิได้ ในกรณีจำเป็นที่ต้องยึดหรืออายัดไว้ยาวนานกว่านั้น ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอขยายเวลายึดหรืออายัดได้ แต่ศาลจะอนุญาตให้ขยายเวลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อหมดความจำเป็นที่จะยึด

หรืออายัดหรือครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องส่งคืนระบบคอมพิวเตอร์ที่ยึดหรือ
ถอนการอายัดโดยพลัน

หนังสือแสดงการยึดหรืออายัดตามวรรคห้าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการทำให้
แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่
กำหนดไว้ในภาคสอง ลักษณะ ๑ หรือลักษณะ ๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือที่มีลักษณะ
ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน พนักงานเจ้าหน้าที่โดยได้รับความ
เห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีการ
ระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นได้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามวรรค
หนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการระงับการทำให้แพร่หลายนั้นเอง หรือสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการ
ทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นก็ได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า ข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดมีชุดคำสั่ง
ไม่พึงประสงค์รวมอยู่ด้วย พนักงานเจ้าหน้าที่อาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้มีการ
ห้ามจำหน่ายหรือเผยแพร่ หรือสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นระงับการ
ทำลาย หรือแก้ไขข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขในการใช้ มีไว้ในครอบครอง หรือ
เผยแพร่ชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ดังกล่าวก็ได้

ชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ตามวรรคหนึ่ง หมายถึง ชุดคำสั่งที่มีผลทำให้
ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือชุดคำสั่งอื่นเกิดความเสียหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไข
เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ขัดข้อง หรือปฏิบัติงานไม่ตรงตามคำสั่งที่กำหนดไว้ หรือโดยประการอื่น
ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นชุดคำสั่งที่มุ่งหมายในการป้องกันหรือแก้ไขชุดคำสั่ง
ดังกล่าวข้างต้น ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์
ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการ ที่ได้มาตามมาตรา ๑๘ ให้แก่บุคคลใด
ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับ
ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่
เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือที่ได้รับอนุญาตจากศาล
พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ
ไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้
ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการ ที่ได้มาตามมาตรา ๑๘
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๔ ผู้ใดล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาตามมาตรา ๑๘ และเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๕ ข้อมูล ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อ้างและรับฟังเป็นพยานหลักฐานตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยานได้ แต่ต้องเป็นชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชี่ยว หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น

มาตรา ๒๖ ผู้ให้บริการต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ แต่ในกรณีจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ให้บริการผู้ใดเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้เกินเก้าสิบวันแต่ไม่เกินหนึ่งปีเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายและเฉพาะคราวก็ได้

ผู้ให้บริการจะต้องเก็บรักษาข้อมูลของผู้ใช้บริการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถระบุตัวผู้ให้บริการนับตั้งแต่เริ่มใช้บริการและต้องเก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับตั้งแต่การใช้บริการสิ้นสุดลง

ความในวรรคหนึ่งจะใช้กับผู้ให้บริการประเภทใด อย่างไร และเมื่อใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้ให้บริการผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๒๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๒๐ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลตามมาตรา ๒๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท และปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๘ การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์และมีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีอำนาจรับคำร้องทุกข์หรือรับคำกล่าวโทษ และมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนเฉพาะความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ในการจับ ควบคุม ค้น การทำสำนวนสอบสวนและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ บรรดาที่เป็นอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานงานกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้กำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติและรัฐมนตรีมีอำนาจร่วมกันกำหนดระเบียบเกี่ยวกับแนวทางและวิธีปฏิบัติในการดำเนินการตามวรรคสอง

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่นอันมีลักษณะเป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้รับข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสามารถบอกเลิกหรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดลักษณะและวิธีการส่ง รวมทั้งลักษณะและปริมาณของข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่เป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้รับ และลักษณะอันเป็นการบอกเลิกหรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๑ เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามโดยมิได้มีเจตนาฆ่า แต่เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๒/๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ โดยมิได้มีเจตนาฆ่า แต่เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้าของมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ หากผู้นำไปใช้ได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือต้องรับผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคสองหรือวรรคสี่ หรือมาตรา ๑๒/๑ ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งดังกล่าวจะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นด้วย ก็เฉพาะเมื่อตนได้รู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นที่เกิดขึ้นนั้น

ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หากผู้นำไปใช้ได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือต้องรับผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคสองหรือวรรคสี่ หรือมาตรา ๑๒/๑ ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งดังกล่าวต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นนั้นด้วย

ในกรณีที่ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งผู้ใดต้องรับผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และตามวรรคสามหรือวรรคสี่ด้วย ให้ผู้นั้นต้องรับโทษที่มีอัตราโทษสูงที่สุดแต่กระหนเดียว”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(๓) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(๕) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (๑) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ผู้ให้บริการผู้ใดให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔

ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือน การระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์

ถ้าผู้ให้บริการพิสูจน์ได้ว่าตนได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามวรรคสอง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อภาพของผู้ตาย และการกระทำนั้นน่าจะทำให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ผู้กระทำต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยสุจริตอันเป็นการติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ผู้กระทำไม่มีความผิด ความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖/๑ และมาตรา ๑๖/๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๖/๑ ในคดีความผิดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๖ ซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่ง

(๑) ให้ทำลายข้อมูลตามมาตราดังกล่าว

(๒) ให้โฆษณาหรือเผยแพร่คำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่นใด ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณาหรือเผยแพร่

(๓) ให้ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ความผิดนั้น

มาตรา ๑๖/๒ ผู้ใดรู้ว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ในความครอบครองของตนเป็นข้อมูลที่ศาลสั่งให้ทำลายตามมาตรา ๑๖/๑ ผู้นั้นต้องทำลายข้อมูลดังกล่าว หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๖ แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ ในหมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๗/๑ ความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖/๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีจำนวนสามคนซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใดและผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เริ่มนับอายุความในการฟ้องคดีใหม่ นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่มีการร้องขอตามวรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ เฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใดที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้

(๒) เรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์ หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สั่งให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา ๒๖ หรือที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือให้เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ก่อน

(๔) ทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากระบบคอมพิวเตอร์ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิด ในกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังมีได้อยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๕) สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๖) ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสั่งให้บุคคลนั้นส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นให้ด้วยก็ได้

(๗) ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว

(๘) ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด

เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในบรรดาความผิดอาญาต่อกฎหมายอื่นซึ่งได้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบหรือเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิด หรือมีข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายอื่น พนักงานสอบสวนอาจร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งก็ได้ หรือหากปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานแล้วแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

ให้ผู้ได้รับการร้องขอจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ดำเนินการตามคำร้องขอโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ หรือภายในระยะเวลาที่พนักงาน

เจ้าหน้าที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสมควร ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการที่เหมาะสมกับประเภทของผู้ให้บริการก็ได้

มาตรา ๑๙ การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำร้อง ทั้งนี้ คำร้องต้องระบุเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำหรือกำลังจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นความผิด เหตุที่ต้องใช้อำนาจ ลักษณะของการกระทำความผิด รายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิด เท่าที่สามารถจะระบุได้ ประกอบคำร้องด้วย ในการพิจารณา คำร้องให้ศาลพิจารณาคำร้องดังกล่าวโดยเร็ว

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตแล้ว ก่อนดำเนินการตามคำสั่งของศาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้ต้องใช้อำนาจตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) มอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนาบันทึกนั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการดำเนินการตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ส่งสำเนาบันทึกรายละเอียดการดำเนินการและเหตุผลแห่งการดำเนินการให้ศาลที่มีเขตอำนาจภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาลงมือดำเนินการ เพื่อเป็นหลักฐาน

การทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา ๑๘ (๔) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิด และต้องไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการของเจ้าของหรือผู้ครอบครองข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเกินความจำเป็น

การยึดหรืออายัดตามมาตรา ๑๘ (๘) นอกจากจะต้องส่งมอบสำเนาหนังสือแสดงการยึดหรืออายัดมอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐานแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งยึดหรืออายัดไว้เกินสามสิบวันมิได้ ในกรณีจำเป็นที่ต้องยึดหรืออายัดไว้นานกว่านั้น ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอขยายเวลายึดหรืออายัดได้ แต่ศาลจะอนุญาตให้ขยายเวลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อหมดความจำเป็นที่จะยึดหรืออายัดหรือครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องส่งคืนระบบคอมพิวเตอร์ที่ยึดหรืออายัดโดยการอายัดโดยพลัน

หนังสือแสดงการยึดหรืออายัดตามวรรคห้าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้ มีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้

(๑) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ ในภาค ๒ ลักษณะ ๑ หรือลักษณะ ๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๓) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายอื่นซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ร้องขอ

ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้อมูลคอมพิวเตอร์ จะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้ มีคำสั่ง ระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติ ว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองมาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยอนุโลม

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการกฤษฎีกาข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามวรรคสองขึ้นคณะหนึ่ง หรือหลายคณะ แต่ละคณะให้มีกรรมการจำนวนเก้าคนซึ่งสามในเก้าคนต้องมาจากผู้แทนภาคเอกชน ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านสื่อสารมวลชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้กรรมการ ได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การดำเนินการของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ นั้นเองหรือจะสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นก็ได้ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรี ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการปฏิบัติสำหรับการระงับการทำให้แพร่หลายหรือ ลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยคำนึงถึงพัฒนาการ ทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่จะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งไปก่อนที่จะได้รับความ เห็นชอบจากรัฐมนตรี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อมูลคอมพิวเตอร์จะยื่นคำร้องตามวรรคสองไปก่อนที่รัฐมนตรีจะมอบหมายก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องรายงาน ให้รัฐมนตรีทราบโดยเร็ว”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ตามวรรคหนึ่งหมายถึงชุดคำสั่งที่มีผลทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือชุดคำสั่งอื่นเกิดความเสียหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ขัดข้องหรือปฏิบัติงานไม่ตรงตามคำสั่ง หรือโดยประการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ที่อาจนำมาใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขชุดคำสั่งดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายชื่อ ลักษณะ หรือรายละเอียดของชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจนำมาใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ก็ได้”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานสอบสวนในกรณีตามมาตรา ๑๘ วรรคสองเปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการที่ได้มาตามมาตรา ๑๘ ให้แก่บุคคลใด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นในกรณีตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือกับพนักงานสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง โดยมิชอบหรือเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือที่ได้รับอนุญาตจากศาล

พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนในกรณีตามมาตรา ๑๘ วรรคสองผู้ใดกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการ ที่ได้มาตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๔ ผู้ใดล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนได้มาตามมาตรา ๑๘ และเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๕ ข้อมูล ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่พนักงานสอบสวนได้มาตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง ให้อ้างและรับฟังเป็นพยานหลักฐานตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วย

การสืบพยานได้ แต่ต้องเป็นชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๖ ผู้ให้บริการต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ แต่ในกรณีจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ให้บริการผู้ใดเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้เกินเก้าสิบวันแต่ไม่เกินสองปีเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเฉพาะคราวก็ได้”

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อาจได้รับค่าตอบแทนพิเศษตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ในการกำหนดให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ ความรู้ความเชี่ยวชาญ ความขาดแคลนในการหาผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือมีการสูญเสียผู้ปฏิบัติงานออกจากระบบราชการเป็นจำนวนมาก คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรมโดยเปรียบเทียบค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย”

มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๓๑ ค่าใช้จ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้ รวมทั้งวิธีการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

- (๑) การสืบสวน การแสวงหาข้อมูล และรวบรวมพยานหลักฐานในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) การดำเนินการตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) และมาตรา ๒๐
- (๓) การดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นแก่การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๒๐ บรรดาระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

การดำเนินการออกระเบียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ซึ่งมีรูปแบบการกระทำความผิดที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ตามพัฒนาการทางเทคโนโลยีซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและโดยที่มีการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีภารกิจในการกำหนดมาตรฐานและมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศสมควรปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้รักษาการตามกฎหมาย กำหนดฐานความผิดขึ้นใหม่ และแก้ไขเพิ่มเติมฐานความผิดเดิม รวมทั้งบทกำหนดโทษของความผิดดังกล่าว การปรับปรุงกระบวนการและหลักเกณฑ์ในการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตลอดจนกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการพานักเรียน และนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

บรรดาระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“นักเรียนและนักศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งกำลังรับการศึกษาในสถานศึกษา

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และให้หมายความรวมถึงสถานศึกษาที่อยู่ในกำกับดูแล หรืออยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการด้วย

“หัวหน้าสถานศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการ หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ในลักษณะเดียวกันทั้งของรัฐและเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“การพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา” หมายความว่า การที่หัวหน้าสถานศึกษา หรือผู้ที่หัวหน้าสถานศึกษามอบหมาย พานักเรียนและนักศึกษาไปทำกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานศึกษา ซึ่งอาจไปเวลาเปิดทำการสอนหรือไม่ก็ได้ หรือไปทำกิจกรรมการเดินทางไกลและการเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด แต่ไม่รวมถึงการไปนอกสถานที่ตามคำสั่งในทางราชการ

ข้อ ๕ การพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา จำแนกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

(๑) การพาไปนอกสถานศึกษาไม่พักแรม

(๒) การพาไปนอกสถานศึกษาพักแรม

(๓) การพาไปนอกราชอาณาจักร

ข้อ ๖ การพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาให้เป็นไปตามความสมัครใจ
ของนักเรียนและนักศึกษาโดยความยินยอมของผู้ปกครองตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๗ การพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาทุกประเภทให้ปฏิบัติ ดังนี้

— (๑) ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการเดินทางและการพักผ่อนเป็นอันดับแรก

(๒) ต้องได้รับอนุญาตก่อน โดยขออนุญาตตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

(๓) ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าสถานศึกษา จำนวน ๑ คน
เป็นผู้ควบคุม และจะต้องมีครูหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าสถานศึกษา จำนวน ๑ คน ต่อนักเรียน
ไม่เกิน ๓๐ คน เป็นผู้ช่วยผู้ควบคุม

กรณีที่มีนักเรียนและนักศึกษาเป็นหญิงไปด้วย ให้มีครูสตรีควบคุมไปด้วยตามความเหมาะสม

(๔) ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาเลือกเส้นทางที่จะเดินทาง ยานพาหนะที่จะใช้
ในการเดินทางซึ่งต้องอยู่ในสภาพมั่นคงแข็งแรง รวมถึงพนักงานขับรถหรือควบคุมยานพาหนะที่มีความรู้
ความชำนาญด้วย

(๕) ในการเดินทางให้พิจารณาขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอคำแนะนำ
หรือขอความร่วมมืออื่น ๆ เท่าที่จำเป็น รวมถึงจัดให้มีป้ายข้อความที่ระบุโครงการ กิจกรรม และสถานศึกษา
แสดงให้เห็นเด่นชัดติดที่ด้านข้างรถ และมีหมายเลขกำกับติดที่ด้านหน้าและด้านหลังรถในตำแหน่งที่เห็นชัดเจน

กรณีการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาโดยใช้รถโดยสารไม่ต่ำกว่า ๔๐ ที่นั่ง
จำนวน ๓ คัน ขึ้นไป ควรจัดให้มีรถนำขบวน สำหรับการโดยสารไม่ต่ำกว่า ๔๐ ที่นั่ง จำนวน ๓ คัน ขึ้นไป
ให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสม

(๖) จัดให้มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นประจำรถหรือยานพาหนะ และดูแลนักเรียนและ
นักศึกษาที่มีโรคประจำตัวเป็นพิเศษ

(๗) เพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของนักเรียนและนักศึกษาในการ
พานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษา ให้สถานศึกษาจัดให้มีการประกันภัยการเดินทางแก่นักเรียนและ
นักศึกษา เว้นแต่สถานศึกษาได้จัดให้มีการประกันภัยที่คุ้มครองกรณีดังกล่าวแก่นักเรียนและนักศึกษา
อยู่ก่อนแล้ว

ข้อ ๘ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตตามข้อ ๕

(๑) หัวหน้าสถานศึกษา สำหรับการพาไปนอกสถานศึกษาไม่พักแรมตามข้อ ๕ (๑)

(๒) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน
ผู้มีอำนาจเหนือสถานศึกษาขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี สำหรับการพา
ไปนอกสถานศึกษาพักแรมตามข้อ ๕ (๒)

(๓) หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับการพาไปนอกราชอาณาจักรตามข้อ ๕ (๓)

ข้อ ๙ ให้สถานศึกษาส่งคำขออนุญาต พร้อมโครงการที่จะพานักเรียนและนักศึกษา ไปนอกสถานศึกษาต่อผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาตก่อนวันเดินทางไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่สามารถยื่นคำขอ ได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็นด้วย เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงออกเดินทางได้

เอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการกิจกรรม รายชื่อหน่วยงานและผู้รับผิดชอบโครงการ รายชื่อผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมในการเดินทาง รายชื่อนักเรียน และนักศึกษาที่จะเดินทางไปนอกสถานศึกษา แผนที่สังเขปแสดงเส้นทางการเดินทาง แผนผังแสดงที่ตั้ง ของสถานที่ที่ไปนอกสถานศึกษาหรือสถานที่พักแรม เพื่อการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานทุกระยะ และแผนสำรองกรณีเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ดำเนินการให้นักเรียนและนักศึกษายู่ในระเบียบวินัยเพื่อให้การเดินทางเป็นไป ด้วยความเรียบร้อยและปลอดภัย

(๒) ไม่เสพสุรา สิ่งเสพติด ของมีเงินหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และเล่นการพนัน ทุกชนิด

(๓) จัดให้มีช่องทางหรือระบบการติดต่อสื่อสารและหมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อการประสานงานทุกระยะ

(๔) ดูแลนักเรียนและนักศึกษาให้ได้รับความปลอดภัยตลอดเวลาที่อยู่ในระหว่างการเดินทาง และในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุจะต้องให้ความช่วยเหลือ

(๕) เมื่อปรากฏว่ามีกรณีเกิดอุบัติเหตุที่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย ของนักเรียนและนักศึกษาให้ผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมดูแลนักเรียนและนักศึกษาดำเนินการรายงาน ต่อหัวหน้าสถานศึกษาทราบโดยเร็ว และเมื่อเหตุการณ์นั้นผ่านพ้นไปให้รายงานเป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้งหนึ่ง

ข้อ ๑๑ ผู้ควบคุมและผู้ช่วยผู้ควบคุมต้องกำกับให้พนักงานขับรถหรือควบคุมยานพาหนะ ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ควบคุมยานพาหนะให้เป็นไปตามลำดับหมายเลข ตามเส้นทางที่กำหนดในแผน การเดินทาง ทั้งนี้ การใช้ความเร็วของรถหรือยานพาหนะให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยจราจรอย่างเคร่งครัด

(๒) ตรวจสอบสภาพรถหรือยานพาหนะและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และ พร้อมที่จะใช้การได้ตลอดเวลา

(๓) ขับรถหรือควบคุมยานพาหนะด้วยความระมัดระวัง ไม่ขับรถหรือควบคุมยานพาหนะ ในลักษณะประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

(๔) ไม่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถหรือควบคุมยานพาหนะ เว้นแต่การใช้ โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยพนักงานขับรถหรือควบคุมยานพาหนะไม่ต้องถือ หรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

(๕) ไม่ขับรถหรือควบคุมยานพาหนะในขณะที่มีอาการมึนเมาหรือเสพสุราหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทระหว่างการขับรถหรือควบคุมยานพาหนะ

ข้อ ๑๒ การพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาพักแรมให้ผู้ควบคุมปฏิบัติ ดังนี้

(๑) เมื่อเดินทางถึงสถานที่จัดกิจกรรมต้องจัดให้มีการปฐมนิเทศ เพื่อแจ้งกฎระเบียบข้อปฏิบัติในการใช้สถานที่ และการปฏิบัติตนขณะอยู่ในบริเวณที่จัดกิจกรรมและที่พักแรม

(๒) จัดสถานที่พักแยกชาย - หญิง ให้เป็นส่วนสัดส่วน

(๓) จัดให้มีระบบดูแลรักษาความปลอดภัยตลอดช่วงเวลากิจกรรม

(๔) จัดเจ้าหน้าที่หรือบุคคลผู้มีความรู้ในการด้านการรักษาพยาบาลเพื่อดูแลนักเรียนนักศึกษา ระหว่างกระทำกิจกรรม รวมทั้งจัดรถรับ - ส่ง กรณีมีเหตุฉุกเฉิน

กรณีมีเหตุฉุกเฉินให้รีบรายงานด้วยวาจาต่อผู้อนุญาตโดยด่วนเพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเมื่อเหตุการณ์นั้นผ่านพ้นไปให้รายงานเป็นลายลักษณ์อักษรอีกครั้งหนึ่งโดยเร็ว

ข้อ ๑๓ เมื่อกลับจากการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาแล้วให้รายงานให้ผู้อนุญาตตามข้อ ๘ ทราบ ตามแบบที่กำหนดท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๔ ให้ถือว่าครู อาจารย์ ผู้ควบคุมหรือผู้ช่วยผู้ควบคุมที่พานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการและให้เบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางได้ตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แบบขออนุญาตผู้บังคับบัญชาพานักเรียน/นักศึกษา
ไปนอกสถานศึกษา

สถานศึกษา .....

(วัน เดือน ปี) .....

เรื่อง การพานักเรียน/นักศึกษาไปนอกสถานศึกษา

เรียน .....

ข้าพเจ้าขออนุญาตนำนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน ..... คน และครู/อาจารย์

ควบคุม ..... คน โดยมี ..... เป็นผู้ควบคุมไปเพื่อ .....

ณ ..... จังหวัด ..... เริ่มออกเดินทางวันที่ .....

เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... น. และจะไปตามเส้นทางผ่าน.....

..... โดยพาหนะ .....

จะพักค้างที่ ..... และกลับถึงสถานศึกษา วันที่ .....

เดือน..... พ.ศ. .... ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวน ..... บาท

(.....) การไปครั้งนี้ได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ตำแหน่ง .....

แบบขออนุญาตผู้ปกครองพานักเรียน/นักศึกษา
ไปนอกสถานศึกษา

สถานศึกษา .....

(วัน เดือน ปี) .....

เรื่อง การพานักเรียน/นักศึกษาไปนอกสถานศึกษา

เรียน .....

ด้วย (ชื่อสถานศึกษา) ..... มีความประสงค์จะขออนุญาตนำ
(ชื่อนักเรียน/นักศึกษา) ..... ไปศึกษานอกสถานศึกษา ในการไปครั้งนี้มี
นักเรียน/นักศึกษา จำนวน ..... คน มีครู/อาจารย์ควบคุม จำนวน ..... คน
โดยมี ..... เป็นผู้ควบคุมไปเพื่อ ..... ณ .....
จังหวัด ..... เริ่มออกเดินทางวันที่ ..... เดือน .....
พ.ศ. .... เวลา ..... น. และจะไปตามเส้นทางผ่าน.....
โดยพาหนะ ..... จะพักค้างที่ ..... และกลับถึงสถานศึกษา
วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ. .... ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวน ..... บาท
(.....) การไปครั้งนี้ได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการพานักเรียนและนักศึกษาไปนอกสถานศึกษาแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ตำแหน่ง .....

โปรดกรอกแบบข้างล่างนี้แล้วส่งกลับคืนสถานศึกษา

ข้าพเจ้า ..... ผู้ปกครองของ .....

อนุญาต ไม่อนุญาต ให้ ..... ไปศึกษานอกสถานศึกษาในครั้งนี้

ลงชื่อ ..... ผู้ปกครอง

(.....)

แบบรายงานผลการพานักเรียน/นักศึกษา
ไปนอกสถานศึกษา

สถานศึกษา .....

(วัน เดือน ปี) .....

เรื่อง การพานักเรียน/นักศึกษาไปนอกสถานศึกษา

เรียน .....

ตามที่ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้นำนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน ..... คน
ครู/อาจารย์ควบคุม จำนวน ..... คน โดยมี ..... เป็นผู้ควบคุมไป
เพื่อ ..... ณ .....
จังหวัด ..... เริ่มออกเดินทางวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....
เวลา ..... น. ได้ไปตามเส้นทางผ่าน.....
โดยพาหนะ ..... และได้กลับถึงสถานศึกษา วันที่ ..... เดือน.....
พ.ศ. .... นั้น

การพานักเรียน/นักศึกษาไปครั้งนี้ เป็นไปด้วยความ.....
(เรียบร้อย หรือไม่เรียบร้อย ให้ชี้แจงโดยละเอียด) .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอแสดงความนับถือ

.....

(.....)

ตำแหน่ง .....

ภาคผนวก ซ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

1. หน่วยงานสังกัด กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ

34/1 ม.2 ต.เกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 0-2584-5115 02-584-5116

Website : kredtrakarmhome.com E-mail : kredtrakarn@hotmail.com

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านนารีสวัสดิ์

1422 ถ.สุนทรารายณ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 โทร. 0-4425-5271, 0-4423-0368, 0-4492-6689

โทรสาร 0-4492-2792 Website : www.baannaree.com E-mail : bannaree@dsw.go.th

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านสองแคว

492/4 ม.17 ต.หนองกุลา อ.บางระกำ จ.พิษณุโลก 65140 โทร. 0-5527-9235, 0-5598-1240-1, 0-5527-9236

Website : songkhawehome.com E-mail : songkhaweptk@hotmail.com, songkhawe@dsw.go.th

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้ (บ้านศรีสุราษฎร์)

39 ม.1 ซ.พิเศษมอ. ถ.สุราษฎร์-นาสาร ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84100

โทร. 0-1894-0670, 0-7735-5540-1 โทรสาร 0-7735-5540 Website : www.bansrisurat.org

E-mail : bansrisurat@hotmail.com, bansrisurat@dsw.go.th

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดปทุมธานี

ภายในบริเวณสถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมหาราช 2/4 ม.4 ถ.รังสิต-นครนายก ม.2 ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี

12110 โทร. 0-2577-3826 Website : www.homeformens.dsw.go.th

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดเชียงราย

230 ม.2 ร่องเสือเต้น ซ.3 ถ.แม่กก ต.ริมกก อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 โทร. 0-5317-7704

Website : www.pocmcri.org

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดระนอง

219/2 ม.2 ถ.ประชาพิทักษ์1 ต.หวาง อ.เมือง จ.ระนอง 85000 โทร. 0-8486-3327, 0-7781-3375

สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดสงขลา

บริเวณนิคมสร้างตนเองรัษฎามิ 215/7 ม.1 ต.สทิงหมัด อ.สิงหนคร จ.สงขลา 90280 โทร. 0-7432-1535

สถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด (บ้านภูมิเวท) จังหวัดนนทบุรี

2/2 ม.1 ถ.ภูมิเวท ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 0-2583-3500, 0-2583-8345

Website : pkrboyhome.org E-mail : pkrboyhome@dsw.go.th/phoomvet@hotmail.com

2. บ้านพักเด็กและครอบครัว กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ 77 แห่ง (ทั่วประเทศไทย)

ภาคกลาง

บ้านพักเด็กและครอบครัวกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ในบริเวณสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี
255 ถ.พระราม 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 0-2354-7580, 0-2354-7582 Website : panpakbkk.dsdw.go.th E-mail : scf_bkk@dsdw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาญจนบุรี

8/8 ม.12 ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000 โทร. 0-3456-4517 Website : panpakkan.com

E-mail : banpakdek_kan@thaimail.com/benpakdek_dsdw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดจันทบุรี 29/93-94 หมู่บ้านยลดาวิวัตต์ 1 ต.วัดใหม่ อ.เมือง จ.จันทบุรี 22000

โทร. 0-3932-7577 สายด่วน 1300 Website : chanthaburishelter.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดฉะเชิงเทรา

1054-1056 ถ.เทพคุณากร ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา 24000 โทร. 0-3853-5737, 0-3824-0135

Website : www.bandekcha.dsdw.go.th/www.shelter.org E-mail : ban_cha9@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดชลบุรี

40 ม.4 ถ.สุขุมวิท ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี 20150 โทร. 0-3824-0135, 0-3824-0220

E-mail : cfchonburi@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดชัยนาท

257/8 ซ.เทศบาล 17 ต.บ้านกล้วย อ.เมือง จ.ชัยนาท 17000 โทร. 0-5641-5694

Website : www.banchainat.dsdw.go.th E-mail : dakdec_chainat@windowslive.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตราด

79 ม.1 ต.หนองเสม็ด อ.เมือง จ.ตราด 20300 โทร. 0-3953-2662, 0-3959-3611 , 0-3951-7301

Website : www.banpakdextrat.dsdw.go.th E-mail : home_trat@hotmail.com, s_trat@dsdw.mail.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครนายก

124 ม.10 ต.พรหมณี อ.เมือง จ.นครนายก 26000 โทร. 0-3731-5502, 0-3731-5501

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครปฐม

4/108 ม.5 หมู่บ้านอารีรัตน์ ต.สนามจันทร์ อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม 73000 โทร. 0-3427-2126, 0-3427-2127

Website : www.nptst.org E-mail : bandek_np@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนนทบุรี

78/10 ม.1 ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 0-2582-1267, 0-2582-1266

E-mail : banpaknon@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

1/119 ม.2 ถ.รังสิต-นครนายก ต.รังสิต อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12110 โทร. 02-577-2372, 0-2577-4955

Website : www.banpathum.dsdw.go.th E-mail : banpatum@dsdw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปราจีนบุรี

151/99 ม.8 ซ.บุญปลูก ต.รอบเมือง อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี 25000 โทร. 0-3721-3743-4, 0-3721-3744

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดราชบุรี

22/7 ถ.เพชรเกษม ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000 โทร. 0-3233-8532, 0-3233-8533

Website : www.banratchaburi.dsdw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลพบุรี

96/28 หมู่บ้านศรีกรีนพาร์ค ม.3 ต.ท่าศาลา อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000 โทร. 0-3642-5322, 0-3641-4693

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ 28

99/9 หมู่ 7 ถ.เพชรเกษม ต.อ่าวน้อย อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77210

โทร. 0-3255-4164, 0-3260-0826 Website : www.pknshelter.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

200/11 ม.2 ต.ปอโพง อ.นครหลวง จ.พระนครศรีอยุธยา 13260 โทร. 0-3574-3348, 0-3574-3350

Website : www.banayutthaya.dsdw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเพชรบุรี

10 ม.5 ถ.เพชรเกษม ต.ไร่ส้ม อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000 โทร. 0-3240-1780, 0-3240-1781

E-mail : banpakdek_phetchaburi@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดระยอง

ภายในบริเวณสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กระยอง 318 ถ.สุขุมวิท ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.ระยอง 21150

โทร. 0-3868-4895 Website : www.rayongshelter.com E-mail : rayong_shelter@dsw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสิงห์บุรี

72/118 ม.10 ต.ต้นโพธิ์ อ.เมือง จ.สิงห์บุรี 16000 โทร. 0-3651-0590, 0-3652-3811

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุพรรณบุรี

21-23 ถ.นางสร้อยระย้า ต.ท่าพี่เลี้ยง อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี 72000 โทร. 0-3552-5224, 0-3552-5225

Website : www.suphanshelter.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสมุทรสาคร

25/614 ม.3 ต.บางหญ้าแพรก อ.เมือง จ.สมุทรสาคร 74000 โทร. 0-3443-252-2, 0-3432-5521

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

2/19-20 ม.2 ถ.ทางเข้าเมือง ต.บางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000 โทร. 0-3471-4952-3, 0-3471-4952

Website : www.banpakdeksamutsongkhram.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสมุทรปราการ

39/14-15 ม.9 ถ.เพชรหึงษ์ ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130

โทร. 0-2463-5975, 0-2462-6422 E-mail : samutprakan@m-society.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสระบุรี

681/5-6 ถ.พิชัยณรงค์สงคราม ต.ปากเพรียว อ.เมือง จ.สระบุรี 18000 โทร. 0-3635-1794-1

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสระแก้ว

145/23-24 ถ.เทศบาล 17 ต.สระแก้ว อ.เมือง จ.สระแก้ว 27000 โทร. 0-3724-2435-6, 0-3724-2436

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอ่างทอง

80/1 ม.2 ซ.อ่างทองคำ ถ.โพธิ์พระยา-ท่าเรือ ต.บ้านอิฐ อ.เมืองอ่างทอง จ.อ่างทอง 14000

โทร. 0-3561-1962

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอุทัยธานี

12 ม.2 ต.น้ำซึม อ.เมือง จ.อุทัยธานี 61000 โทร. 0-5651-4711, 0-5651-4677

ภาคเหนือ

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกำแพงเพชร

221 ถ.เทศบาล 2 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร 62000 โทร. 0-5571-6881-2, 0-5571-6881-2

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงราย

104 ม.15 ต.ป่าซาง อ.แม่จัน จ.เชียงราย 57110 โทร. 0-5360-2528, 0-5360-2527

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงใหม่

63/3 ม.4 ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ 50180 โทร. 0-5312-1164 ,0-5312-1036

Website : www.banek-cm.com E-mail : pingjaicm@thaimail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตาก

140/1 ม.7 ต.ไม้งาม อ.เมือง จ.ตาก 63000 โทร. 0-5589-6341-2, 0-5589-6342

Website : www.bsd30.com E-mail : banpakdektak@thaimail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครสวรรค์

62/1 ม.6 ต.นครสวรรค์ออก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000 โทร. 0-5625-7313-16, 0-5625-7317

Website : www.thai.nct/banpakdek, http://www.52wam_44@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดน่าน

253 ม.7 ถ.พลังแผ่นดิน ต.ถ้ำทอง อ.เมือง จ.น่าน 55000 โทร. 0-541-6238, 0-5471-6240, 0-5471-6239

E-mail : an_shelter@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพะเยา

บริเวณโรงเรียนบ้านห้วยเคียนเหนือเดิม 29 ม.1 บ้านห้วยเคียนเหนือ ต.บ้านต้า อ.เมือง จ.พะเยา 56000

โทร. 0-5488-7252-4

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพิจิตร

178/16 ถ.ศรีมาลา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิจิตร 66000 โทร. 0-5699-0392-3, 0-5699-0394

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก

132/5 ม.10 ต.บึงพระ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8379, 0-5525-8370

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเพชรบูรณ์

97/281 ม.2 ต.สะเตียง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000 โทร. 0-5672-2611 , 0-5672-2612

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดแพร่

9/14 ม.1 ต.ช่อแฮ อ.เมือง จ.แพร่ 54000 โทร. 0-5452-4742, 0-5452-4743

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำปาง

107 ถ.ประตูม้า ต.เวียงเหนือ อ.เมือง จ.ลำปาง 52000 โทร. 0-5482-5647, 0-5482-5648-9

E-mail : Jampang_shelter@dsw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำพูน

120 ถ.รามรเทวี ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ลำพูน 51000 โทร. 0-5351-0128, 0-5351-0143

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุโขทัย

193/3 ถ.จรดวิถีถ่อง อ.เมือง จ.สุโขทัย 64000 โทร. 0-5561-0791, 0-5561-0790

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอุตรดิตถ์

101/1 ม.5 ต.บ้านเกาะ อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ 53000 โทร. 0-5540-7439, 0-5540-7373

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดแม่ฮ่องสอน

12 ซ.4 ต.จองคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน 58000 โทร. 0-5369-5002 , 0-5369-5001

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกาฬสินธุ์

391 และ 393 ซ.ทองเจืออุทิศ ถ.ทุ่งศรีเมือง ต.กาฬสินธุ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ 46000 โทร. 08-4439-4968

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น

ภายในบริเวณสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 6 222 ม.3 ต.สำราญ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 โทร. 0-4339-3378, 0-4339-3380 E-mail : banpakkhonkan@chaiyo.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดชัยภูมิ

227ก./183 ถ.ยุติธรรม ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ 36000 โทร. 0-4481-3330

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครพนม

250 ม.3 ต.หนองญาติ อ.เมือง จ.นครพนม 48000 โทร. 0-4253-0621

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครราชสีมา

1422/1 ถ.สุนทรารายณ์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 โทร. 0-4492-2765, 0-4492-2735

E-mail : Karat_banpakdek@hotmail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดบุรีรัมย์

437/219 ถ.จิระ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ 31000 โทร. 0-4460-2673, 0-4460-2674

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดมหาสารคาม

20 ซ.29 ถ.นครสวรรค์ ต.ตลาด อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000 โทร. 0-4372-1210

E-mail : Info@mkstheler.org

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดมุกดาหาร

44 ถ.ผองใส ต.มุกดาหาร อ.เมือง จ.มุกดาหาร 49000 โทร. 0-4261-2716

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดยโสธร

18/1 ถ.เทศบาล 1 ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ยโสธร 35000 โทร. 0-4575-6849

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเลย

21/2 ถ.วิสุทธิเทพ ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย 42000 โทร. 0-4281-2449, 0-4283-2449

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสกลนคร

ภายในศูนย์สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร หลังวัดป่าสุทธาวาส

10/1 ซ.พรเจริญ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม อ.เมือง จ.สกลนคร 47000 โทร. 0-4271-2072

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุรินทร์

127/1 ม.11 ถ.สุรินทร์-ท่าสว่าง ต.นอกเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ 32000 โทร. 0-4451-5018

E-mail : bansurin@dstdw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดหนองคาย

199 ม.10 ซ.เทศบาล 3 ถ.มิตรภาพ ต.คำยบหวาน อ.เมือง จ.หนองคาย 43100 โทร. 0-4249-5091, 0-4249-5229

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดหนองบัวลำภู

21 ม.7 ถ.อุดร-เลย ต.โพธิ์ชัย อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู 39000 โทร. 0-4237-8450, 0-4237-8034

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอุดรธานี ภายในบริเวณนิคมสร้างตนเองเชียงพิณ

หมู่ 10 กม.15 ต.นิคมสงเคราะห์ อ.เมือง จ.อุดรธานี 41000 โทร. 0-4223-7151

Website : www.geocities.com/banpak_Udon, Email: home-child@thaimail.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอำนาจเจริญ

199 ม.8 ถ.ชยางกูร ต.โนนหนามแท่ง อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ 37000 โทร. 0-4545-2116, 0-4552-3197

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี

10/2 ซ.พนม 7 ถ.พนม ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 โทร. 0-4524-2641

E-mail : emp_ubon@dsw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดบึงกาฬ

202 ม.7 ต.วิศิษฐ์ อ.เมือง จ.บึงกาฬ 38000 โทร. 0-4249-0640

ภาคใต้

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดกระบี่

ในบริเวณสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกระบี่ ม.7 ถ.ท่าเรือ ต.ไสไทย อ.เมือง จ.กระบี่

81000 โทร. 0-7561-2323-4, 0-7561-2323

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดชุมพร

21/26 ม.9 ต.ตากแดด อ.เมือง จ.ชุมพร 86000 โทร. 0-7750-6782, 0-7757-4525

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดตรัง

38/17 ต.โคกซัน ต.ทับเที่ยง อ.เมือง จ.ตรัง 92000 โทร. 0-7522-6882, 0-7522-6881

Website : www.Baamtrang.org. E-mail : bantrang@dsw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนครศรีธรรมราช

30/224 ม.7 ถ.ราชพฤกษ์ 2 ถ.พัฒนาการ-คูขวาง ต.ปากนคร อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80000

โทร. 0-7535-7990 E-mail : suranan796@yahoo.com

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดนราธิวาส

ภายในบริเวณสถานสงเคราะห์ชายนราธิวาส 79 ม.8 ต.ลำภู อ.เมือง จ.นราธิวาส 96000

โทร. 0-7353-2670-1, 0-7353-2671

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี

148/229 ม.6 ถ.โรงเหล้าซอย 9 ต.รูสะมิแล อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000 โทร. 0-7331-2206, 0-7331-3703

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพังงา

58/122 ม.5 ต.คึกคัก อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา 82190 โทร. 0-7648-6814-5

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพัทลุง

25 ถ.เสนห์เจริญ ซ.4 ต.คูหาสวรรค์ อ.เมือง จ.พัทลุง 93000 โทร. 0-7461-1980, 0-7461-7559

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดภูเก็ต

3/96 ม.1 ต.รัษฎา อ.เมือง จ.ภูเก็ต 83000 โทร. 0-7621-3315, 0-4372-1210

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดยะลา

24/2 ถ.อาคารสงเคราะห์ ต.สะเตง อ.เมือง จ.ยะลา 95000

โทร. 0-7327-4091 E-mail : banyata@dsw.go.th

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดระนอง

253 ม.2 หมู่บ้านพรเทพ ต.บางนอน อ.เมือง จ.ระนอง 85000 โทร. 0-7781-0347

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสตูล

70 ม.6 ถ.ยนตรการกำธร ต.คลองขุด อ.เมือง จ.สตูล 91000 โทร. 0-7477-2068, 0-7477-2172

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสงขลา

ภายในบริเวณสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 12 331/24 ม.2 ถ.สงขลาเกาะยอ ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา 90100 โทร. 0-7433-0149 , 0-7477-2068

บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

99/530 ม.1 ถ.สุราษฎร์-กาญจนบุรี ต.บางกุ้ง อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84000 โทร. 0-7728-9188 E-mail : sudarath_nillabub@hotmail.com

3. หน่วยงานสังกัดกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานคุ้มครองพยาน

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ชั้น 16 ถนนแจ้งวัฒนะ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 0-2502-8203-3 โทรสาร 0-2502-8202 Website : www.yipd.moj.do.th

สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินต่อผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ชั้น 15 ถ.แจ้งวัฒนะ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 0-2502-8227-31 โทรสาร 0-2502-8226 Website : www.yipd.moj.do.th

การสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)

128 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. 10210 โทร. 0-2831-9888 Website : www.dsi.go.th

4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ถ.แจ้งวัฒนะ เขตจตุจักร กทม. 10900 โทร. 0-2513-3213 โทรสาร 0-2513-7117 Website : www.ccsd.go.th E-mail : ccsd1191@mail.com

งานพิทักษ์เด็ก เยาวชน และสตรี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถ.พระราม 1 เขตปทุมวัน กทม. 10330 โทร. 0-2205-3421-3 ต่อ 26 Website : www.Office.police.go.th E-mail : cwpc@police.go.th

ศูนย์สวัสดิภาพเด็ก เยาวชน และสตรี

กองบัญชาการตำรวจนครบาล เลขที่ 1 ถ.ราชดำเนินนอก แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. 10100 โทร. 0-2281-1449 Website : www.korkorsordor.com

5. หน่วยงานภาคเอกชน

1. มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

979 ซ.จรัญสนิทวงศ์ 12 ถ.จรัญสนิทวงศ์ แขวงท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กทม. 10600
โทร. 0-2412-0739, 0-2415-1196 โทรสาร 0-2412-9833 Website : www.thaichildrights.org
E-mail : cpcrheadoffice@yahoo.com

2. มูลนิธิพัฒนาการคุ้มครองเด็ก

Fight Against Child Exploitation Foundation (FACE) ตู้ ปณ. 178 คลองจั่น กทม. 10240
โทร. 0-2509-5782 โทรสาร 0-2519-2794 E-mail : face@internet.ksc.net.th

3. มูลนิธิเพื่อนหญิง

386/61-62 ซ.รัชดาภิเษก 44 (ซอยเฉลิมสุข) ถ.รัชดาภิเษก แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทร. 0-2513-1001 โทรสาร 0-2513-1929 Website : www.contact@friendsofwomen.net
E-mail : contact@friendsofwomen.net

4. องค์กรพิทักษ์สตรีในประเทศไทย

328/1 สำนักกลางนักเรียนคริสเตียนถ.พญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400 โทร. 0-2214-5157-8
โทรสาร 0-2513-1929 Website : www.afesip.org

5. มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย

582/18-22 ซ.เอกมัยสุขุมวิท63 แขวงคลองตันเขตวัฒนา กทม. 10110 โทร. 0-2381-8863-5 ต่อ 111
โทรสาร 0-2381-5500 Website : www.worldvision.or.th E-mail : Info@worldvision.or.th

6. เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน

25/17-18 หมู่บ้านมหาชัยเมืองทอง ถ.สหกรณ์ ต.บางหญ้าแพรก อ.เมือง จ.สมุทรสาคร 74000
โทร. 0-3443-4726, 09-0948-4678

7. โครงการบ้านพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กชนเผ่าลุ่มน้ำโขง

294/1 ม.3 ต.ท่าสุด อ.เมือง จ.เชียงราย 57100 โทร. 0-6185-6603 โทรสาร 0-5378-7328, 0871-9075
Website : www.depde.org E-mail : Info@depde.org

8. ศูนย์ข้อมูลคนหาย มูลนิธิกระจกเงา

8/12 ซ.วิภาวดี44 ถ.วิภาวดี-รังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900 โทร. 0-2941-4194-5 ต่อ 114
โทรสาร 0-2642-7991-2, 0-2941-4194 ต่อ 109 Website : www.becktohome.org, www.notforsale.or.th,
www.mirror.or.th E-mail : Info@backtohome.org

9. ศูนย์ชีวิตใหม่

49/9 ซ.3 ต.ทุ่งโฮเต็ล อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50000 โทร. 0-5335-1312, 08-5326-3010 โทรสาร 0-5338-0871
Website : www.newlifecenterfoundation.org E-mail : newlife@pobox,

10. สภานายความ

7/89 อาคาร 10 ถ.ราชดำเนินกลาง แขวงบวรนิเวศเขตพระนคร กทม. 10200 โทร. 0-2629-1430

11. หน่วยประสานงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์

ภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ชั้น 5 ถ.โชตนา ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300
โทร. 0-5311-2643-4

12. คลินิกนิรนาม สภากาชาดไทย

สภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร 104 ถ.ราชดำริ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กทม. 10330 โทร. 02-252-2568 กด 1, 02-256-4107-9 โทรสาร 02-254-7577

13. โครงการส่งเสริมศักยภาพหญิงแรงงานข้ามชาติ (ซีปอม)

120 ม.15 ต.รอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย 57000 โทร. 0-5375-6411 โทรสาร 0-5375-6411

E-mail : sepom2002@yahoo.com

14. บ้านแสงใหม่

258 ม.5 ต.รอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย 57000 โทร. 0-5371-4772 โทรสาร 0-5371-7098

E-mail : bansaengmai@yahoo.com

15. บ้านเอื้ออารี

343/22 ซ.ข้างธนาคารกสิกรไทย ถ.พหลโยธิน สะพานใหม่ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10200

โทร. 0-2972-4992 โทรสาร 0-2972-4993 E-mail : welcomehbkk@hotmail.com

16. มูลนิธิเข้าถึงเอดส์

สำนักงานกาญจนบุรี 64/3 ถ.แสงชูโต ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 57000 โทร. 0-5371-6212, 0-5371-7897

Website : www.aidaccess.com E-mail : access@aidsaccess.com

17. UNIAP โครงการความร่วมมือสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ ประจำปีประเทศไทย

อาคารสหประชาชาติ ชั้น 7 ถ.ราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2288-1746 โทรสาร 0-2288-1053

Website : www.no_trafficking.org E-mail : Uniap_thai@undp.org

6. หน่วยงานที่ให้บริการปรึกษาปัญหา

ด้านพิทักษ์คุ้มครอง

1. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

OSCC Hotline โทร. 1300 E-mail : batwc@dsw.go.th

2. สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้าหญิงและเด็ก

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ 1034 ถ.กรุงเกษม แขวงมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. 10100

โทร. 0-2281-5030

3. สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

255 ถ.ราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400 โทร. 0-2354-7483 โทรสาร 0-2354-7485 ต่อ 118

E-mail : rajuihome@hotmail.com

4. กองแรงงานหญิงและเด็ก

โทร. 0-2223-4444, 0-2223-1686, 0-2246-8006

5. มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก

100/475 ซ.แจ้งวัฒนะ10 แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. 10210 โทร. 0-2574-1381, 0-2574-3753, 0-2574-6162

โทรสาร 0-2982-1477 E-mail : fblc_th@hotmail.com

6. มูลนิธิดวงประทีป

34 ลี้อค 6 ถ.อาจณรงค์ เขตคลองเตย กทม. 10110 โทร. 0-2671-4045-8 โทรสาร 0-2249-5254
E-mail : dpffouna@ksc.th.com

7. มูลนิธิคุ้มครองเด็ก

80/1 ซ.106 ลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตห้วยขวาง กทม. 10310 โทร. 0-2539-4041-2, 0-2538-6227

8. มูลนิธิมิตรมวลเด็ก

104/8 ซ.รณชัย2 เศรษฐศิริ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. 10400 โทร. 0-2279-1058-9 โทรสาร 0-2617-1995

9. สถาบันสวัสดิการและพัฒนาเด็ก

169/175 ซ.วัดดีดวด ถ.จรัญสนิทวงศ์ 12 แขวงท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กทม. 10600
โทร. 0-2412-7126, 0-2412-7128 โทรสาร 0-2412-3176

10. มูลนิธิเด็ก

95/24 ม.6 ซ.กระทู้มลิ้ม 18 ถ.พุทธมณฑลสาย 4 ต.กระทู้มลิ้ม อ.สามพราน จ.นครปฐม 73220
โทร. 0-2814-1481-7 โทรสาร 0-2814-0369

11. สหทัยมูลนิธิ

850/33 ซ.ปรีดีพนมยงค์ 36 ถ.สุขุมวิท 71 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กทม. 10110
โทร. 0-2381-8834-6 โทรสาร 0-2381-8837 E-mail : info@sahathai.org

12. ศูนย์พัฒนาบุคคล (เมอร์ซี่เซ็นเตอร์)

100/11 เคหะคลองเตย 4 ถ.ดำรงสิทธิพัฒนา คลองเตย กทม. 10110
โทร. 0-2671-5013 โทรสาร 0-2671-7028

13. โสสะมูลนิธิมูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

18 ม.3 ซ.บุญศิริ ถ.สุขุมวิท สมุทรปราการ 10270 โทร. 0-2380-1177 โทรสาร 0-2755-5576
E-mail : info@sos-thailand.org

14. มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ

546 ซ.ลาดพร้าว 47 ถ.ลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กทม. 10310
โทร. 0-2539-2916, 0-2539-9958 โทรสาร 0-2539-9706 E-mail : fcdthailand@yahoo.com

ด้านสุขภาพจิต

1. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย

257 ตึกมหิตล ถ.ราชวิถี เขตราชเทวี กทม. 10400 โทร. 0-2354-7533-37 โทรสาร 0-2354-7547

2. ฮอตไลน์คลายเครียด

88/20 ม.4 ถ.ติวานนท์ 4 เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร. 1323

3. สมาคมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย

356/10 ถ.ศรีอยุธยา แขวงพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400 โทร. 0-2245-2733, 0-2247-9292

4. สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

75/1 ถ.พระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400 โทร. 0-2248-8999 โทรสาร 0-2248-8998
สายด่วน โทร. 1323, 1667 Website : www.smartteen.net E-mail : smartteen2010@hotmail.com

หน่วยงานให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์

ศูนย์ส่งเสริมการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม (สกอส.)
สอบถามเด็กหาย กรมตำรวจ
ศูนย์ข้อมูลคนหายเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์

โทร. 0-2306-8951-2
โทร. 0-2282-3892, 0-2642-7991 ต่อ 11
โทร. 0-2973-2236 ต่อ 104

หน่วยแพทย์กู้ชีพ

ศูนย์เอราวัณสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร
ถ.หลานหลวง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. 10100
ศูนย์นเรนทร
ศูนย์ฉุกเฉิน

โทร. 0-2622-9246 514
E-mail : erawa1646@hotmail.com
โทร. 1646
โทร. 1669

เหตุด่วนเหตุร้าย

แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย
กองปราบปราม แจ้งข่าวอาชญากรรม
ตำรวจทางหลวง
ตำรวจท่องเที่ยว
กอ.รมน.

โทร. 191, 02-246-1338-4
โทร. 1195
โทร. 1193
โทร. 1155
โทร. 1374

อุบัติเหตุสาธารณภัย

ศูนย์ดับเพลิง, สัตว์เข้าบ้าน
ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม
ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
ศูนย์ควบคุมการจราจร
รับแจ้งอุบัติเหตุ, เหตุด่วนทางน้ำ
กรมควบคุมมลพิษ
ศูนย์ควบคุมระบบการจราจรบนทางด่วน
สายด่วน กทม.
สถานีวิทยุร่วมด้วยช่วยกัน
สถานีวิทยุ จส.100
สถานีวิทยุ สวพ.91
ศูนย์วิทยุรามมา
ศูนย์วิทยุกรุงธน
มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง 24 ชม.
มูลนิธิร่วมกตัญญู
ศูนย์บริการข้อมูลกรมควบคุมโรค
ศูนย์ปฏิบัติการกรมควบคุมโรค(โรคไข้หวัดนก)

โทร. 199, 02-354-6858
โทร. 1356
โทร. 1784
โทร. 1860
โทร. 1197
โทร. 1199
โทร. 1650
โทร. 1543
โทร. 1555
โทร. 1677, 02-730-2400
โทร. 1137, 0-2711-9151
โทร. 1644
โทร. 0-2354-6999
โทร. 0-2451-7227
โทร. 0-2226-4444-8
โทร. 0-2751-0951-3
โทร. 0-2590-3333
โทร. 0-2590-3269

ปัญหาการศึกษา

สายด่วนการศึกษา (กระทรวงศึกษาฯ)

โทร. 1579

ศูนย์พิทักษ์และช่วยเหลือเด็กทางการศึกษา

โทร.0-2281-8775

ประชาสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. 0-2628-5650

สำนักรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ

โทร. 0-2628-5653

ปัญหายาเสพติด

รับแจ้งข้อมูลผลิต-จำหน่ายยาเสพติด

โทร. 1688

เลิกบุหรี่

โทร. 1775, 08-1614-4612

สายด่วนยาเสพติด

โทร. 1386

ศูนย์ชู้บน้ำตยาเสพติด รพ.ตากสิน

โทร. 0-2437-0123 ต่อ 1146

มูลนิธิธิดาแก้ว

โทร. 0-2595-1444 , 0-2921-5602-4

รพ.ธัญญารักษ์

โทร. 0-2531-0080-4

ศูนย์ฯ ต่อสู้เพื่อชนะยาเสพติดแห่งชาติ

โทร. 0-2245-9880

ศูนย์ฯ ต่อสู้เพื่อชนะยาเสพติด กทม.

โทร. 0-2226-3786

ป้องกันยาเสพติด

โทร. 0-2354-4236 , 0-2354-4240

ศาลาว่าการ กทม.

โทร. 0-2221-2141

ปัญหาสุขภาพจิต

บริการด้านจิตวิทยา

โทร. 0-2245-4601-5 ต่อ 4701, 4703

ฮอตไลน์ คลายเครียด (กรมสุขภาพจิต)

โทร. 1667, 1323

มูลนิธิศูนย์ฮอตไลน์

โทร. 0-2277-8811 , 0-2-277-7699

สมาคมสมาธิตันส์ กทม.

โทร. 0-2713-6793

สมาคมสมาธิตันส์ เชียงใหม่

โทร. 0-5322-5977-8

สายด่วนวัยรุ่น

โทร. 1417

โครงการสายเด็ก (ดูแลเด็กโดนทำร้าย)

โทร. 1387

โฮปไลน์

โทร. 0-2377-0073

รพ.สมเด็จพระเจ้าพระยา

โทร. 0-2437-0200-8

รพ.ศรีธัญญา

โทร. 0-2525-0981

สถาบันราชานุกูล

โทร. 0-2245-4601

สถาบันกัลยาณิราชนครินทร์

โทร. 1323 , 0-2951-1323

หน่วยงานด้านปัญหาคนพิการ

ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (กรมพัฒนาสังคมฯ)

โทร. 0-2-659-6470-1

สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

โทร. 0-2-243-6828

สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย

โทร. 0-2-951-0445

สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

โทร. 0-2717-1902

สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

โทร. 0-2246-3835

สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย)

โทร. 0-2411-2899

มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย
มูลนิธิเพื่อการศึกษาพิเศษ
มูลนิธิสิริวัฒนา เซสเซียร์ฯ
มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ
สมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย

โทร. 0-2628-5701 , 0-2961-1913
โทร. 0-2271-4126
โทร. 0-2251-6462
โทร. 0-2539-2916
โทร.0-2522-6148

แหล่งส่งต่อการให้บริการเพื่อช่วยเหลือผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม

- 1. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย(สวท.) เวชกรรม คลินิก สวท. บางเขน**
8 ซอยวิภาวดี 44 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 โทร. 0-2941-2320 ต่อ 181, 182, 183 โทรสาร 0-2561-5130
- 2. คลินิกเวชกรรม สวท.รังสิต**
520/39-40 ม.2 ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โทร. 0-2567-4759 โทรสาร 0-2567-4760
Website : www.ppat.or.th
- 3. คลินิก สวท.เวชกรรม ดินแดง**
2/11-13 อาคารพาณิชย์ 1 ถนนประชาสงเคราะห์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400
โทร. 0-2245-7382 โทรสาร 0-2245-1888
- 4. คลินิก สวท.เวชกรรม ปิ่นเกล้า**
3/20-21 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
โทร. 0-2433-9077
- 5.คลินิก สวท.เวชกรรม ขอนแก่น**
752-754 ถนนศรีจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทร. 0-4322-3627
- 6. คลินิก สวท.เวชกรรมอุบลราชธานี**
154-56 ถนนศรีณรงค์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร. 0-4524-3380
- 7. คลินิก สวท.เวชกรรม เชียงใหม่**
200/3 ตำบลวัดเกต ถนนบำรุงราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000 โทร. 0-5324-9406
- 8. คลินิก สวท.เวชกรรม ภูเก็ต**
อาคาร หสม.เซ็นทรัลแมนชั่น ห้องเลขที่ 14/1 ถนนวิชิตสงคราม ตำบลวิชิต อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 83000
โทร. 0-7623-5348
- 9. คลินิก สวท.เวชกรรม เชียงราย**
810/1-3 ถนนพหลโยธิน ตำบลเวียง อำเภอเวียง จังหวัดเชียงราย 57000 โทร. 0-5371-3090
- 10. คลินิก สวท.เวชกรรม หาดใหญ่**
240-242 ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 โทร. 0-7424-6343
- 11. สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PDA) กรุงเทพฯ**
6 สุขุมวิท 12 กรุงเทพมหานคร 10100 โทร. 0-2229-4611-28 (จันทร์-ศุกร์ 8.30-16.30 น.
ยกเว้น เสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการ) โทรสาร 0-2229-4632

12. สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน สาขานครราชสีมา

86/1 ถนนสีปศิริ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000 โทร. 0-4425-8100-1 โทรสาร 0-4426-2816

13. สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน สาขาพิษณุโลก

โทร. 0-5523-0973-4 โทรสาร 0-5523-0975

14. สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน สาขาเชียงใหม่

167 ถนนราชมรรคา ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทร. 0-5327-7805-6

โทรสาร 0-5371-4185

15. บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ

501/1 ถนนเคชะตุ้จคะ1 แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร 10210 โทร. 0-2929-2222, 0-2929-3926

โทรสาร 0-2566-2707

16. บ้านพระคุณ

30/10 ซ.รามคำแหง 24 24 แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทร. 0-2759-1238, 08-6600-5307,

08-6780-7504 โทรสาร 0-2759-1201

17. บ้านสุขฤทัย คณะภคินีศรี ชุมพาบาล

4128/1 ซอยโอบสร์แม่พระฟาติมา ถนนดินแดง แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 10400

โทร. 0-2642-8949, 0-2642-9330 โทรสาร 0-2642-8716

18. องค์การเฟรนด์อินเตอร์เนชั่นแนลแห่งประเทศไทย

72/38 ซอยสุขุมวิท 40 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 โทร. 0-2712-4562-3

19. มูลนิธิเครือข่ายครอบครัว

192 ซอย 8 ถนนเทศบาลนิตินิมิตเหนือ ประชาานิเวศน์ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900

โทร. 0-2954-2346 โทรสาร 0-2954-2348

20. ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรีวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และกรุงเทพมหานคร และวชิรพยาบาล

681 ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทร. 0-2247-4517 โทรสาร 0-2241-4517

21. กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลตำรวจ

โทร. 0-2253-0121, 0-2652-5317, 0-2207-6187, 0-2207-6188

22. ศูนย์นเรนทรฟิ่งใต้โรงพยาบาลสมุทรปราการ

71 ถนนจ๊กกะพาก ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10270 โทร. 0-2388-0525 หรือสายด่วน1669

(เฉพาะพื้นที่สมุทรปราการ24ชม.) โทรสาร 0-2173-8347

23. ศูนย์ฟิ่งใต้โรงพยาบาลพระสมุทรเจดีย์สวาทยานนท์

172 ม.3 ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 10290 โทร. 0-2425-9407,

0-2425-9841 ต่อ 1206 โทรสาร 0-2425-9767

24. ศูนย์ฟิ่งใต้ โรงพยาบาลบางพลี

88/1 ม.8 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540 โทร. 0-2312-2990 ต่อ1309

08-4917-5012 โทรสาร 0-2312-2992 ต่อ1205

25. ศูนย์ฟิ่งใต้ โรงพยาบาลบางบ่อ

89 ม.1 ถนนเทพารักษ์ ตำบลบางเพรียง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ 10560

โทร. 0-2338-1133, 0-2338-1055-6 ต่อ 315, 08-9044-0258

26. ศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลบางจาก

35/3 ม.8 ตำบลบางจาก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 10130 โทร. 0-2464-3002 ต่อ186, 0-2464-3003 ต่อ119 โทรสาร 0-2464-3971

27. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรงพยาบาลธรรมเฉลิมพระเกียรติ

95 ม.8 ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอกองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120 โทร. 0-2926-9933-5, 0-2926-9992
ทุกวัน เวลา 08.30-16.30 น.

28. โรงพยาบาลขอนแก่น

54 ถนนจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทร. 0-4333-6789 ต่อ 1258
โทรสาร 0-4333-6789

29. ศูนย์พึ่งได้โรงพยาบาลปทุมธานี

7 ถนนปทุม-ลาดหลุมแก้ว ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000
โทร. 0-2598-8719 (จันทร์-ศุกร์ 08.30-16.30 น.)

30. ศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

46/1 ม.4 ถนนอุทอง ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
โทร. 0-3532-2555, 0-3524-2182 ต่อ 2138 โทรสาร 0-3524-2182

31. ศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลศรีสะเกษ

859 ถนนกสิกรรม ตำบลเมืองใต้ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทร. 0-4561-1503 ต่อ 141,
445 0-4561-1503 ต่อ 395 08-1265-9787, 08-6870-3513 โทรสาร 0-4561-2502

32. โครงการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพแก่สตรีและมารดาวัยรุ่น ทางโทรศัพท์

โดยคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ (ศิริราช)

มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา 2 ถนนพหลโยธิน แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กทม.
10700 โทร. 0-2419-7866-80 ต่อ 1801-1802, 08-1554-9868 โทรสาร 0-2412-8415

Website : www.ns.mahidol.ac.th E-mail : prudee01@hotmail.com

33. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย

88/22 ม.2 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 11000
โทร. 0-2590-4238 08-590-4265 Website : rh.anamai.moph.go.th

34. มูลนิธิปวีณา หงสกุล เพื่อเด็กและสตรี

84/14 ม.2 ถนนรังสิต-นครนายก (คลอง 7) ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110

โทร. 1134, 0-2577-0500-1, 0-2577-0496-8 โทรสาร 0-2577-0499 Website : www.pavenafoundation.or.th

35. มูลนิธิส่งเสริมโอกาสผู้หญิง (เอ็มพาวเวอร์)

3 ชั้น 3 ซอยพัฒนาพงษ์ 1 ถนนสุรวงศ์ เขตบางรัก กทม. 10500 โทร. 0-2236-9272, 0-2266-8019
โทรสาร 0-2632-7902

36. มูลนิธิทงใบทองเปาต์

15/138-139 ซอยเสือใหญ่อุทิศ กทม. 10900 โทร. 0-2541-6468, 0-2541-6416 โทรสาร 0-2541-6416

37. สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี (บ้านพักฉุกเฉิน)

501/1 ถนนเดชะตุงคะ แขวงทุ่งสีกัน เขตดอนเมือง กทม. 10210 โทร. 0-2929-2301-10, 0-2929-2222,
0-2566-2707 Website : www.apsw-thailand-org

38. สมาคมเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและเป็นสุข

93 กระทรวงมหาดไทย ถนนรัชฎางค์ เขตพระนคร กทม. 10200 โทร. 1761 0-2622-2220
โทรสาร 0-2662-2220 ต่อ 17 Website : www.happyfamily.in.th

39. สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทยในบรมราชินูปถัมภ์

6 ถนนสุขุขทัย แขวงดุสิต เขตดุสิต กทม. 10300 โทร. 0-2241-0737 โทรสาร 0-2243-9050

40. สายด่วนวัยรุ่น มูลนิธิห้วงใยเยาวชน

102/22 ซอยมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ถนนวิภาวดี-รังสิต เขตดินแดง กทม. 10400
โทร. 0-2275-6993-4 โทรสาร 0-2276-5141-5

41. ฮอตไลน์ให้คำปรึกษาเอดส์และตั้งครรรภ์ไม่พร้อม

โทร. 1663

คณะผู้จัดทำ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. นายอำนาจ วิชยานุวัติ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายสนิท แย้มเกษร รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นายธีร ภูวงคพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านพัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วม
4. นายสันติสุข ภูมิสุทินันท์ ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
5. นายผดุงชัย ภูพัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา
6. นายประสิทธิ์ จันตา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประชาสัมพันธ์ทางการศึกษา
7. นายสมโภชน์ สุทธิปัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย

คณะทำงานฝ่ายวิชาการ

1. นายชนะ สุ่มมาตย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการแนะแนว
2. นายสันติสุข ภูมิสุทินันท์ ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
3. นายธีร ภูวงคพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านพัฒนา
เครือข่ายและการมีส่วนร่วม
4. นายกิตติ สุทธิจิตไพศาล ผู้เชี่ยวชาญด้านประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นายบุญชัย ตั้งอุทัยสุข นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ
ด้านวิเคราะห์วิจัยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. นายภูธร จันทะหงส์บุญยะจรัสธำรง นักวิชาการศึกษานำงานการพิเศษรักษาการ
ในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการศึกษา
7. นายผดุงชัย ภูพัฒน์ ข้าราชการบำนาญ
8. นายนพดล ทองสุก ข้าราชการบำนาญ
9. นายชัชวาลย์ ไชยบุญญาอนุภาพ ข้าราชการบำนาญ
10. นายประจักษ์ ทองแจ่ม รองผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
11. นายอารยันต์ แสงนิกุล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
12. นางมาตา แก้วเซ่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร
13. นางนงลักษณ์ วิไลวงศ์เสถียร ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ภาคใต้ สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
14. นางธนาภรณ์ อรรคฮาด ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2
15. นางสาวจิระวรรณ ปักกัตตั้ง ผู้อำนวยการกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็ก
ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

16. นายชัยลักษณ์ รักษา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกร่างวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
17. นายอัครงค์ จันทฤทธิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนเนินสะอาดวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
18. นางปราณี รัตนธรรม	ผู้อำนวยการโรงเรียนนาเชือกพิทยาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
19. ว่าที่ร้อยตรีศรีณยู เมฆอรุณกมล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านศรีเทพนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพิจิตร เขต 2
20. นางสาวพิชญ์สินี ศรีทัฬหายุทธยา	ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมสร้างตนเอง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
21. นางสาววรรณทนา ชื่นอยู่	ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
22. ว่าที่ร้อยตรีบุญสืบ มะอิ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
23. นางสาวนุตประวีณ์ ทศนสุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพิจิตร เขต 2
24. นางวราภรณ์ แก้วสีขาว	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานราธิวาส เขต 2
25. นางสาวสุพัฒน์ตรา ปัญญาสงค์	ครูโรงเรียนวัดป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาพิจิตร เขต 2
26. นางสาวธนวรรณ วงษ์สวรรค์	ครูโรงเรียนสิริรัตนาร
27. นางสาวเบญญาพร ศรีจันทร์หล้า	ครูโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
28. นายวิกรม ตั้งกิจเจริญพงษ์	ครูโรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
29. นางสาวอริศรา ตระกูลวาริสุข	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
30. นางสาวนาราทิพย์ ทองโสภ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
31. นางสาวมลชยา หวานชะเอม	ครูโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
32. นางนงลักษณ์ พรหมหิต	ครูโรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
33. นางสาววรกมล อยู่สภาพ	ครูโรงเรียนหนองฉางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42
34. นางสาวโสภภาพรรณ หนองกาวิ	ครูโรงเรียนหนองฉางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

35. นายภุมรินทร์ บุตรดี	นักวิชาการศึกษา ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
36. นายเดชา ห่องแขง	เจ้าหน้าที่ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
37. นางสาวประภาพร บุนนาค	เจ้าหน้าที่ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
38. นางสาวสุพรรณ กัลปาลี	เจ้าหน้าที่ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
39. นายธนกร มงคลเจริญ	เจ้าหน้าที่ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน
40. นางสาวพรนัชชา สาระ	เจ้าหน้าที่ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

บรรณาธิการกิจ

1. นายชนะ สุ่มมาตย์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการแนะแนว
2. นายประจักษ์ ทองแจ่ม	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
3. ว่าที่ร้อยตรีศรีณยู เมฆอรุณกมล	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านศรีเทพนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
4. นางสาวนฤประวีณ์ ทศนสุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
5. นางสาวสุพัฒน์ตรา ปัญญาสงค์	ครูโรงเรียนวัดป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
6. นายภุมรินทร์ บุตรดี	นักวิชาการศึกษา ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน

